

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Hefte nr. 3/2014

Overenskomster med fremmede stater

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Hefte nr. 3/2014

Overenskomster med fremmede stater

Innhold

		Side
1997		
Mai	21. Konvensjon om bruk av internasjonale vassdrag til andre formål enn skipsfart	385
1999		
Okt.	25. Protokoll om endring av avtale mellom Norge og Sør-Korea om økonomisk, industrielt og teknisk samarbeid av 6. oktober 1982	406
2002		
Nov.	1. 2002 protokollen til Aten-konvensjonen om befordring av passasjerer og deres bagasje til sjøs, 1974	410
2008		
Nov.	25. Avtale mellom Norge og Colombia om landbruk	431
2011		
Apr.	5. Avtale om anerkjennelse og fullbyrding av dommer til fengsels- eller sikringsstraff i straffesaker mellom Norge og Litauen	436
Des.	14. Overenskomst mellom Norge og Uruguay om utveksling av opplysninger i skattesaker	461
2012		
Mars	30. Protokoll om endring av Avtale om offentlig innkjøp.....	469
2013		
Feb.	21. Sikkerhetsavtale mellom Norge og Luxembourg om utveksling og gjensidig beskyttelse av gradert informasjon.....	543
Apr.	2. Avtale om handel med konvensjonelle våpen	551

21. mai 1997 nr. 1**Konvensjon om bruk av internasjonale vassdrag til andre formål enn skipsfart**

I henhold til kgl.res. av 17. juli 1998 ble konvensjonen undertegnet og ratifisert 30. september 1998.
Konvensjonen trådte i kraft 17. august 2014.

Convention on the Law of the Non-Navigational Uses of International Watercourses

The Parties to the present Convention,

Conscious of the importance of international watercourses and the non-navigational uses thereof in many regions of the world,

Having in mind Article 13, paragraph 1 (a), of the Charter of the United Nations, which provides that the General Assembly shall initiate studies and make recommendations for the purpose of encouraging the progressive development of international law and its codification,

Considering that successful codification and progressive development of rules of international law regarding non-navigational uses of international watercourses would assist in promoting and implementing the purposes and principles set forth in Articles 1 and 2 of the Charter of the United Nations,

Taking into account the problems affecting many international watercourses resulting from, among other things, increasing demands and pollution,

Expressing the conviction that a framework convention will ensure the utilization, development, conservation, management and protection of international watercourses and the promotion of the optimal and sustainable utilization thereof for present and future generations,

Affirming the importance of international cooperation and good-neighbourliness in this field,

Aware of the special situation and needs of developing countries,

Recalling the principles and recommendations adopted by the United Nations Conference on Environment and Development of 1992 in the Rio Declaration and Agenda 21,

Recalling also the existing bilateral and multilateral agreements regarding the non-navigational uses of international watercourses,

Mindful of the valuable contribution of international organizations, both governmental and non-governmental, to the codification and progressive development of international law in this field,

Appreciative of the work carried out by the International Law Commission on the law of the non-navigational uses of international watercourses,

Bearing in mind United Nations General Assembly resolution 49/52 of 9 December 1994,

Have agreed as follows:

PART I
INTRODUCTION

Article 1
Scope of the present Convention

1. The present Convention applies to uses of international watercourses and of their waters for purposes other than navigation and to measures of protection, preservation and management related to the uses of those watercourses and their waters.
2. The uses of international watercourses for navigation is not within the scope of the present Convention except insofar as other uses affect navigation or are affected by navigation.

Article 2
Use of terms

For the purposes of the present Convention:

- (a) «Watercourse» means a system of surface waters and groundwaters constituting by virtue of their physical relationship a unitary whole and normally flowing into a common terminus;
- (b) «International watercourse» means a watercourse, parts of which are situated in different States;
- (c) «Watercourse State» means a State Party to the present Convention in whose territory part of an international watercourse is situated, or a Party that is a regional economic integration organization, in the territory of one or more of whose Member States part of an international watercourse is situated;

- (d) «Regional economic integration organization» means an organization constituted by sovereign States of a given region, to which its member States have transferred competence in respect of matters governed by this Convention and which has been duly authorized in accordance with its internal procedures, to sign, ratify, accept, approve or accede to it.

Article 3

Watercourse agreements

1. In the absence of an agreement to the contrary, nothing in the present Convention shall affect the rights or obligations of a watercourse State arising from agreements in force for it on the date on which it became a party to the present Convention.
2. Notwithstanding the provisions of paragraph 1, parties to agreements referred to in paragraph 1 may, where necessary, consider harmonizing such agreements with the basic principles of the present Convention.
3. Watercourse States may enter into one or more agreements, hereinafter referred to as «watercourse agreements», which apply and adjust the provisions of the present Convention to the characteristics and uses of a particular international watercourse or part thereof.
4. Where a watercourse agreement is concluded between two or more watercourse States, it shall define the waters to which it applies. Such an agreement may be entered into with respect to an entire international watercourse or any part thereof or a particular project, programme or use except insofar as the agreement adversely affects, to a significant extent, the use by one or more other watercourse States of the waters of the watercourse, without their express consent.
5. Where a watercourse State considers that adjustment and application of the provisions of the present Convention is required because of the characteristics and uses of a particular international watercourse, watercourse States shall consult with a view to negotiating in good faith for the purpose of concluding a watercourse agreement or agreements.
6. Where some but not all watercourse States to a particular international watercourse are parties to an agreement, nothing in such agreement shall affect the rights or obligations under the present Convention of watercourse States that are not parties to such an agreement.

Article 4

Parties to watercourse agreements

1. Every watercourse State is entitled to participate in the negotiation of and to become a party to any watercourse agreement that applies to the entire international watercourse, as well as to participate in any relevant consultations.
2. A watercourse State whose use of an international watercourse may be affected to a significant extent by the implementation of a proposed watercourse agreement that applies only to a part of the watercourse or to a particular project, programme or use is entitled to participate in consultations on such an agreement and, where appropriate, in the negotiation thereof in good faith with a view to becoming a party thereto, to the extent that its use is thereby affected.

PART II

GENERAL PRINCIPLES

Article 5

Equitable and reasonable utilization and participation

1. Watercourse States shall in their respective territories utilize an international watercourse in an equitable and reasonable manner. In particular, an international watercourse shall be used and developed by watercourse States with a view to attaining optimal and sustainable utilization thereof and benefits therefrom, taking into account the interests of the watercourse States concerned, consistent with adequate protection of the watercourse.
2. Watercourse States shall participate in the use, development and protection of an international watercourse in an equitable and reasonable manner. Such participation includes both the right to utilize the watercourse and the duty to cooperate in the protection and development thereof, as provided in the present Convention.

Article 6

Factors relevant to equitable and reasonable utilization

1. Utilization of an international watercourse in an equitable and reasonable manner within the meaning of article 5 requires taking into account all relevant factors and circumstances, including:
 - (a) Geographic, hydrographic, hydrological, climatic, ecological and other factors of a natural character;
 - (b) The social and economic needs of the watercourse States concerned;
 - (c) The population dependent on the watercourse in each watercourse State;
 - (d) The effects of the use or uses of the watercourses in one watercourse State on other watercourse States;
 - (e) Existing and potential uses of the watercourse;
 - (f) Conservation, protection, development and economy of use of the water resources of the watercourse and the costs of measures taken to that effect;
 - (g) The availability of alternatives, of comparable value, to a particular planned or existing use.
2. In the application of article 5 or paragraph 1 of this article, watercourse States concerned shall, when the need arises, enter into consultations in a spirit of cooperation.
3. The weight to be given to each factor is to be determined by its importance in comparison with that of other relevant factors. In determining what is a reasonable and equitable use, all relevant factors are to be considered together and a conclusion reached on the basis of the whole.

Article 7

Obligation not to cause significant harm

1. Watercourse States shall, in utilizing an international watercourse in their territories, take all appropriate measures to prevent the causing of significant harm to other watercourse States.
2. Where significant harm nevertheless is caused to another watercourse State, the States whose use causes such harm shall, in the absence of agreement to such use, take all appropriate measures, having due regard for the provisions of articles 5 and 6, in consultation with the affected State, to eliminate or mitigate such harm and, where appropriate, to discuss the question of compensation.

Article 8

General obligation to cooperate

1. Watercourse States shall cooperate on the basis of sovereign equality, territorial integrity, mutual benefit and good faith in order to attain optimal utilization and adequate protection of an international watercourse.
2. In determining the manner of such cooperation, watercourse States may consider the establishment of joint mechanisms or commissions, as deemed necessary by them, to facilitate cooperation on relevant measures and procedures in the light of experience gained through cooperation in existing joint mechanisms and commissions in various regions.

Article 9

Regular exchange of data and information

1. Pursuant to article 8, watercourse States shall on a regular basis exchange readily available data and information on the condition of the watercourse, in particular that of a hydrological, meteorological, hydrogeological and ecological nature and related to the water quality as well as related forecasts.
2. If a watercourse State is requested by another watercourse State to provide data or information that is not readily available, it shall employ its best efforts to comply with the request but may condition its compliance upon payment by the requesting State of the reasonable costs of collecting and, where appropriate, processing such data or information.
3. Watercourse States shall employ their best efforts to collect and, where appropriate, to process data and information in a manner which facilitates its utilization by the other watercourse States to which it is communicated.

Article 10

Relationship between different kinds of uses

1. In the absence of agreement or custom to the contrary, no use of an international watercourse enjoys inherent priority over other uses.
2. In the event of a conflict between uses of an international watercourse, it shall be resolved with reference to articles 5 to 7, with special regard being given to the requirements of vital human needs.

PART III

PLANNED MEASURES

Article 11

Information concerning planned measures

Watercourse States shall exchange information and consult each other and, if necessary, negotiate on the possible effects of planned measures on the condition of an international watercourse.

Article 12

Notification concerning planned measures with possible adverse effects

Before a watercourse State implements or permits the implementation of planned measures which may have a significant adverse effect upon other watercourse States, it shall provide those States with timely notification thereof. Such notification shall be accompanied by available technical data and information, including the results of any environmental impact assessment, in order to enable the notified States to evaluate the possible effects of the planned measures.

Article 13

Period for reply to notification

Unless otherwise agreed:

- (a) A watercourse State providing a notification under article 12 shall allow the notified States a period of six months within which to study and evaluate the possible effects of the planned measures and to communicate the findings to it;
- (b) This period shall, at the request of a notified State for which the evaluation of the planned measures poses special difficulty, be extended for a period of six months.

Article 14

Obligations of the notifying State during the period for reply

During the period referred to in article 13, the notifying State:

- (a) Shall cooperate with the notified States by providing them, on request, with any additional data and information that is available and necessary for an accurate evaluation; and
- (b) Shall not implement or permit the implementation of the planned measures without the consent of the notified States.

Article 15

Reply to notification

The notified States shall communicate their findings to the notifying State as early as possible within the period applicable pursuant to article 13. If a notified State finds that implementation of the planned measures would be inconsistent with the provisions of articles 5 or 7, it shall attach to its finding a documented explanation setting forth the reasons for the finding.

Article 16

Absence of reply to notification

- 1. If, within the period applicable pursuant to article 13, the notifying State receives no communication under article 15, it may, subject to its obligations under articles 5 and 7, proceed with the implementation of the planned measures, in accordance with the notification and any other data and information provided to the notified States.
- 2. Any claim to compensation by a notified State which has failed to reply within the period applicable pursuant to article 13 may be offset by the costs incurred by the notifying State for action undertaken after the expiration of the time for a reply which would not have been undertaken if the notified State had objected within that period.

*Article 17**Consultations and negotiations concerning planned measures*

1. If a communication is made under article 15 that implementation of the planned measures would be inconsistent with the provisions of article 5 or 7, the notifying State and the State making the communication shall enter into consultations and, if necessary, negotiations with a view to arriving at an equitable resolution of the situation.
2. The consultations and negotiations shall be conducted on the basis that each State must in good faith pay reasonable regard to the rights and legitimate interests of the other State.
3. During the course of the consultations and negotiations, the notifying State shall, if so requested by the notified State at the time it makes the communication, refrain from implementing or permitting the implementation of the planned measures for a period of six months unless otherwise agreed.

*Article 18**Procedures in the absence of notification*

1. If a watercourse State has reasonable grounds to believe that another watercourse State is planning measures that may have a significant adverse effect upon it, the former State may request the latter to apply the provisions of article 12. The request shall be accompanied by a documented explanation setting forth its grounds.
2. In the event that the State planning the measures nevertheless finds that it is not under an obligation to provide a notification under article 12, it shall so inform the other State, providing a documented explanation setting forth the reasons for such finding. If this finding does not satisfy the other State, the two States shall, at the request of that other State, promptly enter into consultations and negotiations in the manner indicated in paragraphs 1 and 2 of article 17.
3. During the course of the consultations and negotiations, the State planning the measures shall, if so requested by the other State at the time it requests the initiation of consultations and negotiations, refrain from implementing or permitting the implementation of those measures for a period of six months unless otherwise agreed.

*Article 19**Urgent implementation of planned measures*

1. In the event that the implementation of planned measures is of the utmost urgency in order to protect public health, public safety or other equally important interests, the State planning the measures may, subject to articles 5 and 7, immediately proceed to implementation, notwithstanding the provisions of article 14 and paragraph 3 of article 17.
2. In such case, a formal declaration of the urgency of the measures shall be communicated without delay to the other watercourse States referred to in article 12 together with the relevant data and information.
3. The State planning the measures shall, at the request of any of the States referred to in paragraph 2, promptly enter into consultations and negotiations with it in the manner indicated in paragraphs 1 and 2 of article 17.

*PART IV**PROTECTION, PRESERVATION AND MANAGEMENT**Article 20**Protection and preservation of ecosystems*

Watercourse States shall, individually and, where appropriate, jointly, protect and preserve the ecosystems of international watercourses.

*Article 21**Prevention, reduction and control of pollution*

1. For the purpose of this article, «pollution of an international watercourse» means any detrimental alteration in the composition or quality of the waters of an international watercourse which results directly or indirectly from human conduct.
2. Watercourse States shall, individually and, where appropriate, jointly, prevent, reduce and control the pollution of an international watercourse that may cause significant harm to other watercourse States or to their environment, including harm to human health or safety, to the use of the waters for any beneficial purpose or to the living resources of the watercourse. Watercourse States shall take steps to harmonize their policies in this connection.

3. Watercourse States shall, at the request of any of them, consult with a view to arriving at mutually agreeable measures and methods to prevent, reduce and control pollution of an international watercourse, such as:
 - (a) Setting joint water quality objectives and criteria;
 - (b) Establishing techniques and practices to address pollution from point and non-point sources;
 - (c) Establishing lists of substances the introduction of which into the waters of an international watercourse is to be prohibited, limited, investigated or monitored.

Article 22

Introduction of alien or new species

Watercourse States shall take all measures necessary to prevent the introduction of species, alien or new, into an international watercourse which may have effects detrimental to the ecosystem of the watercourse resulting in significant harm to other watercourse States.

Article 23

Protection and preservation of the marine environment

Watercourse States shall, individually and, where appropriate, in cooperation with other States, take all measures with respect to an international watercourse that are necessary to protect and preserve the marine environment, including estuaries, taking into account generally accepted international rules and standards.

Article 24

Management

1. Watercourse States shall, at the request of any of them, enter into consultations concerning the management of an international watercourse, which may include the establishment of a joint management mechanism.
2. For the purposes of this article, «management» refers, in particular, to:
 - (a) Planning the sustainable development of an international watercourse and providing for the implementation of any plans adopted; and
 - (b) Otherwise promoting the rational and optimal utilization, protection and control of the watercourse.

Article 25

Regulation

1. Watercourse States shall cooperate, where appropriate, to respond to needs or opportunities for regulation of the flow of the waters of an international watercourse.
2. Unless otherwise agreed, watercourse States shall participate on an equitable basis in the construction and maintenance or defrayal of the costs of such regulation works as they may have agreed to undertake.
3. For the purposes of this article, «regulation» means the use of hydraulic works or any other continuing measure to alter, vary or otherwise control the flow of the waters of an international watercourse.

Article 26

Installations

1. Watercourse States shall, within their respective territories, employ their best efforts to maintain and protect installations, facilities and other works related to an international watercourse.
2. Watercourse States shall, at the request of any of them which has reasonable grounds to believe that it may suffer significant adverse effects, enter into consultations with regard to:
 - (a) The safe operation and maintenance of installations, facilities or other works related to an international watercourse; and
 - (b) The protection of installations, facilities or other works from wilful or negligent acts or the forces of nature.

PART V
HARMFUL CONDITIONS AND EMERGENCY SITUATIONS

Article 27

Prevention and mitigation of harmful conditions

Watercourse States shall, individually and, where appropriate, jointly, take all appropriate measures to prevent or mitigate conditions related to an international watercourse that may be harmful to other watercourse States, whether resulting from natural causes or human conduct, such as flood or ice conditions, water-borne diseases, siltation, erosion, salt-water intrusion, drought or desertification.

Article 28

Emergency situations

1. For the purposes of this article, «emergency» means a situation that causes, or poses an imminent threat of causing, serious harm to watercourse States or other States and that results suddenly from natural causes, such as floods, the breaking up of ice, landslides or earthquakes, or from human conduct, such as industrial accidents.
2. A watercourse State shall, without delay and by the most expeditious means available, notify other potentially affected States and competent international organizations of any emergency originating within its territory.
3. A watercourse State within whose territory an emergency originates shall, in cooperation with potentially affected States and, where appropriate, competent international organizations, immediately take all practicable measures necessitated by the circumstances to prevent, mitigate and eliminate harmful effects of the emergency.
4. When necessary, watercourse States shall jointly develop contingency plans for responding to emergencies, in cooperation, where appropriate, with other potentially affected States and competent international organizations.

PART VI

MISCELLANEOUS PROVISIONS

Article 29

International watercourses and installations in time of armed conflict

International watercourses and related installations, facilities and other works shall enjoy the protection accorded by the principles and rules of international law applicable in international and non-international armed conflict and shall not be used in violation of those principles and rules.

Article 30

Indirect procedures

In cases where there are serious obstacles to direct contacts between watercourse States, the States concerned shall fulfil their obligations of cooperation provided for in the present Convention, including exchange of data and information, notification, communication, consultations and negotiations, through any indirect procedure accepted by them.

Article 31

Data and information vital to national defence or security

Nothing in the present Convention obliges a watercourse State to provide data or information vital to its national defence or security. Nevertheless, that State shall cooperate in good faith with the other watercourse States with a view to providing as much information as possible under the circumstances.

Article 32

Non-discrimination

Unless the watercourse States concerned have agreed otherwise for the protection of the interests of persons, natural or juridical, who have suffered or are under a serious threat of suffering significant transboundary harm as a result of activities related to an international watercourse, a watercourse State shall not discriminate on the basis of nationality or residence or place where the injury occurred, in granting to such persons, in accordance with its legal system, access to judicial or other procedures, or a right to claim compensation or other relief in respect of significant harm caused by such activities carried on in its territory.

Article 33
Settlement of disputes

1. In the event of a dispute between two or more parties concerning the interpretation or application of the present Convention, the parties concerned shall, in the absence of an applicable agreement between them, seek a settlement of the dispute by peaceful means in accordance with the following provisions.
2. If the parties concerned cannot reach agreement by negotiation requested by one of them, they may jointly seek the good offices of, or request mediation or conciliation by, a third party, or make use, as appropriate, of any joint watercourse institutions that may have been established by them or agree to submit the dispute to arbitration or to the International Court of Justice.
3. Subject to the operation of paragraph 10, if after six months from the time of the request for negotiations referred to in paragraph 2, the parties concerned have not been able to settle their dispute through negotiation or any other means referred to in paragraph 2, the dispute shall be submitted, at the request of any of the parties to the dispute, to impartial fact-finding in accordance with paragraphs 4 to 9, unless the parties otherwise agree.
4. A Fact-finding Commission shall be established, composed of one member nominated by each party concerned and in addition a member not having the nationality of any of the parties concerned chosen by the nominated members who shall serve as Chairman.
5. If the members nominated by the parties are unable to agree on a Chairman within three months of the request for the establishment of the Commission, any party concerned may request the Secretary-General of the United Nations to appoint the Chairman who shall not have the nationality of any of the parties to the dispute or of any riparian State of the watercourse concerned. If one of the parties fails to nominate a member within three months of the initial request pursuant to paragraph 3, any other party concerned may request the Secretary-General of the United Nations to appoint a person who shall not have the nationality of any of the parties to the dispute or of any riparian State of the watercourse concerned. The person so appointed shall constitute a single-member Commission.
6. The Commission shall determine its own procedure.
7. The parties concerned have the obligation to provide the Commission with such information as it may require and, on request, to permit the Commission to have access to their respective territory and to inspect any facilities, plant, equipment, construction or natural feature relevant for the purpose of its inquiry.
8. The Commission shall adopt its report by a majority vote, unless it is a single-member Commission, and shall submit that report to the parties concerned setting forth its findings and the reasons therefor and such recommendations as it deems appropriate for an equitable solution of the dispute, which the parties concerned shall consider in good faith.
9. The expenses of the Commission shall be borne equally by the parties concerned.
10. When ratifying, accepting, approving or acceding to the present Convention, or at any time thereafter, a party which is not a regional economic integration organization may declare in a written instrument submitted to the depositary that, in respect of any dispute not resolved in accordance with paragraph 2, it recognizes as compulsory *ipso facto*, and without special agreement in relation to any party accepting the same obligation:
 - (a) Submission of the dispute to the International Court of Justice; and/or
 - (b) Arbitration by an arbitral tribunal established and operating, unless the parties to the dispute otherwise agreed, in accordance with the procedure laid down in the annex to the present Convention.

A party which is a regional economic integration organization may make a declaration with like effect in relation to arbitration in accordance with subparagraph (b).

PART VII
FINAL CLAUSES

Article 34
Signature

The present Convention shall be open for signature by all States and by regional economic integration organizations from 21 May 1997 until 20 May 2000 at United Nations Headquarters in New York.

Article 35
Ratification, acceptance, approval or accession

1. The present Convention is subject to ratification, acceptance, approval or accession by States and by regional economic integration organizations. The instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.
2. Any regional economic integration organization which becomes a Party to this Convention without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under the Convention. In the case of such organizations, one or more of whose member States is a Party to this Convention, the organization and its member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under the Convention. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under the Convention concurrently.
3. In their instruments of ratification, acceptance, approval or accession, the regional economic integration organizations shall declare the extent of their competence with respect to the matters governed by the Convention. These organizations shall also inform the Secretary-General of the United Nations of any substantial modification in the extent of their competence.

Article 36
Entry into force

1. The present Convention shall enter into force on the ninetieth day following the date of deposit of the thirty-fifth instrument of ratification, acceptance, approval or accession with the Secretary-General of the United Nations.
2. For each State or regional economic integration organization that ratifies, accepts or approves the Convention or accedes thereto after the deposit of the thirty-fifth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Convention shall enter into force on the ninetieth day after the deposit by such State or regional economic integration organization of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.
3. For the purposes of paragraphs 1 and 2, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by States.

Article 37
Authentic texts

The original of the present Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned Plenipotentiaries, being duly authorized thereto, have signed this Convention.

DONE at New York, this twenty-first day of May one thousand nine hundred and ninety-seven.

Annex Arbitration

Article 1

Unless the parties to the dispute otherwise agree, the arbitration pursuant to article 33 of the Convention shall take place in accordance with articles 2 to 14 of the present annex.

Article 2

The claimant party shall notify the respondent party that it is referring a dispute to arbitration pursuant to article 33 of the Convention. The notification shall state the subject matter of arbitration and include, in particular, the articles of the Convention, the interpretation or application of which are at issue. If the parties do not agree on the subject matter of the dispute, the arbitral tribunal shall determine the subject matter.

Article 3

1. In disputes between two parties, the arbitral tribunal shall consist of three members. Each of the parties to the dispute shall appoint an arbitrator and the two arbitrators so appointed shall designate by common agreement the third arbitrator, who shall be the Chairman of the tribunal. The latter shall not be a national of one of the parties to the dispute or of any riparian State of the watercourse concerned, nor have his or her usual place of residence in the territory of one of these parties or such riparian State, nor have dealt with the case in any other capacity.
2. In disputes between more than two parties, parties in the same interest shall appoint one arbitrator jointly by agreement.
3. Any vacancy shall be filled in the manner prescribed for the initial appointment.

Article 4

1. If the Chairman of the arbitral tribunal has not been designated within two months of the appointment of the second arbitrator, the President of the International Court of Justice shall, at the request of a party, designate the Chairman within a further two-month period.
2. If one of the parties to the dispute does not appoint an arbitrator within two months of receipt of the request, the other party may inform the President of the International Court of Justice, who shall make the designation within a further two-month period.

Article 5

The arbitral tribunal shall render its decisions in accordance with the provisions of this Convention and international law.

Article 6

Unless the parties to the dispute otherwise agree, the arbitral tribunal shall determine its own rules of procedure.

Article 7

The arbitral tribunal may, at the request of one of the parties, recommend essential interim measures of protection.

Article 8

1. The parties to the dispute shall facilitate the work of the arbitral tribunal and, in particular, using all means at their disposal, shall:
 - (a) Provide it with all relevant documents, information and facilities; and
 - (b) Enable it, when necessary, to call witnesses or experts and receive their evidence.
2. The parties and the arbitrators are under an obligation to protect the confidentiality of any information they receive in confidence during the proceedings of the arbitral tribunal.

Article 9

Unless the arbitral tribunal determines otherwise because of the particular circumstances of the case, the costs of the tribunal shall be borne by the parties to the dispute in equal shares. The tribunal shall keep a record of all its costs, and shall furnish a final statement thereof to the parties.

Article 10

Any party that has an interest of a legal nature in the subject matter of the dispute which may be affected by the decision in the case, may intervene in the proceedings with the consent of the tribunal.

Article 11

The tribunal may hear and determine counterclaims arising directly out of the subject matter of the dispute.

Article 12

Decisions both on procedure and substance of the arbitral tribunal shall be taken by a majority vote of its members.

Article 13

If one of the parties to the dispute does not appear before the arbitral tribunal or fails to defend its case, the other party may request the tribunal to continue the proceedings and to make its award. Absence of a party or a failure of a party to defend its case shall not constitute a bar to the proceedings. Before rendering its final decision, the arbitral tribunal must satisfy itself that the claim is well founded in fact and law.

Article 14

1. The tribunal shall render its final decision within five months of the date on which it is fully constituted unless it finds it necessary to extend the time limit for a period which should not exceed five more months.
2. The final decision of the arbitral tribunal shall be confined to the subject matter of the dispute and shall state the reasons on which it is based. It shall contain the names of the members who have participated and the date of the final decision. Any member of the tribunal may attach a separate or dissenting opinion to the final decision.
3. The award shall be binding on the parties to the dispute. It shall be without appeal unless the parties to the dispute have agreed in advance to an appellate procedure.
4. Any controversy which may arise between the parties to the dispute as regards the interpretation or manner of implementation of the final decision may be submitted by either party for decision to the arbitral tribunal which rendered it.

Konvensjon om ikke-skipsfartsmessig bruk av internasjonale vassdrag

Partene i denne konvensjon,
som er seg bevisst betydningen av internasjonale vassdrag og den ikke-skipsfartsmessige bruk av disse i mange regioner i verden,
som viser til artikkel 13 nr. 1 bokstav (a) i De forente nasjoners pakt, som fastsetter at generalforsamlingen skal sette i gang undersøkelser og vedta anbefalinger i det øyemed å oppmuntre den gradvise utvikling av folkeretten og dens kodifikasjon,
som tar i betraktning at vellykket kodifikasjon og gradvis utvikling av folkerettslige regler om ikke-skipsfartsmessig bruk av internasjonale vassdrag kan bidra til å fremme og virkeliggjøre målsettingene og prinsippene fastsatt i artikkel 1 og 2 i De forente nasjoners pakt,
som tar i betraktning de problemer som berører mange internasjonale vassdrag på grunn av blant annet økende utnytting og forurensning,
som er overbevist om at en rammekonvensjon vil sikre bruk, utvikling, bevaring, forvaltning og vern av internasjonale vassdrag og fremme av optimal og bærekraftig bruk av disse for denne og framtidige generasjoner,
som bekrefter viktigheten av mellomfolkelig samarbeid og godt naboskap på dette området,
som er kjent med utviklingslandenes særlige stilling og behov,
som minner om prinsippene og anbefalingene som ble vedtatt av De forente nasjoners konferanse om miljø og utvikling i 1992 i Rio-erklæringen og Agenda 21,
som også minner om eksisterende bilaterale og multilaterale avtaler om ikke-skipsfartsmessig bruk av internasjonale vassdrag,
som er oppmerksom på det verdifulle bidrag fra internasjonale organisasjoner, både statlige og ikke-statlige, til kodifikasjon og gradvis utvikling av folkeretten på dette området,
som setter pris på arbeidet som er utført av Folkerettskommisjonen for ikke-skipsfartsmessig bruk av internasjonale vassdrag,
som er oppmerksom på De forente nasjoners generalforsamlings resolusjon 49/52 av 9. desember 1994, er blitt enige om følgende:

DEL I INNLEDNING

Artikkel 1 Virkeområde for denne konvensjon

1. Denne konvensjon gjelder for bruk av internasjonale vassdrag og deres vannforekomster til andre formål enn skipsfart og for vernetiltak, bevaringstiltak og forvaltningstiltak i forbindelse med bruken av disse vassdrag og deres vannforekomster.
2. Bruk av internasjonale vassdrag til skipsfart omfattes ikke av denne konvensjon med mindre annen bruk berører skipsfart eller berøres av skipsfart.

Artikkel 2 Termbruk

I denne konvensjon

- (a) menes med «vassdrag»: et system av overflatevann og grunnvann som på grunn av det fysiske forhold mellom disse utgjør en helhet og vanligvis flyter ut samme sted,
- (b) menes med «internasjonalt vassdrag»: et vassdrag som delvis ligger i ulike stater,
- (c) menes med «vassdragsstat»: en stat som er part i denne konvensjon, og som har en del av et internasjonalt vassdrag på sitt territorium, eller en part som er en regional organisasjon for økonomisk integrasjon som har en eller flere medlemsstater som har en del av et internasjonalt vassdrag på sitt territorium,
- (d) menes med «regional organisasjon for økonomisk integrasjon»: en organisasjon som er sammensatt av suverene stater i en gitt region som medlemsstatene har overdratt kompetanse til med hensyn til forhold som reguleres i denne konvensjon, og som er behørig bemyndiget i henhold til interne prosedyrer til å undertegne, ratifisere, vedta, godkjenne eller tiltre den.

Artikkel 3

Vassdragsavtaler

1. I mangel på en avtale om det motsatte skal ikke noe i denne konvensjon berøre en vassdragsstats rettigheter eller plikter som følger av avtaler som er i kraft for den på den dag da den ble part i denne konvensjon.
2. Uten forbehold for bestemmelsene i nr. 1 kan parter i avtaler nevnt i nr. 1 om nødvendig vurdere å harmonisere disse avtaler med de grunnleggende prinsipper i denne konvensjon.
3. Vassdragsstater kan inngå en eller flere avtaler, heretter kalt «vassdragsavtaler», som anvender bestemmelsene i denne konvensjon på og tilpasser dem de særlige forhold ved og bruken av det særskilte internasjonale vassdrag eller en del av det.
4. Dersom det inngås en vassdragsavtale mellom to eller flere vassdragsstater, skal avtalen definere de vannforekomster den gjelder for. En slik avtale kan inngås for et helt internasjonalt vassdrag eller en del av det eller et særskilt prosjekt eller program eller en særskilt bruk, med mindre avtalen får en betydelig uheldig virkning på en eller flere andre vassdragsstaters bruk av vannforekomstene i vassdraget, uten deres uttrykkelige samtykke.
5. Dersom en vassdragsstat anser at tilpasning og anvendelse av bestemmelsene i denne konvensjon er nødvendig på grunn av de særlige forhold ved og bruken av et særskilt internasjonalt vassdrag, skal vassdragsstatene samrå seg med sikte på å forhandle i god tro med det formål å inngå en eller flere vassdragsavtaler.
6. Dersom noen men ikke alle vassdragsstater til et særskilt internasjonalt vassdrag er part i en avtale, skal ikke noe i vedkommende avtale berøre rettighetene eller pliktene etter denne konvensjon til vassdragsstater som ikke er part i vedkommende avtale.

Artikkel 4

Parter i vassdragsavtaler

1. Hver vassdragsstat har rett til delta i forhandlingen av og å bli part i en vassdragsavtale som gjelder for hele det internasjonale vassdrag, og å delta i alle relevante samråd.
2. En vassdragsstat som bruker et internasjonalt vassdrag på en måte som kan bli berørt i betydelig grad av gjennomføringen av en foreslått vassdragsavtale som gjelder for bare en del av vassdraget eller for et særskilt prosjekt eller program eller en særskilt bruk, har rett til å delta i samråd om vedkommende avtale og eventuelt i forhandlingen av den i god tro med sikte på å bli part i den, i den utstrekning dens bruk berøres av den.

DEL II

ALMINNELIGE PRINSIPPER

Artikkel 5

Rett og rimelig bruk og deltaking

1. På sine respektive territorier skal vassdragsstatene bruke et internasjonalt vassdrag på en rett og rimelig måte. Særlig skal et internasjonalt vassdrag brukes og utvikles av vassdragsstatene med sikte på å oppnå optimal og bærekraftig bruk av det og fordeler av det, samtidig som det tas hensyn til interessene til de berørte vassdragsstater, og vassdraget vernes på tilfredsstillende måte.
2. Vassdragsstatene skal delta i bruk, utvikling og vern av et internasjonalt vassdrag på en rett og rimelig måte. Slik deltaking omfatter både rett til å bruke vassdraget og plikt til å samarbeide om vern og utvikling av det, som fastsatt i denne konvensjon.

Artikkel 6

Relevante faktorer med hensyn til rett og rimelig bruk

1. Bruk av et internasjonalt vassdrag på en rett og rimelig måte i henhold til artikkel 5 krever at det tas hensyn til alle relevante faktorer og forhold, herunder:
 - (a) geografiske, hydrografiske, hydrologiske, klimatiske, økologiske og andre faktorer av naturlig art
 - (b) de berørte vassdragsstaters sosiale og økonomiske behov,
 - (c) befolkningen som er avhengig av vassdraget i hver vassdragsstat,
 - (d) virkningene som bruken av vassdragene i en vassdragsstat har på andre vassdragsstater,
 - (e) nåværende og mulig bruk av vassdraget,
 - (f) bevaring, vern, utvikling og nøysom bruk av vannressursene i vassdraget samt utgifter til tiltak i denne forbindelse,
 - (g) foreliggende alternativer, av tilsvarende verdi, til en særskilt planlagt eller nåværende bruk.
2. Ved anvendelse av artikkel 5 eller nr. 1 i denne artikkel skal berørte vassdragsstater ved behov samrå seg i en ånd av samarbeid.

3. Den vekt som skal tillegges hver faktor skal avgjøres etter hvor viktig faktoren er i forhold til andre relevante faktorer. Når det skal avgjøres hva som er rimelig og rettferdig bruk, skal alle relevante faktorer vurderes sammen, og konklusjonen skal trekkes på grunnlag av en helhetsvurdering.

Artikkel 7

Plikt til å ikke forårsake betydelig skade

1. Ved bruk av et internasjonalt vassdrag på sine territorier skal vassdragsstatene iverksette alle hensiktsmessige tiltak for å forhindre at andre vassdragsstater ikke påføres betydelig skade.
2. Dersom en annen vassdragsstat likevel påføres betydelig skade, skal statene som har en bruk som forårsaker slik skade, med mindre det foreligger avtale om slik bruk, i samråd med den berørte stat iverksette alle hensiktsmessige tiltak, idet det tas tilbørlig hensyn til bestemmelsene i artikkel 5 og 6, for å eliminere eller dempe slik skade og eventuelt for å drøfte spørsmålet om erstatning.

Artikkel 8

Alminnelig plikt til å samarbeide

1. Vassdragsstatene skal samarbeide på grunnlag av suveren likhet, territorial integritet, gjensidige fordeler og god tro for å få til optimal bruk og tilfredsstillende vern av et internasjonalt vassdrag.
2. Ved fastsettelse av formen for slikt samarbeid kan vassdragsstatene vurdere å opprette et felles apparat eller felles kommisjoner, som de måtte finne nødvendige, for å lette samarbeidet om relevante tiltak og prosedyrer i lys av erfaringene fra samarbeid i eksisterende felles apparat eller felles kommisjoner i ulike regioner.

Artikkel 9

Regelmessig utveksling av data og opplysninger

1. I henhold til artikkel 8 skal vassdragsstatene regelmessig utveksle lett tilgjengelige data og opplysninger om tilstanden til vassdraget, særlig av hydrologisk, meteorologisk, hydrogeologisk og økologisk art samt om vannkvalitet og prognoser i denne forbindelse.
2. Dersom en vassdragsstat anmodes av en annen vassdragsstat om å skaffe data eller opplysninger som ikke er lett tilgjengelige, skal den gjøre sitt beste for å etterkomme anmodningen, men kan forutsette at staten som kommer med anmodningen, skal betale et rimelig beløp for innhenting og eventuelt bearbeiding av slike data eller opplysninger.
3. Vassdragsstatene skal gjøre sitt beste for å innhente og eventuelt bearbeide data og opplysninger på en måte som letter bruken av dem for de andre vassdragsstatene som de meddeles til.

Artikkel 10

Forholdet mellom ulike bruksmåter

1. Med mindre det foreligger avtale eller sedvane som skulle tilsi det motsatte, er det ikke noen bruk av et internasjonalt vassdrag som i utgangspunktet har forrang framfor andre.
2. I tilfelle konflikt mellom ulike måter å bruke et internasjonalt vassdrag på skal konflikten løses i henhold til artikkel 5 til 7, samtidig som det tas særlig hensyn til kravene til vitale menneskelige behov.

DEL III

PLANLAGTE TILTAK

Artikkel 11

Opplysninger om planlagte tiltak

Vassdragsstatene skal utveksle opplysninger og samrå seg med hverandre og om nødvendig forhandle om mulige virkninger av planlagte tiltak på tilstanden til et internasjonalt vassdrag.

Artikkel 12

Underretning om planlagte tiltak med mulige uheldige virkninger

Før en vassdragsstat gjennomfører eller tillater gjennomført planlagte tiltak som kan ha en betydelig uheldig virkning på andre vassdragsstater, skal den underrette disse statene i god tid om dette. Slik underretning skal vedlegges tilgjengelige tekniske data og opplysninger, herunder resultatene fra eventuelle miljøkonsekvensvurderinger, slik at de underrettede statene kan evaluere mulige virkninger av de planlagte tiltakene.

Artikkel 13

Frist for å svare på underretning

Med mindre annet er avtalt

- (a) skal en vassdragsstat som gir en underretning etter artikkel 12, gi de underrettede statene en frist på seks måneder til å studere og evaluere mulige virkninger av de planlagte tiltakene og å meddele resultatene til den,
- (b) Denne fristen skal, på anmodning fra en underrettet stat som har særlige vanskeligheter med å evaluere de planlagte tiltakene, forlenges med seks måneder.

Artikkel 14

Den underrettende stats plikter i løpet av svarfristen

I løpet av fristen nevnt i artikkel 13 skal den underrettende stat

- (a) samarbeide med de underrettede stater ved på anmodning å gi dem flere tilgjengelige data og opplysninger som er nødvendige for en nøyaktig evaluering, og
- (b) ikke gjennomføre eller tillate gjennomført de planlagte tiltak uten samtykke fra de underrettede stater.

Artikkel 15

Svar på underretning

De underrettede stater skal meddele den underrettende stat sine resultater så tidlig som mulig innen fristen i henhold til artikkel 13. Dersom en underrettet stat finner at gjennomføring av de planlagte tiltak ville være uforenlig med bestemmelsene i artikkel 5 eller 7, skal den vedlegge sine resultater en dokumentert forklaring med begrunnelse for standpunktet.

Artikkel 16

Manglende svar på underretning

- 1. Dersom den underrettende stat ikke har mottatt meddelelse etter artikkel 15 innen fristen i henhold til artikkel 13, kan den, med forbehold for sine plikter etter artikkel 5 og 7, fortsette gjennomføringen av de planlagte tiltak, i samsvar med underretningen og andre data og opplysninger gitt til de underrettede stater.
- 2. Krav på erstatning framsatt av en underrettet stat som ikke har inngitt svar innen fristen i henhold til artikkel 13, kan motregnes utgifter som den underrettende stat har pådratt seg i forbindelse med handlinger foretatt etter utløpet av svarfristen som ikke ville ha blitt foretatt dersom den underrettede stat hadde reist innvendinger innen denne fristen.

Artikkel 17

Samråd og forhandlinger om planlagte tiltak

- 1. Dersom det gis meddelelse etter artikkel 15 om at gjennomføring av de planlagte tiltak vil være uforenlig med bestemmelsene i artikkel 5 eller 7, skal underrettende stat og meddelende stat samrå seg og om nødvendig forhandle med sikte på å komme fram til en rett og rimelig løsning på situasjonen.
- 2. I samråd og forhandlinger skal hver stat i god tro vise rimelig hensyn til den annen stats rettigheter og legitime interesser.
- 3. I samråd og forhandlinger skal den underrettende stat, dersom den underrettede stat ber om det når den gir sin meddelelse, avstå fra å gjennomføre eller tillate gjennomført de planlagte tiltak i seks måneder med mindre annet er avtalt.

Artikkel 18

Prosedyre når det ikke foreligger underretning

- 1. Dersom en vassdragsstat har rimelig grunn til å tro at en annen vassdragsstat planlegger tiltak som kan få en betydelig uheldig virkning på den, kan førstnevnte stat anmode sistnevnte om å anvende bestemmelsene i artikkel 12. Anmodningen skal være vedlagt en dokumentert forklaring med begrunnelse.
- 2. Dersom staten som planlegger tiltakene, likevel er av den oppfatning at den ikke er forpliktet til å gi underretning etter artikkel 12, skal den opplyse den annen stat om dette og gi en dokumentert forklaring med begrunnelse for standpunktet. Dersom den annen stat ikke er fornøyd med dette standpunktet, skal de to stater, på anmodning fra den annen stat, omgående samrå seg og forhandle som fastsatt i artikkel 17 nr. 1 og 2.
- 3. I samråd og forhandlinger skal staten som planlegger tiltakene, dersom den blir anmodet om det av den annen stat samtidig som den ber om samråd og forhandlinger, avstå fra å gjennomføre eller å tillate gjennomført disse tiltak i seks måneder med mindre annet er avtalt.

Artikkel 19

Hastegjennomføring av planlagte tiltak

1. Dersom gjennomføringen av planlagte tiltak haster meget for å vareta folkehelsen, offentlig sikkerhet eller andre like viktige interesser, kan staten som planlegger tiltakene, med forbehold for artikkel 5 og 7, omgående begynne gjennomføringen, uten forbehold for bestemmelsene i artikkel 14 og artikkel 17 nr. 3.
2. I så fall skal det uten opphold gis en formell erklæring om tiltakenes presserende karakter til de andre vassdragsstater nevnt i artikkel 12 sammen med de relevante data og opplysninger.
3. Staten som planlegger tiltakene, skal, på anmodning fra en av statene nevnt i nr. 2, omgående samrå seg og forhandle med den som fastsatt i artikkel 17 nr. 1 og 2.

DEL IV

VERN, BEVARING OG FORVALTNING

Artikkel 20

Vern og bevaring av økosystemer

Vassdragsstatene skal, hver for seg og eventuelt i fellesskap, verne og bevare økosystemene i internasjonale vassdrag.

Artikkel 21

Forhindring og reduksjon av og kontroll med forurensning

1. I denne artikkel menes med «forurensning av et internasjonalt vassdrag»: skadelig endring i sammensetningen eller kvaliteten på vannforekomstene i et internasjonalt vassdrag som er en direkte eller indirekte følge av menneskelig atferd.
2. Vassdragsstatene skal, hver for seg og eventuelt i fellesskap, forhindre, redusere og kontrollere forurensningen av et internasjonalt vassdrag som kan forårsake betydelig skade for andre vassdragsstater eller deres miljø, blant annet skade på menneskers helse eller sikkerhet, for bruken av vannforekomstene til nytteformål eller på levende ressurser i vassdraget. Vassdragsstatene skal ta skritt for å harmonisere sin politikk i denne sammenheng.
3. Vassdragsstatene skal, på anmodning fra en av dem, samrå seg med sikte på å komme fram til gjensidig akseptable tiltak og metoder for å forhindre, redusere og kontrollere forurensning av et internasjonalt vassdrag, for eksempel:
 - (a) fastsettelse av felles mål og kriterier for vannkvalitet,
 - (b) fastsettelse av metoder og rutiner for å håndtere forurensning fra punktkilder og diffuse kilder,
 - (c) utarbeiding av lister over stoffer som utslipp av til vann i et internasjonalt vassdrag skal forbys, begrenses, etterforskes eller overvåkes.

Artikkel 22

Innføring av fremmede eller nye arter

Vassdragsstatene skal iverksette alle tiltak som er nødvendige for å forhindre innføring av fremmede eller nye arter i et internasjonalt vassdrag som kan være skadelige for økosystemet i vassdraget og dermed føre til betydelig skade for andre vassdragsstater.

Artikkel 23

Vern og bevaring av det marine miljø

Vassdragsstatene skal, hver for seg og eventuelt i samarbeid med andre stater, iverksette alle tiltak med hensyn til et internasjonalt vassdrag som er nødvendige for å verne og bevare det marine miljø, herunder elvemunninger, og samtidig ta hensyn til allment godttatte internasjonale regler og standarder.

Artikkel 24

Forvaltning

1. Vassdragsstatene skal, på anmodning fra en av dem, holde samråd om forvaltningen av et internasjonalt vassdrag, som kan omfatte opprettelse av et felles forvaltningsapparat.
2. I denne artikkel viser «forvaltning» særlig til
 - (a) planlegging av bærekraftig utvikling av et internasjonalt vassdrag og å sørge for gjennomføring av vedtatte planer, og
 - (b) fremme på annen måte av rasjonell og optimal bruk, vern og kontroll av vassdraget.

Artikkel 25

Regulering

1. Der det er hensiktsmessig skal vassdragsstatene samarbeide for å møte behov eller muligheter for å regulere vannføringen i et internasjonalt vassdrag.
2. Med mindre annet er avtalt, skal vassdragsstatene på et rett og rimelig grunnlag delta i bygging og vedlikehold av eller betaling av utgiftene til de reguleringsanlegg de måtte ha avtalt å påta seg.
3. I denne artikkel menes med «regulering»: bruk av hydrauliske anlegg eller annet løpende tiltak for å endre, variere eller på annen måte kontrollere vannføringen i et internasjonalt vassdrag.

Artikkel 26

Innretninger

1. Vassdragsstatene skal på sine respektive territorier gjøre sitt beste for å vedlikeholde og beskytte innretninger, fasiliteter og andre anlegg i tilknytning til et internasjonalt vassdrag.
2. Vassdragsstatene skal, på anmodning fra en av dem som har rimelig grunn til å tro at den kan bli påført betydelige uheldige virkninger, holde samråd om
 - (a) sikker drift og sikkert vedlikehold av innretninger, fasiliteter eller andre anlegg i tilknytning til et internasjonalt vassdrag, og
 - (b) beskyttelse av innretninger, fasiliteter eller andre anlegg mot forsettlig eller uaktsomme handlinger eller naturkrefter.

DEL V

SKADELIGE FORHOLD OG NØDSSITUASJONER

Artikkel 27

Forhindring og demping av skadelige forhold

Vassdragsstatene skal, hver for seg og eventuelt i fellesskap, iverksette alle hensiktsmessige tiltak for å forhindre eller dempe forhold i tilknytning til et internasjonalt vassdrag som kan være skadelige for andre vassdragsstater, enten disse har naturlige årsaker eller skyldes menneskelig atferd, for eksempel flom- eller isforhold, vannbårne sykdommer, slamavlagring, erosjon, saltvannsinntrenging, tørke eller forørkning.

Artikkel 28

Nødssituasjoner

1. I denne artikkel menes med «nødssituasjon»: en situasjon som forårsaker eller utgjør en overhengende trussel om å forårsake alvorlig skade for vassdragsstater eller andre stater, og som skjer plutselig av naturlige årsaker, for eksempel flom, isgang, jordskred eller jordskjelv, eller som skyldes menneskelig atferd, for eksempel industriulykker.
2. En vassdragsstat skal, uten opphold og på raskest mulig måte, underrette andre stater som kan bli berørt, og kompetente internasjonale organisasjoner om enhver nødssituasjon som oppstår på sitt territorium.
3. En vassdragsstat på hvis territorium det oppstår en nødssituasjon, skal, i samarbeid med andre stater som kan bli berørt, og eventuelt kompetente internasjonale organisasjoner, omgående iverksette alle praktisk gjennomførbare tiltak som forholdene krever, for å forhindre, dempe og eliminere skadelige virkninger av nødssituasjonen.
4. Om nødvendig skal vassdragsstatene i fellesskap utvikle beredskapsplaner for å møte nødssituasjoner, eventuelt i samarbeid med andre stater som kan bli berørt, og kompetente internasjonale organisasjoner.

DEL VI

DIVERSE BESTEMMELSER

Artikkel 29

Internasjonale vassdrag og innretninger under væpnede konflikter

Internasjonale vassdrag og tilknyttede innretninger, fasiliteter og andre anlegg skal ha rett til den beskyttelse som gis av de folkerettslige prinsipper og regler som gjelder for internasjonale og ikke-internasjonale væpnede konflikter, og skal ikke brukes i strid med disse prinsipper og regler.

Artikkel 30

Indirekte prosedyrer

I tilfeller der det foreligger alvorlige hindringer for direkte kontakt mellom vassdragsstater, skal de berørte stater oppfylle sine samarbeidsplikter som fastsatt i denne konvensjon, herunder utveksling av data og opplysninger, underretning, meddelelse, samråd og forhandlinger, ved hjelp av en indirekte prosedyre de måtte ha vedtatt.

Artikkel 31

Data og opplysninger som er vitale for det nasjonale forsvar eller den nasjonale sikkerhet

Ikke noe i denne konvensjon forplikter en vassdragsstat til å gi data eller opplysninger som er vitale for sitt nasjonale forsvar eller sin nasjonale sikkerhet. Vedkommende stat skal likevel samarbeide i god tro med de andre vassdragsstatene med sikte på å gi så mange opplysninger som mulig under forholdene.

Artikkel 32

Ikke-forskjellsbehandling

Med mindre de berørte vassdragsstater har avtalt noe annet om beskyttelse av interessene til fysiske eller juridiske personer som er påført eller alvorlig truet av å bli påført betydelig grensekryssende skade som følge av virksomhet i tilknytning til et internasjonalt vassdrag, skal en vassdragsstat ikke forskjellsbehandle på grunnlag av statsborgerskap eller bopel eller sted der skaden skjedde, når disse, i henhold til dens rettssystem, gis adgang til rettslige eller andre prosedyrer, eller rett til å kreve erstatning eller annen avhjelp for betydelig skade forårsaket av slik virksomhet drevet på dens territorium.

Artikkel 33

Løsning av tvister

1. Ved tvist mellom to eller flere parter om tolkningen eller anvendelsen av denne konvensjon skal de berørte parter, med mindre det foreligger en gjeldende avtale mellom dem, søke en løsning på tvisten med fredelige midler i samsvar med følgende bestemmelser.
2. Dersom de berørte parter ikke kan bli enige ved forhandlinger som en av dem har anmodet om, kan de i fellesskap søke tredjemanns mellomkomst eller be om mekling eller forliksbehandling ved tredjemann, eller eventuelt benytte seg av felles vassdragsinstitusjoner som de måtte ha opprettet, eller avtale å løse tvisten ved voldgift eller bringe den inn for Den internasjonale domstol.
3. Med forbehold for nr. 10 og dersom de berørte parter ikke har klart å løse tvisten ved forhandlinger eller andre midler nevnt i nr. 2 innen seks måneder etter tidspunktet for anmodningen om forhandlinger nevnt i nr. 2, skal tvisten på anmodning fra en av partene i tvisten underkastes en upartisk undersøkelse i samsvar med nr. 4 til 9, med mindre partene blir enige om noe annet.
4. Det skal opprettes en undersøkelseskommisjon sammensatt av ett medlem oppnevnt av hver av de berørte parter og dessuten ett medlem som ikke er statsborger i en stat som er en berørt part, som er valgt av de oppnevnte medlemmer, og som skal være formann.
5. Dersom de partsoppnevnte medlemmer ikke blir enige om en formann innen tre måneder etter at det ble anmodet om at kommisjonen skulle opprettes, kan hver berørt part anmode De forente nasjoners generalsekretær om å oppnevne en formann, som ikke skal være statsborger i en stat som er part i tvisten eller i en landsidestat til det berørte vassdrag. Dersom en av partene ikke har oppnevnt et medlem innen tre måneder etter den første anmodningen i henhold til nr. 3, kan enhver berørt part anmode De forente nasjoners generalsekretær om å oppnevne en person som ikke skal være statsborger i en stat som er part i tvisten eller i en landsidestat til det berørte vassdrag. Personen som oppnevnes på denne måte, skal utgjøre en enpersonskommisjon.
6. Kommisjonen skal fastsette sine egne saksbehandlingsregler.
7. De berørte parter skal gi kommisjonen de opplysninger den måtte trenge, og på anmodning gi kommisjonen adgang til sine respektive territorier og til å inspisere alle fasiliteter, anlegg, utstyr, konstruksjoner eller naturlige formasjoner som er relevante for kommisjonens undersøkelse.
8. Kommisjonen skal vedta sin rapport med stemmeflertall, med mindre den er en enpersonskommisjon, og skal framlegge denne rapporten for de berørte parter og i rapporten framlegge sine resultater og begrunnelser og de anbefalinger som den anser hensiktsmessig for en rett og rimelig løsning på tvisten, som de berørte parter skal behandle i god tro.
9. Kommisjonens utgifter skal bæres likt mellom de berørte parter.

10. Ved ratifikasjon, vedtakelse eller godkjenning av eller tiltredelse til denne konvensjon eller på ethvert senere tidspunkt, kan en part som ikke er en regional organisasjon for økonomisk integrasjon, avgi en skriftlig erklæring til depositaren om at parten i tilfelle av en tvist som ikke er løst i samsvar med nr. 2, anerkjenner som obligatorisk ipso facto og uten spesiell avtale i forhold til enhver annen part som godtar samme plikt:
- (a) framlegging av tvisten for Den internasjonale domstol, og/eller
 - (b) voldgift ved en voldgiftsdomstol som er opprettet i henhold til og følger, med mindre partene i tvisten er enige om noe annet, prosedyren fastsatt i vedlegget til denne konvensjon.
- En part som er en regional organisasjon for økonomisk integrasjon kan avgi erklæring med tilsvarende virkning i forhold til voldgift i samsvar med bokstav (b).

DEL VII *SLUTTBESTEMMELSER*

Artikkel 34 *Undertegning*

Denne konvensjon skal være åpen for undertegning av alle stater og av regionale organisasjoner for økonomisk integrasjon fra 21. mai 1997 til 20. mai 2000 ved De forente nasjoners hovedsete i New York.

Artikkel 35 *Ratifikasjon, vedtakelse, godkjenning eller tiltredelse*

1. Denne konvensjon skal ratifiseres, vedtas, godkjennes eller tiltres av stater og av regionale organisasjoner for økonomisk integrasjon. Ratifikasjons-, vedtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokumentene skal deponeres hos De forente nasjoners generalsekretær.
2. Enhver regional organisasjon for økonomisk integrasjon som blir part i denne konvensjon uten at noen av dens medlemsstater er part, skal være bundet av alle plikter etter konvensjonen. I de tilfeller der en eller flere av organisasjonens medlemsstater er part i denne konvensjon, skal organisasjonen og dens medlemsstater avgjøre sitt respektive ansvar for å oppfylle sine plikter etter konvensjonen. I slike tilfeller skal organisasjonen og medlemsstatene ikke ha rett til samtidig å benytte seg av sine rettigheter etter konvensjonen.
3. I sine ratifikasjons-, vedtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokumenter skal regionale organisasjoner for økonomisk integrasjon tilkjennegi rekkevidden av sin kompetanse i forhold som reguleres i konvensjonen. Disse organisasjonene skal også underrette De forente nasjoners generalsekretær om enhver vesentlig endring i rekkevidden av sin kompetanse.

Artikkel 36 *Ikrafttredelse*

1. Denne konvensjon skal tre i kraft på den nittiende dag etter dato for deponering av det trettifemte ratifikasjons-, vedtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokument hos De forente nasjoners generalsekretær.
2. For hver stat eller regional organisasjon for økonomisk integrasjon som ratifiserer, vedtar eller godkjenner konvensjonen eller tilttrer den etter deponering av det trettifemte ratifikasjons-, vedtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokument, skal konvensjonen tre i kraft på den nittiende dag etter deponering av ratifikasjons-, vedtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokument av vedkommende stat eller regionale organisasjon for økonomisk integrasjon.
3. Med hensyn til nr. 1 og 2 skal et dokument som er deponert av en regional organisasjon for økonomisk integrasjon, ikke anses som tillegg til de dokumenter som er deponert av stater.

Artikkel 37 *Gyldige tekster*

Originaleksemplaret av denne konvensjon, hvis arabiske, kinesiske, engelske, franske, russiske og spanske tekst har samme gyldighet, skal deponeres hos De forente nasjoners generalsekretær.

Til bekreftelse på dette har de undertegnede, med behørig fullmakt fra sine respektive regjeringer, undertegnet denne konvensjon.

Utferdiget i New York 21. mai 1997.

Vedlegg Voldgift

Artikkel 1

Med mindre partene i tvisten blir enige om noe annet, skal voldgift i henhold til artikkel 33 i konvensjonen finne sted i samsvar med dette vedleggs artikkel 2 til 14.

Artikkel 2

Saksøker skal underrette saksøkte om at den underkaster en tvist voldgift i henhold til artikkel 33 i konvensjonen. Underretningen skal angi gjenstanden som er henvist til voldgift, og skal særlig angi de av konvensjonens artikler det er uenighet om tolkningen eller anvendelsen av. Dersom partene ikke er enige om tvistegjenstanden, skal voldgiftsdomstolen avgjøre denne.

Artikkel 3

1. I tvister mellom to parter skal voldgiftsdomstolen bestå av tre medlemmer. Hver av partene i tvisten skal oppnevne en voldgiftsdommer, og de to voldgiftsdommere oppnevnt på denne måte skal i fellesskap oppnevne en tredje voldgiftsdommer, som skal være domstolens formann. Sistnevnte skal ikke være statsborger i en stat som er part i tvisten, eller i en landsidestat til det berørte vassdrag, og skal heller ikke ha sitt faste bosted på en parts territorium eller på territoriet til en landsidestat til det berørte vassdrag, og skal heller ikke ha vært involvert i saken i annen egenskap.
2. I tvister som omfatter flere enn to parter, skal parter med sammenfallende interesse, i fellesskap og etter avtale, oppnevne en voldgiftsdommer.
3. Ethvert ledig verv skal besettes på den måte som er fastsatt for den opprinnelige oppnevning.

Artikkel 4

1. Dersom voldgiftsdomstolens formann ikke er oppnevnt innen to måneder etter at den annen voldgiftsdommer ble oppnevnt, skal presidenten for Den internasjonale domstol på begjæring fra en av partene oppnevne en formann innen ytterligere to måneder.
2. Dersom en av partene i tvisten ikke har oppnevnt en voldgiftsdommer innen to måneder etter at anmodningen er mottatt, kan den annen part underrette presidenten for Den internasjonale domstol, som skal foreta oppnevningen innen ytterligere to måneder.

Artikkel 5

Voldgiftsdomstolen skal treffe sine avgjørelser i samsvar med bestemmelsene i denne konvensjon og folkeretten.

Artikkel 6

Med mindre partene i tvisten blir enige om noe annet, skal voldgiftsdomstolen fastsette sin egen rettergangsordning.

Artikkel 7

På begjæring fra en av partene kan voldgiftsdomstolen anbefale vesentlige midlertidige vernetiltak.

Artikkel 8

1. Partene i tvisten skal lette voldgiftsdomstolens arbeid, og ved å utnytte alle midler de har til rådighet, skal de særlig
 - (a) gi den alle relevante dokumenter, opplysninger og lettelser, og
 - (b) om nødvendig gjøre det mulig for den å innkalle vitner eller sakkyndige og motta deres forklaringer.
2. Partene og voldgiftsdommerne har plikt til å behandle konfidensielt alle opplysninger de mottar i fortrolighet under voldgiftsdomstolens forhandlinger.

Artikkel 9

Med mindre voldgiftsdomstolen bestemmer noe annet på grunn av de særlige forhold i saken, skal domstolens utgifter bæres likt mellom partene i tvisten. Domstolen skal føre regnskap over alle sine utgifter og skal framlegge sluttoppgjør av regnskapet for partene.

Artikkel 10

En part som har en rettslig interesse i tvistegjenstanden som kan bli berørt av avgjørelsen i saken, kan intervensere i forhandlingene med samtykke fra domstolen.

Artikkel 11

Domstolen kan behandle og avgjøre motsøksmål som er en direkte følge av tvistegjenstanden.

Artikkel 12

Voldgiftsdomstolen skal treffe både sine rettergangsavgjørelser og realitetsavgjørelser ved stemmeflertall blant medlemmene.

Artikkel 13

Dersom en av partene i tvisten ikke møter for voldgiftsdomstolen eller unnlater å forsvare sin sak, kan den annen part be domstolen fortsette forhandlingene og treffe sin avgjørelse. Det forhold at en part uteblir eller unnlater å forsvare sin sak skal ikke være til hinder for forhandlingene. Før voldgiftsdomstolen treffer sin endelige avgjørelse må den forvisse seg om at kravet er vel begrunnet både faktisk og rettslig.

Artikkel 14

1. Domstolen skal treffe sin endelige avgjørelse innen fem måneder fra den dag den er behørig opprettet med mindre den finner det nødvendig å forlenge fristen med et tidsrom som ikke bør overstige fem måneder.
2. Voldgiftsdomstolens endelige avgjørelse skal begrenses til tvistegjenstanden og skal begrunnes. Den skal inneholde navnene på de medlemmer som har deltatt, og datoen da den endelige avgjørelse ble truffet. Hvert medlem av domstolen kan føye et særskilt eller dissenterende votum til den endelige avgjørelse.
3. Kjennelsen skal være bindende for partene i tvisten. Den kan ikke ankes med mindre partene i tvisten på forhånd er blitt enige om en ankebehandling.
4. Enhver uoverensstemmelse som måtte oppstå mellom partene i tvisten om tolkningen av den endelige avgjørelse eller om hvordan den skal iverksettes, kan av hver av partene bringes inn til avgjørelse for den voldgiftsdomstol som traff avgjørelsen.

25. okt. 1999 nr. 1**Protokoll om endring av avtale mellom Norge og Sør-Korea om økonomisk, industrielt og teknisk samarbeid av 6. oktober 1982**

I henhold til vedtak fattet i Utenriksdepartementet 25. oktober 1999 ble protokollen undertegnet 25. oktober 1999.

Protokollen trådte i kraft 25. januar 2001 etter noteveksling.

Opprinnelig tekst publisert i Overenskomster med fremmede stater 1982 s. 944.

Protocol amending the Agreement on economic, industrial and technical cooperation between the Government of the Kingdom of Norway and the Government of the Republic of Korea, signed at Seoul on 6 October 1982

The Government of the Kingdom of Norway and the Government of the Republic of Korea (hereinafter referred to as «Contracting Parties»);

Desiring to conclude a Protocol to amend the Agreement on Economic, Industrial and Technical Cooperation between the Government of the Kingdom of Norway and the Government of the Republic of Korea, signed at Seoul on 6 October 1982 (hereinafter referred to as «the Agreement»);

Have agreed as follows:

Article 1

The Preamble of the Agreement shall be amended as follows:

The Government of the Kingdom of Norway and the Government of the Republic of Korea (hereinafter referred to as «the Contracting Parties»),

Conscious of the substantial growth of economic and trade relations between the two countries,

Desiring to strengthen the friendly relations between the two countries,

Desiring to promote the development of the economic, industrial and technical cooperation between the two countries on the basis of mutual benefit, and

Interested in coordinating the various types of cooperation between the two countries through an appropriate institutional framework

Have agreed as follows:

Article 2

Article 1 of the Agreement shall be amended as follows:

The Contracting Parties shall endeavor to develop the economic, industrial and technical cooperation including research & development between institutions, organizations and enterprises of the two countries.

Article 3

Article 4 of the Agreement shall be amended as follows:

The Contracting Parties shall establish a Joint Economic Committee consisting of the representatives of the Governments of the two countries. Experts and advisors from both public and private sectors may be invited by the Contracting Parties to attend the meeting of the Committee.

The Committee shall meet subject to the agreement of the Contracting Parties, alternately in the Kingdom of Norway and the Republic of Korea, with the aim of:

- a. Examining the development of trade and economic, industrial and technical cooperation including research & development between the two countries.
- b. Drawing up proposals for the development of trade and economic, industrial and technical cooperation including research & development between the two countries.
- c. Identifying new fields of cooperation.
- d. Examining any problems arising from the implementation of this Agreement.

The agenda for each meeting of the Committee will be determined through diplomatic channels of the Contracting Parties.

Article 4

Article 2, Article 3, Article 5, and Article 6 of the Agreement shall remain in force.

Article 5

This Protocol shall enter into force of the fifteenth day after the latter of the dates on which the Contracting Parties have notified each other in writing that the formalities constitutionally required in the Contracting States have been complied with.

Article 6

This Protocol shall cease to have effect at such time as the Agreement ceases to have effect in accordance with Article 6 of the Agreement.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized by their respective Governments, have signed the present Protocol.

Done at Seoul on 25 October 1999 in two originals in the English language.

ATTACHMENT

Consolidated version of the Agreement on economic, industrial and technical cooperation between the Government of the Kingdom of Norway and the Government of the Republic of Korea, signed at Seoul on 6 October 1982, with amendments of October 1999

The Government of the Kingdom of Norway and the Government of the Republic of Korea (hereinafter referred to as «the Contracting Parties»),

Conscious of the substantial growth of economic and trade relations between the two countries,

Desiring to strengthen the friendly relations between the two countries,

Desiring to promote the development of the economic, industrial and technical cooperation between the two countries on the basis of mutual benefit, and

Interested in coordinating the various types of cooperation between the two countries through an appropriate institutional framework

Have agreed as follows:

Article 1

The Contracting Parties shall endeavor to develop the economic, industrial and technical cooperation including research & development between institutions, organizations and enterprises of the two countries.

Article 2

Specific cooperation arrangements within the framework of this Agreement shall be negotiated and agreed upon by institutions, organizations and enterprises of the two countries in accordance with their respective laws and regulations in force.

Article 3

The Contracting Parties shall promote the realization of cooperation projects between institutions, organizations and enterprises of the two countries.

Article 4

The Contracting Parties shall establish a Joint Economic Committee consisting of the representatives of the Governments of the two countries. Experts and advisors from both public and private sectors may be invited by the Contracting Parties to attend the meeting of the Committee.

The Committee shall meet subject to the agreement of the Contracting Parties, alternately in the Kingdom of Norway and the Republic of Korea, with the aim of:

- a) Examining the development of trade and economic, industrial and technical cooperation including research & development between the two countries.
- b) Drawing up proposals for the development of trade and economic, industrial and technical cooperation including research & development between the two countries.
- c) Identifying new fields of cooperation.
- d) Examining any problems arising from the implementation of this Agreement.

The agenda for each meeting of the Committee will be determined through diplomatic channels of the Contracting Parties.

Article 5

The termination of this Agreement shall not affect the validity of arrangements and contracts concluded between institutions, organizations and enterprises under this Agreement.

Article 6

This Agreement shall enter into force on the date of signature and shall be valid for a period of ten years. It shall be considered as automatically extended for successive periods of five years unless terminated by either Contracting Party giving a six months' prior written notice.

Protokoll om endring av avtalen om økonomisk, industrielt og teknisk samarbeid mellom regjeringen i Kongeriket Norge og regjeringen i Republikken Korea, undertegnet i Seoul 6. oktober 1982

Regjeringen i Kongeriket Norge og regjeringen i Republikken Korea (heretter kalt «de kontraherende parter»),

som ønsker å inngå en protokoll om endring av Avtalen om økonomisk, industrielt og teknisk samarbeid mellom regjeringen i Kongeriket Norge og regjeringen i Republikken Korea, undertegnet i Seoul 6. oktober 1982 (heretter kalt «avtalen»),
er blitt enige om følgende:

Artikkel 1

Innledningen til avtalen skal endres som følger:

Regjeringen i Kongeriket Norge og regjeringen i Republikken Korea (heretter kalt «de kontraherende parter»),

som er seg bevisst den betydelige veksten i de økonomiske forbindelser og i handelsforbindelsene mellom de to land,

som ønsker å styrke de vennskapelige forbindelser mellom de to land,
som ønsker å fremme utviklingen av det økonomiske, industrielle og tekniske samarbeidet mellom de to land, på grunnlag av gjensidig fordel, og
som er interessert i å samordne de forskjellige former for samarbeid mellom de to land gjennom et hensiktsmessig institusjonelt rammeverk,
er blitt enige om følgende:

Artikkel 2

Artikkel 1 i avtalen skal endres som følger:

De kontraherende parter skal søke å utvikle det økonomiske, industrielle og tekniske samarbeidet, herunder forskning og utvikling, mellom institusjoner, organisasjoner og bedrifter i de to land.

Artikkel 3

Artikkel 4 i avtalen skal endres som følger:

De kontraherende parter skal opprette en felles økonomisk komité som skal bestå av representantene for regjeringene i de to land. Ekspert og rådgivere både fra offentlig og privat sektor kan inviteres av de kontraherende parter til å delta på møtene i komiteen.

Komiteen skal møtes vekselvis i Kongeriket Norge og i Republikken Korea, etter enighet mellom de kontraherende parter, med det formål å:

- a) gjennomgå utviklingen i handelen og i det økonomiske, industrielle og tekniske samarbeidet, herunder forskning og utvikling, mellom de to land,
- b) utarbeide forslag til utvikling av handel og økonomisk, industrielt og teknisk samarbeid, herunder forskning og utvikling, mellom de to land,
- c) identifisere nye samarbeidsområder,
- d) behandle eventuelle problemer som måtte oppstå i forbindelse med gjennomføringen av denne avtalen.

Dagsorden for hvert møte i komiteen skal fastsettes gjennom de kontraherende parters diplomatiske kanaler.

Artikkel 4

Artikkel 2, Artikkel 3, Artikkel 5 og Artikkel 6 i avtalen skal fortsatt gjelde.

Artikkel 5

Denne protokoll skal tre i kraft på den femtende dagen etter den dato den siste av de kontraherende partene har underrettet den andre skriftlig om at de nødvendige forfatningsmessige formaliteter i den respektive kontraherende stat er oppfylt.

Artikkel 6

Denne protokollen skal opphøre å gjelde samtidig med at avtalen opphører å gjelde, i samsvar med avtalens Artikkel 6.

TIL BEKREFTELSE PÅ DETTE har de undertegnede, som har fått behørig fullmakt av sine respektive regjeringer, undertegnet denne protokoll.

UTFERDIGET i Seoul, 25. oktober 1999 i to originaleksemplarer på engelsk.

VEDLEGG

Konsolidert versjon av avtalen om økonomisk, industrielt og teknisk samarbeid mellom regjeringen i Kongeriket Norge og regjeringen i Republikken Korea, undertegnet i Seoul 6. oktober 1982, med endringer av oktober 1999.

Regjeringen i Kongeriket Norge og regjeringen i Republikken Korea (heretter kalt «de kontraherende parter»),

som er seg bevisst den betydelige veksten i de økonomiske forbindelser og i handelsforbindelsene mellom de to land,

som ønsker å styrke de vennskapelige forbindelser mellom de to land,

som ønsker å fremme utviklingen av det økonomiske, industrielle og tekniske samarbeidet mellom de to land, på grunnlag av gjensidig fordel, og

som er interessert i å samordne de forskjellige former for samarbeid mellom de to land gjennom et hensiktsmessig institusjonelt rammeverk,

er blitt enige om følgende:

Artikkel 1

De kontraherende parter skal søke å utvikle det økonomiske, industrielle og tekniske samarbeidet, herunder forskning og utvikling, mellom institusjoner, organisasjoner og bedrifter i de to land.

Artikkel 2

Institusjoner, organisasjoner og bedrifter i de to land skal forhandle fram og inngå spesielle samarbeidsavtaler innenfor rammen av denne avtalen, i samsvar med de lover og bestemmelser som gjelder i hvert av landene.

Artikkel 3

De kontraherende parter skal fremme realiseringen av samarbeidsprosjekter mellom institusjoner, organisasjoner og bedrifter i de to land.

Artikkel 4

De kontraherende parter skal opprette en felles økonomisk komité som skal bestå av representantene for regjeringene i de to land. Ekspertene og rådgivere både fra offentlig og privat sektor kan inviteres av de kontraherende parter til å delta på møtene i komiteen.

Komiteen skal møtes vekselvis i Kongeriket Norge og i Republikken Korea, etter enighet mellom de kontraherende parter, med det formål å:

- a) gjennomgå utviklingen i handelen og i det økonomiske, industrielle og tekniske samarbeidet, herunder forskning og utvikling, mellom de to land,
- b) utarbeide forslag til utvikling av handel og økonomisk, industrielt og teknisk samarbeid, herunder forskning og utvikling, mellom de to land,
- c) identifisere nye samarbeidsområder,
- d) behandle eventuelle problemer som måtte oppstå i forbindelse med gjennomføringen av denne avtalen.

Dagsorden for hvert møte i komiteen skal fastsettes gjennom de kontraherende parters diplomatiske kanaler.

Artikkel 5

Oppsigelse av denne avtalen skal ikke ha innvirkning på gyldigheten til avtaler og kontrakter som er inngått mellom institusjoner, organisasjoner og bedrifter i henhold til denne avtalen.

Artikkel 6

Denne avtalen skal tre i kraft den dagen den blir undertegnet, og skal gjelde for en periode på 10 år. Den skal betraktes som automatisk forlenget for perioder på fem år om gangen, med mindre den sies opp av en av de kontraherende parter med seks måneders skriftlig varsel.

1. nov. 2002 nr. 37**2002 protokollen til Aten-konvensjonen om befordring av passasjerer og deres bagasje til sjøs, 1974**

I henhold til kronprinsregentens resolusjon av 5. mars 2004 ble protokollen undertegnet 31. mars 2004.
 I henhold til kgl.res. av 8. november 2013 ble protokollen ratifisert. Protokollen trådte i kraft 23. april 2014.
 Det vises til Prop.54 LS (2012–2013), Innst.222 S (2012–2013) og til vedtak i Stortinget 23. april 2013.

Protocol of 2002 to the Athens Convention relating to the Carriage of Passengers and their Luggage by Sea, 1974

The States Parties to this Protocol,

CONSIDERING that it is desirable to revise the Athens Convention relating to the Carriage of Passengers and their Luggage by Sea, done at Athens on 13 December 1974, to provide for enhanced compensation, to introduce strict liability, to establish a simplified procedure for updating the limitation amounts, and to ensure compulsory insurance for the benefit of passengers,

RECALLING that the 1976 Protocol to the Convention introduces the Special Drawing Right as the Unit of Account in place of the gold franc,

HAVING NOTED that the 1990 Protocol to the Convention, which provides for enhanced compensation and a simplified procedure for updating the limitation amounts, has not entered into force,

HAVE AGREED as follows:

Article 1

For the purposes of this Protocol:

1. «Convention» means the text of the Athens Convention relating to the Carriage of Passengers and their Luggage by Sea, 1974.
2. «Organization» means the International Maritime Organization.
3. «Secretary-General» means the Secretary-General of the Organization.

Article 2

Article 1, paragraph 1 of the Convention is replaced by the following text:

1.
 - a. «carrier» means a person by or on behalf of whom a contract of carriage has been concluded, whether the carriage is actually performed by that person or by a performing carrier;
 - b. «performing carrier» means a person other than the carrier, being the owner, charterer or operator of a ship, who actually performs the whole or a part of the carriage; and
 - c. «carrier who actually performs the whole or a part of the carriage» means the performing carrier, or, in so far as the carrier actually performs the carriage, the carrier.

Article 3

1. *Article 1, paragraph 10 of the Convention is replaced by the following:*

10. «Organization» means the International Maritime Organization.

2. *The following text is added as Article 1, paragraph 11, of the Convention:*

11. «Secretary-General» means the Secretary-General of the Organization.

Article 4

Article 3 of the Convention is replaced by the following text:

*Article 3**Liability of the carrier*

1. For the loss suffered as a result of the death of or personal injury to a passenger caused by a shipping incident, the carrier shall be liable to the extent that such loss in respect of that passenger on each distinct occasion does not exceed 250,000 units of account, unless the carrier proves that the incident:
 - a. resulted from an act of war, hostilities, civil war, insurrection or a natural phenomenon of an exceptional, inevitable and irresistible character; or
 - b. was wholly caused by an act or omission done with the intent to cause the incident by a third party.

If and to the extent that the loss exceeds the above limit, the carrier shall be further liable unless the carrier proves that the incident which caused the loss occurred without the fault or neglect of the carrier.
2. For the loss suffered as a result of the death of or personal injury to a passenger not caused by a shipping incident, the carrier shall be liable if the incident which caused the loss was due to the fault or neglect of the carrier. The burden of proving fault or neglect shall lie with the claimant.

3. For the loss suffered as a result of the loss of or damage to cabin luggage, the carrier shall be liable if the incident which caused the loss was due to the fault or neglect of the carrier. The fault or neglect of the carrier shall be presumed for loss caused by a shipping incident.
4. For the loss suffered as a result of the loss of or damage to luggage other than cabin luggage, the carrier shall be liable unless the carrier proves that the incident which caused the loss occurred without the fault or neglect of the carrier.
5. For the purposes of this Article:
 - a. «shipping incident» means shipwreck, capsizing, collision or stranding of the ship, explosion or fire in the ship, or defect in the ship;
 - b. «fault» or neglect of the carrier includes the fault or neglect of the servants of the carrier, acting within the scope of their employment;
 - c. «defect in the ship» means any malfunction, failure or non-compliance with applicable safety regulations in respect of any part of the ship or its equipment when used for the escape, evacuation, embarkation and disembarkation of passengers; or when used for the propulsion, steering, safe navigation, mooring, anchoring, arriving at or leaving berth or anchorage, or damage control after flooding; or when used for the launching of life saving appliances; and
 - d. «loss» shall not include punitive or exemplary damages.
6. The liability of the carrier under this Article only relates to loss arising from incidents that occurred in the course of the carriage. The burden of proving that the incident which caused the loss occurred in the course of the carriage, and the extent of the loss, shall lie with the claimant.
7. Nothing in this Convention shall prejudice any right of recourse of the carrier against any third party, or the defence of contributory negligence under Article 6 of this Convention. Nothing in this Article shall prejudice any right of limitation under Articles 7 or 8 of this Convention.
8. Presumptions of fault or neglect of a party or the allocation of the burden of proof to a party shall not prevent evidence in favour of that party from being considered.

Article 5

The following text is added as Article 4bis of the Convention:

Article 4bis

Compulsory insurance

1. When passengers are carried on board a ship registered in a State Party that is licensed to carry more than twelve passengers, and this Convention applies, any carrier who actually performs the whole or a part of the carriage shall maintain insurance or other financial security, such as the guarantee of a bank or similar financial institution, to cover liability under this Convention in respect of the death of and personal injury to passengers. The limit of the compulsory insurance or other financial security shall not be less than 250,000 units of account per passenger on each distinct occasion.
2. A certificate attesting that insurance or other financial security is in force in accordance with the provisions of this Convention shall be issued to each ship after the appropriate authority of a State Party has determined that the requirements of paragraph 1 have been complied with. With respect to a ship registered in a State Party, such certificate shall be issued or certified by the appropriate authority of the State of the ship's registry; with respect to a ship not registered in a State Party it may be issued or certified by the appropriate authority of any State Party. This certificate shall be in the form of the model set out in the annex to this Convention and shall contain the following particulars:
 - a. name of ship, distinctive number or letters and port of registry;
 - b. name and principal place of business of the carrier who actually performs the whole or a part of the carriage;
 - c. IMO ship identification number;
 - d. type and duration of security;
 - e. name and principal place of business of insurer or other person providing financial security and, where appropriate, place of business where the insurance or other financial security is established; and
 - f. period of validity of the certificate, which shall not be longer than the period of validity of the insurance or other financial security.
3.
 - a. A State Party may authorize an institution or an Organization recognised by it to issue the certificate. Such institution or organization shall inform that State of the issue of each certificate. In all cases, the State Party shall fully guarantee the completeness and accuracy of the certificate so issued, and shall undertake to ensure the necessary arrangements to satisfy this obligation.

- b. A State Party shall notify the Secretary-General of:
 - (i) the specific responsibilities and conditions of the authority delegated to an institution or organization recognised by it;
 - (ii) the withdrawal of such authority; and
 - (iii) the date from which such authority or withdrawal of such authority takes effect.

An authority delegated shall not take effect prior to three months from the date from which notification to that effect was given to the Secretary-General.
 - c. The institution or organization authorized to issue certificates in accordance with this paragraph shall, as a minimum, be authorized to withdraw these certificates if the conditions under which they have been issued are not complied with. In all cases the institution or organization shall report such withdrawal to the State on whose behalf the certificate was issued.
- 4. The certificate shall be in the official language or languages of the issuing State. If the language used is not English, French or Spanish, the text shall include a translation into one of these languages, and, where the State so decides, the official language of the State may be omitted.
 - 5. The certificate shall be carried on board the ship, and a copy shall be deposited with the authorities who keep the record of the ship's registry or, if the ship is not registered in a State Party, with the authority of the State issuing or certifying the certificate.
 - 6. An insurance or other financial security shall not satisfy the requirements of this Article if it can cease, for reasons other than the expiry of the period of validity of the insurance or security specified in the certificate, before three months have elapsed from the date on which notice of its termination is given to the authorities referred to in paragraph 5, unless the certificate has been surrendered to these authorities or a new certificate has been issued within the said period. The foregoing provisions shall similarly apply to any modification which results in the insurance or other financial security no longer satisfying the requirements of this Article.
 - 7. The State of the ship's registry shall, subject to the provisions of this Article, determine the conditions of issue and validity of the certificate.
 - 8. Nothing in this Convention shall be construed as preventing a State Party from relying on information obtained from other States or the Organization or other international organizations relating to the financial standing of providers of insurance or other financial security for the purposes of this Convention. In such cases, the State Party relying on such information is not relieved of its responsibility as a State issuing the certificate.
 - 9. Certificates issued or certified under the authority of a State Party shall be accepted by other States Parties for the purposes of this Convention and shall be regarded by other States Parties as having the same force as certificates issued or certified by them, even if issued or certified in respect of a ship not registered in a State Party. A State Party may at any time request consultation with the issuing or certifying State should it believe that the insurer or guarantor named in the insurance certificate is not financially capable of meeting the obligations imposed by this Convention.
 - 10. Any claim for compensation covered by insurance or other financial security pursuant to this Article may be brought directly against the insurer or other person providing financial security. In such case, the amount set out in paragraph 1 applies as the limit of liability of the insurer or other person providing financial security, even if the carrier or the performing carrier is not entitled to limitation of liability. The defendant may further invoke the defences (other than the bankruptcy or winding up) which the carrier referred to in paragraph 1 would have been entitled to invoke in accordance with this Convention. Furthermore, the defendant may invoke the defence that the damage resulted from the wilful misconduct of the assured, but the defendant shall not invoke any other defence which the defendant might have been entitled to invoke in proceedings brought by the assured against the defendant. The defendant shall in any event have the right to require the carrier and the performing carrier to be joined in the proceedings.
 - 11. Any sums provided by insurance or by other financial security maintained in accordance with paragraph 1 shall be available exclusively for the satisfaction of claims under this Convention, and any payments made of such sums shall discharge any liability arising under this Convention to the extent of the amounts paid.
 - 12. A State Party shall not permit a ship under its flag to which this Article applies to operate at any time unless a certificate has been issued under paragraphs 2 or 15.
 - 13. Subject to the provisions of this Article, each State Party shall ensure, under its national law, that insurance or other financial security, to the extent specified in paragraph 1, is in force in respect of any ship that is licensed to carry more than twelve passengers, wherever registered, entering or leaving a port in its territory in so far as this Convention applies.

14. Notwithstanding the provisions of paragraph 5, a State Party may notify the Secretary-General that, for the purposes of paragraph 13, ships are not required to carry on board or to produce the certificate required by paragraph 2 when entering or leaving ports in its territory, provided that the State Party which issues the certificate has notified the Secretary-General that it maintains records in an electronic format, accessible to all States Parties, attesting the existence of the certificate and enabling States Parties to discharge their obligations under paragraph 13.
15. If insurance or other financial security is not maintained in respect of a ship owned by a State Party, the provisions of this Article relating thereto shall not be applicable to such ship, but the ship shall carry a certificate issued by the appropriate authorities of the State of the ship's registry, stating that the ship is owned by that State and that the liability is covered within the amount prescribed in accordance with paragraph 1. Such a certificate shall follow as closely as possible the model prescribed by paragraph 2.

Article 6

Article 7 of the Convention is replaced by the following text:

Article 7

Limit of liability for death and personal injury

1. The liability of the carrier for the death of or personal injury to a passenger under Article 3 shall in no case exceed 400,000 units of account per passenger on each distinct occasion. Where, in accordance with the law of the court seized of the case, damages are awarded in the form of periodical income payments, the equivalent capital value of those payments shall not exceed the said limit.
2. A State Party may regulate by specific provisions of national law the limit of liability prescribed in paragraph 1, provided that the national limit of liability, if any, is not lower than that prescribed in paragraph 1. A State Party, which makes use of the option provided for in this paragraph, shall inform the Secretary-General of the limit of liability adopted or of the fact that there is none.

Article 7

Article 8 of the Convention is replaced by the following text:

Article 8

Limit of liability for loss of or damage to luggage and vehicles

1. The liability of the carrier for the loss of or damage to cabin luggage shall in no case exceed 2,250 units of account per passenger, per carriage.
2. The liability of the carrier for the loss of or damage to vehicles including all luggage carried in or on the vehicle shall in no case exceed 12,700 units of account per vehicle, per carriage.
3. The liability of the carrier for the loss of or damage to luggage other than that mentioned in paragraphs 1 and 2 shall in no case exceed 3,375 units of account per passenger, per carriage.
4. The carrier and the passenger may agree that the liability of the carrier shall be subject to a deductible not exceeding 330 units of account in the case of damage to a vehicle and not exceeding 149 units of account per passenger in the case of loss of or damage to other luggage, such sum to be deducted from the loss or damage.

Article 8

Article 9 of the Convention is replaced by the following text:

Article 9

Unit of Account and conversion

1. The Unit of Account mentioned in this Convention is the Special Drawing Right as defined by the International Monetary Fund. The amounts mentioned in Article 3, paragraph 1, Article 4bis, paragraph 1, Article 7, paragraph 1, and Article 8 shall be converted into the national currency of the State of the court seized of the case on the basis of the value of that currency by reference to the Special Drawing Right on the date of the judgment or the date agreed upon by the parties. The value of the national currency, in terms of the Special Drawing Right, of a State Party which is a member of the International Monetary Fund, shall be calculated in accordance with the method of valuation applied by the International Monetary Fund in effect on the date in question for its operations and transactions. The value of the national currency, in terms of the Special Drawing Right, of a State Party which is not a member of the International Monetary Fund, shall be calculated in a manner determined by that State Party.

2. Nevertheless, a State which is not a member of the International Monetary Fund and whose law does not permit the application of the provisions of paragraph 1 may, at the time of ratification, acceptance, approval of or accession to this Convention or at any time thereafter, declare that the Unit of Account referred to in paragraph 1 shall be equal to 15 gold francs. The gold franc referred to in this paragraph corresponds to sixty-five and a half milligrams of gold of millesimal fineness nine hundred. The conversion of the gold franc into the national currency shall be made according to the law of the State concerned.
3. The calculation mentioned in the last sentence of paragraph 1, and the conversion mentioned in paragraph 2 shall be made in such a manner as to express in the national currency of the States Parties, as far as possible, the same real value for the amounts in Article 3, paragraph 1, Article 4bis, paragraph 1, Article 7, paragraph 1, and Article 8 as would result from the application of the first three sentences of paragraph 1. States shall communicate to the Secretary-General the manner of calculation pursuant to paragraph 1, or the result of the conversion in paragraph 2, as the case may be, when depositing an instrument of ratification, acceptance, approval of or accession to this Convention and whenever there is a change in either.

Article 9

Article 16, paragraph 3, of the Convention is replaced by the following text:

3. The law of the Court seized of the case shall govern the grounds for suspension and interruption of limitation periods, but in no case shall an action under this Convention be brought after the expiration of any one of the following periods of time:
 - a. A period of five years beginning with the date of disembarkation of the passenger or from the date when disembarkation should have taken place, whichever is later; or, if earlier
 - b. a period of three years beginning with the date when the claimant knew or ought reasonably to have known of the injury, loss or damage caused by the incident.

Article 10

Article 17 of the Convention is replaced by the following text:

Article 17

Competent jurisdiction

1. An action arising under Articles 3 and 4 of this Convention shall, at the option of the claimant, be brought before one of the courts listed below, provided that the court is located in a State Party to this Convention, and subject to the domestic law of each State Party governing proper venue within those States with multiple possible forums:
 - a. the court of the State of permanent residence or principal place of business of the defendant, or
 - b. the court of the State of departure or that of the destination according to the contract of carriage, or
 - c. the court of the State of the domicile or permanent residence of the claimant, if the defendant has a place of business and is subject to jurisdiction in that State, or
 - d. the court of the State where the contract of carriage was made, if the defendant has a place of business and is subject to jurisdiction in that State.
2. Actions under Article 4bis of this Convention shall, at the option of the claimant, be brought before one of the courts where action could be brought against the carrier or performing carrier according to paragraph 1.
3. After the occurrence of the incident which has caused the damage, the parties may agree that the claim for damages shall be submitted to any jurisdiction or to arbitration.

Article 11

The following text is added as Article 17bis of the Convention:

Article 17bis

Recognition and enforcement

1. Any judgment given by a court with jurisdiction in accordance with Article 17 which is enforceable in the State of origin where it is no longer subject to ordinary forms of review, shall be recognised in any State Party, except
 - a. where the judgment was obtained by fraud; or
 - b. where the defendant was not given reasonable notice and a fair opportunity to present the case.
2. A judgment recognised under paragraph 1 shall be enforceable in each State Party as soon as the formalities required in that State have been complied with. The formalities shall not permit the merits of the case to be re-opened.
3. A State Party to this Protocol may apply other rules for the recognition and enforcement of judgments, provided that their effect is to ensure that judgments are recognised and enforced at least to the same extent as under paragraphs 1 and 2.

Article 12

Article 18 of the Convention is replaced by the following text:

Article 18

Invalidity of contractual provisions

Any contractual provision concluded before the occurrence of the incident which has caused the death of or personal injury to a passenger or the loss of or damage to the passenger's luggage, purporting to relieve any person liable under this Convention of liability towards the passenger or to prescribe a lower limit of liability than that fixed in this Convention except as provided in Article 8, paragraph 4, and any such provision purporting to shift the burden of proof which rests on the carrier or performing carrier, or having the effect of restricting the options specified in Article 17, paragraphs 1 or 2, shall be null and void, but the nullity of that provision shall not render void the contract of carriage which shall remain subject to the provisions of this Convention.

Article 13

Article 20 of the Convention is replaced by the following text:

Article 20

Nuclear damage

No liability shall arise under this Convention for damage caused by a nuclear incident:

- a. if the operator of a nuclear installation is liable for such damage under either the Paris Convention of 29 July 1960 on Third Party Liability in the Field of Nuclear Energy as amended by its Additional Protocol of 28 January 1964, or the Vienna Convention of 21 May 1963 on Civil Liability for Nuclear Damage, or any amendment or Protocol thereto which is in force; or
- b. if the operator of a nuclear installation is liable for such damage by virtue of a national law governing the liability for such damage, provided that such law is in all respects as favourable to persons who may suffer damage as either the Paris or the Vienna Conventions or any amendment or Protocol thereto which is in force.

Article 14

Model certificate

1. The model certificate set out in the annex to this Protocol shall be incorporated as an annex to the Convention.
2. The following text is added as Article 1bis of the Convention:

«Article 1bis

Annex

The annex to this Convention shall constitute an integral part of the Convention.»

Article 15

Interpretation and application

1. The Convention and this Protocol shall, as between the Parties to this Protocol, be read and interpreted together as one single instrument.
2. The Convention as revised by this Protocol shall apply only to claims arising out of occurrences which take place after the entry into force for each State of this Protocol.
3. Articles 1 to 22 of the Convention, as revised by this Protocol, together with Articles 17 to 25 of this Protocol and the annex thereto, shall constitute and be called the Athens Convention relating to the Carriage of Passengers and their Luggage by Sea, 2002.

Article 16

The following text is added as Article 22bis of the Convention.

Article 22bis

Final clauses of the Convention

The final clauses of this Convention shall be Articles 17 to 25 of the Protocol of 2002 to the Athens Convention relating to the Carriage of Passengers and their Luggage by Sea, 1974. References in this Convention to States Parties shall be taken to mean references to States Parties to that Protocol.

Final clauses

Article 17

Signature, ratification, acceptance, approval and accession

1. This Protocol shall be open for signature at the Headquarters of the Organization from 1 May 2003 until 30 April 2004 and shall thereafter remain open for accession.
2. States may express their consent to be bound by this Protocol by:
 - a. signature without reservation as to ratification, acceptance or approval; or
 - b. signature subject to ratification, acceptance or approval followed by ratification, acceptance or approval; or
 - c. accession.
3. Ratification, acceptance, approval or accession shall be effected by the deposit of an instrument to that effect with the Secretary-General.
4. Any instrument of ratification, acceptance, approval or accession deposited after the entry into force of an amendment to this Protocol with respect to all existing States Parties, or after the completion of all measures required for the entry into force of the amendment with respect to those States Parties shall be deemed to apply to this Protocol as modified by the amendment.
5. A State shall not express its consent to be bound by this Protocol unless, if Party thereto, it denounces:
 - a. the Athens Convention relating to the Carriage of Passengers and their Luggage by Sea, done at Athens on 13 December 1974;
 - b. the Protocol to the Athens Convention relating to the Carriage of Passengers and their Luggage by Sea, done at London on 19 November 1976; and
 - c. the Protocol of 1990 to amend the Athens Convention relating to the Carriage of Passengers and their Luggage by Sea, done at London on 29 March 1990,with effect from the time that this Protocol will enter into force for that State in accordance with Article 20.

Article 18

States with more than one system of law

1. If a State has two or more territorial units in which different systems of law are applicable in relation to matters dealt with in this Protocol, it may at the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession declare that this Protocol shall extend to all its territorial units or only to one or more of them, and may modify this declaration by submitting another declaration at any time.
2. Any such declaration shall be notified to the Secretary-General and shall state expressly the territorial units to which this Protocol applies.

3. In relation to a State Party which has made such a declaration:
 - a. references to the State of a ship's registry and, in relation to a compulsory insurance certificate, to the issuing or certifying State, shall be construed as referring to the territorial unit respectively in which the ship is registered and which issues or certifies the certificate;
 - b. references to the requirements of national law, national limit of liability and national currency shall be construed respectively as references to the requirements of the law, the limit of liability and the currency of the relevant territorial unit; and
 - c. references to courts, and to judgments which must be recognised in States Parties, shall be construed as references respectively to courts of, and to judgments which must be recognised in, the relevant territorial unit.

Article 19

Regional Economic Integration Organizations

1. A Regional Economic Integration Organization, which is constituted by sovereign States that have transferred competence over certain matters governed by this Protocol to that Organization, may sign, ratify, accept, approve or accede to this Protocol. A Regional Economic Integration Organization which is a Party to this Protocol shall have the rights and obligations of a State Party, to the extent that the Regional Economic Integration Organization has competence over matters governed by this Protocol.
2. Where a Regional Economic Integration Organization exercises its right of vote in matters over which it has competence, it shall have a number of votes equal to the number of its Member States which are Parties to this Protocol and which have transferred competence to it over the matter in question. A Regional Economic Integration Organization shall not exercise its right to vote if its Member States exercise theirs, and vice versa.
3. Where the number of States Parties is relevant in this Protocol, including but not limited to Articles 20 and 23 of this Protocol, the Regional Economic Integration Organization shall not count as a State Party in addition to its Member States which are States Parties.
4. At the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession the Regional Economic Integration Organization shall make a declaration to the Secretary-General specifying the matters governed by this Protocol in respect of which competence has been transferred to that Organization by its Member States which are signatories or Parties to this Protocol and any other relevant restrictions as to the scope of that competence. The Regional Economic Integration Organization shall promptly notify the Secretary-General of any changes to the distribution of competence, including new transfers of competence, specified in the declaration under this paragraph. Any such declarations shall be made available by the Secretary-General pursuant to Article 24 of this Protocol.
5. States Parties which are Member States of a Regional Economic Integration Organization which is a Party to this Protocol shall be presumed to have competence over all matters governed by this Protocol in respect of which transfers of competence to the Organization have not been specifically declared or notified under paragraph 4.

Article 20

Entry into force

1. This Protocol shall enter into force twelve months following the date on which 10 States have either signed it without reservation as to ratification, acceptance or approval or have deposited instruments of ratification, acceptance, approval or accession with the Secretary-General.
2. For any State which ratifies, accepts, approves or accedes to this Protocol after the conditions in paragraph 1 for entry into force have been met, this Protocol shall enter into force three months after the date of deposit by such State of the appropriate instrument, but not before this Protocol has entered into force in agreement with paragraph 1.

Article 21

Denunciation

1. This Protocol may be denounced by any State Party at any time after the date on which this Protocol comes into force for that State.
2. Denunciation shall be effected by the deposit of an instrument to that effect with the Secretary-General.
3. A denunciation shall take effect twelve months, or such longer period as may be specified in the instrument of denunciation, after its deposit with the Secretary-General.
4. As between the States Parties to this Protocol, denunciation by any of them of the Convention in accordance with Article 25 thereof shall not be construed in any way as a denunciation of the Convention as revised by this Protocol.

Article 22
Revision and Amendment

1. A Conference for the purpose of revising or amending this Protocol may be convened by the Organization.
2. The Organization shall convene a Conference of States Parties to this Protocol for revising or amending this Protocol at the request of not less than one-third of the States Parties.

Article 23
Amendment of limits

1. Without prejudice to the provisions of Article 22, the special procedure in this Article shall apply solely for the purposes of amending the limits set out in Article 3, paragraph 1, Article 4bis, paragraph 1, Article 7, paragraph 1 and Article 8 of the Convention as revised by this Protocol.
2. Upon the request of at least one half, but in no case less than six, of the States Parties to this Protocol, any proposal to amend the limits, including the deductibles, specified in Article 3, paragraph 1, Article 4bis, paragraph 1, Article 7, paragraph 1, and Article 8 of the Convention as revised by this Protocol shall be circulated by the Secretary-General to all Members of the Organization and to all States Parties.
3. Any amendment proposed and circulated as above shall be submitted to the Legal Committee of the Organization (hereinafter referred to as «the Legal Committee») for consideration at a date at least six months after the date of its circulation.
4. All States Parties to the Convention as revised by this Protocol, whether or not Members of the Organization, shall be entitled to participate in the proceedings of the Legal Committee for the consideration and adoption of amendments.
5. Amendments shall be adopted by a two-thirds majority of the States Parties to the Convention as revised by this Protocol present and voting in the Legal Committee expanded as provided for in paragraph 4, on condition that at least one half of the States Parties to the Convention as revised by this Protocol shall be present at the time of voting.
6. When acting on a proposal to amend the limits, the Legal Committee shall take into account the experience of incidents and, in particular, the amount of damage resulting therefrom, changes in the monetary values and the effect of the proposed amendment on the cost of insurance.
7.
 - a. No amendment of the limits under this Article may be considered less than five years from the date on which this Protocol was opened for signature nor less than five years from the date of entry into force of a previous amendment under this Article.
 - b. No limit may be increased so as to exceed an amount which corresponds to the limit laid down in the Convention as revised by this Protocol increased by six per cent per year calculated on a compound basis from the date on which this Protocol was opened for signature.
 - c. No limit may be increased so as to exceed an amount which corresponds to the limit laid down in the Convention as revised by this Protocol multiplied by three.
8. Any amendment adopted in accordance with paragraph 5 shall be notified by the Organization to all States Parties. The amendment shall be deemed to have been accepted at the end of a period of eighteen months after the date of notification, unless within that period not less than one fourth of the States that were States Parties at the time of the adoption of the amendment have communicated to the Secretary-General that they do not accept the amendment, in which case the amendment is rejected and shall have no effect.
9. An amendment deemed to have been accepted in accordance with paragraph 8 shall enter into force eighteen months after its acceptance.
10. All States Parties shall be bound by the amendment, unless they denounce this Protocol in accordance with Article 21, paragraphs 1 and 2 at least six months before the amendment enters into force. Such denunciation shall take effect when the amendment enters into force.
11. When an amendment has been adopted but the eighteen-month period for its acceptance has not yet expired, a State which becomes a State Party during that period shall be bound by the amendment if it enters into force. A State which becomes a State Party after that period shall be bound by an amendment which has been accepted in accordance with paragraph 8. In the cases referred to in this paragraph, a State becomes bound by an amendment when that amendment enters into force, or when this Protocol enters into force for that State, if later.

*Article 24**Depositary*

1. This Protocol and any amendments adopted under Article 23 shall be deposited with the Secretary-General.
2. The Secretary-General shall:
 - a. inform all States which have signed or acceded to this Protocol of:
 - (i) each new signature or deposit of an instrument of ratification, acceptance, approval or accession together with the date thereof;
 - (ii) each declaration and communication under Article 9, paragraphs 2 and 3, Article 18, paragraph 1 and Article 19, paragraph 4 of the Convention as revised by this Protocol;
 - (iii) the date of entry into force of this Protocol;
 - (iv) any proposal to amend the limits which has been made in accordance with Article 23, paragraph 2 of this Protocol;
 - (v) any amendment which has been adopted in accordance with Article 23, paragraph 5 of this Protocol;
 - (vi) any amendment deemed to have been accepted under Article 23, paragraph 8 of this Protocol, together with the date on which that amendment shall enter into force in accordance with paragraphs 9 and 10 of that Article
 - (vii) the deposit of any instrument of denunciation of this Protocol together with the date of the deposit and the date on which it takes effect
 - (viii) any communication called for by any Article of this Protocol;
 - b. transmit certified true copies of this protocol to all States which have signed or acceded to this Protocol.
3. As soon as this Protocol comes into force, the text shall be transmitted by the Secretary-General to the Secretariat of the United Nations for registration and publication in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations.

*Article 25**Languages*

This Protocol is established in a single original in the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish languages, each text being equally authentic.

DONE AT LONDON this first day of November two thousand and two.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorised by their respective Governments for that purpose, have signed this Protocol.

*Annex**Certificate of insurance or other financial security in respect of liability for the death of and personal injury to passengers*

Issued in accordance with the provisions of Article 4bis of the Athens Convention relating to the Carriage of Passengers and their Luggage by Sea, 2002.

Name of Ship	Distinctive number or letters	IMO Ship Identification Number	Port of Registry	Name and full address of the principal place of business of the carrier who actually performs the carriage
--------------	-------------------------------	--------------------------------	------------------	--

This is to certify that there is in force in respect of the above-named ship a policy of insurance or other financial security satisfying the requirements of Article 4bis of the Athens Convention relating to the Carriage of Passengers and their Luggage by Sea, 2002.

Type of Security.....

Duration of Security.....

Name and address of the insurer(s) and/or guarantor(s)

Name.....

Address.....

.....

This certificate is valid until

Issued or certified by the Government

.....

(Full designation of the State)

OR

The following text should be used when a State Party avails itself of Article 4bis, paragraph 3:

The present certificate is issued under the authority of the Government

.....

(full designation of the State)

by

(name of institution or organisation)

At On

(Place)

(Date)

.....

(Signature and Title of issuing or certifying official)

2002 protokollen til Aten-konvensjonen om befordring av passasjerer og deres bagasje til sjøs, 1974

DE KONTRAHERENDE STATER,

Som har erkjent at det er ønskelig å revidere Aten-konvensjonen om befordring av passasjerer og deres bagasje til sjøs, vedtatt i Aten 13. desember 1974, for å muliggjøre økt erstatning, for å introdusere objektivt ansvar, for å skape forenklede prosedyrer for å oppdatere begrensningsbeløpene, og for å sikre tvungen forsikring til fordel for passasjerene,

Som minner om at 1976 protokollen til konvensjonen introduserer den spesielle trekkrettigheten som regneenhet i stedet for gullfranc,

Som har merket seg at 1990 protokollen til konvensjonen, som muliggjør økt erstatning og en forenklet prosedyre for å oppdatere begrensningsbeløpene, ikke har trådt i kraft,

Er blitt enige om følgende:

Artikkel 1

I denne protokollen skal:

- 1 «Konvensjon» betyr teksten i Aten-konvensjonen om befordring av passasjerer og deres bagasje til sjøs, 1974.
- 2 «Organisasjon» betyr den internasjonale sjøfartsorganisasjonen.
- 3 «Generalsekretær» betyr Organisasjonens Generalsekretær.

Artikkel 2

Artikkel 1, paragraf 1 i konvensjonen erstattes av følgende tekst:

- 1
 - (a) «bortfrakter» betyr en person av hvem eller på hvis vegne en befordringsavtale er blitt sluttet, hva enten befordringen blir faktisk utført av den personen eller av en utførende bortfrakter;
 - (b) «utførende bortfrakter» betyr en person som ikke er bortfrakteren, men som er skipets reder, befrakter eller operatør, og som faktisk utfører hele eller en del av befordringen; og
 - (c) «bortfrakter som faktisk utfører hele eller en del av befordringen» betyr utførende bortfrakter, eller bortfrakter for så vidt bortfrakter faktisk utfører befordringen.

Artikkel 3

- 1 *Artikkel 1, paragraf 10 i konvensjonen erstattes av følgende tekst:*
 10. «Organisasjon» betyr den internasjonale sjøfartsorganisasjonen
- 2 *Følgende tekst legges til artikkel 1, paragraf 11 i konvensjonen:*
 11. «Generalsekretær» betyr Organisasjonens Generalsekretær.

Artikkel 4

Artikkel 3 i konvensjonen erstattes av følgende tekst:

Artikkel 3

Bortfrakterens ansvar

- 1 For tap som følge av en passasjers død eller personskade forårsaket av en skipsfartshendelse, skal bortfrakteren være ansvarlig i den utstrekning tapet for hver passasjer ved en og samme hendelse ikke overstiger 250 000 regneenheter, med mindre bortfrakteren beviser at hendelsen:
 - (a) skyldes krigshandling, eller lignende handling under væpnet konflikt, borgerkrig, eller opprør eller en naturbegivenhet av usedvanlig, uunngåelig eller uimotståelig karakter; eller
 - (b) i sin helhet skyldes en handling eller unnlatelse utført av tredjemann i den hensikt å forårsake hendelsen;Hvis og i den utstrekning tapet overstiger det ovennevnte begrensningsbeløpet, skal bortfrakteren være ytterligere ansvarlig med mindre bortfrakteren beviser at hendelsen som forårsaket tapet inntraff uten feil eller forsømmelse fra bortfrakterens side.
- 2 For tap som følge av en passasjers død eller personskade som ikke er forårsaket av en skipsfartshendelse, er bortfrakteren ansvarlig hvis hendelsen som forårsaket tapet skyldes feil eller forsømmelse fra bortfrakterens side. Bevisbyrden for at det foreligger feil eller forsømmelse skal påhvile den som krever erstatning.
- 3 For tap som følge av tap av eller skade på håndbagasje, er bortfrakteren ansvarlig hvis hendelsen som forårsaket tapet skyldes feil eller forsømmelse fra bortfrakterens side. Feil eller forsømmelse på bortfrakterens side skal presumeres for tap som er forårsaket av en skipsfartshendelse.
- 4 For tap som følge av tap av eller skade på annen bagasje enn håndbagasje, er bortfrakteren ansvarlig med mindre bortfrakteren beviser at hendelsen som forårsaket tapet inntraff uten feil eller forsømmelse fra bortfrakterens side.

- 5 I denne artikkelen skal:
- (a) «skipsfartshendelse» bety forlis, kantring, sammenstøt, stranding, eksplosjon eller brann i skipet, eller en defekt ved skipet;
 - (b) «feil eller forsømmelse fra bortfrakterens side» inkludere feil eller forsømmelse av personer i bortfrakterens tjeneste, som handler i tjenesten;
 - (c) «feil ved skipet» bety enhver feil, svikt eller manglende overholdelse av gjeldende sikkerhetsbestemmelser med hensyn til enhver del av skipet eller dets utstyr når det brukes ved rømning, evakuering, ombordstigning eller ilandstigning av passasjerer; eller når det brukes ved manøvrering, styring, sikker navigering, fortøyning, ankring, ankomst eller avgang fra kai eller ankring eller skadekontroll etter oversvømmelse; eller når det brukes ved sjøsetting av redningsutstyr; og
 - (d) «tap» ikke inkludere ikke-økonomisk tap.
- 6 Bortfrakterens ansvar etter denne artikkelen gjelder bare for tap som springer ut fra hendelser som inntreffer under befordringen. Bevisbyrden for at hendelsen som forårsaket skaden inntraff under befordringen skal påhvile den som krever erstatning.
- 7 Bestemmelsene i denne konvensjonen skal ikke avskjære den rett til regress som bortfrakteren måtte ha mot tredjemann, eller skadelidtes medvirkning etter artikkel 6 i denne konvensjonen. Bestemmelsene i denne artikkelen skal ikke avskjære retten til ansvarsbegrensning etter artikkel 7 eller 8 i denne konvensjonen.
- 8 Presumpsjon for en parts feil eller forsømmelse, eller plassering av bevisbyrde på en part, skal ikke være til hinder for at bevis til fordel for den parten tas i betraktning.

Artikkel 5

Følgende tekst legges til som artikkel 4bis i konvensjonen:

Artikkel 4bis

Tvungen forsikring

- 1 Når passasjerer fraktes om bord i et skip registrert i en kontraherende stat, som har tillatelse til å frakte mer enn 12 passasjerer, og denne konvensjonen får anvendelse, skal enhver bortfrakter som faktisk utfører hele eller deler av befordringen ha forsikring eller annen økonomisk sikkerhet, som garanti fra en bank eller lignende finansieringsinstitusjon, for å dekke sitt ansvar under denne konvensjonen for en passasjers død eller personskade. Den tvungne forsikringen eller annen økonomisk sikkerhet skal ikke være mindre enn 250 000 regneenheter per passasjer for en og samme hendelse.
- 2 Et sertifikat der det bekreftes at det foreligger gjeldende forsikring eller annen økonomisk sikkerhet i samsvar med bestemmelsene i denne konvensjonen skal utstedes for hvert skip etter at vedkommende myndighet i en kontraherende stat har fastslått at bestemmelsene i paragraf 1 er overholdt. For skip registrert i en kontraherende stat skal slikt sertifikat utstedes av eller attesteres av vedkommende myndighet i registreringsstaten; for skip som ikke er registrert i en kontraherende stat kan slikt sertifikat utstedes av eller attesteres av vedkommende myndighet i enhver kontraherende stat. Sertifikatet skal være i utformet i samsvar med modellen i Vedlegg I, og skal inneholde følgende opplysninger:
- (a) skipets navn, kjennetegn i nummer eller bokstaver, og registreringshavn;
 - (b) navn og hovedforretningssted til bortfrakteren som faktisk utfører hele eller en del av befordringen;
 - (c) IMO identifikasjonsnummer,
 - (d) sikkerhetens art og gyldighetstid
 - (e) navn og hovedforretningssted til forsikringsgiveren eller annen som har stilt økonomisk sikkerhet, og i tilfelle det forretningssted hvor forsikringen er ytet eller den økonomiske sikkerheten stilt; og
 - (f) sertifikatets gyldighetstid, som ikke må være lengre enn forsikringens eller den økonomiske sikkerhetens gyldighetstid.
- 3
- (a) En kontraherende stat kan bemyndige en institusjon eller organisasjon som den anerkjenner til å utstede sertifikat som nevnt i paragraf 2. En slik institusjon eller organisasjon skal informere den staten om hvert sertifikat som utstedes. I ethvert tilfelle skal den kontraherende staten fullt ut innestå for at sertifikatene er fullstendige og nøyaktige, og skal sørge for de nødvendige ordninger for å overholde denne forpliktelsen.
 - (b) En kontraherende stat skal underrette Generalsekretæren:
 - (i) om de særskilte forpliktelsene og vilkårene for bemyndigelsen til en institusjon eller organisasjon som den anerkjenner;
 - (ii) om inndragningen av slik bemyndigelse; og
 - (iii) om hvilken dato bemyndigelsen eller tilbaketrekning av bemyndigelsen gjelder fra.En bemyndigelse til en institusjon eller organisasjon skal ikke gis effekt før tre måneder etter at underrettelse om dette er gitt til Generalsekretæren.

- (c) Den institusjonen eller organisasjonen som er bemyndiget til å utstede sertifikater i samsvar med denne paragrafen skal, som et minimum, også være bemyndiget til å trekke tilbake sertifikatene dersom betingelsene for utstedelsen ikke blir overholdt. I ethvert tilfelle skal institusjonen eller organisasjonen rapportere om slik inndragning til den staten som sertifikatet ble utstedt på vegne av.
- 4 Sertifikatet skal utferdiges på det eller de offisielle språk i den stat hvor det utstedes. Er det språk som anvendes verken engelsk, fransk eller spansk, skal teksten inneholde en oversettelse til et av disse språkene. Staten kan bestemme at statens eget offisielle språk kan utelates.
- 5 Sertifikatet skal medføres om bord på skipet, og en kopi skal deponeres hos skipets registreringsmyndighet, eller, hvis skipet ikke er registrert i en kontraherende stat, hos vedkommende myndighet som har utstedt eller attestert sertifikatet.
- 6 En forsikring eller annen økonomisk sikkerhet fyller ikke vilkårene i denne artikkel om den kan opphøre å gjelde – av annen grunn enn at forsikringens eller sikkerhetens gyldighetsperiode som er angitt i sertifikatet er utløpt – før det er gått tre måneder fra den dag melding om oppsigelsen ble gitt den myndighet som er nevnt i paragraf 5, med mindre sertifikatet er levert tilbake til myndigheten eller nytt sertifikat er utstedt før utløpet av denne frist. Bestemmelsene foran gjelder tilsvarende for enhver endring som medfører at forsikringen eller den økonomiske sikkerheten ikke lenger fyller vilkårene i denne artikkel.
- 7 Registreringsstaten fastsetter vilkårene for utstedelse av sertifikat og for dets gyldighet, etter bestemmelsene i denne artikkel.
- 8 Bestemmelsene i denne konvensjonen skal ikke være til hinder for at en kontraherende stat kan basere seg på informasjon innhentet fra andre stater, Organisasjonen eller andre internasjonale organisasjoner vedrørende den finansielle situasjonen til forsikringsgivere eller personer som stiller økonomisk sikkerhet etter bestemmelsene i denne konvensjonen. I slike tilfeller er ikke den kontraherende staten som baserer seg på slik informasjon fritatt fra sine forpliktelser som sertifikatutsteder.
- 9 Forsikrings sertifikater som er utstedt eller attestert etter myndighet fra en kontraherende stat skal anerkjennes av andre kontraherende stater ved anvendelsen av denne konvensjonen, og skal av disse stater anses å ha samme gyldighet som forsikrings sertifikater utstedt eller bekreftet av dem, også når det gjelder utstedelse eller attestering i anledning skip som ikke er registrert i en kontraherende stat. En kontraherende stat kan når som helst anmode om konsultasjon med den utstedende eller attesterende stat dersom den tror at den forsikringsgiver eller garantist som er nevnt i sertifikatet ikke er økonomisk i stand til å oppfylle forpliktelsene etter denne konvensjonen.
- 10 Krav om erstatning for skade som er dekket av forsikring eller annen økonomisk sikkerhet etter denne artikkel kan reises direkte mot forsikringsgiveren eller den som har stilt økonomisk sikkerhet. I et slikt tilfelle gjelder beløpene i paragraf 1 som ansvarsbegrensning for forsikringsgiveren eller den som har stilt økonomisk sikkerhet, uten hensyn til om bortfrakten eller den utførende bortfrakteren er berettiget til begrensning av ansvaret. Saksøkte kan også gjøre gjeldende de innsigelsene som bortfrakteren nevnt i paragraf 1 selv ville hatt rett til å gjøre gjeldende (med unntak for innsigelser som bygger på at skipseieren er gått konkurs eller at hans bo er tatt under likvidasjon), i samsvar med denne konvensjonen. Videre kan saksøkte gjøre gjeldende den innsigelse at skaden skyldes sikredes forsettlig feil, men saksøkte kan ikke gjøre gjeldende andre innsigelser som han ville hatt rett til å gjøre gjeldende i søksmål anlagt av sikrede mot saksøkte. Saksøkte skal alltid ha rett til å kreve at bortfrakter og utførende bortfrakter skal tre inn i saken.
- 11 Ethvert beløp som skriver seg fra en forsikring eller annen økonomisk sikkerhet som er gitt i samsvar med paragraf 1 kan bare benyttes til å dekke krav etter denne konvensjonen, og enhver betaling av slike beløp skal anses som innfrielse av krav på erstatning etter denne konvensjonen i samsvar med de innbetalte beløp.
- 12 En kontraherende stat skal ikke tillate at et skip som fører dens flagg, og som denne artikkel kommer til anvendelse på, på noe tidspunkt opereres med mindre skipet har sertifikat som er utstedt i samsvar med paragrafene 2 eller 15.
- 13 Forsåvidt ikke annet følger av bestemmelsene i denne artikkel, skal enhver kontraherende stat i sin nasjonale rett sørge for at forsikring eller annen økonomisk sikkerhet for beløpene i paragraf 1 er i kraft for ethvert skip som har tillatelse til å frakte mer enn 12 passasjerer, uansett hvor det er registrert, som anløper eller forlater en havn på statens territorium, for så vidt denne konvensjonen får anvendelse.
- 14 Uten hensyn til reglene i paragraf 5 kan en kontraherende stat underrette Generalsekretæren om at den ved anvendelsen av paragraf 13 ikke stiller krav om at skip har sertifikat som nevnt i paragraf 2 om bord når det anløper eller forlater havner i dens territorium, dersom den kontraherende staten som utsteder sertifikatet som kreves etter paragraf 2 har notifisert Generalsekretæren om at den har elektroniske arkiver som er tilgjengelige for alle kontraherende stater og som bekrefter utstedelsen av sertifikatet og gjør det mulig for de kontraherende stater å overholde sine forpliktelser etter paragraf 13.

- 15 Når et skip som eies av en kontraherende stat ikke er dekket av forsikring eller annen økonomisk sikkerhet, får bestemmelsene om forsikring og sikkerhet i denne artikkel ikke anvendelse på skipet, men skipet skal være utstyrt med et sertifikat, utstedt av vedkommende myndighet i registreringsstaten, der det bekreftes at skipet eies av vedkommende stat og at ansvaret er dekket innen de grenser som er angitt i paragraf 1. Dette sertifikat skal så langt som mulig svare til den modell som er påbudt i paragraf 2.

Artikkel 6

Artikkel 7 i konvensjonen erstattes av følgende tekst:

Artikkel 7

Begrensning av ansvaret for død og personskade

- 1 Bortfrakterens ansvar etter artikkel 3 for en passasjers død eller personskade skal ikke i noe tilfelle overstige 400 000 regneenheter per passasjer ved en og samme hendelse. I tilfelle hvor erstatningen ifølge domstolslandets rett blir fastsatt i form av periodiske betalinger, skal kapitalverdien av disse ikke overstige den nevnte grense.
- 2 En kontraherende stat kan regulere ansvarsgrensen som angitt i paragraf 1, forutsatt at den nasjonale ansvarsgrensen, hvis det settes noen slik, ikke settes lavere enn beløpet i paragraf 1. En kontraherende stat som gjør bruk av muligheten som er foreskrevet i denne paragrafen, skal informere Generalsekretæren om hva slags ansvarsgrense som gjelder, eller om det ikke er noen ansvarsgrense.

Artikkel 7

Artikkel 8 i konvensjonen erstattes av følgende tekst:

Artikkel 8

Begrensning av ansvaret for tap av eller skade på bagasje og kjøretøy

- 1 Bortfrakterens ansvar for tap av eller skade på håndbagasje skal ikke i noe tilfelle overstige 2 250 regneenheter per passasjer per befording.
- 2 Bortfrakterens ansvar for tap av eller skade på kjøretøy, innbefattet all bagasje som fraktes i eller på kjøretøyet, skal ikke i noe tilfelle overstige 12 700 regneenheter per kjøretøy per befording.
- 3 Bortfrakterens ansvar for tap av eller skade på annen bagasje enn nevnt i paragraf 1 og 2, skal ikke i noe tilfelle overstige 3 375 regneenheter per passasjer per befording.
- 4 Bortfrakteren og passasjeren kan avtale at bortfrakterens ansvar skal være gjenstand for et fradrag på ikke over 330 regneenheter i tilfelle skade på kjøretøy og ikke over 149 regneenheter pr. passasjer i tilfelle av tap av eller skade på annen bagasje. Beløpet skal trekkes fra tapet eller skaden.

Artikkel 8

Artikkel 9 i konvensjonen erstattes av følgende tekst:

Artikkel 9

Regneenhet og omregning

- 1 Regneenheten nevnt i denne konvensjon er den spesielle trekkrettighet (SDR) slik den er definert av Det internasjonale valutafond. Beløpene nevnt i artikkel 3 paragraf 1, artikkel 4bis paragraf 1, artikkel 7 paragraf 1, og artikkel 8 skal omregnes til domstolslandets nasjonale valuta på basis av denne valutas forhold til den spesielle trekkrettigheten, den dag dommen blir avsagt, eller en annen dag som partene er enige om. For en kontraherende stat som er medlem av Det internasjonale valutafond, skal verdien av dens nasjonale valuta i forhold til den spesielle trekkrettighet beregnes i samsvar med den vurderingsmåte som Det internasjonale valutafond anvender for sine operasjoner og transaksjoner på vedkommende dag. For en kontraherende stat som ikke er medlem av Det internasjonale valutafond, skal verdien av dens nasjonale valuta i forhold til den spesielle trekkrettighet beregnes på en måte som denne stat fastsetter.
- 2 Likevel kan en stat som ikke er medlem av Det internasjonale valutafond og hvis lov ikke tillater anvendelsen av bestemmelsene i paragraf 1, erklære ved ratifikasjon, vedtakelse, godkjenning eller tiltredelse til denne konvensjonen, eller når som helst senere at regneenheten nevnt i paragraf 1 skal tilsvare 15 gullfranc. Den gullfranc som er omhandlet i denne paragrafen tilsvarer 65,5 milligram gull av finhet 99/1000. Omregningen fra gullfranc til nasjonal valuta skal skje i samsvar med vedkommende stats lover.
- 3 Den i siste setning i paragraf 1 nevnte beregning og den i paragraf 2 nevnte omregning skal foretas på en slik måte at man så langt det er mulig, får uttrykt i de kontraherende staters nasjonale valuta den samme reelle verdi for de i artikkel 3 paragraf 1, artikkel 4bis paragraf 1, artikkel 7 paragraf 1, og artikkel 8 nevnte beløp som ville følge av anvendelsen av de tre første setningene i paragraf 1. De kontraherende statene skal underrette Generalsekretæren om beregningsmåten etter paragraf 1, henholdsvis om resultatet av omregning etter paragraf 2, ved deponeringen av et dokument ved ratifikasjon, vedtakelse, godkjenning eller tiltredelse og når som helst det skjer forandring i noen av disse.

Artikkel 9

Artikkel 16, paragraf 3 i konvensjonen erstattes av følgende tekst:

- 3 Domstolslandets lov skal bestemme vilkår for suspensjon og avbrytelse av foreldelsesfristen, men ikke i noe tilfelle skal søksmål etter denne konvensjon kunne reises etter utløpet av noen av følgende tidsrom:
 - (a) Et tidsrom på fem år regnet fra den dag passasjeren gikk i land, eller fra den dag ilandstigningen skulle ha funnet sted dersom det er senere; eller, hvis dette er tidligere
 - (b) et tidsrom på tre år fra den dag da saksøkeren fikk eller burde skaffet seg kunnskap om skaden eller tapet som er forårsaket av hendelsen.

Artikkel 10

Artikkel 17 i konvensjonen erstattes av følgende tekst:

Artikkel 17

Kompetent domstol

- 1 Søksmål etter artikkel 3 og 4 i denne konvensjonen skal, etter saksøkerens valg, anlegges ved en av de nedenfor angitte domstoler, forutsatt at domstolen har sitt sete i en kontraherende stat, og i henhold til hver stats lov som regulerer rett verneting innenfor stater med flere mulige verneting.
 - (a) domstolen i den stat hvor saksøkte har sin bopel eller hovedkontoret for sin forretning, eller
 - (b) domstolen i den stat hvor avgangsstedet eller bestemmelsesstedet i henhold til befordringsavtalen er, eller
 - (c) en domstol i den stat hvor saksøkeren har domisil eller bopel, dersom saksøkte har en forretningsavdeling og er underkastet jurisdiksjon i nevnte stat, eller
 - (d) en domstol i den stat hvor befordringsavtalen ble inngått, dersom saksøkte har en forretningsavdeling og er underkastet jurisdiksjon i nevnte stat.
- 2 Søksmål etter artikkel 4bis i denne konvensjonen skal, etter saksøkerens valg, anlegges ved en av domstolene hvor søksmål kunne vært anlagt mot bortfrakteren eller den utførende bortfrakteren etter paragraf 1.
- 3 Etter den hendelsen som har voldt skaden, kan partene avtale at erstatningskravet skal henskytes til en hvilken som helst domstol eller voldgift.

Artikkel 11

Følgende tekst legges til som artikkel 17bis i konvensjonen:

Artikkel 17bis

Anerkjennelse og fullbyrdelse

- 1 Dom avsagt av en domstol som er kompetent etter artikkel 17, som kan fullbyrdes i opprinnelsesstaten og ikke lenger kan overprøves med vanlige rettsmidler der, skal anerkjennes i alle kontraherende stater, med mindre:
 - (a) dommen ble oppnådd med svik; eller
 - (b) saksøkte ikke ble gitt rimelig varsel og rimelig mulighet til å fremstille saken.
- 2 En dom som er anerkjent i samsvar med paragraf 1 er tvangskraftig i enhver kontraherende stat så snart de formaliteter som vedkommende stat krever er oppfylt. Disse formaliteter må ikke gi adgang til ny prøving av sakens realitet.
- 3 En kontraherende stat kan anvende andre regler for anerkjennelse og fullbyrdelse, forutsatt at reglene sikrer at dommer anerkjennes og fullbyrdes i minst like stor grad som etter paragraf 1 og 2.

Artikkel 12

Artikkel 18 i konvensjonen erstattes av følgende tekst:

Artikkel 18

Ugyldighet av kontraktsbestemmelser

Enhver kontraktsbestemmelse som er avtalt før den hendelsen som har voldt en passasjers død eller legemsskade eller tap av eller skade på passasjerens bagasje inntreffer, og som tilsikter å friten en person som er ansvarlig etter denne konvensjonen for ansvaret overfor passasjeren eller å fastsette en lavere ansvarsgrense enn bestemt i denne konvensjon, unntatt det som er angitt i artikkel 8, paragraf 4, eller å snu den bevisbyrden som påhviler bortfrakteren eller den utførende bortfrakteren, eller som innskrenker valgetten etter artikkel 17 paragrafene 1 og 2, skal være ugyldig, men ugyldigheten av en slik bestemmelse skal ikke gjøre befordringsavtalen ugyldig, som skal forbli underkastet bestemmelsene i denne konvensjon.

Artikkel 13

Artikkel 20 i konvensjonen erstattes av følgende tekst:

Artikkel 20

Atomskade

Denne konvensjon medfører ikke ansvar for skade ved atomulykke:

- (a) dersom operatøren (innehaveren) av et atomanlegg er ansvarlig for slik skade enten etter Paris-konvensjonen av 29. juli 1960 om tredjemannsansvaret på atomenergiens område slik den er endret ved tilleggsprotokoll av 28. januar 1964, eller etter Wien-konvensjonen av 21. mai 1963 om erstatningsansvaret for atomskade, eller etter andre endringer eller protokoller til disse konvensjonene, som er i kraft, eller
- (b) dersom operatøren (innehaveren) av et atomanlegg er ansvarlig for slik skade i kraft av en nasjonal lov som regulerer ansvaret for slik skade, forutsatt at denne lov er i alle henseender like gunstig for skadelidte som Paris- eller Wien-konvensjonen, eller etter andre endringer eller protokoller til disse konvensjonene, som er i kraft.

Artikkel 14

Sertifikatmodell

- 1 Sertifikatmodellen som beskrevet i vedlegget til denne protokollen skal inkorporeres som et vedlegg til konvensjonen.
- 2 Følgende tekst legges til som artikkel 1bis i konvensjonen:

«Artikkel 1bis

Vedlegg

Vedlegget til denne konvensjonen utgjør en integrert del av konvensjonen.»

Artikkel 15

Tolkning og anvendelse

- 1 Konvensjonen og denne protokollen skal, mellom de kontraherende stater til denne protokollen, leses og tolkes sammen som ett dokument.
- 2 Konvensjonen som endret ved denne protokollen skal kun gjelde for krav som skriver seg fra hendelser som inntreffer etter at protokollen har trådt i kraft i den enkelte stat.
- 3 Artikkel 1 til 22 i konvensjonen, som revidert ved denne protokollen, skal – sammen med artikkel 17 til 25 i denne protokollen og vedlegget til denne – utgjøre og kalles Athen-konvensjonen om befordring av passasjerer og deres bagasje til sjøs, 2002.

Artikkel 16

Følgende tekst legges til som artikkel 22bis i konvensjonen:

Artikkel 22bis

Avsluttende bestemmelser i konvensjonen

De avsluttende bestemmelsene i konvensjonen skal være artikkel 17 til 25 i 2002-protokollen til Athen-konvensjonen om befordring av passasjerer og deres bagasje til sjøs, 1974. Henvisninger i denne konvensjonen til kontraherende stater skal bety henvisninger til kontraherende stater til protokollen.

Avsluttende bestemmelser

Artikkel 17

Signatur, ratifikasjon, tiltrædelse, vedtakelse og godkjenning

- 1 Denne konvensjonen skal være åpen for undertegning ved Organisasjonens hovedkontor fra 1. mai 2003 til 30. april 2004, og skal deretter være åpen for tiltrædelse.
- 2 Stater kan gi uttrykk for sin tilslutning til denne konvensjonen ved:
 - (a) signatur uten reservasjon for ratifikasjon, vedtakelse eller godkjenning; eller
 - (b) signatur med forbehold om ratifikasjon, vedtakelse eller godkjenning som etterfølges av ratifikasjon, vedtakelse eller godkjenning; eller
 - (c) tiltrædelse.
- 3 Ratifikasjon, vedtakelse, godkjenning eller tiltrædelse skjer ved å deponere et dokument med dette innhold hos Generalsekretæren.
- 4 Ethvert dokument for ratifikasjon, vedtakelse, godkjenning eller tiltrædelse som deponeres etter ikrafttredelsen av en endring av denne protokollen som gjelder alle eksisterende kontraherende stater, eller etter at alle de nødvendige foranstaltninger for å sette endringene i kraft for disse stater er fullført, skal anses for å gjelde protokollen slik den er etter disse endringene.

- 5 En stat skal ikke gi uttrykk for sin tilslutning til denne protokollen med mindre den sier opp:
- (a) Athen-konvensjonen om befordring av passasjerer og deres bagasje til sjøs, vedtatt i Athen 13. desember 1974;
 - (b) Protokollen til Athen-konvensjonen om befordring av passasjerer og deres bagasje til sjøs, vedtatt i London 19. november 1976;
 - (c) Protokollen til Athen-konvensjonen om befordring av passasjerer og deres bagasje til sjøs, vedtatt i London 29. mars 1990;
- med virkning fra det tidspunktet denne protokollen trer i kraft for den staten i samsvar med artikkel 20.

Artikkel 18

Stater med mer enn ett rettssystem

- 1 Hvis en stat har to eller flere territoriale enheter der flere forskjellige rettssystemer er anvendelige i forhold til saker som omfattes av denne protokollen, kan den på tidspunktet for signering, ratifikasjon, vedtakelse, godkjenning eller tiltredelse erklære at denne protokollen skal gjelde alle territoriale enheter, eller kun en eller flere av disse. En slik erklæring kan når som helst endres ved avgivelse av en ny erklæring.
- 2 En slik erklæring skal notiseres til Generalsekretæren og skal angi spesifikt hvilke territoriale enheter denne protokollen skal gjelde for.
- 3 I forhold til stater som har avgitt slik erklæring:
 - (a) skal referansen til skipsregisteret i en stat og den stat som foretar utstedelse og attestering av forsikringssertifikater, bety den territoriale enheten hvor henholdsvis skipet er registrert og sertifikatet er utstedt eller attestert;
 - (b) skal referanse til bestemmelsene i nasjonal lovgivning, nasjonale ansvarsgrenser og nasjonal valuta, bety referanse til bestemmelsene i lovgivningen, ansvarsgrensene og valutaen som gjelder for den aktuelle territoriale enheten; og
 - (c) skal referanse til domstoler, og til dommer som skal anerkjennes i de kontraherende stater, bety referanse henholdsvis til domstoler og dommer som skal anerkjennes i den aktuelle territoriale enheten.

Artikkel 19

Regionale organisasjoner for økonomisk integrasjon

- 1 En regional organisasjon for økonomisk integrasjon bestående av suverene stater som har overført kompetanse på visse områder som omfattes av denne protokollen til denne organisasjonen, kan undertegne, ratifisere, tiltre, vedta eller godkjenne denne protokollen. En regional organisasjon for økonomisk integrasjon som er part til denne protokollen skal ha de samme rettigheter og plikter som en kontraherende stat, for så vidt organisasjonen har kompetanse på områder som omfattes av denne protokollen.
- 2 Når en regional organisasjon for økonomisk integrasjon benytter sin stemmerett på områder der den har kompetanse, har den tilsvarende antall stemmer som det antall kontraherende stater til protokollen som har overført sin kompetanse til organisasjonen på det aktuelle området. En regional organisasjon for økonomisk integrasjon kan ikke benytte sin stemmerett dersom dens medlemsland benytter sin stemmerett, og motsatt.
- 3 Når antall kontraherende stater har betydning for denne protokollen – inkludert men ikke begrenset til artikkel 20 og 23 – skal ikke den regionale organisasjonen for økonomisk integrasjon regnes som en kontraherende stat i tillegg til de av dens medlemsland som er kontraherende stater.
- 4 På tidspunktet for ratifikasjon, tiltredelse, vedtakelse eller godkjennelse skal den regionale organisasjonen for økonomisk integrasjon erklære overfor Generalsekretæren på hvilke områder, som omfattes av denne protokollen, den har fått overført kompetanse av sine medlemsland som er signatarmakter eller kontraherende stater til denne protokollen, samt hvilke begrensninger som måtte foreligge i denne kompetansen. Den regionale organisasjonen for økonomisk integrasjon skal informere Generalsekretæren snarlig om eventuelle endringer i dens kompetanse, innbefattet nye kompetanseoverføringer som er angitt i erklæringen etter denne paragrafen. Slike erklæringer skal være tilgjengelige hos Generalsekretæren i henhold til artikkel 24 i denne protokollen.
- 5 Kontraherende stater som er medlem av en regional organisasjon for økonomisk integrasjon som er part til denne protokollen skal presumeres å ha kompetanse på alle områder som omfattes av denne protokollen, for så vidt det aktuelle området ikke uttrykkelig omfattes av erklæring om overføring av kompetanse til organisasjonen etter paragraf 4.

Artikkel 20

Ikrafttredelse

- 1 Denne protokollen trer i kraft 12 måneder etter den dato da 10 stater enten har undertegnet uten forbehold om ratifikasjon, vedtakelse eller godkjenning, eller har deponert ratifikasjons-, vedtakelse-, godkjennelses- eller tiltredelsesdokument hos Generalsekretæren.
- 2 For enhver stat som ratifiserer, vedtar, godkjenner eller tiltrer protokollen etter at vilkårene i paragraf 1 er oppfylt, trer denne konvensjonen i kraft tre måneder etter at staten har deponert vedkommende dokument, men ikke før denne protokollen har trådt i kraft etter paragraf 1.

Artikkel 21

Oppsigelse

- 1 Denne protokollen kan sies opp av enhver kontraherende stat når som helst etter den dag da protokollen trådte i kraft for vedkommende stat.
- 2 Oppsigelse skal skje ved deponering av et oppsigelsesdokument hos Generalsekretæren.
- 3 Oppsigelsen får virkning 12 måneder etter at oppsigelsesdokumentet ble deponert hos Generalsekretæren, eller på det senere tidspunkt som er angitt i dokumentet.
- 4 Mellom de kontraherende stater til denne protokollen skal ikke oppsigelse av konvensjonen etter artikkel 25 i konvensjonen innebære oppsigelse av konvensjonen som endret ved denne protokollen.

Artikkel 22

Revideringer og endringer

- 1 Organisasjonen kan innkalle til en konferanse med det formål å revidere eller endre denne protokollen.
- 2 Organisasjonen skal innkalle til en konferanse for de kontraherende stater for å revidere eller endre denne protokollen på anmodning av minst en tredel av de kontraherende stater.

Artikkel 23

Endringer av begrensningsbeløp

- 1 Med forbehold for bestemmelsene i artikkel 22, skal de spesielle prosedyrene etter denne artikkel gjelde kun for endringer av begrensningsbeløpene i artikkel 3 paragraf 1, artikkel 4bis paragraf 1, artikkel 7 paragraf 1 og artikkel 8 i konvensjonen som endret ved denne protokollen.
- 2 På forlangende av minst halvparten, men ikke under seks, kontraherende stater til denne protokollen, skal generalsekretæren la ethvert forslag om endringer av begrensningsbeløpene, innbefattet egenandelene, som er fastsatt i artikkel 3 paragraf 1, artikkel 4bis paragraf 1, artikkel 7 paragraf 1 og artikkel 8 i konvensjonen som endret ved denne protokollen, sirkulere til alle Organisasjonens medlemmer og til alle kontraherende stater.
- 3 Enhver endring som blir foreslått og sirkulert slik det er nevnt ovenfor skal sendes til Organisasjonens juridiske komité (heretter kalt «juridisk komité») for vurdering tidligst seks måneder etter sirkulasjonsdatoen.
- 4 Alle kontraherende stater til konvensjonen som endret ved denne protokollen skal – uten hensyn til om disse er medlemmer av Organisasjonen eller ikke – ha rett til å delta under saksbehandlingen til juridisk komité for vurdering og vedtagelse av endringer.
- 5 Endringer skal vedtas med to tredelers majoritet av de kontraherende stater til konvensjonen som endret ved denne protokollen, som er tilstede og stemmer i juridisk komité, utvidet slik det er bestemt i paragraf 4, under forutsetning av at minst halvparten av de kontraherende stater til konvensjonen som endret ved denne protokollen, er tilstede ved avstemningen.
- 6 Ved behandling av et forslag om endring av begrensningsbeløpene skal komitéen vurdere erfaring med hensyn til ulykker, spesielt omfanget av de skader disse har resultert i, endringer i valutaverdiene, og virkningen av den foreslåtte endring på forsikringskostnadene.
- 7
 - (a) Ingen endring i begrensningsbeløpene etter denne artikkel kan vurderes før tidligst fem år fra den dag denne protokollen åpnes for signatur, og tidligst fem år etter den dag en foregående endring etter denne artikkelen trådte i kraft.
 - (b) Intet begrensningsbeløp kan heves slik at det overstiger et beløp som tilsvarer den begrensning som er fastsatt i konvensjonen som endret ved denne protokollen, med en 6 prosent økning per år beregnet på akkumulert basis fra den dag denne konvensjonen åpnes for signatur.
 - (c) Intet begrensningsbeløp kan heves slik at det overstiger et beløp som tilsvarer den begrensning som er fastsatt i konvensjonen som endret ved denne protokollen, multiplisert med tre.

- 8 Organisasjonen skal gi melding til alle kontraherende stater om enhver endring som er vedtatt i samsvar med paragraf 5. Endringen skal anses å være vedtatt etter en periode på atten måneder regnet fra den dag meldingen ble gitt, med mindre minst en fjerdedel av statene som var kontraherende stater på det tidspunkt da endringen ble vedtatt av komitéen har underrettet Generalsekretæren i løpet av denne periode om at de ikke vedtar endringen, i hvilket tilfelle endringen blir forkastet og skal være uten virkning.
- 9 En endring som anses å være vedtatt i samsvar med paragraf 8 trer ikraft atten måneder etter vedtagelsen.
- 10 Alle kontraherende stater skal være bundet av endringen med mindre de sier opp denne protokollen i samsvar med artikkel 21 paragrafene 1 og 2, minst seks måneder før endringen trer i kraft. En slik oppsigelse gjelder fra det tidspunkt endringen trer i kraft.
- 11 Når en endring er blitt vedtatt, men attenmånedersperioden for dens vedtagelse ennå ikke er utløpt, skal en stat som i løpet av denne periode blir en kontraherende stat være bundet av endringen hvis den trer i kraft. En stat som blir en kontraherende stat etter at denne perioden er utløpt, skal være bundet av en endring som er blitt vedtatt etter paragraf 8. I de tilfelle som er nevnt i denne paragrafen blir en stat bundet av en endring når endringen trer i kraft, eller når denne protokollen trer i kraft for vedkommende stat, dersom dette skjer på et senere tidspunkt.

Artikkel 24

Depositär

- 1 Denne protokollen og enhver endring vedtatt under artikkel 23 skal deponeres hos Generalsekretæren.
- 2 Generalsekretæren skal:
- (a) underrette alle stater som har undertegnet eller tiltrådt denne protokollen om:
 - (i) enhver ny undertegning eller deponering av et ratifikasjonsvedtagelses-, godkjennelses- eller tiltredelsesdokument, samt datoen for denne;
 - (ii) hver erklæring og underretning i samsvar med artikkel 9 paragraf 2 og 3, artikkel 18 paragraf 1 og artikkel 19 paragraf 4 i konvensjonen som endret ved denne protokollen;
 - (iii) datoen for protokollens ikrafttredelse;
 - (iv) ethvert forslag til endring av beløpsgrensene, som er blitt fremsatt i samsvar med artikkel 23 paragraf 2 i denne protokollen;
 - (v) enhver endring som er vedtatt i samsvar med artikkel 23 paragraf 5;
 - (vi) enhver endring som anses å være godkjent etter artikkel 23 paragraf 8 i denne protokollen, samt datoen for denne endringens ikrafttredelse i henhold til paragrafene 9 og 10 i den artikkelen;
 - (vii) deponeringen av ethvert dokument for oppsigelse av denne protokollen, samt datoen dokumentet er mottatt og datoen oppsigelsen får virkning; og
 - (viii) enhver underretning som kreves etter noen artikkel i denne protokollen; og
 - (b) oversende bekreftede kopier av denne protokollen til alle statene som har signert eller tiltrådt protokollen.
- 3 Så snart denne protokollen trer i kraft, skal Generalsekretæren sende en bekreftet kopi av den til sekretariatet i De Forente Nasjoner for registrering og offentliggjøring i samsvar med artikkel 102 i De Forente Nasjoners Pakt.

Artikkel 25

Språk

Denne protokollen er utferdiget i et eneste eksemplar med arabisk, kinesisk, engelsk, fransk, russisk og spansk tekst, som alle har samme gyldighet.

Utferdiget i London 1. november 2002.

Til bekreftelse herav har nedenstående befullmektigede, som er behørig bemyndiget dertil, undertegnet denne konvensjonen.

Vedlegg
Sertifikat om forsikring eller annen økonomisk sikkerhet for ansvar
for passasjerers død eller personskade

Utferdiget i samsvar med bestemmelsene i artikkel 4bis i Aten-konvensjonen om befordring av passasjerer og deres bagasje til sjøs, 2002.

Skipets navn	Identifikasjons- bokstaver eller -tall-	IMO skips- registrerings- nummer	Registrerings- sted	Navn og full adresse til hovedforretnings- stedet til bortfrakteren som faktisk utfører hele eller en del av befordringen
Undertegnede bekrefter herved at det for skip som er omtalt ovenfor, foreligger forsikring eller annen økonomisk sikkerhet som oppfyller vilkårene i artikkel 4bis i Aten-konvensjonen om befordring av passasjerer og deres bagasje til sjøs, 2002.				
Sikkerhetens art.....				
Sikkerhetens gyldighetstid.....				
Navn og adresse til forsikringsgiveren og/eller den (de) person(er) som har stilt annen økonomisk sikkerhet				
Navn.....				
Adresse.....				
.....				
Dette sertifikatet er gyldig til.....				
Utferdiget eller bekreftet av regjeringen i.....				
.....				
(Statens fullstendige navn)				
Eller				
Følgende tekst skal brukes når en kontraherende stat benytter seg av artikkel 4bis, paragraf 3:				
Dette sertifikatet er utstedt i henhold til fullmakt fra regjeringen i				
(Statens fullstendige navn) av (navn på institusjon eller organisasjon)				
..... den				
(sted) (dato)				
.....				
(Signatur og tittel til den tjenestemann som utferdiger eller bekrefter sertifikatet)				

25. nov. 2008 nr. 34**Avtale mellom Norge og Colombia om landbruk**

I henhold til kgl.res. av 21. november 2008 ble avtalen undertegnet 25. november 2008.

I henhold til kgl.res. av 20. juni 2014 ble avtalen ratifisert. Avtalen trådte i kraft 1. september 2014.

Det vises til Prop.63 S (2013–2014), Innst.241 S (2013–2014) og til vedtak i Stortinget 19. juni 2014.

Agreement on agriculture between the Kingdom of Norway and the Republic of Colombia*Article 1**Scope and Coverage*

This complementary Agreement on trade in basic agricultural products (hereinafter referred to as «this Agreement») between the Republic of Colombia (hereinafter referred to as «Colombia») and the Kingdom of Norway (hereinafter referred to as «Norway») referred to as a «Party» or collectively as «the Parties» is concluded further to the Free-Trade Agreement between Colombia and the EFTA States (hereinafter referred to as «the Free-Trade Agreement»), which is signed simultaneously on 25th November 2008, in particular pursuant to Article 1.1 (Establishment of a Free Trade Area) of the Free Trade Agreement.

*Article 2**General Rules*

This Agreement applies to the measures adopted or maintained by the Parties related to agricultural products:

- (a) classified in Chapters 1 through 24 of the Harmonized Commodity Description and Coding System (hereinafter referred to as «the HS») and not included in Annexes III (Processed Agricultural Products) and IV (Fish and Other Marine Products) to the Free-Trade Agreement; and
- (b) covered by Annex II (Excluded Products) referred to in subparagraph (a) of Article 2.2 (Scope) of the Free-Trade Agreement.

*Article 3**Tariff Concessions*

1. Colombia shall grant tariff concessions to agricultural products originating in Norway as specified in Annex I to this Agreement. Norway shall grant tariff concessions to agricultural products originating in Colombia as specified in Annex II to this Agreement.
2. Notwithstanding paragraph 1, a Party may condition any waiver of custom duties applied to soybeans and corn to the fulfillment of a performance requirement.

*Article 4**Base Rate*

1. Unless otherwise provided for in Annexes I and II to this Agreement, for each product the base rate of customs duty, to which the successive reductions set out in Annexes I and II are to be applied, shall be the most-favoured nation rate of duty applied on 1 April 2007.
2. Without prejudice to paragraph 1, if at any moment after the date of entry into force of this Agreement a Party reduces its applied most favoured nation customs duty, that customs duty shall apply only if it is lower than the customs duty calculated in accordance with the relevant Annexes.

*Article 5**Rules of Origin and Customs Procedures*

1. The rules of origin and the provisions on co-operation in customs matters in Annex V (Rules of Origin) to the Free-Trade Agreement shall apply to this Agreement, except as provided for in paragraph 2. Any reference to «EFTA States» in that Annex shall be taken to refer to Norway.
2. For the purpose of this Agreement, Article 3 of Annex V (Rules of Origin) to the Free-Trade Agreement shall not apply to products covered by this Agreement, which are exported from one EFTA State to another.

Article 6

Provisions of the Free-Trade Agreement

Except as otherwise provided for in this Agreement, the following provisions as well as Chapters 9 (Transparency) and 12 (Dispute Settlement) of the Free-Trade Agreement shall apply, *mutatis mutandis*, to this Agreement: 1.3 (Geographical Scope), 1.4 (Relation to Other International Agreements), 1.6 (Central, Regional and Local Governments), 1.7 (Taxation), 2.3 (Rules of Origin and Mutual Administrative Assistance in Customs Matters), 2.8 (Export Duties), 2.9 (Import and Export Restrictions), 2.10 (Administrative Fees and Formalities), 2.11 (National Treatment), 2.12 (State trading Enterprises), 2.13 (Sanitary and Phytosanitary Measures), 2.14 (Technical Regulations), 2.15 (Subsidies and Countervailing Measures) 2.16 (Anti-Dumping), 2.17 (Global Safeguard Measures), 2.18 (Bilateral Safeguard Measures), 2.19 (General Exceptions), 2.20 (National Security), 2.21 (Balance of payments), 8.3 (Co-operation), 13.1 (Annexes, Appendices and Footnotes), 13.3 (Amendments), 13.5 (Withdrawal) and 13.7 (Reservations).

Article 7

Bilateral Committee

1. A bilateral Committee on trade in agricultural products is hereby established. It shall meet when requested by one of the Parties. In order to permit the efficient use of resources, the Parties shall, endeavour to use technological means of communication, such as electronic communication, video or phone conferences, and meet whenever necessary, preferably taking advantage of meetings of the Joint Committee of the Free-Trade Agreement.
2. The Committee shall:
 - (a) monitor the implementation and administration of the commitments under this Agreement;
 - (b) evaluate developments of trade in agricultural products under this Agreement and its impact on the agricultural sector of the Parties;
 - (c) continue the efforts to further liberalise trade in agricultural products within the framework of the Parties' respective agricultural policies;
 - (d) endeavour to resolve disputes that may arise regarding the interpretation or application of this Agreement; and
 - (e) consider any other matter that may affect the operation of this Agreement.

Article 8

Further Liberalisation

The Parties undertake to continue their efforts with a view to achieving further liberalisation of their trade in agricultural products, taking account of the pattern of such trade between them, the particular sensitivities of such products, and the development of agricultural policy on either side. At the request of either Party, the Parties shall consult to achieve this objective, including through improvements in market access by reduction or elimination of customs duties on agricultural products and through extending the scope of agricultural products covered by this Agreement.

Article 9

WTO Agreement on Agriculture

The Parties reaffirm their rights and obligations under the *WTO Agreement on Agriculture*, unless otherwise specified in this Agreement.

Article 10

Agricultural Export Subsidies

1. The Parties shall not adopt, maintain, introduce or re-introduce export subsidies, as defined in the *WTO Agreement on Agriculture*, in their trade in products subject to tariff concessions in accordance with this Agreement.
2. Should a Party adopt, maintain, introduce or re-introduce export subsidies on a product subject to a tariff concession in accordance with Article 3, the other Party may increase the rate of duty on such imports up to the applied most-favoured nation tariff in effect at that time. If a Party increases the rate of duty, it shall notify the other Party within 30 days.

Article 11
Price Band System

Colombia may maintain its Price Stabilization Mechanism for the agricultural products as set out in Table 3 to Annex III (Processed Agricultural Products) to the Free Trade Agreement.

Article 12
Entry into Force and Relationship between this Agreement and the Free-Trade Agreement

1. This Agreement shall enter into force as of the same date as the Free-Trade Agreement enters into force between Colombia and Norway. This Agreement shall remain in force as long as the Parties to it remain Parties to the Free-Trade Agreement.
2. In case Colombia or Norway withdraws from the Free Trade Agreement, it shall be understood that it is also withdrawing from this Agreement. Both withdrawals shall become effective on the date the first withdrawal becomes effective pursuant to Article 13.5 of the Free-Trade Agreement.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Agreement.

Done at Geneva, this 25th day of November 2008, in two originals in the English and Spanish languages, both being equally valid and authentic. In case of any divergence in the interpretation of this Agreement, the English text shall prevail.

Avtale om landbruk mellom Kongeriket Norge og Republikken Colombia

Artikkel 1

Omfang

Denne avtalen om handel med ubearbeidede landbruksvarer (heretter kalt denne avtalen) mellom Republikken Colombia (heretter kalt Colombia) og Kongeriket Norge (heretter kalt Norge) referert til som «parten» eller kollektivt som «partene» utgjør en del av frihandelsavtalen mellom Colombia og EFTA-statene (heretter kalt frihandelsavtalen), som ble signert samtidig 25. november 2008, i samsvar med artikkel 1.1 (etableringen av et frihandelsområde) i frihandelsavtalen.

Artikkel 2

Generelle regler

Denne avtalen er bestemmende for handelen med følgende landbruksprodukter mellom avtalepartene:

- (a) som hører under kapitlene 1 til og med 24 i Det harmoniserte system for beskrivelse og koding av varer (heretter kalt HS) og ikke er omfattet av vedleggene III (Bearbeidede landbruksvarer) og IV (Fisk og andre marine produkter) til frihandelsavtalen; og
- (b) dekket av vedlegg II (Varer unntatt fra avtalen) omtalt i underpunkt (a) til artikkel 2.2 (Omfang) i frihandelsavtalen.

Artikkel 3

Tollkonsesjoner

1. Colombia skal tilstå tollkonsesjoner på landbruksvarer med opprinnelse i Norge som spesifisert i vedlegg 1 til denne avtalen. Norge skal tilstå konsesjoner på landbruksvarer med opprinnelse i Colombia som spesifisert i vedlegg 2 til denne avtalen.
2. Uten hensyn til punkt 1, kan en part utsette fritaket for tollene på soyabønner og mais inntil kravet om bearbeiding er oppfylt.

Artikkel 4

Utgangspunkt for tollpreferanser

1. Dersom ikke annet er nevnt i vedleggene 1 og 2 til denne avtalen, skal utgangspunktet for tollpreferanser, slik disse fremgår av vedleggene 1 og 2, være anvendt MFN-tollsats per 1. april 2007.
2. Med forbehold for nr. 1, dersom en avtalepart på noe tidspunkt etter iverksettelsen av denne avtalen reduserer sin anvendte MFN-tollsats, skal denne tollsatsen bare komme til anvendelse dersom den er lavere enn tollsatsene som fremgår av de aktuelle vedlegg.

Artikkel 5

Opprinnelsesregler og tollprosedyrer

1. Opprinnelsesreglene og bestemmelser om samarbeid i tollsaker i vedlegg V (Opprinnelsesregler) til frihandelsavtalen skal gjelde for denne avtalen, unntatt som bestemt i § 2. Enhver henvisning til «EFTA-statene» i det vedlegget skal anses å henvise til Norge.
2. I denne avtalen, skal ikke artikkel 3 i vedlegg V (Opprinnelsesregler) til frihandelsavtalen gjelde for produkter som omfattes av denne avtalen og som er eksportert fra en EFTA-stat til en annen.

Artikkel 6

Bestemmelsene i frihandelsavtalen

Med mindre annet er fastsatt i denne avtalen, gjelder følgende bestemmelser, i tillegg til kapitlene 9 (Åpenhet) og 12 (Tvisteløsning) i frihandelsavtalen, mutatis mutandis, i denne avtalen: 1.3 (Geografisk virkeområde), 1.4 (Forhold til andre internasjonale avtaler), 1.6 (Sentrale, regionale og lokale myndigheter), 1.7 (Skatteloven), 2.3 (Opprinnelsesregler og gjensidig administrativ bistand i tollsaker), 2.8 (Eksportavgifter), 2.9 (Import- og eksportrestriksjoner), 2.10 (Administrative avgifter og formaliteter), 2.11 (Nasjonal behandling), 2.12 (Statsforetak), 2.13 (Veterinære og plantesanitære tiltak), 2.14 (Teknisk regelverk), 2.15 (Subsidier og utjevningsavgifter), 2.16 (Anti-dumping), 2.17 (Globale sikkerhetstiltak), 2.18 (Bilaterale beskyttelsestiltak), 2.19 (Generelle unntak), 2.20 (Nasjonal sikkerhet), 2.21 (Utenriksregnskap), 8.3 (Samarbeid), 13.1 (Vedlegg, tillegg og fotnoter), 13.3 (Endringer), 13.5 (Tilbaketrekning) og 13.7 (Reservasjoner).

Artikkel 7 *Bilateral komité*

1. En bilateral komité om handel med landbruksvarer er herved etablert. Den skal møtes etter forespørsel fra en av partene. For å muliggjøre effektiv bruk av ressursene, skal partene, bestrebe seg på å bruke teknologiske kommunikasjonsmidler, som for eksempel elektronisk kommunikasjon, video eller telefonkonferanser, og møtes når det er nødvendig, gjerne dra fordel av møter i Den blandete komité til frihandelsavtalen.
2. Komiteen skal:
 - (a) overvåke gjennomføring og administrasjon av forpliktelser under denne avtalen;
 - (b) vurdere utviklingen av handelen med landbruksvarer i henhold til denne avtalen og dens innvirkning på partenes landbrukssektor;
 - (c) fortsette arbeidet med å ytterligere liberalisere handelen med landbruksvarer innenfor rammen av partenes respektive landbrukspolitikk;
 - (d) søke å løse tvister som måtte oppstå om forståelsen eller anvendelsen av denne avtalen; og
 - (e) vurdere andre forhold som kan påvirke hvordan denne avtalen fungerer.

Artikkel 8 *Ytterligere liberalisering*

Partene forplikter seg til å fortsette sine bestrebelser med sikte på å oppnå ytterligere liberalisering av handelen med landbruksvarer, med hensyn til utviklingen av handelen, sensitiviteten for slike produkter, og utviklingen av landbrukspolitikken på begge sider. På anmodning, skal partene konsultere for å nå dette målet, blant annet gjennom forbedringer i markedsadgang ved reduksjon eller eliminering av toll på landbruksvarer og gjennom å utvide omfanget av landbruksprodukter som omfattes av denne avtalen.

Artikkel 9 *WTO-avtalen om landbruk*

Partene stadfester rettigheter og plikter under WTO-avtalen om landbruk, med mindre annet er spesifisert i denne avtalen.

Artikkel 10 *Eksportsubsidier på landbruksområdet*

1. Partene skal ikke vedta, opprettholde, innføre eller gjeninnføre eksportsubsidier, som definert i WTO-avtalen om landbruk, i handelen med produkter som er gjenstand for tollkonsesjoner i samsvar med denne avtalen.
2. Dersom en part vedtar, opprettholder, innfører eller gjeninnfører eksportsubsidier på et produkt som er gitt tollkonsesjon i samsvar med artikkel 3, kan den annen part øke tollsatsen på slik import opp til anvendt MFN-tollsats. Dersom en part øker tollsatsen, skal den underrette den annen part innen 30 dager.

Artikkel 11 *Prisstabiliseringsmekanisme*

Colombia, kan opprettholde sin prisstabiliseringsmekanisme for landbruksprodukter som angitt i tabell 3 til vedlegg III (Bearbeidede landbruksvarer) til frihandelsavtalen.

Artikkel 12 *Ikrafttredelse og forholdet mellom denne avtalen og frihandelsavtalen*

1. Denne avtalen trer i kraft samme dato som frihandelsavtalen trer i kraft mellom Colombia og Norge. Avtalen skal være i kraft så lenge partene til den er parter til frihandelsavtalen.
2. Dersom Colombia eller Norge trekker seg fra frihandelsavtalen, skal det bli forstått at dette også innebærer å trekke seg fra denne avtalen. Begge tilbaketrekkingene gjøres gjeldene fra den datoen den første avtalen opphører å gjelde i henhold til artikkel 13.5 i frihandelsavtalen.

SOM BEKREFTELSE PÅ DETTE, har de undertegnede, som er gitt behørig fullmakt til det, undertegnet denne avtalen.

Utfærdiget i Genève, den 25. november 2008, på engelsk og spansk, basert på at begge er likeverdige og autentiske. I tilfelle av uoverensstemmelse i fortolkningen av denne avtalen, skal den engelske teksten være avgjørende.

5. apr. 2011 nr. 6**Avtale om anerkjennelse og fullbyrding av dommer til fengsels- eller sikringsstraff i straffesaker mellom Norge og Litauen**

I henhold til kgl.res. av 1. april 2011 ble avtalen undertegnet 6. juli 2014. Avtalen trådte i kraft 6. juli 2014 etter brevveksling.

Agreement on recognition and enforcement of judgments in criminal matters imposing custodial sentences or measures involving deprivation of liberty between the Government of the Kingdom of Norway and the Government of the Republic of Lithuania

THE GOVERNMENT OF THE KINGDOM OF NORWAY AND THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA, hereinafter referred to as the «Contracting Parties»,

Taking into consideration the laws and regulations in force regarding law enforcement of the Contracting Parties and the desirability of enhancing their cooperative efforts in law enforcement and the administration of justice,

Desiring to facilitate the social rehabilitation of sentenced persons into their own society,

Considering that this aim can best be achieved by having sentenced persons transferred to the country where they live,

Considering the need for modern mechanisms for the mutual recognition of final sentences involving deprivation of liberty, and for extended application of the principle of the transfer of sentenced persons,

Whereas:

- (1) Both Contracting Parties have ratified the Council of Europe Convention on the Transfer of Sentenced Persons of 21 March 1983. Under that Convention, sentenced persons may be transferred to serve the remainder of their sentence only to their State of nationality and only with their consent and that of the States involved. The Additional Protocol to that Convention of 18 December 1997, which allows transfer without the person's consent, subject to certain conditions, has also been ratified by both Contracting Parties. Neither instrument imposes any basic duty to recognise the judgment and enforce the sentence imposed by the other Contracting Party.
- (2) A further development of the cooperation provided for in the Council of Europe instruments concerning the enforcement of criminal judgments should be envisaged, in particular where citizens of the Contracting Parties were the subject of a criminal judgment and were sentenced to a custodial sentence or a measure involving deprivation of liberty in another Contracting Party. Notwithstanding the need to provide the sentenced person with adequate safeguards, his or her involvement in the proceedings should no longer be dominant by requiring in all cases his or her consent to the forwarding of a judgment to the other Contracting Party for the purpose of its recognition and enforcement of the sentence imposed.
- (3) This Agreement should be implemented and applied in a manner which allows general principles of equality, fairness and reasonableness to be respected.
- (4) Enforcement of the sentence in the executing State should enhance the possibility of social rehabilitation of the sentenced person. In the context of satisfying itself that the enforcement of the sentence by the executing State will serve the purpose of facilitating the social rehabilitation of the sentenced person, the competent authority of the issuing State should take into account such elements as, for example, the person's attachment to the executing State, whether he or she considers it the place of family, linguistic, cultural, social or economic and other links to the executing State.
- (5) Nothing in this Agreement should be interpreted as prohibiting refusal to execute a decision when there are objective reasons to believe that the sentence was imposed for the purpose of punishing a person on the grounds of his or her sex, race, religion, ethnic origin, nationality, language, political opinions or sexual orientation, or that that person's position may be prejudiced on any one of those grounds.
- (6) This Agreement should not prevent any Contracting Party from applying its constitutional rules relating to due process, freedom of association, freedom of the press and freedom of expression in other media.

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

Article 1
Definitions

For the purposes of this Agreement:

- (a) «judgment» shall mean a final decision or order of a court of the issuing State imposing a sentence on a natural person;
- (b) «sentence» shall mean any custodial sentence or any measure involving deprivation of liberty imposed for a limited or unlimited period of time on account of a criminal offence on the basis of criminal proceedings;
- (c) «issuing State» shall mean the State in which a judgment is delivered;

- (d) «executing State» shall mean the State to which a judgment is forwarded for the purpose of its recognition and enforcement;
- (e) the State in which the sentenced person «lives», indicates the place to which that person is attached based on habitual residence and on elements such as family, social or professional ties;
- (f) «nationality» shall mean for the Kingdom of Norway, citizenship of the Kingdom of Norway, for the Republic of Lithuania, citizenship of the Republic of Lithuania.

Article 2

Determination of the competent authorities

The Contracting Parties shall without undue delay inform each other which authority or authorities, under its national law, are competent in accordance with this Agreement, when that Contracting Party is the issuing State or the executing State.

Article 3

Purpose and scope

1. The purpose of this Agreement is to establish the rules under which a Contracting Party, with a view to facilitating the social rehabilitation of the sentenced person, is to recognise a judgment and enforce the sentence.
2. This Agreement shall apply where the sentenced person is in the issuing State or in the executing State.
3. This Agreement shall apply only to the recognition of judgments and the enforcement of sentences within the meaning of this Agreement. The fact that, in addition to the sentence, a fine and/or a confiscation order has been imposed, which has not yet been paid, recovered or enforced, shall not prevent a judgment from being forwarded.
4. This Agreement shall not have the effect of modifying the obligation to respect fundamental rights and fundamental legal principles as enshrined in the European Convention for the Protection on Human Rights and Fundamental Freedoms of 4 November 1950.

Article 4

Criteria for forwarding a judgment and a certificate

1. Provided that the sentenced person is in the issuing State or in the executing State, and provided that this person has given his or her consent where required under Article 6, a judgment, together with the certificate for which the standard form is given in Annex I, may be forwarded to the other Contracting Party when:
 - (a) the other Contracting Party is the State of nationality of the sentenced person in which he or she lives; or
 - (b) the other Contracting Party is the State of nationality, to which, while not being the State where he or she lives, the sentenced person will be deported, once he or she is released from the enforcement of the sentence on the basis of an expulsion or deportation order included in the judgment or in a judicial or administrative decision or any other measure taken consequential to the judgment.
 - (c) the other Contracting Party is the State, of which, while not being the State of nationality, the sentenced person has such close ties to, that a transfer is deemed appropriate, and the competent authority of that Contracting Party consents to the forwarding of the judgment and the certificate. In case close ties of the sentenced person are based on habitual residence, he or she shall have been legally residing in the other Contracting Party continuously for at least five years and shall retain a permanent right of residence there.
2. The forwarding of the judgment and the certificate may take place where the competent authority of the issuing State, where appropriate after consultations between the competent authorities of the issuing and the executing States, is satisfied that the enforcement of the sentence by the executing State would serve the purpose of facilitating the social rehabilitation of the sentenced person.
3. Before forwarding the judgment and the certificate, the competent authority of the issuing State may consult, by any appropriate means, the competent authority of the executing State. Consultation shall be obligatory in the cases referred to in paragraph 1(c). In such cases the competent authority of the executing State shall promptly inform the issuing State of its decision whether or not to consent to the forwarding of the judgment.

4. During such consultation, the competent authority of the executing State may present the competent authority of the issuing State with a reasoned opinion, that enforcement of the sentence in the executing State would not serve the purpose of facilitating the social rehabilitation and successful reintegration of the sentenced person into society.

Where there has been no consultation, such an opinion may be presented without delay after the transmission of the judgment and the certificate. The competent authority of the issuing State shall consider such opinion and decide whether to withdraw the certificate or not.

5. The executing State may, on its own initiative, request the issuing State to forward the judgment together with the certificate. The sentenced person may also request the competent authorities of the issuing State or of the executing State to initiate a procedure for forwarding the judgment and the certificate under this Agreement. Requests made under this paragraph shall not create an obligation of the issuing State to forward the judgment together with the certificate.
6. In cases where the sentenced person could be transferred to a Contracting Party and to a third state under national law or international instruments, the competent authorities of the issuing and executing States should, in consultations, consider whether enforcement in the executing State would enhance the aim of social rehabilitation better than enforcement in the third country.

Article 5

Forwarding of the judgment and the certificate

1. The judgment or a certified copy of it, together with the certificate, shall be forwarded, by the competent authority of the issuing State directly to the competent authority of the executing State by any means which leaves a written record under conditions allowing the executing State to establish its authenticity. The original of the judgment, or a certified copy of it, and the original of the certificate, shall be sent to the executing State if it so requires. All official communications shall also be made directly between the said competent authorities.
2. The certificate shall be signed, and its content certified as accurate, by the competent authority of the issuing State.
3. When an authority of the executing State which receives a judgment together with a certificate has no competence to recognise it and take the necessary measures for its enforcement, it shall, *ex officio*, forward the judgment together with the certificate to the competent authority of the executing State and inform the competent authority of the issuing State accordingly.

Article 6

Opinion and notification of the sentenced person

1. Without prejudice to paragraph 2, a judgment together with a certificate may be forwarded to the executing State for the purpose of its recognition and enforcement of the sentence only with the consent of the sentenced person in accordance with the law of the issuing State.
2. The consent of the sentenced person to the transfer of the execution of the sentence shall not be required where:
 - (a) the sentenced person is a national of the executing State and lives in that State;
 - (b) the sentenced person will be deported to the executing State once he or she is released from the enforcement of the sentence on the basis of an expulsion or deportation order included in the judgment or in a judicial or administrative decision or any other measure consequential to the judgment;
 - (c) the sentenced person has fled or otherwise returned to the executing State in view of the criminal proceedings pending against him or her in the issuing State or following the conviction in that issuing State.
3. In all cases where the sentenced person is still in the issuing State, he or she shall be given an opportunity to state his or her opinion orally or in writing. Where the issuing State considers it necessary in view of the sentenced person's age or his or her physical or mental condition, that opportunity shall be given to his or her legal representative.

The opinion of the sentenced person shall be taken into account when deciding the issue of forwarding the judgment together with the certificate. Where the person has availed him or her self of the opportunity provided in this paragraph, the opinion of the sentenced person shall be forwarded to the executing State. If the sentenced person stated his or her opinion orally, the issuing State shall ensure that the written record of such statement is available to the executing State.

4. The competent authority of the issuing State shall inform the sentenced person, in a language which he or she understands, that it has decided to forward the judgment together with the certificate by using the standard form of the notification set out in Annex II. When the sentenced person is in the executing State at the time of that decision, the notification thereof shall be transmitted to the executing State, which shall inform the sentenced person accordingly.

Article 7

Recognition of the judgment and enforcement of the sentence

1. The competent authority of the executing State shall recognise a judgment which has been forwarded in accordance with the procedure under this Agreement, and shall forthwith take all the necessary measures for the enforcement of the sentence, unless it decides to invoke one of the grounds for non-recognition and non-enforcement provided for in Article 8.
2. Where the sentence is incompatible with the law of the executing State in terms of its duration, the competent authority of the executing State may decide to adapt the sentence only where that sentence exceeds the maximum penalty provided for similar offences under its national law. The adapted sentence shall not be less than the maximum penalty provided for similar offences under the law of the executing State.
3. Where the sentence is incompatible with the law of the executing State in terms of its nature, the competent authority of the executing State may adapt it to the punishment or measure provided for under its own law for similar offences. Such a punishment or measure shall correspond as closely as possible to the sentence imposed in the issuing State and therefore the sentence shall not be converted into a pecuniary punishment.
4. The adapted sentence shall not aggravate the sentence passed in the issuing State in terms of its nature or duration.

Article 8

Grounds for non-recognition and non-enforcement

1. The competent authority of the executing State may refuse to recognise the judgment and enforce the sentence, if:
 - (a) the certificate referred to in Article 4 is incomplete or manifestly does not correspond to the judgment and has not been completed or corrected within a reasonable deadline set by the competent authority of the executing State;
 - (b) the criteria set forth in Article 4(1) are not met;
 - (c) enforcement of the sentence would be contrary to the principle of *ne bis in idem*;
 - (d) the judgment relates to acts which would not constitute an offence under the law of the executing State. However, in relation to taxes or duties, customs and exchange, execution of a judgment may not be refused on the ground that the law of the executing State does not impose the same kind of tax or duty or does not contain the same type of rules as regards taxes, duties and customs and exchange regulations as the law of the issuing State;
 - (e) the enforcement of the sentence is statute-barred according to the law of the executing State;
 - (f) there is immunity under the law of the executing State, which makes it impossible to enforce the sentence;
 - (g) the sentence has been imposed on a person who, under the law of the executing State, owing to his or her age, could not have been held criminally liable for the acts in respect of which the judgment was issued;
 - (h) at the time the judgment was received by the competent authority of the executing State, less than 6 months of the sentence remain to be served;
 - (i) according to the certificate provided for in Article 4, the person did not appear in person at the trial resulting in the decision, unless the certificate states that the person, in accordance with further procedural requirements defined in the national law of the issuing State:

- (1) In due time:
 - either was summoned in person and thereby informed of the scheduled date and place of the trial which resulted in the decision, or by other means actually received official information of the scheduled date and place of that trial in such a manner that it was unequivocally established that he or she was aware of the scheduled trial, and
 - was informed that a decision may be handed down if he or she does not appear for the trial;
- or
- (2) being aware of the scheduled trial had given a mandate to a legal counselor, who was either appointed by the person concerned or by the State, to defend him or her at the trial, and was indeed defended by that counselor at the trial;
- or
- (3) after being served with the decision and being expressly informed of the right to a retrial, or an appeal, in which the person has the right to participate and which allows the merits of the case, including fresh evidence, to be reexamined, and which may lead to the original decision being reversed:
 - expressly stated that he or she does not contest the decision,
- or
- did not request a retrial or appeal within the applicable time frame.
- (j) the executing State, before a decision is taken in accordance with Article 11(1), makes a request, in accordance with Article 16(3), and the issuing State does not consent, in accordance with Article 16(2)(g), to the person concerned being prosecuted, sentenced or otherwise deprived of his or her liberty in the executing State for an offence committed prior to the transfer other than that for which the person was transferred;
- (k) the sentence imposed includes a measure of psychiatric or health care or another measure involving deprivation of liberty, which, notwithstanding Article 7(3) cannot be executed by the executing State in accordance with its legal or health care system.
- 2. In the cases referred to in paragraph 1(a), (b), (c), (d), (i) and (k) before deciding not to recognise the judgment and enforce the sentence, the competent authority of the executing State shall consult the competent authority of the issuing State, by any appropriate means, and shall, where appropriate, ask it to supply any necessary additional information without delay.

Article 9

Partial recognition and enforcement

1. If the competent authority of the executing State could consider recognition of the judgment and enforcement of the sentence in part, it may, before deciding to refuse recognition of the judgment and enforcement of the sentence in whole, consult the competent authority of the issuing State with a view to finding an agreement, as provided for in paragraph 2.
2. The competent authorities of the issuing and the executing States may agree, on a case-by-case basis, to the partial recognition and enforcement of a sentence in accordance with the conditions set out by them, provided such recognition and enforcement does not result in the aggravation of the duration of the sentence. In the absence of such agreement, the certificate shall be withdrawn.

Article 10

Postponement of recognition of the judgment

1. The recognition of the judgment may be postponed in the executing State where the certificate referred to in Article 4 is incomplete or manifestly does not correspond to the judgment, until such reasonable deadline set by the executing State for the certificate to be completed or corrected.
2. Paragraph 1 is applicable *mutatis mutandis* to cases where the certificate, the judgment and other necessary documentation are not translated in accordance with Article 21.

Article 11

Decision on the enforcement of the sentence and time limits

1. The competent authority in the executing State shall decide as quickly as possible whether to recognise the judgment and enforce the sentence and shall inform the issuing State thereof, including of any decision to adapt the sentence in accordance with Article 7(2) and (3).
2. Unless a ground for postponement exists under Article 10, the final decision on the recognition of the judgment and the enforcement of the sentence shall be taken as soon as possible and within a period of 90 days of receipt of the judgment and the certificate.

3. When in exceptional cases it is not possible for the competent authority of the executing State to comply with the period provided for in paragraph 2, it shall without delay inform the competent authority of the issuing State by any means, giving the reasons for the delay and the estimated time needed for the final decision to be taken.

Article 12 *Withdrawal of the certificate*

As long as the enforcement of the sentence in the executing State has not begun, the issuing State may withdraw the certificate from that State, giving reasons for doing so. Upon withdrawal of the certificate, the executing State shall no longer enforce the sentence.

Article 13 *Provisional arrest*

Where the sentenced person is in the executing State, the executing State may, at the request of the issuing State, before the arrival of the judgment and the certificate, or before the decision to recognise the judgment and enforce the sentence, arrest the sentenced person, or take any other measure to ensure that the sentenced person remains in its territory, pending a decision to recognise the judgment and enforce the sentence. The duration of the sentence shall not be aggravated as a result of any period spent in custody by reason of this provision.

Article 14 *Transfer of sentenced persons*

1. If the sentenced person is in the issuing State, he or she shall be transferred to the executing State at a time agreed between the competent authorities of the issuing and the executing States, and no later than 30 days after the final decision of the executing State on the recognition of the judgment and enforcement of the sentence has been taken.
2. The issuing State shall be responsible for the transfer of the sentenced person to the territory of the executing State, including obtaining any necessary authorisation for transit.
3. If the transfer of the sentenced person within the period laid down in paragraph 1 is prevented by unforeseen circumstances, the competent authorities of the issuing and executing States shall immediately contact each other. Transfer shall take place as soon as these circumstances cease to exist. The competent authority of the issuing State shall immediately inform the competent authority of the executing State and agree on a new transfer date. In that event, transfer shall take place within 10 days after the new date thus agreed.

Article 15 *Law governing enforcement*

1. The enforcement of a sentence shall be governed by the law of the executing State. The authorities of the executing State alone shall, subject to paragraphs 2 and 3, be competent to decide on the procedures for enforcement and to determine all the measures relating thereto, including the grounds for early or conditional release.
2. The competent authority of the executing State shall deduct the full period of deprivation of liberty already served in connection with the sentence in respect of which the judgment was issued from the total duration of the deprivation of liberty to be served.
3. The competent authority of the executing State shall, upon request, inform the competent authority of the issuing State of the applicable provisions on possible early or conditional release. The issuing State may agree to the application of such provisions or it may withdraw the certificate.

Article 16 *Specialty*

1. A person transferred to the executing State pursuant to this Agreement shall not, subject to paragraph 2, be prosecuted, sentenced or otherwise deprived of his or her liberty for an offence committed before his or her transfer other than that for which he or she was transferred.
2. Paragraph 1 shall not apply in the following cases:
 - (a) when the person having had an opportunity to leave the territory of the executing State has not done so within 45 days of his or her final discharge, or has returned to that territory after leaving it;

- (b) when the offence is not punishable by a custodial sentence or detention order;
 - (c) when the criminal proceedings do not give rise to the application of a measure restricting personal liberty;
 - (d) when the sentenced person could be liable to a penalty or a measure not involving deprivation of liberty, in particular a financial penalty or a measure *in lieu* thereof, even if the penalty or measure *in lieu* may give rise to a restriction of his or her personal liberty;
 - (e) when the sentenced person consented to the transfer;
 - (f) when the sentenced person, after his or her transfer, has expressly renounced entitlement to the specialty rule with regard to specific offences preceding his or her transfer. Renunciation shall be given before the competent judicial authorities of the executing State and shall be recorded in accordance with that State's national law. The renunciation shall be drawn up in such a way as to make clear that the person has given it voluntarily and in full awareness of the consequences. To that end, the person shall have the right to legal counsel;
 - (g) for cases other than those mentioned under points (a) to (f), where the issuing State gives its consent in accordance with paragraph 3.
3. A request for consent shall be submitted to the competent authority of the issuing State. Consent shall be given if there is an obligation to extradite or surrender the person under Conventions or Agreements applicable between Norway and Lithuania. The decision shall be taken no later than 30 days after receipt of the request.

Article 17

Amnesty, pardon, review of judgment

1. An amnesty or pardon may be granted by the issuing State and also by the executing State in accordance with their national law.
2. Only the issuing State may decide on applications for review of the judgment imposing the sentence to be enforced under this Agreement.

Article 18

Information from the issuing State

1. The competent authority of the issuing State shall forthwith inform the competent authority of the executing State of any decision or measure as a result of which the sentence ceases to be enforceable immediately or within a certain period of time.
2. The competent authority of the executing State shall terminate enforcement of the sentence as soon as it is informed by the competent authority of the issuing State of the decision or measure referred to in paragraph 1.

Article 19

Information to be given by the executing State

The competent authority of the executing State shall without delay inform the competent authority of the issuing State by any means which leaves a written record:

- (a) of the forwarding of the judgment and the certificate to the competent authority responsible for its execution in accordance with Article 5(3);
- (b) of the fact that it is in practice impossible to enforce the sentence because after transmission of the judgment and the certificate to the executing State, the sentenced person cannot be found in the territory of the executing State, in which case there shall be no obligation on the executing State to enforce the sentence;
- (c) of the final decision to recognise the judgment and enforce the sentence together with the date of the decision;
- (d) of any decision not to recognise the judgment and enforce the sentence in accordance with Article 8, together with the reasons for the decision;
- (e) of any decision to adapt the sentence in accordance with Article 7(2) or (3), together with the reasons for the decision;
- (f) of any decision not to enforce the sentence for the reasons referred to in Article 17(1) together with the reasons for the decision;
- (g) of the beginning and the end of the period of conditional release, where so indicated in the certificate by the issuing State;
- (h) of the sentenced person's escape from custody;
- (i) of the enforcement of the sentence as soon as it has been completed.

Article 20

Consequences of the transfer of the sentenced person

1. Subject to paragraph 2, the issuing State shall not proceed with the enforcement of the sentence once its enforcement in the executing State has begun.
2. The right to enforce the sentence shall revert to the issuing State upon its being informed by the executing State of the partial non-enforcement of the sentence pursuant to Article 19(h).

Article 21

Languages

1. When the Kingdom of Norway is the executing State, the certificate, the final judgment and other necessary documentation shall be translated into English.
2. When the Republic of Lithuania is the executing State, the certificate, the final judgment and other necessary documentation shall be translated into Lithuanian.
3. The communications between the competent authorities of the Contracting Parties shall be made in English.

Article 22

Costs

Costs resulting from the application of this Agreement shall be borne by the executing State, except for the costs of the transfer of the sentenced person to the executing State and those arising exclusively in the sovereign territory of the issuing State.

Article 23

Consultations

The Contracting Parties may consult each other to find solutions to individual cases and in view of the effective implementation of this Agreement. Consultations shall take place directly between the competent authorities of the Contracting Parties.

Article 24

Sharing information

The Competent authorities shall, at least once a year, give each other general information about the nationals of the other Contracting Party, subject to a final sentence.

Article 25

Enforcement of sentences following an arrest warrant

1. Without prejudice to the Agreement between the European Union and the Republic of Iceland and the Kingdom of Norway on the surrender procedure between the Member States of the European Union and Iceland and Norway, provisions of this Agreement shall apply, *mutatis mutandis* to the extent they are compatible with provisions under that Agreement, to enforcement of sentences in cases where a Contracting Party undertakes to enforce the sentence in cases pursuant to Article 5(1)(f) of that Agreement, or where, acting under Article 8(3) of that Agreement, it has imposed the condition that the person has to be returned to serve the sentence in other Contracting Party, so as to avoid impunity of the person concerned.
2. The provisions of paragraph 1 shall only be applied after the entry into force of the said Agreement.

Article 26

Relationship with other agreements

This Agreement shall, from the date of entry into force, replace the corresponding provisions of the following conventions applicable in relations between the Contracting Parties:

- The European Convention on the transfer of sentenced persons of 21 March 1983 and the Additional Protocol thereto of 18 December 1997;
- The European Convention on the International Validity of Criminal Judgments of 28 May 1970;
- Title III, Chapter 5, of the Convention of 19 June 1990 implementing the Schengen Convention of 14 June 1985 on the gradual abolition of checks at common borders.

*Article 27**Transitional provision*

This Agreement shall apply to the final judgments issued after its entry into force. The existing legal instruments on the transfer of sentenced persons shall apply to the final judgments issued before entry into force of this Agreement.

*Article 28**Review provision*

This Agreement may be reviewed at initiative of one of the Contracting Parties. Such review shall take place if the Contracting Party changes its position concerning the concept of dual criminality or on the translation of judgments.

*Article 29**Final provisions*

1. This Agreement shall enter into force on the thirtieth day after the latter of the dates on which each of the Contracting Parties has notified the other through diplomatic channels that the procedures required by its law have been complied with.
2. This Agreement may be amended by written agreement of the Contracting Parties, in accordance with the procedure laid down for its entry into force.
3. Any of the Contracting Parties may terminate this Agreement, at any time, by means of written notice sent through diplomatic channels. In this event, this Agreement shall cease to take effect 6 months after the date of receipt of the notice.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed the present Agreement.

DONE at Oslo, this fifth day of April in the year of 2011, in duplicate, in the Norwegian, Lithuanian and English languages, each text being equally authentic. In the case of divergence of interpretation, the English text shall prevail.

*ANNEX I**Certificate*

referred to in Article 4 of the treaty between the Kingdom of Norway and the Republic of Latvia on recognition and enforcement of judgment in criminal matters imposing custodial sentences or measures involving deprivation on liberty¹

- (a) Issuing State: ...
Executing State: ...
- (b) The court which delivered the judgment imposing the sentence that became final:
Official name: ...
The judgment was delivered on (give date: dd-mm-yyyy)
The judgment became final on (give date: dd-mm-yyyy)
Reference number of the judgment (if available): ...
- (c) Information related to the authority that may be contacted for any question related to the certificate:
1. Type of authority: Please tick the relevant box:
Central authority ...
Court ...
Other authority ...
 2. Contact details of the authority indicated under point (c):
Official name: ...
Address: ...
Tel.: (country code) (area/city code) ...
Fax: (country code) (area/city code) ...
E-mail address (if available): ...
 3. Languages in which it is possible to communicate with the authority:
 4. Contact details of person(s) to be contacted to obtain additional information for the purposes of enforcement of the judgment or agreement on the transfer procedures (name, title/grade, telephone no: ..., fax, e-mail address), if different from 2:
- (d) Information regarding the person on whom the sentence has been imposed:
- Name: ...
Forename(s): ...
Maiden name, where applicable: ...
Aliases, where applicable: ...
Sex: ...
Nationality: ...
Identity number or social security number (if available): ...
Date of birth: ...
Place of birth: ...
Last known addresses/residences: ...
Language(s) which the person understands (if known): ...
- The sentenced person is:
- ☐ in the issuing State and is to be transferred to the executing State.
☐ in the executing State and enforcement is to take place in that State.
- Additional information to be provided, if available and if appropriate:
1. Photo and fingerprints of the person, and/or contact details of the person to be contacted in order to obtain such information: ...
 2. Type and reference number of the sentenced person's identity card or passport: ...
 3. Type and reference number of the sentenced person's residence permit: ...
 4. Other relevant information about the sentenced person's family, social or professional ties to the executing State: ...

1 This certificate must be written in, or translated into one of the languages as stated in Article 21 of the Treaty between the Kingdom of Norway and the Republic of Litauen on recognition and enforcement of judgments in criminal matters imposing custodial sentences or measures involving deprivation of liberty.

- (e) Request for provisional arrest by the issuing State (where the sentenced person is in the executing State):
- ☐ The issuing State requests the executing State to arrest the sentenced person, or to take any other measure to ensure that the sentenced person remains in its territory, pending a decision to recognize and enforce the sentence.
 - ☐ The issuing State has already requested the executing State to arrest the sentenced person, or to take any other measure to ensure that the sentenced person remains in its territory, pending a decision to recognize and enforce the sentence. Please provide the name of the authority in the executing State that has taken the decision on the request to arrest the person (if applicable and available): ...
- (f) Relation to any earlier arrest warrant:²
- ☐ An arrest warrant has been issued for the purpose of the execution of a custodial sentence or detention order and the executing State undertakes to execute the sentence or detention order (Article 5(1)(f) of the Agreement on the Surrender Procedure between the Member States of the European Union and Iceland and Norway).
 - Date of issue of the arrest warrant and, if available, reference number: ...
 - Name of the authority that issued the arrest warrant: ...
 - Date of the decision to undertake execution and, if available, reference number: ...
 - Name of the authority that issued the decision to undertake execution of the sentence: ...
 - ☐ An arrest warrant has been issued for the purpose of prosecution of a person who is a national or resident of the executing State in order to serve there the custodial sentence or detention order passed against him or her in the issuing State (Article 8(3) of the Agreement on the Surrender Procedure between the Member State of the European Union and Iceland and Norway).
 - Date of the decision to surrender the person: ...
 - Name of the authority that issued the decision to surrender: ...
 - Reference number of the decision, if available: ...
 - Date of the surrender of the person, if available: ...
- 2 This box shall be filled in only after the entry into force of the Agreement on the Surrender Procedure between the Member States on the European Union and Iceland and Norway.
- (g) Reasons for forwarding the judgment and the certificate (if you have filled in Box (f), there is no need to fill in this box):
- The judgment and the certificate are forwarded to the executing State because the issuing authority is satisfied that the enforcement of the sentence by the executing State would serve the purpose of facilitating the social rehabilitation of the sentenced person and:
- ☐ (a) The executing state is the State of nationality of the sentenced person in which he or she lives.
 - ☐ (b) The executing state is the State of nationality of the sentenced person, to which the sentenced person will be deported, once he or she is released from the enforcement of the sentence on the basis of an expulsion or deportation order included in the judgment or in a judicial or administrative decision or any other measure taken consequential to the judgment. If the expulsion or deportation order is not included in the judgment, please provide the name of the authority that issued the order, the date of issue, and, if available, the reference number: ...
 - ☐ (c) The executing State is a State, other than a State referred to in (a) or (b), the competent authority of which consents to the forwarding of the judgment and the certificate to that State.
- (h) Judgment imposing the sentence:
1. The judgment covers ... offences in total.
 - Summary of facts and a description of the circumstances in which the offence(s) was (were) committed, including time and place; and the nature of the involvement of the sentenced person: ...
 - Nature and legal classification of the offence(s) and the applicable statutory provisions on the basis of which the judgment was made: ...
 2. Please give a full description of the offence(s) concerned: ...

(i) Status of the judgment imposing the sentence:

1. Indicate if the person appeared in person at the trial resulting in the decision:
 1. ☐ Yes, the person appeared in person at the trial resulting the decision.
 2. ☐ No, the person did not appear in person at the trial resulting in the decision.
 3. ☐ If you have ticked the box under point 2, please confirm the existence of one of the following:
 - ☐ 3.1a. the person was summoned in person on ... (day/month/year) and thereby informed of the scheduled date and place of the trial which resulted in the decision and was informed that a decision may be handed down if he or she does not appear for the trial;
or
 - ☐ 3.1b. the person was not summoned in person on but by other means actually received official information of the scheduled date and place of the trial which resulted in the decision, in such a manner that it was unequivocally established that he or she was aware of the scheduled trial, and was informed that a decision may be handed down if he or she does not appear for the trial;
or
 - ☐ 3.2. being aware of the scheduled trial in person had given a mandate to a legal counselor, who was either appointed by the person concerned or by the State, to defend him or her at the trial, and was indeed defended by that counselor at the trial;
or
 - ☐ 3.3. the person was served with the decision on ... (day/month/year) an was expressly informed about the right to a retrial or appeal, in which he or she has the right to participate and which allows the merits of the case, including fresh evidence, to be reexamined, and which may lead to the original decision being reversed, and
 - ☐ the person expressly stated that he or she does not contest this decision,
or
 - ☐ the person did not request a retrial or appeal within the applicable time frame.
 4. ☐ If you have ticked the box under points 3.1b, 3.1 or 3.3 above, please provide information about how the relevant condition has been met: ...
2. Details of the length of the sentence:
 - 2.1. Total length of the sentence: ...
 - 2.2. The full period of deprivation of liberty already served in connection with the sentence in respect of which the judgment was issued:
... as per (...) (give date on which calculation was made: dd-mm-yyyy): ...
 - 2.3. Number of days to be deducted from total length of the sentence for reasons other than the one referred to under 2.2 (e.g. amnesties, pardons or clemencies etc. already granted with respect to the sentence): ... as per (give date on which calculation was made: dd-mm-yyyy):
 - 2.4. Sentence expiry date in the issuing State:
 - ☐ Not applicable, because the person is currently not custody
 - ☐ The person is currently in custody and the sentence, under the law of the issuing State, would be fully served by (give date: dd-mm-yyyy):³ ...
3. Type of sentence:
 - ☐ custodial sentence
 - ☐ measure involving deprivation of liberty (please specify): ...

3 Please insert here the date by which the sentence would be fully served (not taking into account the possibilities of any form of early and/or conditional release) if the person were to stay in the issuing State.

- (j) Information related to early or conditional release:
1. Under the law of the issuing State the sentenced person is entitled to early or conditional release, having served:
 - ☐ half the sentence
 - ☐ two-third of the sentence
 - ☐ another portion of the sentence (please indicate):
 2. The competent authority of the issuing State requests to be informed of:
 - ☐ The applicable provisions of the law of the executing State on early or conditional release of the sentenced person;
 - ☐ The beginning and the end of the period of early or conditional release.
- (k) Opinion of the sentenced person:
1. ☐ The sentenced person could not be heard because he(she) is already in the executing State.
 2. ☐ The sentenced person is in the issuing State and:
 - a. ☐ has requested the forwarding of the judgment and the certificate
 - ☐ consented to the forwarding of the judgment and the certificate
 - ☐ did not consent to the forwarding of the judgment and certificate (state reasons given by the sentenced person): ...
 - b. ☐ Opinion of the sentenced person is attached.
 - ☐ Opinion of the sentenced person was forwarded to the executing State on (give date: dd-mm-yyyy): ...
- (l) Other circumstances relevant to the case (optional information): ...
- (m) Final information:
- The text of the judgment(s) is (are) attached to the certificate.⁴
- Signature of the authority issuing the certificate and/or its representative certifying the content of the certificate as accurate ...
- Name: ...
- Post held (title/grade): ...
- Date: ...
- Official stamp (if available) ...
- 4 The competent authority of the issuing State must attach all judgments related to the case which are necessary to have all the information on the final sentence to be enforced. A translation of the final judgment shall also be attached.

ANNEX II

Notification of the sentenced person

You are hereby notified of the decision of ... (competent authority of the issuing State) to forward the judgment of ... (competent court of the issuing State) dated ... (date of judgment) ... (reference number; if available) to ... (executing State) for the purpose of its recognition and enforcement of the sentence imposed therein in accordance with the Treaty between the Kingdom of Norway and the Republic of Latvia on recognition and enforcement of judgments in criminal matters imposing custodial sentences or measures involving deprivation of liberty.

The enforcement of the sentence will be governed by the law of ... (executing State). The authorities of that State will be competent to decide on the procedures for enforcement and to determine all the measures relating thereto, including the grounds for early or conditional release.

The competent authority of ... (executing State) has to deduct the full period of deprivation of liberty already served in connection with the sentence from the total duration of deprivation of liberty to be served. An adaptation of the sentence by the competent authority of ... (executing State) may take place only if it is incompatible with the law of the State in terms of its duration or nature. The adapted sentence must not aggravate the sentence passed in ... (issuing State) by its nature or duration.

Avtale om anerkjennelse og fullbyrding av dommer til fengsels- eller sikringsstraff i straffesaker mellom Kongeriket Norge og Republikken Litauen

REPUBLIKKEN LITAUEN OG KONGERIKET NORGE, heretter kalt «avtalepartene»,
som tar i betraktning avtalepartenes gjeldende lover og regler om rettshåndhevelse og ønsket om å styrke sitt samarbeid om rettshåndhevelse og rettspleie,
som ønsker å tilrettelegge for sosial rehabilitering av domfelte i deres eget samfunn,
som anser at dette målet best kan oppnås ved å få domfelte overført til landet der de bor,
som mener det er behov for moderne mekanismer for gjensidig anerkjennelse av endelige dommer til frihetsstraff, og for utvidet anvendelse av prinsippet om overføring av domfelte,
og som tar i betraktning at:

- (1) Begge avtalepartene har ratifisert Europarådets konvensjon om overføring av straffedømte av 21. mars 1983. I henhold til denne konvensjonen kan domfelte overføres til å sone det resterende av sin dom bare til den staten der de er borgere, og bare hvis de selv og de berørte statene samtykker. Tilleggsprotokollen til denne konvensjonen av 18. desember 1997, som tillater overføring uten den domfeltes samtykke under visse forutsetninger, er også ratifisert av begge avtaleparter. Ingen av disse dokumentene pålegger partene noen grunnleggende plikt til å anerkjenne dommen og håndheve den straffen som er idømt av den andre avtaleparten.
- (2) Det bør vurderes å videreutvikle samarbeidet som er nedfelt i Europarådets dokumenter når det gjelder fullbyrding av straffedommer, særlig når borgere av avtalepartene får en straffedom og ilegges en fengselsstraff eller et tiltak som innebærer frihetsberøvelse i den andre avtaleparten. Til tross for behovet for å gi den straffedømte personen tilfredsstillende garantier, bør hans eller hennes delaktighet i prosessen ikke lenger være så dominerende at det i alle tilfeller kreves vedkommendes samtykke for å oversende en dom til den andre avtaleparten med henblikk på anerkjennelse av dommen og fullbyrdelse av den ilagte straffen.
- (3) Denne avtalen skal iverksettes og anvendes på en slik måte at alminnelige prinsipper om likhet, rettferdighet og rimelighet respekteres.
- (4) Håndheving av dommen i fullbyrdingsstaten skal gi bedre muligheter for sosial rehabilitering av den domfelte. I forbindelse med at vedkommende myndighet i den utstedende stat forvisser seg om at håndhevingen av dommen fra fullbyrdingsstatens side vil tjene formålet om å legge til rette for sosial rehabilitering av den straffedømte, skal det tas hensyn til slike elementer som for eksempel vedkommende persons tilknytning til fullbyrdingsstaten, og hvorvidt personen anser at han eller hun har familiemessige, språklige, kulturelle, sosiale, økonomiske eller andre bånd til fullbyrdingsstaten.
- (5) Ingenting i denne avtalen skal tolkes som et forbud mot å nekte å gjennomføre en avgjørelse når det finnes objektive grunner til å tro at dommen ble avsagt med det formål å straffe en person på grunn av vedkommendes kjønn, rase, religion, etniske opprinnelse, nasjonalitet, språk, politiske oppfatning eller seksuelle legning, eller at vedkommendes stilling kan bli skadelidende av ovennevnte grunner.
- (6) Denne avtalen skal ikke være til hinder for at en avtalepart anvender sine grunnlovsfestede regler vedrørende rettferdig rettergang, foreningsfrihet, pressefrihet og ytringsfrihet i andre medier.

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE:

Artikkel 1 Definisjoner

I denne avtalen gjelder følgende definisjoner:

- (a) «dom» skal bety en endelig rettsavgjørelse eller rettskjennelse som er avsagt av en domstol i den utstedende stat og som ilegges en fysisk person en straff,
- (b) «straff» skal bety enhver fengselsstraff eller andre tiltak som innebærer frihetsberøvelse som idømmes for et begrenset eller ubegrenset tidsrom på grunn av en straffbar handling på grunnlag av en straffesak;
- (c) «utstedende stat» skal bety staten der dommen er avsagt;
- (d) «fullbyrdingsstat» skal bety staten som dommen oversendes til for anerkjennelse og fullbyrdelse;
- (e) staten der den straffedømte personen «bor», angir stedet som vedkommende person har tilknytning til på grunnlag av fast bosted og slike elementer som familiemessige, sosiale eller yrkesmessige bånd;
- (f) «borger» for Litauens vedkommende er en litauisk statsborger, og for Kongeriket Norges vedkommende er en norsk statsborger.

Artikkel 2 Fastsettelse av kompetente myndigheter

Avtalepartene skal uten unødig opphold opplyse hverandre om hvilken myndighet eller hvilke myndigheter som etter deres nasjonale lov er kompetente etter denne avtalen når den aktuelle avtaleparten er den utstedende stat eller fullbyrdingsstaten.

Artikkel 3

Formål og virkeområde

1. Formålet ved denne avtalen er å fastsette reglene avtalepartene skal følge for å anerkjenne en dom og fullbyrde straffen med sikte på å legge til rette for sosial rehabilitering av den straffedømte personen.
2. Denne avtalen får anvendelse når den domfelte befinner seg i den utstedende stat eller i fullbyrdingsstaten.
3. Denne avtalen får bare anvendelse i forhold til anerkjennelse av dommer og fullbyrdelse av straff slik det er definert i denne avtalen. Det forhold at det i tillegg til straff er gitt en bot og/eller et pålegg om inndragning som ennå ikke er innbetalt, innkrevd eller fullbyrdet, skal ikke være til hinder for at en dom oversendes.
4. Denne avtalen skal ikke medføre endringer i plikten til å overholde grunnleggende rettigheter og rettsprinsipper som er nedfelt i Den europeiske konvensjon om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter av 4. november 1950.

Artikkel 4

Kriterier for oversending av dom og sertifikat

1. Forutsatt at den domfelte befinner seg i den utstedende stat eller i fullbyrdingsstaten, og at vedkommende har gitt sitt samtykke der dette kreves etter artikkel 6, kan en dom, sammen med et sertifikat i samsvar med standardskjemaet i vedlegg I, oversendes til den andre avtaleparten når:
 - (a) den andre avtaleparten er den staten som den domfelte er borger av og der vedkommende bor; eller
 - (b) den andre avtaleparten er den staten som den domfelte er borger av, og som vedkommende vil bli deportert til når han eller hun blir løslatt etter soningen av dommen på grunnlag av en utvisnings- eller bortvisningsbeslutning som er inkludert i dommen eller i et rettslig vedtak, et forvaltningsvedtak eller annet tiltak som er truffet som følge av dommen, selv om det ikke er staten der vedkommende bor.
 - (c) den andre avtaleparten er den staten som den domfelte har så nær tilknytning til at en overføring anses som formålstjenlig, selv om vedkommende ikke er borger der, og den kompetente myndigheten i denne staten samtykker til oversendelse av dommen og sertifikatet. Dersom den domfeltes nære tilknytning er basert på fast bosted, skal han eller hun ha vært sammenhengende lovlig bosatt i den andre avtalestaten i minst fem år og skal ha permanent oppholdstillatelse der.
2. Oversendelsen av dommen og sertifikatet kan finne sted når den kompetente myndighet i den utstedende stat, eventuelt etter samråd mellom de kompetente myndighetene i den utstedende stat og fullbyrdingsstaten, har funnet det godtgjort at fullbyrding av dommen i fullbyrdingsstaten vil tjene formålet om å tilrettelegge for sosial rehabilitering av den domfelte.
3. Før dommen og sertifikatet oversendes, kan den kompetente myndigheten i den utstedende stat rådføre seg på hensiktsmessig måte med den kompetente myndigheten i fullbyrdingsstaten. Samråd skal være obligatorisk i tilfellene nevnt i nr. 1 c). I slike tilfeller skal den kompetente myndigheten i fullbyrdingsstaten omgående informere den utstedende stat om sin beslutning om hvorvidt den vil gi sitt samtykke eller ikke til oversendelse av dommen.
4. Under et slikt samråd kan den kompetente myndigheten i fullbyrdingsstaten fremlegge en begrunnet uttalelse for den kompetente myndigheten i den utstedende stat om at fullbyrding av straffen i fullbyrdingsstaten ikke vil tjene formålet å tilrettelegge for sosial rehabilitering og vellykket tilbakeføring av den domfelte til samfunnet.

Dersom samråd ikke har funnet sted, kan en slik uttalelse fremlegges umiddelbart etter at dommen og sertifikatet er oversendt. Den kompetente myndigheten i den utstedende stat skal vurdere en slik uttalelse og avgjøre om sertifikatet skal trekkes tilbake eller ikke.
5. Fullbyrdingsstaten kan på eget initiativ anmode den utstedende stat om å oversende dommen sammen med sertifikatet. Den domfelte kan også anmode de kompetente myndigheter i den utstedende stat eller i fullbyrdingsstaten om å innlede prosedyren for oversendelse av dommen og sertifikatet i henhold til denne avtalen. Anmodninger som er fremsatt i henhold til denne bestemmelse, medfører ikke at den utstedende stat har plikt til å oversende dommen sammen med sertifikatet.
6. I tilfeller der den domfelte kunne bli overført til en avtalepart og til en tredjestat i henhold til nasjonal lov eller internasjonale avtaler, skal de kompetente myndigheter i den utstedende stat og fullbyrdingsstaten etter samråd vurdere hvorvidt fullbyrding i fullbyrdingsstaten ville fremme målsetningen om sosial rehabilitering bedre enn fullbyrding i tredjestaten.

Artikkel 5

Oversendelse av dommen og sertifikatet

1. Dommen eller en bekreftet kopi av den skal sammen med sertifikatet oversendes direkte fra den kompetente myndigheten i den utstedende stat til den kompetente myndigheten i fullbyrdingsstaten på en hensiktsmessig måte som etterlater skriftlig spor som gjør det mulig for fullbyrdingsstaten å fastslå ektheten. Originaleksemplar av dommen eller en bekreftet kopi av den, samt originaleksemplar av sertifikatet, skal oversendes fullbyrdingsstaten dersom den krever det. All offisiell kommunikasjon skal også skje direkte mellom de nevnte kompetente myndigheter.
2. Sertifikatet skal signeres og innholdet skal bekreftes som riktig av den kompetente myndighet i den utstedende stat.
3. Når en myndighet i fullbyrdingsstaten som mottar en dom sammen med et sertifikat, ikke har kompetanse til å anerkjenne den og treffe de nødvendige tiltak for fullbyrdingen av den, skal dommen sendes *ex officio* sammen med sertifikatet til den kompetente myndigheten i fullbyrdingsstaten, og den kompetente myndigheten i den utstedende stat skal informeres om dette.

Artikkel 6

Uttalelse fra og underretning til den domfelte

1. Med forbehold for nr. 2 kan en dom sammen med et sertifikat kun oversendes fullbyrdingsstaten for anerkjennelse av denne og fullbyrding av straffen etter at den domfelte har gitt sitt samtykke i samsvar med lovgivningen i den utstedende stat.
2. Det kreves ikke samtykke til overføring for soning av dommen fra den domfelte når:
 - (a) den domfelte er borger av fullbyrdingsstaten og bor i denne staten;
 - (b) den domfelte vil bli deportert til fullbyrdingsstaten så snart vedkommende er løslatt fra soningen av straffen på grunnlag av et utvisnings- eller bortvisningsvedtak som inngår i dommen eller i en rettsavgjørelse, et forvaltningsvedtak eller et annet tiltak som er truffet som følge av dommen;
 - (c) den domfelte har flyktet eller på annen måte returnert til fullbyrdingsstaten i påvente av straffesaken mot ham eller henne i den utstedende stat, eller etter domfellelsen i den utstedende stat.
3. I alle tilfeller der den domfelte fremdeles befinner seg i den utstedende stat, skal han eller hun gis anledning til å si sin mening muntlig eller skriftlig. Dersom den utstedende stat finner det nødvendig av hensyn til den domfeltes alder eller fysiske eller psykiske tilstand, skal denne anledningen gis til hans eller hennes rettslige representant.

Uttalelsen fra den domfelte skal tas i betraktning når det skal avgjøres om dommen skal oversendes sammen med sertifikatet. Dersom den domfelte har benyttet seg av anledningen gitt i denne bestemmelse, skal vedkommendes uttalelse oversendes til fullbyrdingsstaten. Dersom den domfelte har uttalt seg muntlig, skal den utstedende stat sørge for at et skriftlig referat av denne uttalelsen er tilgjengelig for fullbyrdingsstaten.
4. Den kompetente myndigheten i den utstedende stat skal informere den domfelte på et språk vedkommende forstår, ved hjelp av standardskjemaet for underretning i vedlegg II, om at den har besluttet å oversende dommen sammen med sertifikatet. Når den domfelte befinner seg i fullbyrdingsstaten på tidspunktet for denne beslutningen, skal forkynnelsen av beslutningen oversendes fullbyrdingsstaten, som så skal informere den domfelte.

Artikkel 7

Anerkjennelse av dommen og fullbyrding av straffen

1. Den kompetente myndigheten i fullbyrdingsstaten skal anerkjenne en dom som er blitt oversendt i samsvar med framgangsmåten i denne avtalen, og skal straks treffe alle nødvendige tiltak for å fullbyrde straffen, med mindre den beslutter å gjøre gjeldende en av grunnene for å nekte anerkjennelse og fullbyrding i henhold til artikkel 8.
2. Dersom straffen er uforenlig med lovgivningen i fullbyrdingsstaten med hensyn til straffens lengde, kan den kompetente myndigheten i fullbyrdingsstaten bestemme å omgjøre straffen bare dersom straffen overskrider høyeste straff for liknende forhold fastsatt i denne statens nasjonale lovgivning. Den omgjorte straffen skal ikke være lavere enn den høyeste straffen fastsatt for liknende forhold i fullbyrdingsstatens lovgivning.
3. Dersom straffen er uforenlig med lovgivningen i fullbyrdingsstaten med hensyn til type straff, kan fullbyrdingsstaten tilpasse den i forhold til straffen eller reaksjonen fastsatt i egen lovgivning for liknende forhold. En slik straff eller et slikt tiltak skal i størst mulig grad tilsvare straffen som er ilagt i den utstedende stat, og straffen skal derfor ikke omgjøres til en bot.
4. Den omgjorte straffen skal ikke skjerpe straffen ilagt av den utstedende stat med hensyn til type straff eller straffens lengde.

Artikkel 8

Grunner for å nekte anerkjennelse og fullbyrding

1. Fullbyrdingsstaten kan nekte å anerkjenne dommen og fullbyrde straffen dersom:
 - (a) sertifikatet omhandlet i artikkel 4 er ufullstendig eller åpenbart ikke samsvarer med dommen, og ikke er blitt ferdigstilt eller korrigert innen en rimelig frist fastsatt av den kompetente myndighet i fullbyrdingsstaten;
 - (b) kriteriene fastsatt i artikkel 4 nr. 1 ikke er oppfylt;
 - (c) fullbyrding av straffen ville være i strid med prinsippet om at ingen skal rettsforfølges to ganger for samme forhold (*ne bis in idem*);
 - (d) dommen knytter seg til handlinger som ikke ville ha vært en lovovertrедelse etter fullbyrdingsstatens lovgivning. Med hensyn til skatt eller avgifter, toll og valuta, kan en dom imidlertid ikke nektes fullbyrdet på grunn av at fullbyrdingsstatens lovgivning ikke pålegger samme type skatt eller avgift eller ikke inneholder samme type regler om skatt, avgifter og toll- og valutabestemmelser som loven i den utstedende stat;
 - (e) fullbyrding av straffen er foreldet etter fullbyrdingsstatens lovgivning;
 - (f) fullbyrdingsstatens lovgivning gir immunitet og gjør fullbyrding av straffen umulig;
 - (g) straffen er ilagt en person som på grunn av sin alder ikke kan holdes strafferettslig ansvarlig for handlingene i dommen i henhold til fullbyrdingsstatens lovgivning;
 - (h) det gjensto mindre enn 6 måneder å sone på det tidspunkt den kompetente myndighet i fullbyrdingsstaten mottok dommen ;
 - (i) i henhold til sertifikatet fastsatt i artikkel 4 møtte ikke domfelte personlig i saken der avgjørelsen ble avsagt, med mindre sertifikatet angir at domfelte, i samsvar med nærmere prosesskrav definert i den nasjonale lovgivningen i den utstedende stat:
 - (1) Til riktig tid:
 - enten ble innkalt personlig og dermed informert om tid og sted for rettssaken som førte frem til uteblivelsesdommen, eller på annen måte mottok offisiell informasjon om tid og sted for rettssaken på en slik måte at det kan entydig fastslås at han eller hun kjente til den berammede saken, og
 - ble informert om at det kunne bli avsagt uteblivelsesdom dersom han eller hun ikke møtte i saken;
 - eller
 - (2) domfelte kjente til den berammede saken og hadde gitt fullmakt til en advokat som var oppnevnt til forsvarer enten av vedkommende eller av staten, og faktisk ble forsvart av denne advokaten under rettssaken;
 - eller
 - (3) etter å ha fått forkynt uteblivelsesdommen og uttrykkelig ha blitt informert om retten til å få prøvd saken på nytt, eller om mulighetene til ankebehandling der vedkommende har rett til å delta og som tillater fornyet behandling av sakens faktiske forhold, herunder nye beviser, og som kan føre til at den opprinnelige avgjørelsen blir omgjort:
 - uttrykkelig erklærte at han eller hun ikke bestrider avgjørelsen,
 - eller
 - ikke begjærte ny behandling eller anke innen den gjeldende tidsfristen.
 - (j) fullbyrdingsstaten, før en avgjørelse blir tatt i samsvar med artikkel 11 nr. 1, retter en anmodning i henhold til artikkel 16 nr. 3, og den utstedende stat ikke samtykker, i samsvar med artikkel 16 nr. 2 g), i at vedkommende rettsforfølges, dømmes eller på annen måte berøvet sin frihet i fullbyrdingsstaten for en annen lovovertrедelse enn den som vedkommende ble overført for, og som ble begått forut for overføringen;
 - (k) den idømte straffen inkluderer tiltak for psykisk helsevern eller annen form for helsevern eller annet tiltak som innebærer frihetsberøvelse, som til tross for bestemmelsene i artikkel 7 nr. 3 ikke kan fullbyrdes av fullbyrdingsstaten i henhold til denne statens rettssystem eller helsevesen.
 2. I tilfellene omhandlet i nr. 1 a), b), c), d), i) og k) skal den kompetente myndighet i fullbyrdingsstaten, før den treffer beslutning om ikke å anerkjenne dommen og fullbyrde straffen, rådføre seg på hensiktsmessig måte med den kompetente myndighet i den utstedende stat, og skal, der det er hensiktsmessig, be denne om uten unødig opphold å skaffe til veie alle nødvendige tilleggsopplysninger.

Artikkel 9

Delvis anerkjennelse og fullbyrding

1. Hvis den kompetente myndigheten i fullbyrdingsstaten vurderer en delvis anerkjennelse av dommen og fullbyrding av straffen, kan den før den treffer beslutning om å nekte anerkjennelse av dommen og fullbyrding av straffen i sin helhet, rådføre seg med den kompetente myndighet i den utstedende stat med henblikk på å komme fram til enighet som fastsatt i nr 2.
2. De kompetente myndigheter i den utstedende stat og fullbyrdingsstaten kan, etter vurdering av hvert enkelt tilfelle, bli enige om en delvis anerkjennelse og fullbyrding av en straff på vilkår som avtales dem imellom, forutsatt at en slik anerkjennelse og fullbyrding ikke fører til skjerping av straffen med hensyn til straffens lengde. I mangel av en slik avtale skal sertifikatet trekkes tilbake.

Artikkel 10

Utsatt anerkjennelse av dommen

1. Dersom sertifikatet omhandlet i artikkel 4 er ufullstendig eller åpenbart ikke samsvarer med dommen, kan fullbyrdingsstaten utsette sin anerkjennelse av dommen med en rimelig frist fastsatt av fullbyrdingsstaten for at sertifikatet kan ferdigstilles eller korrigeres.
2. Nr. 1 får anvendelse med de nødvendige endringer i tilfeller der sertifikatet, dommen og annen nødvendig dokumentasjon ikke er oversatt i samsvar med artikkel 21.

Artikkel 11

Beslutning om fullbyrding av straffen og tidsfrister

1. Den kompetente myndigheten i fullbyrdingsstaten skal så raskt som mulig avgjøre om den skal anerkjenne dommen og fullbyrde straffen og skal informere den utstedende stat om dette, samt om enhver beslutning om å omgjøre straffen i samsvar med artikkel 7 nr. 2) og 3).
2. Med mindre det foreligger en grunn for utsettelse i henhold til artikkel 10, skal den endelige beslutningen om anerkjennelse av dommen og fullbyrding av straffen treffes snarest mulig og innen en frist på 90 dager etter at dommen og sertifikatet er mottatt.
3. Når det i særlige tilfeller ikke lar seg gjøre for den kompetente myndighet i fullbyrdingsstaten å overholde fristen fastsatt i nr. 2, skal den omgående underrette den kompetente myndighet i den utstedende stat på en hensiktsmessig måte, og samtidig oppgi grunnene for forsinkelsen og anslå hvor lang tid det vil ta før en endelig beslutning kan treffes.

Artikkel 12

Tilbaketrekking av sertifikatet

Så lenge fullbyrding av straffen i fullbyrdingsstaten ikke har startet, kan den utstedende stat trekke sertifikatet tilbake og samtidig gi en begrunnelse for dette. Når sertifikatet er trukket tilbake, skal fullbyrdingsstaten ikke lenger fullbyrde straffen.

Artikkel 13

Varetektsfengsling

Når den domfelte befinner seg i fullbyrdingsstaten, kan fullbyrdingsstaten etter anmodning fra den utstedende stat, før dommen og sertifikatet ankommer, eller før det besluttes å anerkjenne dommen og fullbyrde straffen, varetektsfengsle den domfelte eller treffe andre tiltak for å sikre at den domfelte blir værende på statens territorium i påvente av en beslutning om å anerkjenne dommen og fullbyrde straffen. Straffens lengde skal ikke skjerpes som følge av tidsrommet utholdt i varetekt i henhold til denne bestemmelsen.

Artikkel 14

Overføring av domfelte

1. Hvis den domfelte befinner seg i den utstedende stat, skal han eller hun overføres til fullbyrdingsstaten på et tidspunkt som er avtalt mellom de kompetente myndigheter i den utstedende stat og fullbyrdingsstaten, og innen 30 dager etter at fullbyrdingsstaten har truffet sin endelige beslutning om å anerkjenne dommen og fullbyrde straffen.
2. Den utstedende stat skal være ansvarlig for overføringen av den domfelte til fullbyrdingsstatens territorium, samt for å innhente de transittillatelser som eventuelt er nødvendige.
3. Hvis overføringen av den domfelte innen fristen fastsatt i nr. 1 blir forhindret på grunn av uforutsette omstendigheter, skal de kompetente myndighetene i den utstedende stat og fullbyrdingsstaten straks ta kontakt med hverandre. Overføringen skal skje så snart disse omstendighetene opphører. Den kompetente myndigheten i den utstedende stat skal omgående informere den kompetente myndigheten i fullbyrdingsstaten og avtale en ny dato for overføringen. I så fall skal overføringen finne sted senest 10 dager etter den nye datoen som blir avtalt.

Artikkel 15

Anvendelig rett ved fullbyrding

1. Fullbyrdingen av en straff skal skje etter fullbyrdingsstatens lovgivning. Med forbehold for nr. 2 og 3, skal fullbyrdingsstatens myndigheter alene ha myndighet til å bestemme framgangsmåten ved fullbyrding samt alle tiltak i denne forbindelse, herunder vilkårene for tidlig løslatelse eller prøveløslatelse.
2. Den kompetente myndigheten i fullbyrdingsstaten skal sørge for at den samlede tiden som den domfelte allerede har vært berøvet friheten i forbindelse med den ilagte straffen, blir fratrukket den totale straffen som skal sones.
3. Den kompetente myndigheten i fullbyrdingsstaten skal på forespørsel informere den kompetente myndigheten i den utstedende stat om gjeldende bestemmelser om eventuell tidlig løslatelse eller prøveløslatelse. Den utstedende stat kan gi sitt samtykke til at slike bestemmelser anvendes, eller den kan trekke sertifikatet tilbake.

Artikkel 16

Spesialitetsprinsippet

1. En person som er overført til fullbyrdingsstaten i henhold til denne avtalen, skal ikke, med forbehold for nr. 2, rettsforfølges, dømmes eller på annen måte berøves friheten for en annen lovovertrædelse enn den som ligger til grunn for overføringen, og som er begått før han eller hun ble overført;
2. Nr. 1 skal ikke gjelde i følgende tilfeller:
 - (a) når personen har hatt mulighet til å forlate fullbyrdingsstatens territorium og ikke har gjort det innen 45 dager etter at han eller hun er endelig løslatt, eller har vendt tilbake til dette territorium etter å ha forlatt det;
 - (b) når lovovertrædelsen ikke kan straffes med fengselsstraff eller annen frihetsberøvelse;
 - (c) når rettsforfølgelsen ikke fører til anvendelse av tiltak som begrenser den personlige friheten;
 - (d) når den domfelte vil kunne ilegges en straffedom eller et tiltak som ikke innebærer frihetsberøvelse, særlig en økonomisk sanksjon eller annet tiltak som trer i stedet for dette, selv om sanksjonen eller tiltaket eventuelt kan medføre en begrensning i vedkommendes personlige frihet;
 - (e) når den domfelte har gitt sitt samtykke til overføring;
 - (f) når den domfelte, etter overføring, uttrykkelig har gitt avkall på retten til å benytte seg av spesialitetsprinsippet for spesifikke lovbrudd begått forut for overføringen. Slikt avkall skal gis til de kompetente judicielle myndigheter i fullbyrdingsstaten og skal protokollføres i samsvar med denne statens nasjonale lovgivning. Avkallet skal formuleres på en slik måte at det klart framgår at vedkommende har gitt avkall frivillig og vel vitende om konsekvensene av dette. Vedkommende har rett til juridisk bistand for dette formål;
 - (g) for andre tilfeller enn dem som er nevnt under bokstav a) til f), der den utstedende stat gir sitt samtykke i samsvar med nr. 3.
3. En anmodning om samtykke skal forelegges for den kompetente myndigheten i den utstedende stat. Det skal gis samtykke når det foreligger en plikt til å utlevere i henhold til gjeldende konvensjoner eller avtaler mellom Litauen og Norge. Beslutningen skal tas senest 30 dager etter at anmodningen er mottatt.

Artikkel 17

Amnesti, benådning, gjenopptakelse

1. Et amnesti eller benådning kan gis av den utstedende stat såvel som fullbyrdingsstaten i samsvar med deres nasjonale lovgivning.
2. Bare den utstedende stat kan avgjøre en begjæring om gjenopptakelse av straffedommen som skal fullbyrdes etter denne avtalen.

Artikkel 18

Informasjon fra den utstedende stat

1. Den kompetente myndighet i den utstedende stat skal straks informere den kompetente myndighet i fullbyrdingsstaten om enhver beslutning eller ethvert tiltak som medfører at straffen ikke kan fullbyrdes umiddelbart eller innen et bestemt tidsrom.
2. Fullbyrdingsstaten skal avslutte fullbyrding av straffen så snart den mottar informasjon fra den kompetente myndighet i den utstedende stat om beslutningen eller tiltaket nevnt i nr 1.

Artikkel 19

Informasjon fra fullbyrdingsstaten

Den kompetente myndigheten i fullbyrdingsstaten skal uten opphold informere den kompetente myndighet i den utstedende stat på hensiktsmessig måte som etterlater skriftlig spor:

- (a) om oversendelsen av dommen og sertifikatet til den kompetente myndighet som er ansvarlig for fullbyrdingen i henhold til artikkel 5 nr. 3);
- (b) om det forhold at det i praksis er umulig å fullbyrde straffen fordi den domfelte, etter at dommen og sertifikatet er oversendt fullbyrdingsstaten, ikke kan finnes på fullbyrdingsstatens territorium, og i så fall skal fullbyrdingsstaten ikke ha plikt til å fullbyrde straffen;
- (c) om den endelige beslutningen om å anerkjenne dommen og fullbyrde straffen samt dato for beslutningen;
- (d) om en beslutning om ikke å anerkjenne dommen og fullbyrde straffen i samsvar med artikkel 8, samt gi en begrunnelse for beslutningen;
- (e) om en beslutning om å omgjøre straffen i samsvar med artikkel 7 nr. 2) eller 3), samt gi en begrunnelse for beslutningen;
- (f) om en beslutning om ikke å fullbyrde straffen av årsakene nevnt i artikkel 17 nr. 1), samt gi en begrunnelse for beslutningen;
- (g) om begynnelse og slutt på en periode med prøveløslatelse, der dette er angitt i sertifikatet fra den utstedende stat;
- (h) dersom den domfelte har rømt fra fengslig forvaring;
- (i) om fullbyrding av straffen så snart den er ferdig sonet.

Artikkel 20

Konsekvenser av overføringen av den domfelte

- 1. Med forbehold for nr. 2 skal den utstedende stat ikke fortsette fullbyrdingen av straffen etter at fullbyrdingen har startet i fullbyrdingsstaten.
- 2. Retten til å fullbyrde straffen går tilbake til den utstedende stat ved underretning mottatt fra fullbyrdingsstaten om at straffen delvis ikke er fullbyrdet i henhold til artikkel 19 h).

Artikkel 21

Språk

- 1. Når Kongeriket Norge er fullbyrdingsstaten, skal sertifikatet, den endelige dommen og annen nødvendig dokumentasjon oversettes til engelsk.
- 2. Når Republikken Litauen er fullbyrdingsstaten, skal sertifikatet, den endelige dommen og annen nødvendig dokumentasjon oversettes til litauisk.
- 3. Kommunikasjon mellom partenes kompetente myndigheter skal foregå på engelsk.

Artikkel 22

Kostnader

Kostnader som følger av anvendelsen av denne avtalen, skal dekkes av fullbyrdingsstaten, unntatt kostnadene i forbindelse med overføringen av den domfelte til fullbyrdingsstaten og kostnader som påløper utelukkende på den utstedende stats territorium.

Artikkel 23

Samråd

Avtalepartene kan rådføre seg med hverandre for finne løsninger i enkeltsaker og for å sikre en effektiv gjennomføring av denne avtalen. Samråd skal skje direkte mellom avtalepartenes kompetente myndigheter.

Artikkel 24

Utveksling av informasjon

De kompetente myndigheter skal minst én gang i året gi hverandre generell informasjon om borgere fra den annen part som har fått en endelig dom.

Artikkel 25

Fullbyrding av straff etter en arrestordre

1. Med forbehold for Avtalen mellom Den europeiske union og Republikken Island og Kongeriket Norge om overleveringsprosedyre mellom medlemsstatene i Den europeiske union og Island og Norge, skal bestemmelsene i denne avtalen, med de nødvendige tilpasninger og i den grad de er forenlige med bestemmelsene i den nevnte avtalen, gjelde for fullbyrding av straff i tilfeller der en avtalepart påtar seg å fullbyrde straffen i saker i henhold til artikkel 5 nr. 1 f) i den nevnte avtalen, eller der parten i samsvar med artikkel 8 nr. 3 i den nevnte avtalen har stilt som betingelse at vedkommende person må returneres for å sone dommen i den andre avtaleparten for å unngå at vedkommende går fri for straff.
2. Bestemmelsene i nr. 1 får bare anvendelse etter ikrafttredelse av den nevnte avtalen.

Artikkel 26

Forholdet til andre avtaler

Denne avtalen skal fra ikrafttredelsesdatoen erstatte tilsvarende bestemmelser i følgende konvensjoner som får anvendelse i forholdet mellom avtalepartene:

- Den europeiske konvensjon om overføring av domfelte av 21. mars 1983 og tilleggsprotokollen til denne konvensjon av 18. desember 1997;
- Den europeiske konvensjon om internasjonal gyldighet av dommer i straffesaker av 28. mai 1970;
- Del III, kapittel 5, i Konvensjon av 19. juni 1990 om gjennomføring av Schengen-avtalen av 14. juni 1985 om gradvis avskaffelse av kontrollen på de felles grenser.

Artikkel 27

Overgangsbestemmelse

Denne avtalen får anvendelse for endelige dommer som avsies etter at den er trådt i kraft. Eksisterende juridiske avtaler om overføring av domfelte får anvendelse for endelige dommer som er avsagt før denne avtalen trådte i kraft.

Artikkel 28

Bestemmelse om revisjon

Denne avtalen kan revideres på initiativ av en av avtalepartene. En slik revisjon skal finne sted dersom avtaleparten endrer sin stilling til begrepet dobbelt straffbart forhold eller om oversettelse av dommer.

Artikkel 29

Sluttbestemmelser

1. Denne avtalen trer i kraft på den trettiende dag etter datoen for den siste underretningen fra den ene part til den annen part gjennom diplomatiske kanaler om at prosedyrene som kreves etter dens lovgivning, er fullført.
2. Denne avtalen kan endres ved skriftlig avtale mellom avtalepartene, i samsvar med prosedyren fastsatt for avtalens ikrafttredelse.
3. Hver av avtalepartene kan når som helst si opp denne avtalen ved skriftlig varsel sendt gjennom diplomatiske kanaler. I så fall opphører denne avtalens virkning 6 måneder etter datoen da varselet er mottatt.

Til bekreftelse på dette har de undertegnede, som er behørig bemyndiget til det av sine respektive regjeringer, undertegnet denne avtalen.

Undertegnet i Oslo, den 5. april 2011, i to eksemplarer på litauisk, norsk og engelsk, som alle har samme gyldighet. Ved uenighet om fortolkningen skal den engelske tekst gå foran.

VEDLEGG I**Sertifikat^[1]**

*Omhandlet i artikkel 4 i Avtalen om anerkjennelse og fullbyrding av dommer
til fengsels- eller sikringsstraff i straffesaker
mellom Kongeriket Norge og Republikken Litauen*

- a) Utstedende stat: ...
Fullbyrdingsstat: ...
- b) Domstol som har avsagt endelig dom og ilagt straff:
Offisielt navn: ...
Dommen ble avsagt den (angi dato: dd-mm-år): ...
Dommen ble rettskraftig den (angi dato: dd-mm-år): ...
Dommens referansenummer – (dersom det foreligger): ...
- c) Opplysninger om den myndigheten som kan kontaktes ved spørsmål i forbindelse med sertifikatet:
1. Type myndighet: Vennligst kryss av i relevant felt:
Sentralmyndighet ...
Domstol ...
Annen myndighet ...
 2. Kontaktopplysninger til myndigheten oppgitt under bokstav c):
Offisielt navn: ...
Adresse: ...
Tlf.: (landkode) (kode område/by) ...
Faks: (landkode) (kode område/by) ...
E-postadresse (dersom slik foreligger): ...
 3. Språk det er mulig å kommunisere med myndigheten på:
 4. Kontaktopplysninger til person(er) som kan kontaktes for å innhente tilleggsopplysninger med henblikk på fullbyrding av dommen eller for å avtale overføringsprosedyrer (navn, tittel/grad, telefonnummer: ..., faks, e-postadresse) dersom disse ikke er de samme som under punkt 2.
- d) Opplysninger om den domfelte:
- Etternavn: ...
Fornavn: ...
Evt. pikenavn: ...
Evt. alias: ...
Kjønn: ...
Nasjonalitet: ...
Personnummer eller trygdenummer (dersom det finnes): ...
Fødselsdato: ...
Fødested: ...
Siste kjente adresser/bosteder: ...
Språk vedkommende forstår (hvis dette er kjent): ...
- Den domfelte befinner seg:
- ☐ I utstedelsesstaten og skal overføres til fullbyrdingsstaten
- ☐ I fullbyrdingsstaten og fullbyrdingen skal finne sted i den staten
- Tilleggsinformasjon, dersom den finnes og det er hensiktsmessig:
1. Fotografi og fingeravtrykk av vedkommende, og/eller kontaktopplysninger til person som kan kontaktes for å innhente slik informasjon:
 2. Den domfeltes identitetskort eller pass – type og referansenummer:
 3. Den domfeltes oppholdstillatelse – type og referansenummer:
 4. Annen relevant informasjon om den domfeltes familiære, sosiale eller yrkesmessige tilknytning til fullbyrdingsstaten:

[1] Dette sertifikatet må være skrevet på eller oversatt til ett av språkene angitt i artikkel 21 i Avtalen mellom Kongeriket Norge og Republikken Litauen om anerkjennelse og fullbyrding av dommer til fengsels- eller sikringsstraff i straffesaker.

- e) Anmodning om varetekt fra den utstedende staten (når den domfelte befinner seg i fullbyrdingsstaten)
- ☐ Utstedelsesstaten anmoder fullbyrdingsstaten om å arrestere den dømte personen, eller treffe andre tiltak for å sikre at den domfelte blir værende på statens territorium i påvente av en beslutning om å anerkjenne dommen og fullbyrde straffen.
 - ☐ Utstedelsesstaten har allerede anmodet fullbyrdingsstaten om å arrestere den dømte personen eller treffe andre tiltak for å sikre at den domfelte blir værende på statens territorium i påvente av en beslutning om å anerkjenne dommen og fullbyrde straffen. Vennligst oppgi navnet til den instans i fullbyrdingsstaten som har tatt beslutningen om å arrestere personen (hvis relevant og tilgjengelig).
- f) Forholdet til en eventuell tidligere arrestordre^[2] :
- ☐ En arrestordre er utstedt med henblikk på å fullbyrde en frihetsstraff eller et sikringstiltak og den fullbyrdende staten forplikter seg til å fullbyrde straffen eller sikringstiltaket (artikkel 5(1) (f) i avtalen mellom Den europeiske union og Republikken Island og Kongeriket Norge om overleveringsprosedyrer mellom medlemsstatene i Den europeiske union og Island og Norge).
- Dato for utstedelse av arrestordren og, hvis tilgjengelig, referansenummer: ...
Navn på instansen som utstedte arrestordren: ...
Dato for avgjørelsen om å gjennomføre fullbyrdelsen og, hvis tilgjengelig, referansenummer: ...
Navn på instansen som utstedte avgjørelsen om å gjennomføre fullbyrdelsen av dommen: ...
- ☐ En arrestordre er utstedt med henblikk på straffeforfølgelse av en person som er en borger av eller har fast bosted i fullbyrdingsstaten for at han der skal fullbyrde en frihetsstraff eller et sikringstiltak som han eller hun er idømt i utstedelsesstaten (artikkel 8(3) i avtalen mellom Den europeiske union og Republikken Island og Kongeriket Norge om overleveringsprosedyre mellom medlemsstatene i Den europeiske union og Island og Norge).
- Dato for avgjørelsen om å overlevere personen: ...
Navn på instansen som utstedte avgjørelsen om å overlevere personen: ...
Referansenummeret til avgjørelsen, hvis tilgjengelig: ...
Dato for overlevering av personen, hvis tilgjengelig: ...
- [2] Dette feltet skal kun fylles ut etter ikrafttreden av avtalen mellom Den europeiske union og Republikken Island og Kongeriket Norge om overleveringsprosedyre mellom medlemsstatene i Den europeiske union og Island og Norge
- g) Grunnene for oversendelse av dommen og sertifikatet (dersom du har krysset av boks i f) er det ikke nødvendig å fylle ut dette feltet):
- Dommen og sertifikatet oversendes fullbyrdingsstaten fordi den utstedende myndighet har funnet det godtgjort at fullbyrding av dommen i fullbyrdingsstaten vil tjene formålet om å tilrettelegge for sosial rehabilitering av den domfelte, og:
- ☐ a) Fullbyrdingsstaten er den staten der den domfelte er statsborger og hvor han eller hun bor
 - ☐ b) Fullbyrdingsstaten er den staten hvor den domfelte er statsborger, og som han eller hun vil bli deportert til fullbyrdingsstaten så snart vedkommende er løslatt fra soningen av straffen på grunnlag av et utvisnings- eller bortvisningsvedtak som inngår i dommen eller i en rettsavgjørelse, et forvaltningsvedtak eller et annet tiltak som er truffet som følge av dommen. Hvis utvisnings- eller bortvisningsvedtaket ikke er inkludert i dommen, oppgi vennligst navnet til den instans i som utstedte ordren, dato for utstedelsen, og hvis tilgjengelig, referansenummeret:
 - ☐ c) Fullbyrdingsstaten er en annen stat enn staten omhandlet i bokstav a) eller b), hvis kompetente myndighet gir sitt samtykke til at dommen og sertifikatet oversendes til denne staten.
- h) Dommen:
1. Dommen gjelder til sammen ... lovovertrедelser.
Sammendrag av fakta og beskrivelse av omstendighetene rundt lovovertrедelsen(e), herunder tid og sted; samt på hvilken måte den domfelte var innblandet.
Type og rettslig klassifisering av lovovertrедelsen(e) samt lovbestemmelser som får anvendelse og som er lagt til grunn i dommen:
 2. Vennligst gi en fullstendig beskrivelse av den/de aktuelle lovovertrедelsen(e): ...

i) Status for dommen:

1. Oppgi hvorvidt personen møtte personlig i saken der avgjørelsen ble avsagt:
 1. ☐ Ja, personen møtte personlig i saken der avgjørelsen ble avsagt
 2. ☐ Nei, personen møtte ikke personlig i saken der avgjørelsen ble avsagt
 3. ☐ Hvis du har krysset av i boksen ved punkt 2, vennligst bekreft at det foreligger en av de følgende:
 - ☐ 3.1a Personen ble innkalt personlig på følgende dato: ... og dermed informert om tid og sted for rettssaken som førte frem til dommen og ble informert om at det kunne bli avsagt uteblivelsesdom dersom han eller hun ikke møtte i saken; eller
 - ☐ 3.1b Personen ble ikke innkalt personlig men mottok på annen måte offisiell informasjon om tid og sted for rettssaken som førte frem til dommen på en slik måte at det kan entydig fastslås at han eller hun kjente til den berammede saken og ble informert om at det kunne bli avsagt uteblivelsesdom dersom han eller hun ikke møtte i saken eller
 - ☐ 3.2 personen kjente til den berammede saken og hadde gitt fullmakt til en advokat som var oppnevnt til forsvarer enten av vedkommende eller av staten, og faktisk ble forsvart av denne advokaten under rettssaken; eller
 - ☐ 3.3 Personen fikk forkynt uteblivelsesdommen følgende dato: ... og ble uttrykkelig informert om retten til å få prøvd saken på nytt, og om mulighetene til ankebehandling der vedkommende har rett til å delta og som tillater fornyet behandling av sakens faktiske forhold, herunder nye beviser, og som kan føre til at den opprinnelige avgjørelsen blir omgjort, og
 - ☐ personen erklærte uttrykkelig at han eller hun ikke bestrider avgjørelsen, eller
 - ☐ personen begjærte ikke ny behandling eller anke innen den gjeldende tidsfristen.
 4. ☐ Hvis det er krysset av i boksen ved punkt 3.1b, 3.2 eller 3.3 over, vennligst oppgi/legg fram informasjon om hvordan den relevante forutsetning er imøtekommet:
 2. Opplysninger om straffens lengde:
 - 2.1. Samlet lengde på straffen: ...
 - 2.2. Samlet tid som den domfelte allerede har vært berøvet friheten i forbindelse med soning av straffen han/hun er ilagt i henhold til dommen:
... per (...) (oppgi dato for utført beregning: dd-mm-år): ...
 - 2.3 Antall dager som kommer i fratrekk fra den samlede lengden på straffen av andre grunner enn det som er nevnt under punkt 2.2 (f.eks. amnesti, benådning eller formildende tiltak osv. som allerede er innvilget i forhold til straffen):
... per (oppgi dato for utført beregning: dd-mm-år): ...
 - 2.4. I den utstedende stat vil dommen være ferdig sonet (endt tid):
 - ☐ Ikke relevant, ettersom vedkommende for tiden ikke er fengslet.
 - ☐ Vedkommende er for tiden fengslet, og straffen vil iht. den utstedende statens lovgivning være ferdig sonet innen (angi dato: dd-mm-år)^[3] : ...
- [3] Vennligst sett inn datoen for fullført soning av straffen (uten at muligheter for tidlig løslatelse og/eller prøveløslatelse tas med i beregning) i tilfelle vedkommende hadde blitt værende i den utstedende stat
3. Type straff:
 - fengselsstraff
 - tiltak som innebærer frihetsberøvelse (vennligst spesifiser):

- j) Opplysninger om tidlig løslatelse eller prøveløslatelse:
1. I henhold til den utstedende statens lovgivning har den domfelte rett til tidlig løslatelse eller prøveløslatelse etter å ha sonet:
 - ☐ halve straffen
 - ☐ to tredeler av straffen
 - ☐ annen andel av straffen (vennligst spesifiser):
 2. Den kompetente myndighet i den utstedende stat ber om å bli informert om:
 - ☐ Gjeldende lovbestemmelser i fullbyrdingsstaten om tidlig løslatelse eller prøveløslatelse av domfelte;
 - ☐ Tidspunktene for når tidlig løslatelse eller prøveløslatelse starter og avsluttes.
- k) Uttalelse fra den domfelte:
1. ☐ Den domfelte kunne ikke uttale seg fordi han/hun er allerede i fullbyrdingsstaten
 2. ☐ Den domfelte befinner seg i den utstedende stat og:
 - a) ☐ har anmodet om oversendelse av dommen og sertifikatet,
 - ☐ har gitt sitt samtykke til oversendelse av dommen og sertifikatet,
 - ☐ har ikke gitt sitt samtykke til oversendelse av dommen og sertifikatet (oppgi grunnene den domfelte har fremlagt):
 - b) ☐ Uttalelse fra den domfelte følger vedlagt.
 - ☐ Uttalelse fra den domfelte ble sendt til fullbyrdingsstaten den (oppgi dato: dd-mm-år): ...
- l) Andre forhold som er relevante i saken (valgfri informasjon):
- m) Øvrig informasjon:
- Dommen(e) følger som vedlegg til dette sertifikat^[4].
- Signatur fra den myndighet som har utstedt sertifikatet og/eller dens representant, som bekrefter at innholdet i sertifikatet er riktig.

Navn: ...

Stilling (tittel/grad): ...

Dato: ...

Offisielt stempel (dersom det finnes) ...

[4] Den kompetente myndighet i den utstedende stat må vedlegge samtlige dommer knyttet til saken som er nødvendig for å ha all informasjon om den endelige dommen som skal fullbyrdes. Oversettelse av dommen(e) skal også vedlegges.

VEDLEGG II

Underretning til den domfelte

Du underrettes herved om at ... (kompetent myndighet i den utstedende stat) har fattet beslutning om å oversende dommen avsagt av ... (kompetent domstol i den utstedende staten) den ... (dommens dato) ... (eventuelt referansenummer) til ... (fullbyrdingsstaten) for anerkjennelse og fullbyrding av straffen, i samsvar med avtalen om anerkjennelse og fullbyrding av dommer til fengsels- eller sikringsstraff i straffesaker mellom Kongeriket Norge og Republikken Litauen.

Fullbyrding av straffen skal skje i samsvar med lovgivningen i ... (fullbyrdingsstaten). Denne statens myndigheter vil være kompetente til å fastsette framgangsmåten ved fullbyrdingen samt alle tiltak i denne sammenheng, herunder premissene for tidlig løslatelse eller prøveløslatelse.

Den kompetente myndighet i ... (fullbyrdingsstaten) skal sørge for at den samlede tid den domfelte allerede har vært berøvet friheten i forbindelse med soning av straffen, kommer i fratrekk fra den totale soningstiden. Den kompetente myndighet i ... (fullbyrdingsstaten) kan omgjøre straffen kun dersom den er uforenlig med denne statens lovgivning med hensyn til straffens lengde eller type. En omgjøring skal ikke skjerpe straffen som er ilagt av ... (den utstedende staten) med hensyn til dens lengde eller type.

14. des. 2011 nr. 61**Overenskomst mellom Norge og Uruguay
om utveksling av opplysninger i skattesaker**

I henhold til kgl.res. av 18. november 2011 ble overenskomsten undertegnet 14. desember 2011. Beslutning om ikraftsettelse av overenskomsten ble gitt ved kgl.res. 9. mars 2012. Overenskomsten trådte i kraft 30. januar 2014 etter noteveksling. Det vises til Prop.56 S (2011–2012), Innst.189 S (2011–2012) og til vedtak i Stortinget 1. mars 2012.

**Agreement between the Kingdom of Norway and the Oriental Republic of Uruguay
concerning the exchange of information relating to tax matters**

The Government of the Kingdom of Norway and the Government of the Oriental Republic of Uruguay, desiring to conclude an Agreement concerning information on tax matters, have agreed as follows:

*Article 1**Object and scope of the agreement*

The competent authorities of the Contracting Parties shall provide assistance through exchange of information that is foreseeably relevant to the administration and enforcement of the domestic laws of the Contracting Parties concerning taxes covered by this Agreement. Such information shall include information that is foreseeably relevant to the determination, assessment and collection of such taxes, the recovery and enforcement of tax claims, or the investigation or prosecution of tax matters. Information shall be exchanged in accordance with the provisions of this Agreement and shall be treated as confidential in the manner provided in Article 8. The rights and safeguards secured to persons by the laws or administrative practice of the requested Party remain applicable to the extent that they do not unduly prevent or delay effective exchange of information.

*Article 2**Jurisdiction*

A requested Party is not obligated to provide information which is neither held by its authorities nor in the possession or control of persons who are within its territorial jurisdiction.

*Article 3**Taxes covered*

1. The taxes which are the subject of this Agreement are taxes of every kind and description imposed in the Contracting Parties.
2. This Agreement shall also apply to any identical or any substantially similar taxes imposed after the date of signature of the Agreement in addition to or in place of the existing taxes. The competent authorities of the Contracting Parties shall notify each other of any substantial changes to the taxation and related information gathering measures covered by the Agreement.

*Article 4**Definitions*

1. For the purposes of this Agreement, unless otherwise defined:
 - a) the term «Contracting Party» means Norway or Uruguay as the context requires;
 - b) the term «Uruguay» means the territory of the Oriental Republic of Uruguay, and when used in a geographical sense, means the territory on which the tax laws are applied, including the maritime areas under Uruguayan sovereign rights or jurisdiction in accordance with international law and national law;
 - c) the term «Norway» means the Kingdom of Norway, and includes the land territory and internal waters, the territorial sea and the area beyond the territorial sea where the Kingdom of Norway, according to Norwegian legislation and in accordance with international law, may exercise her rights with respect to the seabed and subsoil and their natural resources; the term does not comprise Svalbard, Jan Mayen and the Norwegian dependencies («biland»);
 - d) the term «competent authority» means:
 - (i) in Uruguay, the Minister of Economy and Finance, or Minister's authorised representative;
 - (ii) in Norway, the Minister of Finance or the Minister's authorised representative;
 - e) the term «person» includes an individual, a company and any other body of persons;
 - f) the term «company» means any body corporate or any entity that is treated as a body corporate for tax purposes;

- g) the term «publicly traded company» means any company whose principal class of shares is listed on a recognised stock exchange provided its listed shares can be readily purchased or sold by the public. Shares can be purchased or sold «by the public» if the purchase or sale of shares is not implicitly or explicitly restricted to a limited group of investors;
 - h) the term «principal class of shares» means the class or classes of shares representing a majority of the voting power and value of the company;
 - i) the term «recognised stock exchange» means any stock exchange agreed upon by the competent authorities of the Contracting Parties;
 - j) the term «collective investment fund or scheme» means any pooled investment vehicle, irrespective of legal form. The term «public collective investment fund or scheme» means any collective investment fund or scheme provided the units, shares or other interests in the fund or scheme can be readily purchased, sold or redeemed by the public. Units, shares or other interests in the fund or scheme can be readily purchased, sold or redeemed «by the public» if the purchase, sale or redemption is not implicitly or explicitly restricted to a limited group of investors;
 - k) the term «tax» means any tax to which the Agreement applies;
 - l) the term «applicant Party» means the Contracting Party requesting information;
 - m) the term «requested Party» means the Contracting Party requested to provide information;
 - n) the term «information gathering measures» means laws and administrative or judicial procedures that enable a Contracting Party to obtain and provide the requested information;
 - o) the term «information» means any fact, statement or record in any form whatever;
 - p) the term «criminal tax matters» means tax matters involving intentional conduct which is liable to prosecution under the criminal laws of the applicant party;
 - q) the term «criminal laws» means all criminal laws designated as such under domestic law irrespective of whether contained in the tax laws, the criminal code or other statutes.
2. As regards the application of this Agreement at any time by a Contracting Party, any term not defined therein shall, unless the context otherwise requires, have the meaning that it has at that time under the law of that Party, any meaning under the applicable tax laws of that Party prevailing over a meaning given to the term under other laws of that Party.

Article 5

Exchange of Information Upon Request

1. The competent authority of the requested Party shall provide upon request information for the purposes referred to in Article 1. Such information shall be exchanged without regard to whether the conduct being investigated would constitute a crime under the laws of the requested Party if such conduct occurred in the requested Party.
2. If the information in the possession of the competent authority of the requested Party is not sufficient to enable it to comply with the request for information, that Party shall use all relevant information gathering measures to provide the applicant Party with the information requested, notwithstanding that the requested Party may not need such information for its own tax purposes.
3. If specifically requested by the competent authority of an applicant Party, the competent authority of the requested Party shall provide information under this Article, to the extent allowable under its domestic laws, in the form of depositions of witnesses and authenticated copies of original records.
4. Each Contracting Party shall ensure that its competent authorities for the purposes specified in Article 1 of the Agreement, have the authority to obtain and provide upon request:
 - a) information held by banks, other financial institutions, and any person acting in an agency or fiduciary capacity including nominees and trustees;
 - b) information regarding the ownership of companies, partnerships, trusts, foundations, «Anstalten» and other persons, including, within the constraints of Article 2, ownership information on all such persons in an ownership chain; in the case of trusts, information on settlors, trustees and beneficiaries; and in the case of foundations, information on founders, members of the foundation council and beneficiaries. Further, this Agreement does not create an obligation on the Contracting Parties to obtain or provide ownership information with respect to publicly traded companies or public collective investment funds or schemes unless such information can be obtained without giving rise to disproportionate difficulties.
5. The competent authority of the applicant Party shall provide the following information to the competent authority of the requested Party when making a request for information under the Agreement to demonstrate the foreseeable relevance of the information to the request:
 - a) the identity of the person under examination or investigation;
 - b) a statement of the information sought including its nature and the form in which the applicant Party wishes to receive the information from the requested Party;

- c) the tax purpose for which the information is sought;
 - d) grounds for believing that the information requested is held in the requested Party or is in the possession or control of a person within the jurisdiction of the requested Party;
 - e) to the extent known, the name and address of any person believed to be in possession of the requested information;
 - f) a statement that the request is in conformity with the law and administrative practices of the applicant Party, that if the requested information was within the jurisdiction of the applicant Party then the competent authority of the applicant Party would be able to obtain the information under the laws of the applicant Party or in the normal course of administrative practice and that it is in conformity with this Agreement;
 - g) a statement that the applicant Party has pursued all means available in its own territory to obtain the information, except those that would give rise to disproportionate difficulties.
6. The competent authority of the requested Party shall forward the requested information as promptly as possible to the applicant Party. To ensure a prompt response, the competent authority of the requested Party shall:
- a) Confirm receipt of a request in writing to the competent authority of the applicant Party and shall notify the competent authority of the applicant Party of deficiencies in the request, if any, within 60 days of the receipt of the request.
 - b) If the competent authority of the requested Party has been unable to obtain and provide the information within 90 days of receipt of the request, including if it encounters obstacles in furnishing the information or it refuses to furnish the information, it shall immediately inform the applicant Party, explaining the reason for its inability, the nature of the obstacles or the reasons for its refusal.

Article 6

Tax Examinations Abroad

1. A Contracting Party may allow representatives of the competent authority of the other Contracting Party to enter the territory of the first-mentioned Party to interview individuals and examine records with the written consent of the persons concerned. The competent authority of the second-mentioned Party shall notify the competent authority of the first-mentioned Party of the time and place of the meeting with the individuals concerned.
2. At the request of the competent authority of one Contracting Party, the competent authority of the other Contracting Party may allow representatives of the competent authority of the first-mentioned Party to be present at the appropriate part of a tax examination in the second-mentioned Party.
3. If the request referred to in paragraph 2 is acceded to, the competent authority of the Contracting Party conducting the examination shall, as soon as possible, notify the competent authority of the other Party about the time and place of the examination, the authority or official designated to carry out the examination and the procedures and conditions required by the first-mentioned Party for the conduct of the examination. All decisions with respect to the conduct of the tax examination shall be made by the Party conducting the examination.

Article 7

Possibility of Declining a Request

1. The requested Party shall not be required to obtain or provide information that the applicant Party would not be able to obtain under its own laws for purposes of the administration or enforcement of its own tax laws. The competent authority of the requested Party may decline to assist where the request is not made in conformity with this Agreement.
2. The provisions of this Agreement shall not impose on a Contracting Party the obligation to supply information which would disclose any trade, business, industrial, commercial or professional secret or trade process. Notwithstanding the foregoing, information of the type referred to in Article 5, paragraph 4 shall not be treated as such a secret or trade process merely because it meets the criteria in that paragraph.
3. The provisions of this Agreement shall not impose on a Contracting Party the obligation to obtain or provide information, which would reveal confidential communications between a client and an attorney, solicitor or other admitted legal representative where such communications are:
 - a) produced for the purposes of seeking or providing legal advice or
 - b) produced for the purposes of use in existing or contemplated legal proceedings.
4. The requested Party may decline a request for information if the disclosure of the information would be contrary to public policy (ordre public).

5. A request for information shall not be refused on the ground that the tax claim giving rise to the request is disputed.
6. The requested Party may decline a request for information if the information is requested by the applicant Party to administer or enforce a provision of the tax law of the applicant Party, or any requirement connected therewith, which discriminates against a national of the requested Party as compared with a national of the applicant Party in the same circumstances.

Article 8 *Confidentiality*

Any information received by a Contracting Party under this Agreement shall be treated as confidential and may be disclosed only to persons or authorities (including courts and administrative bodies) in the jurisdiction of the Contracting Party concerned with the assessment or collection of, the enforcement or prosecution in respect of, or the determination of appeals in relation to, the taxes covered by this agreement. Such persons or authorities shall use such information only for such purposes. They may disclose the information in public court proceedings or in judicial decisions. The information may not be disclosed to any other person or entity or authority or any other jurisdiction without the express written consent of the competent authority of the requested Party.

Article 9 *Costs*

Incidence of costs incurred in providing assistance shall be agreed by the competent authorities of the Contracting Parties.

Article 10 *Mutual agreement procedure*

1. Where difficulties or doubts arise between the Contracting Parties regarding the implementation or interpretation of this Agreement, the respective competent authorities shall endeavour to resolve the matter by mutual agreement.
2. In addition to the agreements referred to in paragraph 1, the competent authorities of the Contracting Parties may mutually agree on the procedures to be used under Articles 5 and 6.
3. The competent authorities of the Contracting Parties may communicate with each other directly for purposes of reaching agreement under this Article.

Article 11 *Entry into Force*

1. This Agreement shall enter into force on the date of the later notice by which each Contracting Party has notified the other of the completion of its necessary internal procedures for entry into force.
2. Upon entry into force, it shall have effect:
 - a) for criminal tax matters on that date; and
 - b) for all other matters covered in Article 1, on that date, but only in respect of taxable periods beginning on or after that date, or where there is no taxable period, all charges to tax arising on or after that date.

Article 12 *Termination*

1. This Agreement shall remain in force until terminated by a Contracting Party. Either Contracting Party may terminate the Agreement by giving written notice of termination to the other Contracting Party. In such case, the Agreement shall cease to have effect on the first day of the month following the end of the period of six months after the date of receipt of notice of termination by the other Contracting Party.
2. In the event of termination, both Contracting Parties shall remain bound by the provisions of Article 8 with respect to any information obtained under the Agreement.

In witness whereof the undersigned being duly authorised thereto have signed the Agreement.

Done at Paris this 14th day of December 2011, in duplicate in the Norwegian, Spanish, and the English languages, all texts being equally authentic. In case of any divergence, the English text shall prevail.

Overenskomst mellom Kongeriket Norge og Den Orientaliske Republikken Uruguay om utveksling av opplysninger i skattesaker

Kongeriket Norges regjering og regjeringen i Den Orientaliske Republikken Uruguay, som ønsker å inngå en overenskomst om opplysninger i skattesaker, er blitt enige om følgende:

Artikkel 1

Overenskomstens virkeområde

De kontraherende partenes kompetente myndigheter skal yte hverandre bistand ved å utveksle opplysninger som er overskuelig relevante for forvaltningen eller iverksettelsen av de interne lovbestemmelser i de kontraherende parter av skatter som omfattes av denne overenskomst, herunder opplysninger som er overskuelig relevante for fastsetting, iligning og innkreving av slike skatter, innfordring og tvangsinndrivning av skattekrav, eller for etterforskning eller rettsforfølgning i skattesaker. Opplysninger skal utveksles i samsvar med bestemmelsene i denne overenskomsten og skal behandles som konfidensielle som fastsatt i artikkel 8. De rettigheter og vern som tilkommer personer i henhold til lovgivningen eller administrativ praksis i den anmodede part skal fortsatt gjelde i den utstrekning disse ikke unødig forhindrer eller forsinker effektiv utveksling av opplysninger.

Artikkel 2

Jurisdiksjon

Den anmodede part er ikke forpliktet til å tilveiebringe og oversende opplysninger som verken innehas av deres myndigheter, eller som ikke innehas eller kan innhentes fra personer som er under dennes territoriale jurisdiksjon.

Artikkel 3

De skatter som omfattes av overenskomsten

1. Denne overenskomst skal gjelde for skatter av enhver art og betegnelse som utskrives av/i de kontraherende partene.
2. Denne overenskomst skal også få anvendelse på alle identiske eller vesentlig lignende skatter som i tillegg til eller i stedet for de gjeldende skatter, utskrives etter tidspunktet for undertegning av denne overenskomst. De kontraherende partenes kompetente myndigheter skal underrette hverandre om vesentlige endringer i beskatningen eller tilhørende informasjonsinnhentingstiltak som omfattes av denne overenskomst.

Artikkel 4

Definisjoner

1. I denne overenskomst, med mindre annet fremgår av sammenhengen:
 - a) betyr «kontraherende part» Norge eller Uruguay som det fremgår av sammenhengen;
 - b) Betyr «Uruguay» territoriet til Den Orientaliske Republikken Uruguay, og i geografisk henseende: det territoriet der skattelovgivningen anvendes, herunder de maritime områder som er under Uruguays suverenitet eller jurisdiksjon, i samsvar med sin lovgivning og folkeretten;
 - c) betyr «Norge» Kongeriket Norge, og omfatter landterritoriet, indre farvann, sjøterritoriet og områdene utenfor sjøterritoriet hvor Kongeriket Norge i overensstemmelse med norsk lovgivning og folkeretten, kan utøve sine rettigheter med hensyn til havbunnen og undergrunnen samt deres naturforekomster; uttrykket omfatter ikke Svalbard, Jan Mayen og de norske biland;
 - d) betyr «kompetent myndighet»:
 - (i) i Uruguay, finans- og økonomiministeren eller den som har fullmakt fra ministeren;
 - (ii) i Norge, finansministeren eller den som har fullmakt fra ministeren;
 - e) omfatter «person» en fysisk person, et selskap og enhver annen sammenslutning av personer
 - f) betyr «selskap» enhver juridisk person eller enhver enhet som i skattemessig henseende behandles som en juridisk person;
 - g) betyr «allmennaksjeselskap» ethvert selskap hvis prinsipale aksjeklasse er notert på en anerkjent børs forutsatt at aksjene fritt kan kjøpes eller selges av allmennheten. Aksjene kan kjøpes eller selges av «allmennheten» dersom kjøp eller salg av aksjer ikke underforstått eller uttrykkelig er forbeholdt en begrenset gruppe av investorer;
 - h) betyr «prinsipale aksjeklasse» den eller de aksjeklasser som utgjør majoriteten av stemmeretten og verdien i selskapet;
 - i) betyr «anerkjent børs» enhver børs som de kontraherende partenes kompetente myndigheter har blitt enige om å anerkjenne som sådan;

- j) betyr «kollektivt investeringsfond eller -ordning» enhver «pooled» investeringsinnretning uansett dets juridiske form, og «offentlig kollektiv investeringsfond eller -ordning» ethvert kollektivt investeringsfond eller -ordning forutsatt at kjøp, salg eller innløsning av andeler, aksjer eller andre rettigheter i fondet eller ordningen kan foretas av allmennheten. Kjøp, salg eller innløsning av andeler, aksjer eller andre rettigheter i fondet eller ordningen kan foretas «av allmennheten» hvis kjøp, salg eller innløsning ikke er underforstått eller uttrykkelig forbeholdt en begrenset gruppe investorer;
 - k) betyr «skatt» enhver skatt som er omfattet av overenskomsten;
 - l) betyr «anmodende part» den kontraherende part som anmoder om opplysninger;
 - m) betyr «anmodede part» den kontraherende part som er anmodet om å gi opplysninger;
 - n) betyr «midler for å innhente opplysninger» lovgivning og administrative eller judisielle tiltak som setter den kontraherende part i stand til å innhente og oversende de anmodede opplysninger;
 - o) betyr «opplysninger» enhver omstendighet, underretning, dokument eller opptegning i enhver form;
 - p) betyr «straffbar skattesak» en skattesak som omfatter forsettlig handling som kan innebære rettsforfølgelse etter straffelovgivningen i den anmodende part;
 - q) betyr «straffelovgivning» all straffelovgivning angitt som dette i intern lovgivning, uansett om den er inntatt i skattelovgivningen, straffeloven eller i annen lovgivning;
2. Når en av de kontraherende partene i denne overenskomsten på et hvilket som helst tidspunkt anvender denne overenskomsten, skal ethvert uttrykk som ikke er definert i overenskomsten, når ikke annet fremgår av sammenhengen, ha den betydning som uttrykket på dette tidspunkt har i henhold til lovgivningen i denne part. Den betydning som uttrykket har i henhold til skattelovgivningen i denne part, gjelder fremfor den betydningen som uttrykket gis i annen lovgivning i denne part.

Artikkel 5

Utteksling av opplysninger etter anmodning

1. Den kompetente myndighet i den anmodede part skal etter anmodning oversende opplysninger for de formål som er angitt i artikkel 1. Slike opplysninger skal utveksles uten hensyn til om de forhold som undersøkes ville utgjøre en straffbar handling etter lovgivningen i den anmodede part dersom handlingen hadde blitt foretatt der.
2. Dersom de opplysninger den kompetente myndighet i den anmodede part er i besittelse av ikke er tilstrekkelige til å sette den i stand til å oppfylle anmodningen, skal denne part benytte alle de relevante midler som er nødvendige for å innhente opplysninger for å tilstille den anmodende part de anmodede opplysninger, uansett om den anmodede part ikke selv har behov for opplysningene til egne skatteformål.
3. Såfremt de kompetente myndigheter i den anmodende part spesielt anmoder om det, skal den kompetente myndighet i den annen part, i den utstrekning dette er tillatt etter dens interne lovgivning, tilveiebringe opplysninger etter denne artikkel i form av vitneforklaringer og attesterte kopier av originale dokumenter.
4. Hver av de kontraherende partene skal sørge for at de kompetente myndigheter, for de formål som er angitt i artikkel 1 i denne overenskomst, har fullmakt til etter anmodning å innhente og utveksle:
 - a) opplysninger som innehas av banker, andre finansinstitusjoner og enhver annen person, herunder forvalter eller person som opptrer i egenskap av representant eller fullmektig;
 - b) opplysninger om de virkelige eierskapsforholdene i selskaper, sammenslutninger, truster, stiftelser «Anstalten» og andre personer, herunder, med de forbehold som er angitt i artikkel 2, opplysninger om eierskapsforhold om alle personer i en eierskapskjede; ved truster om stiftere, forvaltere og begunstigede, ved stiftelser om stiftere, styremedlemmer og begunstigede. Denne overenskomsten etablerer ikke en forpliktelse for en kontraherende part til å innhente eller tilstille opplysninger om eierskap med hensyn til allmennaksjeselskaper eller allmenne kollektive investeringsfond eller -ordninger, med mindre slike opplysninger kan innhentes uten uforholdsmessige vanskeligheter.
5. Når den kompetente myndighet i en kontraherende part anmoder om opplysninger i henhold til denne overenskomsten skal den kompetente myndighet i den anmodende part tilveiebringe følgende opplysninger for den anmodede part for å påvise at de anmodede opplysninger er overskuelige relevante:
 - a) identiteten til den person som undersøkes eller etterforskes;
 - b) en angivelse av hva slags opplysninger som søkes, herunder opplysningenes art og i hvilken form den anmodende part ønsker opplysningene mottatt fra den anmodede part;
 - c) det skatteformål opplysningene søkes til;
 - d) grunnen til å anta at de anmodede opplysninger innehas av den anmodede part eller som innehas eller kan innhentes hos en person som er under den anmodede parts jurisdiksjon;
 - e) i den utstrekning det er kjent, navn og adresse på enhver person som kan antas å være i besittelse av de anmodede opplysninger;

- f) en erklæring om at anmodningen er i samsvar med lovgivning og administrativ praksis i den anmodende part, slik at dersom de anmodede opplysninger var under jurisdiksjonen til anmodende part, ville de kompetente myndighetene i den anmodende part kunne innhente opplysningene etter sin lovgivning eller ordinære administrative praksis, samt at anmodningen er i overensstemmelse med denne overenskomsten;
 - g) en erklæring om at den anmodende part har uttømt alle tilgjengelige muligheter til å innhente opplysningene på eget territorium, unntatt de som ville innebære uforholdsmessige vanskeligheter.
6. Den kompetente myndighet i den anmodede part skal videresende de anmodede opplysninger så raskt som mulig til den anmodende part. For å sikre hurtig svar skal den kompetente myndighet i den anmodede part:
- a) ovenfor den kompetente myndighet i den anmodende part skriftlig bekrefte mottakelsen av anmodningen, og skal om nødvendig informere den kompetente myndighet i den anmodende part om mangler ved anmodningen innen 60 dager etter mottagelsen av anmodningen.
 - b) dersom den kompetente myndighet i den anmodede part ikke er i stand til å innhente og oversende opplysningene innen 90 dager etter mottagelse av anmodningen, herunder dersom den møter hindringer ved utlevering av opplysninger eller dersom den nekter å levere opplysningene, skal den umiddelbart informere den anmodende part om dette, forklare grunnene til at en ikke kan oversende opplysningene, samt hvilke hindringer eller begrunnelse avvisningen bygger på.

Artikkel 6

Skatteundersøkelser i utlandet

1. En kontraherende part kan samtykke i at representanter for den kompetente myndighet i den annen kontraherende part kan være tilstede i den førstnevnte parts territorium for å avhøre fysiske personer og undersøke dokumenter med de berørte personers skriftlige samtykke. Den kompetente myndighet i den annen nevnte part skal informere den kompetente myndighet i den førstnevnte part om tid og sted for møtet med de angjeldende personer.
2. Etter anmodning fra de kompetente myndighetene i en av de kontraherende parter, kan den kompetente myndighet i den annen kontraherende part samtykke i at representanter for den kompetente myndighet i den førstnevnte part får være tilstede ved formålstjenlige deler av en skatteundersøkelse i den annen nevnte part.
3. Hvis samtykke etter punkt 2 er gitt, skal den kompetente myndighet i den kontraherende part som forestår undersøkelsen så snart som mulig underrette den kompetente myndighet i den annen part om tid og sted for undersøkelsen, den myndighet eller de tjenestemenn som forestår undersøkelsen og de prosedyrer og betingelser som kreves i den førstnevnte part for gjennomføring av undersøkelsen. Alle avgjørelser vedrørende gjennomføringen av skatteundersøkelsen skal treffes av den part som forestår undersøkelsen.

Artikkel 7

Muligheten til å avslå en anmodning

1. Den anmodede part er ikke forpliktet til å innhente eller utveksle opplysninger som den anmodende part ikke kan innhente etter sin egen lovgivning for å forvalte eller håndheve sine egne skatteloover. Den kompetente myndighet i den anmodede part kan avslå å yte bistand når anmodningen ikke er fremmet i samsvar med denne overenskomst.
2. Bestemmelsene i denne overenskomsten skal ikke pålegge en kontraherende part en plikt til å gi opplysninger som ville åpenbare forretningsmessige, industrielle, kommersielle eller yrkesmessige hemmeligheter eller forretningsmetoder. Uansett det forannevnte skal opplysninger av den karakter som er nevnt i artikkel 5 punkt 4 ikke behandles som en slik hemmelighet eller handelsprosess utelukkende fordi kriteriene i det punktet er oppfylt.
3. Bestemmelsene i denne overenskomsten skal ikke pålegge en kontraherende part en plikt til å innhente eller oversende opplysninger som ville avsløre konfidensiell kommunikasjon mellom en klient og en advokat, sakfører eller annen anerkjent juridisk rådgiver når slik kommunikasjon:
 - a) er gitt med sikte på å søke eller gi juridiske råd, eller
 - b) er gitt til bruk ved juridisk rettsforfølgelse eller med henblikk på en påregnet rettsforfølgelse.
4. Den anmodede part kan avslå en anmodning om opplysninger dersom fremlegging av opplysningene ville stride mot allmenne interesser (ordre public).
5. En anmodning om opplysninger skal ikke avslås på grunn av at det skattekrav som ga foranledning til anmodningen er bestridt.
6. Den anmodede part kan avslå en anmodning om opplysninger dersom opplysningene i den anmodende part skal benyttes for å administrere eller iverksette en bestemmelse i den anmodende parts skattelovgivning eller dertil sammenhengende forpliktelser, som diskriminerer en statsborger av den anmodede part sammenlignet med en statsborger i den anmodende part, under ellers like vilkår.

Artikkel 8 *Taushetsplikt*

Alle opplysninger mottatt av en part i samsvar med denne overenskomsten skal behandles som hemmelige og kan bare åpenbares personer eller myndigheter (herunder domstoler og forvaltningsorganer) i denne parts jurisdiksjon som har til oppgave å utligne eller innkreve, eller å gjennomføre tvangsforføyninger eller annen rettsforfølgning eller avgjøre klager vedrørende de skatter som omfattes av denne overenskomsten. Slike personer eller myndigheter skal benytte slike opplysninger kun for slike formål. De kan gjøre opplysningene tilgjengelige i offentlige rettsmøter eller i rettsavgjørelser. Opplysningene kan ikke åpenbares for noen annen person, enhet, myndighet eller jurisdiksjon uten uttrykkelig skriftlig samtykke fra den kompetente myndighet i den anmodede part.

Artikkel 9 *Kostnader*

De kontraherende partene skal bli enige om fordeling av kostnader som er pådratt i forbindelse ved å yte bistand

Artikkel 10 *Gjensidige overenskomster*

1. De kontraherende parters kompetente myndigheter skal forsøke å løse vanskeligheter eller tvil som gjelder fortolkningen eller anvendelsen av denne overenskomsten ved gjensidige overenskomster.
2. I tillegg til de overenskomster som er nevnt i punkt 1 kan de kontraherende partenes kompetente myndigheter i fellesskap bli enige om hvilke prosedyrer som skal benyttes i forhold til artikkel 5 og 6.
3. De kontraherende partenes kompetente myndigheter kan kommunisere direkte med hverandre med sikte på å inngå slik overenskomst etter denne artikkel.

Artikkel 11 *Ikrafttredelse*

1. Denne overenskomst skal tre i kraft på datoen for den siste notifikasjon der hver av de kontraherende partene har underrettet den annen om at den har gjennomført de nødvendige interne prosedyrer for ikrafttredelse.
2. Etter ikrafttredelse skal den gis virkning:
 - a) for straffbare skattesaker på denne dato; og
 - b) for alle andre saker som omfattes av artikkel 1 på denne dato, men bare med hensyn til skatteperioder som begynner på eller etter denne dato, eller der det ikke er noen skatteperiode, for alle skattekrav som oppstår på eller etter denne dato.

Artikkel 12 *Opphør*

1. Denne overenskomst skal forbli i kraft til den sies opp av en kontraherende part. Hver av de kontraherende partene kan si opp overenskomsten ved å gi den annen kontraherende part skriftlig varsel om opphør. I så fall skal overenskomsten opphøre å ha virkning på den første dag i måneden som følger etter utløpet av en periode på seks måneder etter dato for varselet om opphør er mottatt av den annen kontraherende part.
2. Hvis overenskomsten sies opp skal begge kontraherende parter forbli bundet av bestemmelsene i artikkel 8 med hensyn til enhver opplysning innhentet eller mottatt etter denne overenskomst.

Til bekreftelse av foranstående har de undertegnende, som er gitt behørig fullmakt til dette, undertegnet denne overenskomst.

Utferdiget i to eksemplarer i Paris den 14. desember 2011 på det norske, spanske og engelske språk, slik at samtlige tekster har lik gyldighet. I tilfelle tvil skal den engelske tekst være avgjørende.

30. mars 2012 nr. 37**Protokoll om endring av Avtale om offentlig innkjøp**

Protokollen ble vedtatt 30. mars 2012. Protokollen ble godkjent i henhold til kgl.res. av 20. september 2013 og trådte i kraft 6. april 2014. Det vises til Prop.157 S (2012–2013), Innst.487 S (2012–2013) og til vedtak i Stortinget 21. juni 2013. Opprinnelig tekst se Overenskomster med fremmede stater 1996, s. 2.

Protocol amending the Agreement on Government Procurement

The Parties to the *Agreement on Government Procurement*, done at Marrakesh on 15 April 1994, (hereinafter referred to as «the 1994 Agreement»),

Having undertaken further negotiations pursuant to Article XXIV:7(b) and (c) of the 1994 Agreement;

Hereby agree as follows:

1. The Preamble, Articles I through XXIV, and Appendices to the 1994 Agreement shall be deleted and replaced by the provisions as set forth in the Annex hereto.
2. This Protocol shall be open for acceptance by the Parties to the 1994 Agreement.
3. This Protocol shall enter into force for those Parties to the 1994 Agreement that have deposited their respective instruments of acceptance of this Protocol, on the 30th day following such deposit by two thirds of the Parties to the 1994 Agreement. Thereafter this Protocol shall enter into force for each Party to the 1994 Agreement which has deposited its instrument of acceptance of this Protocol, on the 30th day following the date of such deposit.
4. This Protocol shall be deposited with the Director-General of the WTO, who shall promptly furnish to each Party to the 1994 Agreement a certified true copy of this Protocol, and a notification of each acceptance thereof.
5. This Protocol shall be registered in accordance with the provisions of Article 102 of the Charter of the United Nations.

Done at Geneva this 30th day of March two thousand and twelve in a single copy, in the English, French and Spanish languages, each text being authentic, except as otherwise specified with respect to the Appendices hereto.

Annex to the Protocol Amending the Agreement on Government Procurement***Preamble***

The Parties to this Agreement (hereinafter referred to as «the Parties»),

Recognizing the need for an effective multilateral framework for government procurement, with a view to achieving greater liberalization and expansion of, and improving the framework for, the conduct of international trade;

Recognizing that measures regarding government procurement should not be prepared, adopted or applied so as to afford protection to domestic suppliers, goods or services, or to discriminate among foreign suppliers, goods or services;

Recognizing that the integrity and predictability of government procurement systems are integral to the efficient and effective management of public resources, the performance of the Parties' economies and the functioning of the multilateral trading system;

Recognizing that the procedural commitments under this Agreement should be sufficiently flexible to accommodate the specific circumstances of each Party;

Recognizing the need to take into account the development, financial and trade needs of developing countries, in particular the least developed countries;

Recognizing the importance of transparent measures regarding government procurement, of carrying out procurements in a transparent and impartial manner and of avoiding conflicts of interest and corrupt practices, in accordance with applicable international instruments, such as the United Nations Convention Against Corruption;

Recognizing the importance of using, and encouraging the use of, electronic means for procurement covered by this Agreement;

Desiring to encourage acceptance of and accession to this Agreement by WTO Members not party to it;

Hereby agree as follows:

Article I

Definitions

For purposes of this Agreement:

- a. *commercial goods or services* means goods or services of a type generally sold or offered for sale in the commercial marketplace to, and customarily purchased by, nongovernmental buyers for non-governmental purposes;
- b. *Committee* means the Committee on Government Procurement established by Article XXI:1;
- c. *construction service* means a service that has as its objective the realization by whatever means of civil or building works, based on Division 51 of the United Nations Provisional Central Product Classification (CPC);
- d. *country* includes any separate customs territory that is a Party to this Agreement. In the case of a separate customs territory that is a Party to this Agreement, where an expression in this Agreement is qualified by the term «national», such expression shall be read as pertaining to that customs territory, unless otherwise specified;
- e. *days* means calendar days;
- f. *electronic auction* means an iterative process that involves the use of electronic means for the presentation by suppliers of either new prices, or new values for quantifiable non-price elements of the tender related to the evaluation criteria, or both, resulting in a ranking or reranking of tenders;
- g. *in writing* or *written* means any worded or numbered expression that can be read, reproduced and later communicated. It may include electronically transmitted and stored information;
- h. *limited tendering* means a procurement method whereby the procuring entity contacts a supplier or suppliers of its choice;
- i. *measure* means any law, regulation, procedure, administrative guidance or practice, or any action of a procuring entity relating to a covered procurement;
- j. *multi-use list* means a list of suppliers that a procuring entity has determined satisfy the conditions for participation in that list, and that the procuring entity intends to use more than once;
- k. *notice of intended procurement* means a notice published by a procuring entity inviting interested suppliers to submit a request for participation, a tender, or both;
- l. *offset* means any condition or undertaking that encourages local development or improves a Party's balance-of-payments accounts, such as the use of domestic content, the licensing of technology, investment, countertrade and similar action or requirement;
- m. *open tendering* means a procurement method whereby all interested suppliers may submit a tender;
- n. *person* means a natural person or a juridical person;
- o. *procuring entity* means an entity covered under a Party's Annex 1, 2 or 3 to Appendix I;
- p. *qualified supplier* means a supplier that a procuring entity recognizes as having satisfied the conditions for participation;
- q. *selective tendering* means a procurement method whereby only qualified suppliers are invited by the procuring entity to submit a tender;
- r. *services* includes construction services, unless otherwise specified;
- s. *standard* means a document approved by a recognized body that provides for common and repeated use, rules, guidelines or characteristics for goods or services, or related processes and production methods, with which compliance is not mandatory. It may also include or deal exclusively with terminology, symbols, packaging, marking or labelling requirements as they apply to a good, service, process or production method;
- t. *supplier* means a person or group of persons that provides or could provide goods or services; and
- u. *technical specification* means a tendering requirement that:
 - i. lays down the characteristics of goods or services to be procured, including quality, performance, safety and dimensions, or the processes and methods for their production or provision; or
 - ii. addresses terminology, symbols, packaging, marking or labelling requirements, as they apply to a good or service.

Article II

Scope and Coverage

Application of Agreement

1. This Agreement applies to any measure regarding covered procurement, whether or not it is conducted exclusively or partially by electronic means.
2. For the purposes of this Agreement, covered procurement means procurement for governmental purposes:
 - a. of goods, services, or any combination thereof:
 - i. as specified in each Party's annexes to Appendix I; and
 - ii. not procured with a view to commercial sale or resale, or for use in the production or supply of goods or services for commercial sale or resale;
 - b. by any contractual means, including: purchase; lease; and rental or hire purchase, with or without an option to buy;
 - c. for which the value, as estimated in accordance with paragraphs 6 through 8, equals or exceeds the relevant threshold specified in a Party's annexes to Appendix I, at the time of publication of a notice in accordance with Article VII;
 - d. by a procuring entity; and
 - e. that is not otherwise excluded from coverage in paragraph 3 or a Party's annexes to Appendix I.
3. Except where provided otherwise in a Party's annexes to Appendix I, this Agreement does not apply to:
 - a. the acquisition or rental of land, existing buildings or other immovable property or the rights thereon;
 - b. non-contractual agreements or any form of assistance that a Party provides, including cooperative agreements, grants, loans, equity infusions, guarantees and fiscal incentives;
 - c. the procurement or acquisition of fiscal agency or depository services, liquidation and management services for regulated financial institutions or services related to the sale, redemption and distribution of public debt, including loans and government bonds, notes and other securities;
 - d. public employment contracts;
 - e. procurement conducted:
 - i. for the specific purpose of providing international assistance, including development aid;
 - ii. under the particular procedure or condition of an international agreement relating to the stationing of troops or relating to the joint implementation by the signatory countries of a project; or
 - iii. under the particular procedure or condition of an international organization, or funded by international grants, loans or other assistance where the applicable procedure or condition would be inconsistent with this Agreement.
4. Each Party shall specify the following information in its annexes to Appendix I:
 - a. in Annex 1, the central government entities whose procurement is covered by this Agreement;
 - b. in Annex 2, the sub-central government entities whose procurement is covered by this Agreement;
 - c. in Annex 3, all other entities whose procurement is covered by this Agreement;
 - d. in Annex 4, the goods covered by this Agreement;
 - e. in Annex 5, the services, other than construction services, covered by this Agreement;
 - f. in Annex 6, the construction services covered by this Agreement; and
 - g. in Annex 7, any General Notes.
5. Where a procuring entity, in the context of covered procurement, requires persons not covered under a Party's annexes to Appendix I to procure in accordance with particular requirements, Article IV shall apply mutatis mutandis to such requirements.

Valuation

6. In estimating the value of a procurement for the purpose of ascertaining whether it is a covered procurement, a procuring entity shall:
 - a. neither divide a procurement into separate procurements nor select or use a particular valuation method for estimating the value of a procurement with the intention of totally or partially excluding it from the application of this Agreement; and
 - b. include the estimated maximum total value of the procurement over its entire duration, whether awarded to one or more suppliers, taking into account all forms of remuneration, including:
 - i. premiums, fees, commissions and interest; and
 - ii. where the procurement provides for the possibility of options, the total value of such options.

7. Where an individual requirement for a procurement results in the award of more than one contract, or in the award of contracts in separate parts (hereinafter referred to as «recurring contracts»), the calculation of the estimated maximum total value shall be based on:
 - a. the value of recurring contracts of the same type of good or service awarded during the preceding 12 months or the procuring entity's preceding fiscal year, adjusted, where possible, to take into account anticipated changes in the quantity or value of the good or service being procured over the following 12 months; or
 - b. the estimated value of recurring contracts of the same type of good or service to be awarded during the 12 months following the initial contract award or the procuring entity's fiscal year.
8. In the case of procurement by lease, rental or hire purchase of goods or services, or procurement for which a total price is not specified, the basis for valuation shall be:
 - a. in the case of a fixed-term contract:
 - i. where the term of the contract is 12 months or less, the total estimated maximum value for its duration; or
 - ii. where the term of the contract exceeds 12 months, the total estimated maximum value, including any estimated residual value;
 - b. where the contract is for an indefinite period, the estimated monthly instalment multiplied by 48; and
 - c. where it is not certain whether the contract is to be a fixed-term contract, subparagraph (b) shall be used.

Article III

Security and General Exceptions

1. Nothing in this Agreement shall be construed to prevent any Party from taking any action or not disclosing any information that it considers necessary for the protection of its essential security interests relating to the procurement of arms, ammunition or war materials, or to procurement indispensable for national security or for national defence purposes.
2. Subject to the requirement that such measures are not applied in a manner that would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination between Parties where the same conditions prevail or a disguised restriction on international trade, nothing in this Agreement shall be construed to prevent any Party from imposing or enforcing measures:
 - a. necessary to protect public morals, order or safety;
 - b. necessary to protect human, animal or plant life or health;
 - c. necessary to protect intellectual property; or
 - d. relating to goods or services of persons with disabilities, philanthropic institutions or prison labour.

Article IV

General Principles

Non-Discrimination

1. With respect to any measure regarding covered procurement, each Party, including its procuring entities, shall accord immediately and unconditionally to the goods and services of any other Party and to the suppliers of any other Party offering the goods or services of any Party, treatment no less favourable than the treatment the Party, including its procuring entities, accords to:
 - a. domestic goods, services and suppliers; and
 - b. goods, services and suppliers of any other Party.
2. With respect to any measure regarding covered procurement, a Party, including its procuring entities, shall not:
 - a. treat a locally established supplier less favourably than another locally established supplier on the basis of the degree of foreign affiliation or ownership; or
 - b. discriminate against a locally established supplier on the basis that the goods or services offered by that supplier for a particular procurement are goods or services of any other Party.

Use of Electronic Means

3. When conducting covered procurement by electronic means, a procuring entity shall:
 - a. ensure that the procurement is conducted using information technology systems and software, including those related to authentication and encryption of information, that are generally available and interoperable with other generally available information technology systems and software; and
 - b. maintain mechanisms that ensure the integrity of requests for participation and tenders, including establishment of the time of receipt and the prevention of inappropriate access.

Conduct of Procurement

4. A procuring entity shall conduct covered procurement in a transparent and impartial manner that:
 - a. is consistent with this Agreement, using methods such as open tendering, selective tendering and limited tendering;
 - b. avoids conflicts of interest; and
 - c. prevents corrupt practices.

Rules of Origin

5. For purposes of covered procurement, a Party shall not apply rules of origin to goods or services imported from or supplied from another Party that are different from the rules of origin the Party applies at the same time in the normal course of trade to imports or supplies of the same goods or services from the same Party.

Offsets

6. With regard to covered procurement, a Party, including its procuring entities, shall not seek, take account of, impose or enforce any offset.

Measures Not Specific to Procurement

7. Paragraphs 1 and 2 shall not apply to: customs duties and charges of any kind imposed on, or in connection with, importation; the method of levying such duties and charges; other import regulations or formalities and measures affecting trade in services other than measures governing covered procurement.

Article V
Developing Countries

1. In negotiations on accession to, and in the implementation and administration of, this Agreement, the Parties shall give special consideration to the development, financial and trade needs and circumstances of developing countries and least developed countries (collectively referred to hereinafter as «developing countries», unless specifically identified otherwise), recognizing that these may differ significantly from country to country. As provided for in this Article and on request, the Parties shall accord special and differential treatment to:
 - a. least developed countries; and
 - b. any other developing country, where and to the extent that this special and differential treatment meets its development needs.
2. Upon accession by a developing country to this Agreement, each Party shall provide immediately to the goods, services and suppliers of that country the most favourable coverage that the Party provides under its annexes to Appendix I to any other Party to this Agreement, subject to any terms negotiated between the Party and the developing country in order to maintain an appropriate balance of opportunities under this Agreement.
3. Based on its development needs, and with the agreement of the Parties, a developing country may adopt or maintain one or more of the following transitional measures, during a transition period and in accordance with a schedule, set out in its relevant annexes to Appendix I, and applied in a manner that does not discriminate among the other Parties:
 - a. a price preference programme, provided that the programme:
 - i. provides a preference only for the part of the tender incorporating goods or services originating in the developing country applying the preference or goods or services originating in other developing countries in respect of which the developing country applying the preference has an obligation to provide national treatment under a preferential agreement, provided that where the other developing country is a Party to this Agreement, such treatment would be subject to any conditions set by the Committee; and
 - ii. is transparent, and the preference and its application in the procurement are clearly described in the notice of intended procurement;
 - b. an offset, provided that any requirement for, or consideration of, the imposition of the offset is clearly stated in the notice of intended procurement;
 - c. the phased-in addition of specific entities or sectors; and
 - d. a threshold that is higher than its permanent threshold.
4. In negotiations on accession to this Agreement, the Parties may agree to the delayed application of any specific obligation in this Agreement, other than Article IV:1(b), by the acceding developing country while that country implements the obligation. The implementation period shall be:
 - a. for a least developed country, five years after its accession to this Agreement; and
 - b. for any other developing country, only the period necessary to implement the specific obligation and not to exceed three years.

5. Any developing country that has negotiated an implementation period for an obligation under paragraph 4 shall list in its Annex 7 to Appendix I the agreed implementation period, the specific obligation subject to the implementation period and any interim obligation with which it has agreed to comply during the implementation period.
6. After this Agreement has entered into force for a developing country, the Committee, on request of the developing country, may:
 - a. extend the transition period for a measure adopted or maintained under paragraph 3 or any implementation period negotiated under paragraph 4; or
 - b. approve the adoption of a new transitional measure under paragraph 3, in special circumstances that were unforeseen during the accession process.
7. A developing country that has negotiated a transitional measure under paragraph 3 or 6, an implementation period under paragraph 4 or any extension under paragraph 6 shall take such steps during the transition period or implementation period as may be necessary to ensure that it is in compliance with this Agreement at the end of any such period. The developing country shall promptly notify the Committee of each step.
8. The Parties shall give due consideration to any request by a developing country for technical cooperation and capacity building in relation to that country's accession to, or implementation of, this Agreement.
9. The Committee may develop procedures for the implementation of this Article. Such procedures may include provisions for voting on decisions relating to requests under paragraph 6.
10. The Committee shall review the operation and effectiveness of this Article every five years.

Article VI

Information on the Procurement System

1. Each Party shall:
 - a. promptly publish any law, regulation, judicial decision, administrative ruling of general application, standard contract clause mandated by law or regulation and incorporated by reference in notices or tender documentation and procedure regarding covered procurement, and any modifications thereof, in an officially designated electronic or paper medium that is widely disseminated and remains readily accessible to the public; and
 - b. provide an explanation thereof to any Party, on request.
2. Each Party shall list:
 - a. in Appendix II, the electronic or paper media in which the Party publishes the information described in paragraph 1;
 - b. in Appendix III, the electronic or paper media in which the Party publishes the notices required by Articles VII, IX:7 and XVI:2; and
 - c. in Appendix IV, the website address or addresses where the Party publishes:
 - i. its procurement statistics pursuant to Article XVI:5; or
 - ii. its notices concerning awarded contracts pursuant to Article XVI:6.
3. Each Party shall promptly notify the Committee of any modification to the Party's information listed in Appendix II, III or IV.

Article VII

Notices

Notice of Intended Procurement

1. For each covered procurement, a procuring entity shall publish a notice of intended procurement in the appropriate paper or electronic medium listed in Appendix III, except in the circumstances described in Article XIII. Such medium shall be widely disseminated and such notices shall remain readily accessible to the public, at least until expiration of the time-period indicated in the notice. The notices shall:
 - a. for procuring entities covered under Annex 1, be accessible by electronic means free of charge through a single point of access, for at least any minimum period of time specified in Appendix III; and
 - b. for procuring entities covered under Annex 2 or 3, where accessible by electronic means, be provided, at least, through links in a gateway electronic site that is accessible free of charge.Parties, including their procuring entities covered under Annex 2 or 3, are encouraged to publish their notices by electronic means free of charge through a single point of access.

2. Except as otherwise provided in this Agreement, each notice of intended procurement shall include:
 - a. the name and address of the procuring entity and other information necessary to contact the procuring entity and obtain all relevant documents relating to the procurement, and their cost and terms of payment, if any;
 - b. a description of the procurement, including the nature and the quantity of the goods or services to be procured or, where the quantity is not known, the estimated quantity;
 - c. for recurring contracts, an estimate, if possible, of the timing of subsequent notices of intended procurement;
 - d. a description of any options;
 - e. the time-frame for delivery of goods or services or the duration of the contract;
 - f. the procurement method that will be used and whether it will involve negotiation or electronic auction;
 - g. where applicable, the address and any final date for the submission of requests for participation in the procurement;
 - h. the address and the final date for the submission of tenders;
 - i. the language or languages in which tenders or requests for participation may be submitted, if they may be submitted in a language other than an official language of the Party of the procuring entity;
 - j. a list and brief description of any conditions for participation of suppliers, including any requirements for specific documents or certifications to be provided by suppliers in connection therewith, unless such requirements are included in tender documentation that is made available to all interested suppliers at the same time as the notice of intended procurement;
 - k. where, pursuant to Article IX, a procuring entity intends to select a limited number of qualified suppliers to be invited to tender, the criteria that will be used to select them and, where applicable, any limitation on the number of suppliers that will be permitted to tender; and
 - l. an indication that the procurement is covered by this Agreement.

Summary Notice

3. For each case of intended procurement, a procuring entity shall publish a summary notice that is readily accessible, at the same time as the publication of the notice of intended procurement, in one of the WTO languages. The summary notice shall contain at least the following information:
 - a. the subject-matter of the procurement;
 - b. the final date for the submission of tenders or, where applicable, any final date for the submission of requests for participation in the procurement or for inclusion on a multi-use list; and
 - c. the address from which documents relating to the procurement may be requested.

Notice of Planned Procurement

4. Procuring entities are encouraged to publish in the appropriate paper or electronic medium listed in Appendix III as early as possible in each fiscal year a notice regarding their future procurement plans (hereinafter referred to as «notice of planned procurement»). The notice of planned procurement should include the subject-matter of the procurement and the planned date of the publication of the notice of intended procurement.
5. A procuring entity covered under Annex 2 or 3 may use a notice of planned procurement as a notice of intended procurement provided that the notice of planned procurement includes as much of the information referred to in paragraph 2 as is available to the entity and a statement that interested suppliers should express their interest in the procurement to the procuring entity.

Article VIII *Conditions for Participation*

1. A procuring entity shall limit any conditions for participation in a procurement to those that are essential to ensure that a supplier has the legal and financial capacities and the commercial and technical abilities to undertake the relevant procurement.
2. In establishing the conditions for participation, a procuring entity:
 - a. shall not impose the condition that, in order for a supplier to participate in a procurement, the supplier has previously been awarded one or more contracts by a procuring entity of a given Party; and
 - b. may require relevant prior experience where essential to meet the requirements of the procurement.

3. In assessing whether a supplier satisfies the conditions for participation, a procuring entity:
 - a. shall evaluate the financial capacity and the commercial and technical abilities of a supplier on the basis of that supplier's business activities both inside and outside the territory of the Party of the procuring entity; and
 - b. shall base its evaluation on the conditions that the procuring entity has specified in advance in notices or tender documentation.
4. Where there is supporting evidence, a Party, including its procuring entities, may exclude a supplier on grounds such as:
 - a. bankruptcy;
 - b. false declarations;
 - c. significant or persistent deficiencies in performance of any substantive requirement or obligation under a prior contract or contracts;
 - d. final judgments in respect of serious crimes or other serious offences;
 - e. professional misconduct or acts or omissions that adversely reflect on the commercial integrity of the supplier; or
 - f. failure to pay taxes.

Article IX *Qualification of Suppliers*

Registration Systems and Qualification Procedures

1. A Party, including its procuring entities, may maintain a supplier registration system under which interested suppliers are required to register and provide certain information.
2. Each Party shall ensure that:
 - a. its procuring entities make efforts to minimize differences in their qualification procedures; and
 - b. where its procuring entities maintain registration systems, the entities make efforts to minimize differences in their registration systems.
3. A Party, including its procuring entities, shall not adopt or apply any registration system or qualification procedure with the purpose or the effect of creating unnecessary obstacles to the participation of suppliers of another Party in its procurement.

Selective Tendering

4. Where a procuring entity intends to use selective tendering, the entity shall:
 - a. include in the notice of intended procurement at least the information specified in Article VII:2(a), (b), (f), (g), (j), (k) and (l) and invite suppliers to submit a request for participation; and
 - b. provide, by the commencement of the time-period for tendering, at least the information in Article VII:2 (c), (d), (e), (h) and (i) to the qualified suppliers that it notifies as specified in Article XI:3(b).
5. A procuring entity shall allow all qualified suppliers to participate in a particular procurement, unless the procuring entity states in the notice of intended procurement any limitation on the number of suppliers that will be permitted to tender and the criteria for selecting the limited number of suppliers.
6. Where the tender documentation is not made publicly available from the date of publication of the notice referred to in paragraph 4, a procuring entity shall ensure that those documents are made available at the same time to all the qualified suppliers selected in accordance with paragraph 5.

Multi-Use Lists

7. A procuring entity may maintain a multi-use list of suppliers, provided that a notice inviting interested suppliers to apply for inclusion on the list is:
 - a. published annually; and
 - b. where published by electronic means, made available continuously, in the appropriate medium listed in Appendix III.
8. The notice provided for in paragraph 7 shall include:
 - a. a description of the goods or services, or categories thereof, for which the list may be used;
 - b. the conditions for participation to be satisfied by suppliers for inclusion on the list and the methods that the procuring entity will use to verify that a supplier satisfies the conditions;
 - c. the name and address of the procuring entity and other information necessary to contact the entity and obtain all relevant documents relating to the list;
 - d. the period of validity of the list and the means for its renewal or termination, or where the period of validity is not provided, an indication of the method by which notice will be given of the termination of use of the list; and
 - e. an indication that the list may be used for procurement covered by this Agreement.

9. Notwithstanding paragraph 7, where a multi-use list will be valid for three years or less, a procuring entity may publish the notice referred to in paragraph 7 only once, at the beginning of the period of validity of the list, provided that the notice:
 - a. states the period of validity and that further notices will not be published; and
 - b. is published by electronic means and is made available continuously during the period of its validity.
10. A procuring entity shall allow suppliers to apply at any time for inclusion on a multi-use list and shall include on the list all qualified suppliers within a reasonably short time.
11. Where a supplier that is not included on a multi-use list submits a request for participation in a procurement based on a multi-use list and all required documents, within the timeperiod provided for in Article XI:2, a procuring entity shall examine the request. The procuring entity shall not exclude the supplier from consideration in respect of the procurement on the grounds that the entity has insufficient time to examine the request, unless, in exceptional cases, due to the complexity of the procurement, the entity is not able to complete the examination of the request within the timeperiod allowed for the submission of tenders.

Annex 2 and Annex 3 Entities

12. A procuring entity covered under Annex 2 or 3 may use a notice inviting suppliers to apply for inclusion on a multi-use list as a notice of intended procurement, provided that:
 - a. the notice is published in accordance with paragraph 7 and includes the information required under paragraph 8, as much of the information required under Article VII:2 as is available and a statement that it constitutes a notice of intended procurement or that only the suppliers on the multiuse list will receive further notices of procurement covered by the multi-use list; and
 - b. the entity promptly provides to suppliers that have expressed an interest in a given procurement to the entity, sufficient information to permit them to assess their interest in the procurement, including all remaining information required in Article VII:2, to the extent such information is available.
13. A procuring entity covered under Annex 2 or 3 may allow a supplier that has applied for inclusion on a multi-use list in accordance with paragraph 10 to tender in a given procurement, where there is sufficient time for the procuring entity to examine whether the supplier satisfies the conditions for participation.

Information on Procuring Entity Decisions

14. A procuring entity shall promptly inform any supplier that submits a request for participation in a procurement or application for inclusion on a multi-use list of the procuring entity's decision with respect to the request or application.
15. Where a procuring entity rejects a supplier's request for participation in a procurement or application for inclusion on a multi-use list, ceases to recognize a supplier as qualified, or removes a supplier from a multi-use list, the entity shall promptly inform the supplier and, on request of the supplier, promptly provide the supplier with a written explanation of the reasons for its decision.

Article X

Technical Specifications and Tender Documentation

Technical Specifications

1. A procuring entity shall not prepare, adopt or apply any technical specification or prescribe any conformity assessment procedure with the purpose or the effect of creating unnecessary obstacles to international trade.
2. In prescribing the technical specifications for the goods or services being procured, a procuring entity shall, where appropriate:
 - a. set out the technical specification in terms of performance and functional requirements, rather than design or descriptive characteristics; and
 - b. base the technical specification on international standards, where such exist; otherwise, on national technical regulations, recognized national standards or building codes.
3. Where design or descriptive characteristics are used in the technical specifications, a procuring entity should indicate, where appropriate, that it will consider tenders of equivalent goods or services that demonstrably fulfil the requirements of the procurement by including words such as «or equivalent» in the tender documentation.
4. A procuring entity shall not prescribe technical specifications that require or refer to a particular trademark or trade name, patent, copyright, design, type, specific origin, producer or supplier, unless there is no other sufficiently precise or intelligible way of describing the procurement requirements and provided that, in such cases, the entity includes words such as «or equivalent» in the tender documentation.

5. A procuring entity shall not seek or accept, in a manner that would have the effect of precluding competition, advice that may be used in the preparation or adoption of any technical specification for a specific procurement from a person that may have a commercial interest in the procurement.
6. For greater certainty, a Party, including its procuring entities, may, in accordance with this Article, prepare, adopt or apply technical specifications to promote the conservation of natural resources or protect the environment.

Tender Documentation

7. A procuring entity shall make available to suppliers tender documentation that includes all information necessary to permit suppliers to prepare and submit responsive tenders. Unless already provided in the notice of intended procurement, such documentation shall include a complete description of:
 - a. the procurement, including the nature and the quantity of the goods or services to be procured or, where the quantity is not known, the estimated quantity and any requirements to be fulfilled, including any technical specifications, conformity assessment certification, plans, drawings or instructional materials;
 - b. any conditions for participation of suppliers, including a list of information and documents that suppliers are required to submit in connection with the conditions for participation;
 - c. all evaluation criteria the entity will apply in the awarding of the contract, and, except where price is the sole criterion, the relative importance of such criteria;
 - d. where the procuring entity will conduct the procurement by electronic means, any authentication and encryption requirements or other requirements related to the submission of information by electronic means;
 - e. where the procuring entity will hold an electronic auction, the rules, including identification of the elements of the tender related to the evaluation criteria, on which the auction will be conducted;
 - f. where there will be a public opening of tenders, the date, time and place for the opening and, where appropriate, the persons authorized to be present;
 - g. any other terms or conditions, including terms of payment and any limitation on the means by which tenders may be submitted, such as whether on paper or by electronic means; and
 - h. any dates for the delivery of goods or the supply of services.
8. In establishing any date for the delivery of goods or the supply of services being procured, a procuring entity shall take into account such factors as the complexity of the procurement, the extent of subcontracting anticipated and the realistic time required for production, de-stocking and transport of goods from the point of supply or for supply of services.
9. The evaluation criteria set out in the notice of intended procurement or tender documentation may include, among others, price and other cost factors, quality, technical merit, environmental characteristics and terms of delivery.
10. A procuring entity shall promptly:
 - a. make available tender documentation to ensure that interested suppliers have sufficient time to submit responsive tenders;
 - b. provide, on request, the tender documentation to any interested supplier; and
 - c. reply to any reasonable request for relevant information by any interested or participating supplier, provided that such information does not give that supplier an advantage over other suppliers.

Modifications

11. Where, prior to the award of a contract, a procuring entity modifies the criteria or requirements set out in the notice of intended procurement or tender documentation provided to participating suppliers, or amends or reissues a notice or tender documentation, it shall transmit in writing all such modifications or amended or re-issued notice or tender documentation:
 - a. to all suppliers that are participating at the time of the modification, amendment or reissuance, where such suppliers are known to the entity, and in all other cases, in the same manner as the original information was made available; and
 - b. in adequate time to allow such suppliers to modify and re-submit amended tenders, as appropriate.

Article XI *Time-Periods*

General

1. A procuring entity shall, consistent with its own reasonable needs, provide sufficient time for suppliers to prepare and submit requests for participation and responsive tenders, taking into account such factors as:
 - a. the nature and complexity of the procurement;
 - b. the extent of subcontracting anticipated; and
 - c. the time necessary for transmitting tenders by non-electronic means from foreign as well as domestic points where electronic means are not used.Such time-periods, including any extension of the time-periods, shall be the same for all interested or participating suppliers.

Deadlines

2. A procuring entity that uses selective tendering shall establish that the final date for the submission of requests for participation shall not, in principle, be less than 25 days from the date of publication of the notice of intended procurement. Where a state of urgency duly substantiated by the procuring entity renders this time-period impracticable, the time-period may be reduced to not less than 10 days.
3. Except as provided for in paragraphs 4, 5, 7 and 8 a procuring entity shall establish that the final date for the submission of tenders shall not be less than 40 days from the date on which:
 - a. in the case of open tendering, the notice of intended procurement is published; or
 - b. in the case of selective tendering, the entity notifies suppliers that they will be invited to submit tenders, whether or not it uses a multi-use list.
4. A procuring entity may reduce the time-period for tendering established in accordance with paragraph 3 to not less than 10 days where:
 - a. the procuring entity has published a notice of planned procurement as described in Article VII:4 at least 40 days and not more than 12 months in advance of the publication of the notice of intended procurement, and the notice of planned procurement contains:
 - i. a description of the procurement;
 - ii. the approximate final dates for the submission of tenders or requests for participation;
 - iii. a statement that interested suppliers should express their interest in the procurement to the procuring entity;
 - iv. the address from which documents relating to the procurement may be obtained; and
 - v. as much of the information that is required for the notice of intended procurement under Article VII:2, as is available;
 - b. the procuring entity, for recurring contracts, indicates in an initial notice of intended procurement that subsequent notices will provide time-periods for tendering based on this paragraph; or
 - c. a state of urgency duly substantiated by the procuring entity renders the time-period for tendering established in accordance with paragraph 3 impracticable.
5. A procuring entity may reduce the time-period for tendering established in accordance with paragraph 3 by five days for each one of the following circumstances:
 - a. the notice of intended procurement is published by electronic means;
 - b. all the tender documentation is made available by electronic means from the date of the publication of the notice of intended procurement; and
 - c. the entity accepts tenders by electronic means.
6. The use of paragraph 5, in conjunction with paragraph 4, shall in no case result in the reduction of the time-period for tendering established in accordance with paragraph 3 to less than 10 days from the date on which the notice of intended procurement is published.
7. Notwithstanding any other provision in this Article, where a procuring entity purchases commercial goods or services, or any combination thereof, it may reduce the time-period for tendering established in accordance with paragraph 3 to not less than 13 days, provided that it publishes by electronic means, at the same time, both the notice of intended procurement and the tender documentation. In addition, where the entity accepts tenders for commercial goods or services by electronic means, it may reduce the time-period established in accordance with paragraph 3 to not less than 10 days.
8. Where a procuring entity covered under Annex 2 or 3 has selected all or a limited number of qualified suppliers, the time-period for tendering may be fixed by mutual agreement between the procuring entity and the selected suppliers. In the absence of agreement, the period shall not be less than 10 days.

*Article XII**Negotiation*

1. A Party may provide for its procuring entities to conduct negotiations:
 - a. where the entity has indicated its intent to conduct negotiations in the notice of intended procurement required under Article VII:2; or
 - b. where it appears from the evaluation that no tender is obviously the most advantageous in terms of the specific evaluation criteria set out in the notice of intended procurement or tender documentation.
2. A procuring entity shall:
 - a. ensure that any elimination of suppliers participating in negotiations is carried out in accordance with the evaluation criteria set out in the notice of intended procurement or tender documentation; and
 - b. where negotiations are concluded, provide a common deadline for the remaining participating suppliers to submit any new or revised tenders.

*Article XIII**Limited Tendering*

1. Provided that it does not use this provision for the purpose of avoiding competition among suppliers or in a manner that discriminates against suppliers of any other Party or protects domestic suppliers, a procuring entity may use limited tendering and may choose not to apply Articles VII through IX, X (paragraphs 7 through 11), XI, XII, XIV and XV only under any of the following circumstances:
 - a. where:
 - i. no tenders were submitted or no suppliers requested participation;
 - ii. no tenders that conform to the essential requirements of the tender documentation were submitted;
 - iii. no suppliers satisfied the conditions for participation; or
 - iv. the tenders submitted have been collusive,provided that the requirements of the tender documentation are not substantially modified;
 - b. where the goods or services can be supplied only by a particular supplier and no reasonable alternative or substitute goods or services exist for any of the following reasons:
 - i. the requirement is for a work of art;
 - ii. the protection of patents, copyrights or other exclusive rights; or
 - iii. due to an absence of competition for technical reasons;
 - c. for additional deliveries by the original supplier of goods or services that were not included in the initial procurement where a change of supplier for such additional goods or services:
 - i. cannot be made for economic or technical reasons such as requirements of interchangeability or interoperability with existing equipment, software, services or installations procured under the initial procurement; and
 - ii. would cause significant inconvenience or substantial duplication of costs for the procuring entity;
 - d. insofar as is strictly necessary where, for reasons of extreme urgency brought about by events unforeseeable by the procuring entity, the goods or services could not be obtained in time using open tendering or selective tendering;
 - e. for goods purchased on a commodity market;
 - f. where a procuring entity procures a prototype or a first good or service that is developed at its request in the course of, and for, a particular contract for research, experiment, study or original development. Original development of a first good or service may include limited production or supply in order to incorporate the results of field testing and to demonstrate that the good or service is suitable for production or supply in quantity to acceptable quality standards, but does not include quantity production or supply to establish commercial viability or to recover research and development costs;
 - g. for purchases made under exceptionally advantageous conditions that only arise in the very short term in the case of unusual disposals such as those arising from liquidation, receivership or bankruptcy, but not for routine purchases from regular suppliers; or
 - h. where a contract is awarded to a winner of a design contest provided that:
 - i. the contest has been organized in a manner that is consistent with the principles of this Agreement, in particular relating to the publication of a notice of intended procurement; and
 - ii. the participants are judged by an independent jury with a view to a design contract being awarded to a winner.

2. A procuring entity shall prepare a report in writing on each contract awarded under paragraph 1. The report shall include the name of the procuring entity, the value and kind of goods or services procured and a statement indicating the circumstances and conditions described in paragraph 1 that justified the use of limited tendering.

Article XIV *Electronic Auctions*

Where a procuring entity intends to conduct a covered procurement using an electronic auction, the entity shall provide each participant, before commencing the electronic auction, with:

- a. the automatic evaluation method, including the mathematical formula, that is based on the evaluation criteria set out in the tender documentation and that will be used in the automatic ranking or re-ranking during the auction;
- b. the results of any initial evaluation of the elements of its tender where the contract is to be awarded on the basis of the most advantageous tender; and
- c. any other relevant information relating to the conduct of the auction.

Article XV *Treatment of Tenders and Awarding of Contracts*

Treatment of Tenders

1. A procuring entity shall receive, open and treat all tenders under procedures that guarantee the fairness and impartiality of the procurement process, and the confidentiality of tenders.
2. A procuring entity shall not penalize any supplier whose tender is received after the time specified for receiving tenders if the delay is due solely to mishandling on the part of the procuring entity.
3. Where a procuring entity provides a supplier with an opportunity to correct unintentional errors of form between the opening of tenders and the awarding of the contract, the procuring entity shall provide the same opportunity to all participating suppliers.

Awarding of Contracts

4. To be considered for an award, a tender shall be submitted in writing and shall, at the time of opening, comply with the essential requirements set out in the notices and tender documentation and be from a supplier that satisfies the conditions for participation.
5. Unless a procuring entity determines that it is not in the public interest to award a contract, the entity shall award the contract to the supplier that the entity has determined to be capable of fulfilling the terms of the contract and that, based solely on the evaluation criteria specified in the notices and tender documentation, has submitted:
 - a. the most advantageous tender; or
 - b. where price is the sole criterion, the lowest price.
6. Where a procuring entity receives a tender with a price that is abnormally lower than the prices in other tenders submitted, it may verify with the supplier that it satisfies the conditions for participation and is capable of fulfilling the terms of the contract.
7. A procuring entity shall not use options, cancel a procurement or modify awarded contracts in a manner that circumvents the obligations under this Agreement.

Article XVI *Transparency of Procurement Information*

Information Provided to Suppliers

1. A procuring entity shall promptly inform participating suppliers of the entity's contract award decisions and, on the request of a supplier, shall do so in writing. Subject to paragraphs 2 and 3 of Article XVII, a procuring entity shall, on request, provide an unsuccessful supplier with an explanation of the reasons why the entity did not select its tender and the relative advantages of the successful supplier's tender.

Publication of Award Information

2. Not later than 72 days after the award of each contract covered by this Agreement, a procuring entity shall publish a notice in the appropriate paper or electronic medium listed in Appendix III. Where the entity publishes the notice only in an electronic medium, the information shall remain readily accessible for a reasonable period of time. The notice shall include at least the following information:
 - a. a description of the goods or services procured;
 - b. the name and address of the procuring entity;
 - c. the name and address of the successful supplier;
 - d. the value of the successful tender or the highest and lowest offers taken into account in the award of the contract;

- e. the date of award; and
- f. the type of procurement method used, and in cases where limited tendering was used in accordance with Article XIII, a description of the circumstances justifying the use of limited tendering.

Maintenance of Documentation, Reports and Electronic Traceability

3. Each procuring entity shall, for a period of at least three years from the date it awards a contract, maintain:
 - a. the documentation and reports of tendering procedures and contract awards relating to covered procurement, including the reports required under Article XIII; and
 - b. data that ensure the appropriate traceability of the conduct of covered procurement by electronic means.

Collection and Reporting of Statistics

4. Each Party shall collect and report to the Committee statistics on its contracts covered by this Agreement. Each report shall cover one year and be submitted within two years of the end of the reporting period, and shall contain:
 - a. for Annex 1 procuring entities:
 - i. the number and total value, for all such entities, of all contracts covered by this Agreement;
 - ii. the number and total value of all contracts covered by this Agreement awarded by each such entity, broken down by categories of goods and services according to an internationally recognized uniform classification system; and
 - iii. the number and total value of all contracts covered by this Agreement awarded by each such entity under limited tendering;
 - b. for Annex 2 and 3 procuring entities, the number and total value of contracts covered by this Agreement awarded by all such entities, broken down by Annex; and
 - c. estimates for the data required under subparagraphs (a) and (b), with an explanation of the methodology used to develop the estimates, where it is not feasible to provide the data.
5. Where a Party publishes its statistics on an official website, in a manner that is consistent with the requirements of paragraph 4, the Party may substitute a notification to the Committee of the website address for the submission of the data under paragraph 4, with any instructions necessary to access and use such statistics.
6. Where a Party requires notices concerning awarded contracts, pursuant to paragraph 2, to be published electronically and where such notices are accessible to the public through a single database in a form permitting analysis of the covered contracts, the Party may substitute a notification to the Committee of the website address for the submission of the data under paragraph 4, with any instructions necessary to access and use such data.

*Article XVII
Disclosure of Information*

Provision of Information to Parties

1. On request of any other Party, a Party shall provide promptly any information necessary to determine whether a procurement was conducted fairly, impartially and in accordance with this Agreement, including information on the characteristics and relative advantages of the successful tender. In cases where release of the information would prejudice competition in future tenders, the Party that receives the information shall not disclose it to any supplier, except after consulting with, and obtaining the agreement of, the Party that provided the information.

Non-Disclosure of Information

2. Notwithstanding any other provision of this Agreement, a Party, including its procuring entities, shall not provide to any particular supplier information that might prejudice fair competition between suppliers.
3. Nothing in this Agreement shall be construed to require a Party, including its procuring entities, authorities and review bodies, to disclose confidential information where disclosure:
 - a. would impede law enforcement;
 - b. might prejudice fair competition between suppliers;
 - c. would prejudice the legitimate commercial interests of particular persons, including the protection of intellectual property; or
 - d. would otherwise be contrary to the public interest.

Article XVIII
Domestic Review Procedures

1. Each Party shall provide a timely, effective, transparent and non-discriminatory administrative or judicial review procedure through which a supplier may challenge:
 - a. a breach of the Agreement; or
 - b. where the supplier does not have a right to challenge directly a breach of the Agreement under the domestic law of a Party, a failure to comply with a Party's measures implementing this Agreement, arising in the context of a covered procurement, in which the supplier has, or has had, an interest. The procedural rules for all challenges shall be in writing and made generally available.
2. In the event of a complaint by a supplier, arising in the context of covered procurement in which the supplier has, or has had, an interest, that there has been a breach or a failure as referred to in paragraph 1, the Party of the procuring entity conducting the procurement shall encourage the entity and the supplier to seek resolution of the complaint through consultations. The entity shall accord impartial and timely consideration to any such complaint in a manner that is not prejudicial to the supplier's participation in ongoing or future procurement or its right to seek corrective measures under the administrative or judicial review procedure.
3. Each supplier shall be allowed a sufficient period of time to prepare and submit a challenge, which in no case shall be less than 10 days from the time when the basis of the challenge became known or reasonably should have become known to the supplier.
4. Each Party shall establish or designate at least one impartial administrative or judicial authority that is independent of its procuring entities to receive and review a challenge by a supplier arising in the context of a covered procurement.
5. Where a body other than an authority referred to in paragraph 4 initially reviews a challenge, the Party shall ensure that the supplier may appeal the initial decision to an impartial administrative or judicial authority that is independent of the procuring entity whose procurement is the subject of the challenge.
6. Each Party shall ensure that a review body that is not a court shall have its decision subject to judicial review or have procedures that provide that:
 - a. the procuring entity shall respond in writing to the challenge and disclose all relevant documents to the review body;
 - b. the participants to the proceedings (hereinafter referred to as «participants») shall have the right to be heard prior to a decision of the review body being made on the challenge;
 - c. the participants shall have the right to be represented and accompanied;
 - d. the participants shall have access to all proceedings;
 - e. the participants shall have the right to request that the proceedings take place in public and that witnesses may be presented; and
 - f. the review body shall make its decisions or recommendations in a timely fashion, in writing, and shall include an explanation of the basis for each decision or recommendation.
7. Each Party shall adopt or maintain procedures that provide for:
 - a. rapid interim measures to preserve the supplier's opportunity to participate in the procurement. Such interim measures may result in suspension of the procurement process. The procedures may provide that overriding adverse consequences for the interests concerned, including the public interest, may be taken into account when deciding whether such measures should be applied. Just cause for not acting shall be provided in writing; and
 - b. where a review body has determined that there has been a breach or a failure as referred to in paragraph 1, corrective action or compensation for the loss or damages suffered, which may be limited to either the costs for the preparation of the tender or the costs relating to the challenge, or both.

Article XIX
Modifications and Rectifications to Coverage

Notification of Proposed Modification

1. A Party shall notify the Committee of any proposed rectification, transfer of an entity from one annex to another, withdrawal of an entity or other modification of its annexes to Appendix I (any of which is hereinafter referred to as «modification»). The Party proposing the modification (hereinafter referred to as «modifying Party») shall include in the notification:
 - a. for any proposed withdrawal of an entity from its annexes to Appendix I in exercise of its rights on the grounds that government control or influence over the entity's covered procurement has been effectively eliminated, evidence of such elimination; or
 - b. for any other proposed modification, information as to the likely consequences of the change for the mutually agreed coverage provided for in this Agreement.

Objection to Notification

2. Any Party whose rights under this Agreement may be affected by a proposed modification notified under paragraph 1 may notify the Committee of any objection to the proposed modification. Such objections shall be made within 45 days from the date of the circulation to the Parties of the notification, and shall set out reasons for the objection.

Consultations

3. The modifying Party and any Party making an objection (hereinafter referred to as «objecting Party») shall make every attempt to resolve the objection through consultations. In such consultations, the modifying and objecting Parties shall consider the proposed modification:
 - a. in the case of a notification under paragraph 1(a), in accordance with any indicative criteria adopted pursuant to paragraph 8(b), indicating the effective elimination of government control or influence over an entity's covered procurement; and
 - b. in the case of a notification under paragraph 1(b), in accordance with any criteria adopted pursuant to paragraph 8(c), relating to the level of compensatory adjustments to be offered for modifications, with a view to maintaining a balance of rights and obligations and a comparable level of mutually agreed coverage provided in this Agreement.

Revised Modification

4. Where the modifying Party and any objecting Party resolve the objection through consultations, and the modifying Party revises its proposed modification as a result of those consultations, the modifying Party shall notify the Committee in accordance with paragraph 1, and any such revised modification shall only be effective after fulfilling the requirements of this Article.

Implementation of Modifications

5. A proposed modification shall become effective only where:
 - a. no Party submits to the Committee a written objection to the proposed modification within 45 days from the date of circulation of the notification of the proposed modification under paragraph 1;
 - b. all objecting Parties have notified the Committee that they withdraw their objections to the proposed modification; or
 - c. 150 days from the date of circulation of the notification of the proposed modification under paragraph 1 have elapsed, and the modifying Party has informed the Committee in writing of its intention to implement the modification.

Withdrawal of Substantially Equivalent Coverage

6. Where a modification becomes effective pursuant to paragraph 5(c), any objecting Party may withdraw substantially equivalent coverage. Notwithstanding Article IV:1(b), a withdrawal pursuant to this paragraph may be implemented solely with respect to the modifying Party. Any objecting Party shall inform the Committee in writing of any such withdrawal at least 30 days before the withdrawal becomes effective. A withdrawal pursuant to this paragraph shall be consistent with any criteria relating to the level of compensatory adjustment adopted by the Committee pursuant to paragraph 8(c).

Arbitration Procedures to Facilitate Resolution of Objections

7. Where the Committee has adopted arbitration procedures to facilitate the resolution of objections pursuant to paragraph 8, a modifying or any objecting Party may invoke the arbitration procedures within 120 days of circulation of the notification of the proposed modification:
 - a. Where no Party has invoked the arbitration procedures within the time-period:
 - i. notwithstanding paragraph 5(c), the proposed modification shall become effective where 130 days from the date of circulation of the notification of the proposed modification under paragraph 1 have elapsed, and the modifying Party has informed the Committee in writing of its intention to implement the modification; and
 - ii. no objecting Party may withdraw coverage pursuant to paragraph 6.
 - b. Where a modifying Party or objecting Party has invoked the arbitration procedures:
 - i. notwithstanding paragraph 5(c), the proposed modification shall not become effective before the completion of the arbitration procedures;
 - ii. any objecting Party that intends to enforce a right to compensation, or to withdraw substantially equivalent coverage pursuant to paragraph 6, shall participate in the arbitration proceedings;

- iii. a modifying Party should comply with the results of the arbitration procedures in making any modification effective pursuant to paragraph 5(c); and
- iv. where a modifying Party does not comply with the results of the arbitration procedures in making any modification effective pursuant to paragraph 5(c), any objecting Party may withdraw substantially equivalent coverage pursuant to paragraph 6, provided that any such withdrawal is consistent with the result of the arbitration procedures.

Committee Responsibilities

- 8. The Committee shall adopt:
 - a. arbitration procedures to facilitate resolution of objections under paragraph 2;
 - b. indicative criteria that demonstrate the effective elimination of government control or influence over an entity's covered procurement; and
 - c. criteria for determining the level of compensatory adjustment to be offered for modifications made pursuant to paragraph 1(b) and of substantially equivalent coverage under paragraph 6.

Article XX

Consultations and Dispute Settlement

- 1. Each Party shall accord sympathetic consideration to and shall afford adequate opportunity for consultation regarding any representation made by another Party with respect to any matter affecting the operation of this Agreement.
- 2. Where any Party considers that any benefit accruing to it, directly or indirectly, under this Agreement is being nullified or impaired, or that the attainment of any objective of this Agreement is being impeded as the result of:
 - a. the failure of another Party or Parties to carry out its obligations under this Agreement; or
 - b. the application by another Party or Parties of any measure, whether or not it conflicts with the provisions of this Agreement,
 it may, with a view to reaching a mutually satisfactory solution to the matter, have recourse to the provisions of the Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes (hereinafter referred to as «the Dispute Settlement Understanding»).
- 3. The Dispute Settlement Understanding shall apply to consultations and the settlement of disputes under this Agreement, with the exception that, notwithstanding paragraph 3 of Article 22 of the Dispute Settlement Understanding, any dispute arising under any Agreement listed in Appendix 1 to the Dispute Settlement Understanding other than this Agreement shall not result in the suspension of concessions or other obligations under this Agreement, and any dispute arising under this Agreement shall not result in the suspension of concessions or other obligations under any other Agreement listed in Appendix 1 of the Dispute Settlement Understanding.

Article XXI

Institutions

Committee on Government Procurement

- 1. There shall be a Committee on Government Procurement composed of representatives from each of the Parties. This Committee shall elect its own Chairman and shall meet as necessary, but not less than once a year, for the purpose of affording Parties the opportunity to consult on any matters relating to the operation of this Agreement or the furtherance of its objectives, and to carry out such other responsibilities as may be assigned to it by the Parties.
- 2. The Committee may establish working parties or other subsidiary bodies that shall carry out such functions as may be given to them by the Committee.
- 3. The Committee shall annually:
 - a. review the implementation and operation of this Agreement; and
 - b. inform the General Council of its activities, pursuant to Article IV:8 of the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization (hereinafter referred to as «WTO Agreement»), and of developments relating to the implementation and operation of this Agreement.

Observers

- 4. Any WTO Member that is not a Party to this Agreement shall be entitled to participate in the Committee as an observer by submitting a written notice to the Committee. Any WTO observer may submit a written request to the Committee to participate in the Committee as an observer, and may be accorded observer status by the Committee.

Article XXII
Final Provisions

Acceptance and Entry into Force

1. This Agreement shall enter into force on 1 January 1996 for those governments¹ whose agreed coverage is contained in the Annexes of Appendix I of this Agreement, and which have, by signature, accepted the Agreement on 15 April 1994, or have, by that date, signed the Agreement subject to ratification and have subsequently ratified the Agreement before 1 January 1996.

1 For the purpose of this Agreement, the term «government» is deemed to include the competent authorities of the European Union.

Accession

2. Any Member of the WTO may accede to this Agreement on terms to be agreed between that Member and the Parties, with such terms stated in a decision of the Committee. Accession shall take place by deposit with the Director-General of the WTO of an instrument of accession that states the terms so agreed. This Agreement shall enter into force for a Member acceding to it on the 30th day following the deposit of its instrument of accession.

Reservations

3. No Party may enter a reservation in respect of any provision of this Agreement.

Domestic Legislation

4. Each Party shall ensure, not later than the date of entry into force of this Agreement for it, the conformity of its laws, regulations and administrative procedures, and the rules, procedures and practices applied by its procuring entities, with the provisions of this Agreement.
5. Each Party shall inform the Committee of any changes to its laws and regulations relevant to this Agreement and in the administration of such laws and regulations.

Future Negotiations and Future Work Programmes

6. Each Party shall seek to avoid introducing or continuing discriminatory measures that distort open procurement.
7. Not later than the end of three years from the date of entry into force of the Protocol Amending the Agreement on Government Procurement, adopted on [DATE], and periodically thereafter, the Parties shall undertake further negotiations, with a view to improving this Agreement, progressively reducing and eliminating discriminatory measures, and achieving the greatest possible extension of its coverage among all Parties on the basis of mutual reciprocity, taking into consideration the needs of developing countries.
8.
 - a. The Committee shall undertake further work to facilitate the implementation of this Agreement and the negotiations provided for in paragraph 7, through the adoption of work programmes for the following items:
 - i. the treatment of small and medium-sized enterprises;
 - ii. the collection and dissemination of statistical data;
 - iii. the treatment of sustainable procurement;
 - iv. exclusions and restrictions in Parties' Annexes; and
 - v. safety standards in international procurement.
 - b. The Committee:
 - i. may adopt a decision that contains a list of work programmes on additional items, which may be reviewed and updated periodically; and
 - ii. shall adopt a decision setting out the work to be undertaken on each particular work programme under subparagraph (a) and any work programme adopted under subparagraph (b)(i).
9. Following the conclusion of the work programme to harmonize rules of origin for goods being undertaken under the Agreement on Rules of Origin in Annex 1A to the WTO Agreement and negotiations regarding trade in services, the Parties shall take the results of that work programme and those negotiations into account in amending Article IV:5, as appropriate.
10. Not later than the end of the fifth year from the date of entry into force of the Protocol Amending the Agreement on Government Procurement, the Committee shall examine the applicability of Article XX:2(b).

Amendments

11. The Parties may amend this Agreement. A decision to adopt an amendment and to submit it for acceptance by the Parties shall be taken by consensus. An amendment shall enter into force:
- except as provided for in subparagraph (b), in respect of those Parties that accept it, upon acceptance by two thirds of the Parties and thereafter for each other Party upon acceptance by it;
 - for all Parties upon acceptance by two thirds of the Parties if it is an amendment that the Committee, by consensus, has determined to be of a nature that would not alter the rights and obligations of the Parties.

Withdrawal

12. Any Party may withdraw from this Agreement. The withdrawal shall take effect upon the expiration of 60 days from the date the Director-General of the WTO receives written notice of the withdrawal. Any Party may, upon such notification, request an immediate meeting of the Committee.
13. Where a Party to this Agreement ceases to be a Member of the WTO, it shall cease to be a Party to this Agreement with effect on the date on which it ceases to be a Member of the WTO.

Non-application of this Agreement between Particular Parties

14. This Agreement shall not apply as between any two Parties where either Party, at the time either Party accepts or accedes to this Agreement, does not consent to such application.

Appendices

15. The Appendices to this Agreement constitute an integral part thereof.

Secretariat

16. This Agreement shall be serviced by the WTO Secretariat.

Deposit

17. This Agreement shall be deposited with the Director-General of the WTO, who shall promptly furnish to each Party a certified true copy of this Agreement, of each rectification or modification thereto pursuant to Article XIX and of each amendment pursuant to paragraph 11, and a notification of each accession thereto pursuant to paragraph 2 and of each withdrawal pursuant to paragraphs 12 or 13.

Registration

18. This Agreement shall be registered in accordance with the provisions of Article 102 of the Charter of the United Nations.

Final Appendix I Offer of Norway

(Authentic in the English Language only)

*Annex 1**Central Government Entities**Goods*

Threshold: SDR 130,000

Services

Threshold: SDR 130,000

Construction Services

Threshold: SDR 5,000,000

All Central Government Entities.

An indicative list of Central Government Entities is attached.

Notes to Annex 1

1. «Central Government Entities» covers also any subordinated entity of any central government entity, provided that such entity does not have separate legal personality.
2. The following shall not be considered as covered procurement:
 - procurement by procuring entities covered under this Annex in regard of procurement of FSC 58 (communications, protection and coherent radiation equipment) from Canada;
 - procurement by procuring entities covered under this Annex of air traffic control equipment in regard of suppliers and service providers from the United States;
 until such time as Norway has accepted that the Parties concerned provide satisfactory reciprocal access for Norwegian goods, suppliers, services and service providers to their own procurement market.
3. The provisions of Article XVIII shall not apply to suppliers and service providers of Japan, Korea and the United States in contesting the award of contracts to a supplier or service provider of Parties other than those mentioned, which are small or medium-sized enterprises under the relevant provisions in Norway, until such time as Norway accepts that they no longer operate discriminatory measures in favour of certain domestic small and minority businesses.

Indicative list of Central Government Entities:

Office of the Prime Minister

Office of the Attorney General

Ministry of Labour

The Norwegian Labour and Welfare Service
 The Labour Court
 The Norwegian Labour Inspection Authority
 Pension Insurance for Seamen
 Petroleum Safety Authority
 State mediator
 The National Institute of Occupational Health
 The National Insurance Appeal Body
 The Norwegian Public Service Pension Fund

Ministry of Children, Equality and Social Inclusion

The Ombudsman for Children in Norway
 The Norwegian Directorate for Children, Youth and Family Affairs
 The Consumer Ombudsman
 The Norwegian Consumer Council
 County Social Welfare Boards
 Directorate of Integration and Diversity
 The Contact Committee for Immigrants and Authorities
 The Equality and Anti-Discrimination Tribunal
 The Equality and Anti-Discrimination Ombud
 National Institute for Consumer Research

Ministry of Finance

The Financial Supervisory Authority of Norway
 Folketrygdfondet
 Central Bank of Norway
 The Norwegian Government Agency for Financial Management
 Directorate of Taxes
 The Norwegian National Collection Authority
 Statistics Norway
 Directorate of Customs and Excise

Ministry of Fisheries and Coastal Affairs

Directorate of Fisheries
 Institute of Marine Research
 The Norwegian Coastal Administration
 The National Institute of Nutrition and Seafood Research

Ministry of Government Administration Reform and Church Affairs

The Diocesan Councils
The Data Inspectorate
Government Administration Services
Practical Theological Seminar
The Agency for Public Management and eGovernment
The County Governors
Gáldu – Resource Center for the Right of Indigenous Peoples
International Center for Reindeer Husbandry
National Council of the Church of Norway
Norwegian Competition Authority
The Restoration Workshop of Nidaros Cathedral
The Norwegian State Church Endowment
Data Protection Tribunal Norway
The Sámediggi
The Directorate of Public Construction and Property

Ministry of Defence

Norwegian Armed Forces
Norwegian Defence Research Establishment
Norwegian Defence Estates Agency
Norwegian National Security Authority

Ministry of Health and Care Services

The Norwegian Biotechnology Advisory Board
Norwegian Directorate of Health
The Norwegian Governmental Appeal Board Regarding Medical Treatment Abroad
Norwegian Institute of Public Health
Norwegian Knowledge Centre for Health Services
The Norwegian System of Compensation to Patients
The Patients' Injury Compensation Board
National Board for Preimplantation Genetic Diagnosis
The Norwegian Registration Authority for Health Personnel
Norwegian Appeal Board for Health Personnel
Norwegian Board of Health Supervision
National Institute for Alcohol and Drug Research
Norwegian Medicines Agency
Norwegian Radiation Protection Authority
Norwegian Scientific Committee for Food Safety

Ministry of Justice and the Police

The Higher Prosecuting Authority
The Military Prosecuting Authority
Directorate for Emergency Communication
The Directorate for Civil Protection and Emergency Planning
National Courts Administration
Joint Rescue Coordination Centre
The Norwegian Criminal Cases Review Commission
The Norwegian Criminal Injuries Compensation Authority
The Norwegian Correctional Services
The National Police Directorate
The Norwegian Police Security Service
National Mediation Service
The Administration of Conscientious Objection
Norwegian Bureau for the Investigation of Police Affairs
The Norwegian Civil Affairs Authority
The Directorate of Immigration
The Immigration Appeal Board

Ministry of Local Government and Regional Development

Centre of Competence on Rural Development
The Norwegian State Housing Bank
The Rent Disputes Tribunal in Oslo, Akershus, Bergen and Trondheim
National Office of Building Technology and Administration

Ministry of Cultural Affairs

The National Archival Services of Norway
Public Art Norway
The Norwegian Gaming and Foundation Authority
The Norwegian Media Authority
The National Library of Norway
National Film Board
Arts Council Norway
The Norwegian Institute of Local History
Norwegian Sound and Braille Library
The Norwegian Concert Institute
The Norwegian Touring Theatre
The Language Council of Norway

Ministry of Education and Research

The Norwegian Biodiversity Information Centre
BIBSYS
The National Parents' Committee for Primary and Secondary Education
Norwegian Meteorological Institute
Norwegian Agency for Quality Assurance in Education
The Research Council of Norway
Norway Opening University
Norwegian Social Research
Norwegian Institute of International Affairs
The Norwegian Universities and Colleges Admission Service
The Norwegian Centre for ICT in Education
The Norwegian Centre for International Cooperation in Higher Education
The Norwegian State Educational Loan Fund
Universities and University Colleges
Norwegian Directorate for Education and Training
Norwegian Institute for Adult Learning

Ministry of Agriculture and Food

Norwegian Institute for Agriculture and Environmental Research
Norwegian Food Safety Authority
Norwegian Forest and Landscape Institute
Norwegian Agricultural Economics Research Institute
Norwegian Reindeer Husbandry Administration
Norwegian Agricultural Authority
National Veterinary Institute

Ministry of the Environment

Directorate for Nature Management
Climate and Pollution Agency
Norwegian Cultural Heritage Fund
Norwegian Polar Research Institute
Directorate for Cultural Heritage
Norwegian Mapping Authority

Ministry of Trade and Industry

Directorate of Mining with Commissioner of Mines at Svalbard

GIEK

Norwegian Metrology Service

The Geological Survey of Norway

Norwegian Accreditation

Norwegian Space Agency

The Norwegian Maritime Directorate

The Norwegian International Ship Register

Norwegian Industrial Property Office

The Brønnøysund Register Centre

Ministry of Petroleum and Energy

Norwegian Water Resources and Energy Directorate

Norwegian Petroleum Directorate

Ministry of Transport and Communication

The Norwegian National Railway Administration

Civil Aviation Authority Norway

Norwegian Post and Telecommunications Authority

Accident Investigation Board Norway

Norwegian Rail Authority

Norwegian Public Roads Administration

Ministry of Foreign Affairs

Norwegian Agency for Development Cooperation

FK Norway

The Storting

Stortingets Ombudsman for Public Administration

Office of the Auditor General

Courts of Law

Annex 2
Sub-Central Entities

Goods

Threshold: SDR 200,000

Services

Threshold: SDR 200,000

Construction Services

Threshold: SDR 5,000,000

1. All sub-central government entities operating at the regional (counties) or local (municipalities) level.
2. All bodies governed by public law.
 - A body is considered to be governed by public law when it:
 1. is established for the specific purpose of meeting needs in the general interest, not having a commercial or industrial character; and
 2. has legal personality; and
 3. is financed for the most part by the State, or regional or local authorities, or other bodies governed by public law, or is subject to management supervision by those bodies, or has an administrative, managerial or supervisory board more than half of whose members are appointed by the State, regional or local authorities, or other bodies governed by public law.
3. All associations formed by one or several of the entities covered by the preceding paragraphs 1 and 2.
4. An indicative list of procuring entities which are bodies governed by public law is attached.

Notes to Annex 2

1. The following shall not be considered as covered procurement:
 - procurement by procuring entities covered under this Annex in regard of suppliers, services and service providers from the United States;
 - procurement by procuring entities covered under this Annex in regard of procurement of FSC 58 (communications, protection and coherent radiation equipment) from Canada;
 - procurement by procuring entities covered under this Annex of air traffic control equipment in regard of suppliers and service providers from the United States;until such time as Norway has accepted that the Parties concerned provide satisfactory reciprocal access for Norwegian goods, suppliers, services and service providers to their own procurement market.
2. The provisions of Article XVIII shall not apply to suppliers and service providers of:
 - Japan, Korea and the United States in contesting the award of contracts to a supplier or service provider of Parties other than those mentioned, which are small or medium-sized enterprises under the relevant provisions in Norway, until such time as Norway accepts that they no longer operate discriminatory measures in favour of certain domestic small and minority businesses;
 - Japan in contesting the award of contracts by Norwegian entities, whose value is less than the threshold applied for the same category of contracts awarded by this Party.
3. In regard of goods, services, suppliers and services providers from Canada this Annex shall only apply to procurement by sub-central government entities operating at regional level (counties).

Indicative list of procuring entities which are bodies governed by public law:

Enova SF
The Norwegian Guarantee Institute
South-Eastern Norway Regional Health Authority
Western Norway Regional Health Authority
Central Norway Regional Health Authority
Northern Norway Regional Health Authority
Innovation Norway
The Norwegian Broadcasting Corporation
The University Centre in Svalbard
Uninett, The Norwegian Research Network
Simula Research Laboratory AS
Norwegian Social Science Data services AS (NSD)

Categories:

- Statsbanker (State Banks)
- Publicly owned and operated museums

Annex 3 *Other Entities (Utilities)*

Goods

Threshold: SDR 400,000

Services

Threshold: SDR 400,000

Construction Services

Threshold: SDR 5,000,000

1. All procuring entities whose procurement is covered by the EEA utilities directive which are contracting authorities (i.e. those covered under Annex 1 and Annex 2) or public undertakings² and which have as one of their activities any of those referred to below or any combination thereof:
 - a. the provision or operation of fixed networks intended to provide a service to the public in connection with the production, transport or distribution of drinking water or the supply of drinking water to such networks;
 - b. the provision or operation of fixed networks intended to provide a service to the public in connection with the production, transport or distribution of electricity or the supply of electricity to such networks;
 - c. the provision of airport or other terminal facilities to carriers by air;
 - d. the provision of maritime or inland port or other terminal facilities to carriers by sea or inland waterway;
 - e. the provision or operation of networks³ providing a service to the public in the field of transport by urban railway, automated systems, tramway, trolley bus, bus or cable.
2. An indicative list of Other Entities (Utilities) is attached.
2. According to the EEA utilities directive, a public undertaking is any undertaking over which the contracting authorities may exercise directly or indirectly a dominant influence by virtue of their ownership of it, their financial participation therein, or the rules which govern it.
A dominant influence on the part of the contracting authorities shall be presumed when these authorities, directly or indirectly, in relation to an undertaking:
 - hold the majority of the undertaking's subscribed capital, or
 - control the majority of the votes attaching to shares issued by the undertaking, or
 - can appoint more than half of the undertaking's administrative, management or supervisory body.
3. As regards transport services, a network shall be considered to exist where the service is provided under operating conditions laid down by a competent authority, such as conditions on the routes to be served, the capacity to be made available or the frequency of the service.

Notes to Annex 3

1. Procurement for the pursuit of an activity listed above shall not be subject to this Agreement when the activity is directly exposed to competition on markets to which access is not restricted.
2. This Agreement does not cover procurement by entities included in this Annex:
 - a. for the purchase of water and for the supply of energy or of fuels for the production of energy;
 - b. for purposes other than the pursuit of their activities as described in this Annex or for the pursuit of such activities in a non-EEA country;
 - c. for purposes of re-sale or hire to third parties provided that the procuring entity enjoys no special or exclusive right to sell or hire the subject of such contracts and that other entities are free to sell or hire it under the same conditions as the procuring entity.
3. This Agreement does not cover procurement:
 - a. by a procuring entity from an affiliated undertaking⁴ ; or

4 «affiliated undertaking» means any undertaking the annual accounts of which are consolidated with those of the procuring entity in accordance with the requirements of Council Directive 83/349/EEC on consolidated accounts, or in case of entities not subject to that Directive, any undertaking over which the procuring entity may exercise, directly or indirectly, a dominant influence, or which may exercise a dominant influence over the procuring entity, or which, in common with the procuring entity, is subject to the dominant influence of another undertaking by virtue of ownership, financial participation, or the rules which govern it.

- b. by a joint venture formed exclusively by a number of procuring entities for the purpose of carrying out a relevant activity within the meaning of paragraphs (a) to (e) of this Annex, from an undertaking which is affiliated with one of these procuring entities, provided that at least 80 per cent of the average turnover of the affiliated undertaking with respect to goods, services or construction services for the preceding three years derives respectively from the provision of such services or goods to undertakings with which it is affiliated.
- When, because of the date on which an affiliated undertaking was created or commenced activities, the turnover is not available for the preceding three years, it will be sufficient for that undertaking to show that the turnover referred to in this paragraph is credible, in particular by means of business projections.
4. This Agreement does not cover procurement:
- a. by a joint venture, formed exclusively by a number of procuring entities for the purpose of carrying out activities within the meaning of paragraphs (a) to (e) of this Annex, from one of these procuring entities; or
 - b. by a procuring entity from such a joint venture of which it forms part, provided that the joint venture has been set up in order to carry out the activity concerned over a period of at least three years and that the instrument setting up the joint venture stipulates that the procuring entities, which form it, will be part thereof for at least the same period.
5. The supply of drinking water or electricity to networks which provide a service to the public by a procuring entity other than a contracting authority shall not be considered as a relevant activity within the meaning of paragraph (a) or (b) of this Annex where:
- a. the production of drinking water or electricity by the entity concerned takes place because its consumption is necessary for carrying out an activity other than that referred to in paragraphs (a) to (e) of this Annex; and
 - b. supply to the public network depends only on the entity's own consumption and has not exceeded 30 per cent of the entity's total production of drinking water or energy, having regard to the average for the preceding three years, including the current year.
6. The following shall not be considered as covered procurement:
- procurement by procuring entities operating in the fields of:
 - i. production, transport or distribution of drinking water covered under this Annex;
 - ii. airport facilities covered under this Annex;
 - iii. maritime or inland port or other terminal facilities covered under this Annex; and
 - iv. urban railway, tramway, trolley bus or bus services covered under this Annex
 in regard of goods, services, suppliers and service providers from Canada;
 - procurement by procuring entities operating in the field of production, transport or distribution of drinking water covered under this Annex in regard of suppliers and service providers from the United States;
 - procurement by procuring entities covered under this Annex of air traffic control equipment in regard of suppliers and service providers from the United States;
 - procurement by procuring entities operating in the field of airport facilities covered under this Annex in regard of suppliers and service providers from the United States and Korea;
 - procurement by procuring entities operating in the field of urban railway, tramway, trolley bus or bus services covered under this Annex in regard of suppliers and service providers from the United States;
 - procurement by procuring entities operating in the field of urban railway covered under this Annex in regard of suppliers and service providers from Japan;
 - procurement by procuring entities operating in the field of bus services covered under this Annex in regard of suppliers and service providers from Israel
- until such time as Norway has accepted that the Parties concerned provide satisfactory reciprocal access for Norwegian goods, suppliers, services and service providers to their own procurement market.
7. The provisions of Article XVIII shall not apply to suppliers and service providers of:
- Japan, Korea and the United States in contesting the award of contracts to a supplier or service provider of Parties other than those mentioned, which are small or medium-sized enterprises under the relevant provisions in Norway, until such time as Norway accepts that they no longer operate discriminatory measures in favour of certain domestic small and minority businesses;
 - Japan in contesting the award of contracts by Norwegian entities, whose value is less than the threshold applied for the same category of contracts awarded by this Party.

Indicative list of other entities (utilities):

1. *Drinking Water*
Public entities producing or distributing water pursuant to Forskrift om vannforsyning og drikkevann (FOR 2001–12–09 1372).
For instance:
Asker og Bærum vannverk
Bergen vannverk
2. *The electricity sector*
Public entities producing, transporting or distributing electricity pursuant to Lov om erverv av vannfall mv. kap. I, jf. kap V (LOV 1917–12–14 16), Lov om vasdragsreguleringer (LOV–1917–12–14 17), Lov om vassdrag og grunnvann (LOV–2000–11–24 82) or Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (LOV 1990–06–29 50).
For instance:
Alta Kraftverk
Bingsfoss Kraftverk
3. *Airports:*
Public entities providing airport facilities pursuant to Lov om luftfart (LOV–1993–06–11 101).
For instance:
Avinor AS
4. *Ports:*
Public entities operating pursuant to Lov om havner og farvann (LOV 2009–04–17 19)
For instance:
Oslo havn
Stavangerregionens havn
5. *Urban transport*
Public entities which have as one of their activities the operation of networks providing a service to the public in the field of transport by automated systems, urban railway, tramway, trolley bus, bus or cable according to Lov om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunellbane og forstadsbane m.m. (LOV 1993–06–11 100), Lov om yrkestransport med motorvogn og fartøy (LOV 2002–06–21 45) or Lov om anlegg av taugbaner og løipestrenger (LOV 1912–06–14 1).

*Annex 4
Goods*

1. This Agreement covers procurement of all goods, unless otherwise specified in this Agreement.
2. This Agreement covers only the following goods that are described in the Chapters of the CCC (Customs Co-operation Council)/Brussels nomenclature specified below and that are procured by the Ministry of Defence, its subordinated entities and entities in the field of security:

Chapter 25:	Salt; sulphur; earths and stone; plastering materials, lime and cement
Chapter 26:	Metallic ores, slag and ash
Chapter 27:	Mineral fuels, mineral oils and products of their distillation; bituminous substances; mineral waxes, except: ex 27.10 special engine fuels
Chapter 28:	Inorganic chemicals; organic and inorganic compounds of precious metals, of rare earth metals, of radio-active elements and of isotopes, except: ex 28.09 explosives ex 28.13 explosives ex 28.14 tear gas ex 28.28 explosives ex 28.32 explosives ex 28.39 explosives ex 28.50 toxic products ex 28.51 toxic products ex 28.54 explosives

Chapter 29:	Organic chemicals, except: ex 29.03 explosives ex 29.04 explosives ex 29.07 explosives ex 29.08 explosives ex 29.11 explosives ex 29.12 explosives ex 29.13 toxic products ex 29.14 toxic products ex 29.15 toxic products ex 29.21 toxic products ex 29.22 toxic products ex 29.23 toxic products ex 29.26 explosives ex 29.27 toxic products ex 29.29 explosives
Chapter 30:	Pharmaceutical products
Chapter 31:	Fertilizers
Chapter 32:	Tanning and dyeing extracts; tannins and their derivatives; dyes, colours, paints and varnishes, putty, fillers and stoppings, inks
Chapter 33:	Essential oils and resinoids; perfumery, cosmetics and toilet preparations
Chapter 34:	Soap, organic surface-active agents, washing preparations, lubricating preparations, artificial waxes, prepared waxes, polishing and scouring preparations, candles and similar articles, modelling pastes and «dental waxes»
Chapter 35:	Albuminoidal substances; glues; enzymes
Chapter 37:	Photographic and cinematographic goods
Chapter 38:	Miscellaneous chemical products, except: ex 38.19 toxic products
Chapter 39:	Artificial resins and plastic materials, cellulose esters and ethers, articles thereof, except: ex 39.03 explosives
Chapter 40:	Rubber, synthetic rubber, factice, and articles thereof, except: ex 40.11 bullet-proof tyres
Chapter 41:	Raw hides and skins (other than fur skins) and leather
Chapter 42:	Articles of leather; saddlery and harness; travel goods, handbags and similar containers; articles of animal gut (other than silk-worm gut)
Chapter 43:	Fur skins and artificial fur; manufactures thereof
Chapter 44:	Wood and articles of wood; wood charcoal
Chapter 45:	Cork and articles of cork
Chapter 46:	Manufactures of straw of esparto and of other plaiting materials; basketware and wickerwork
Chapter 47:	Paper-making material
Chapter 48:	Paper and paperboard; articles of paper pulp, of paper or of paperboard
Chapter 49:	Printed books, newspapers, pictures and other products of the printing industry; manuscripts, typescripts and plans
Chapter 65:	Headgear and parts thereof
Chapter 66:	Umbrellas, sunshades, walking-sticks, whips, riding-crops and parts thereof
Chapter 67:	Prepared feathers and down and articles made of feathers or of down; artificial flowers; articles of human hair
Chapter 68:	Articles of stone, of plaster, of cement, of asbestos, of mica and of similar materials
Chapter 69:	Ceramic products
Chapter 70:	Glass and glassware
Chapter 71:	Pearls, precious and semi-precious stones, precious metals, rolled precious metals, and articles thereof; imitation jewellery
Chapter 73:	Iron and steel and articles thereof
Chapter 74:	Copper and articles thereof
Chapter 75:	Nickel and articles thereof
Chapter 76:	Aluminium and articles thereof
Chapter 77:	Magnesium and beryllium and articles thereof

Chapter 78:	Lead and articles thereof
Chapter 79:	Zinc and articles thereof
Chapter 80:	Tin and articles thereof
Chapter 81:	Other base metals employed in metallurgy and articles thereof
Chapter 82:	Tools, implements, cutlery, spoons and forks, of base metal; parts thereof, except: ex 82.05 tools ex 82.07 tools, parts
Chapter 83:	Miscellaneous articles of base metal
Chapter 84:	Boilers, machinery and mechanical appliances; parts thereof, except: ex 84.06 engines ex 84.08 other engines ex 84.45 machinery ex 84.53 automatic data-processing machines ex 84.55 parts of machines under heading 84.53 ex 84.59 nuclear reactors
Chapter 85:	Electrical machinery and equipment; parts thereof, except: ex 85.13 telecommunication equipment ex 85.15 transmission apparatus
Chapter 86:	Railway and tramway locomotives, rolling-stock and parts thereof, except: ex 86.02 armoured locomotives, electric ex 86.03 other armoured locomotives ex 86.05 armoured wagons ex 86.06 repair wagons ex 86.07 wagons
Chapter 87:	Vehicles, other than railway or tramway rolling-stock, and parts thereof, except: ex 87.01 tractors ex 87.02 military vehicles ex 87.03 breakdown lorries ex 87.08 tanks and other armoured vehicles ex 87.09 motorcycles ex 87.14 trailers
Chapter 89:	Ships, boats and floating structures, except: ex 89.01A warships
Chapter 90:	Optical, photographic, cinematographic, measuring, checking, precision, medical and surgical instruments and apparatus; parts thereof, except: ex 90.05 binoculars ex 90.13 miscellaneous instruments, lasers ex 90.14 telemeters ex 90.28 electrical and electronic measuring instruments ex 90.11 microscopes ex 90.17 medical instruments ex 90.18 mechano-therapy appliances ex 90.19 orthopaedic appliances ex 90.20 X-ray apparatus
Chapter 91:	Manufacture of watches and clocks
Chapter 92:	Musical instruments; sound recorders or reproducers; television image and sound recorders or reproducers; parts and accessories of such articles
Chapter 94:	Furniture and parts thereof; bedding, mattresses, mattress supports, cushions and similar stuffed furnishings, except: ex 94.01A aircraft seats
Chapter 95:	Articles and manufactures of carving or moulding material
Chapter 96:	Brooms, brushes, powder-puffs and sieves
Chapter 98:	Miscellaneous manufactured articles

Annex 5 Services

This Agreement covers the following services which are identified in accordance with the United Nations Provisional Central Product Classification (CPC) as contained in document MTN.GNS/W/120 with the exceptions specified in the Notes to this Annex:

Subject	CPC Reference No.
Maintenance and repair services	6112, 6122, 633, 886
Land transport services, including armoured car services, and courier services, except transport of mail	712 (except 71235), 7512, 87304
Air transport services of passengers and freight, except transport of mail	73 (except 7321)
Transport of mail by land, except rail, and by air	71235, 7321
Telecommunications services	752
Financial services	Ex 81, 812, 814
a) Insurance services	
b) Banking and investments services	
Computer and related services	84
Accounting, auditing and bookkeeping services	862
Market research and public opinion polling services	864
Management consulting services and related services	865, 866
Architectural services; engineering services and integrated engineering services, urban planning and landscape architectural services; related scientific and technical consulting services; technical testing and analysis services	867
Advertising services	871
Building-cleaning services and property management services	874, 822
Publishing and printing services on a fee or contract basis	88442
Sewage and refuse disposal; sanitation and similar services	94

Notes to Annex 5

1. Banking and investment services under Financial services on the list above do not include financial services in connection with issue, sale, purchase and transfer of securities or other financial instruments, and central bank services.
2. Management consulting services on the list above do not include arbitration and conciliation services.
3. Procurement by procuring entities covered under Annexes 1, 2 and 3 of any of the services covered under this Annex is a covered procurement in regard of a particular Party's provider of service only to the extent that such Party has covered that service under its Annex 5.
4. Covered services do not include services which entities have to procure from another entity pursuant to an exclusive right established by a published law, regulation or administrative provision.

Annex 6
Construction Services

List of Division 51, CPC:

All services listed in Division 51.

Note to Annex 6

Procurement by procuring entities covered under Annexes 1, 2 and 3 of any of the services covered under this Annex is a covered procurement in regard of a particular Party's provider of service only to the extent that such Party has covered that service under its Annex 6.

Annex 7
General Notes

1. This Agreement does not cover:
 - a. procurement for the acquisition, development, production or co-production of programme material by broadcasters and contracts for broadcasting time;
 - b. procurement of agricultural products made in furtherance of agricultural support programmes and human feeding programmes.
2. Procurement by procuring entities covered under Annexes 1 and 2 in connection with activities in the fields of drinking water, energy, transport and the postal sector are not covered by this Agreement, unless covered under Annex 3.
3. This Agreement shall not apply to Svalbard.

Norway's Appendix II, III and IV

Appendix II

Electronic or Paper Media utilized by Parties for the Publication of Laws, regulations, judicial decisions, administrative rulings of general application, standard contract clauses, and procedures regarding Government Procurement covered by this Agreement pursuant to Article VI

Norway

Norsk Lovtidend (Norwegian Law Gazette), www.lovdata.no

Appendix III

Electronic or Paper Media utilized by Parties for the Publication of Notices required by Articles VII, IX:7 and XVI:2 pursuant to Article VI

Norway

Supplement to the Official Journal of the European Communities, Tenders Electronic Daily (TED), <http://ted.europa.eu>

Doffin – Database for public procurement, www.doffin.no

Appendix IV

Website address or addresses where parties publish procurement statistics pursuant to Article XVI:5 and notices concerning awarded contracts pursuant to Article XVI:6

Norway

Norway does currently not publish its statistics pursuant to Article XVI:5 or notices concerning awarded contracts pursuant to Article XVI:6.

Appendix 2

Annex A

Decision of the Committee on Government Procurement on Notification Requirements under Articles XIX and XXII of the Agreement

[Decision of 30 March 2012]

The Committee on Government Procurement,

Considering the importance of transparency of laws and regulations relevant to this Agreement, including changes thereto as required by Article XXII:5 of the Agreement;

Considering also the importance of maintaining accurate lists of entities covered under a Party's Annexes to Appendix I of the Agreement, in accordance with Article XIX of the Agreement;

Acknowledging the challenges to Parties of submitting timely notifications to the Committee of changes to their laws and regulations relevant to the Agreement, as required by Article XXII:5 of the Agreement, and of proposed rectifications to its Annexes to Appendix I, as required by Article XIX:1 of the Agreement;

Considering that the provisions of Article XIX of the Agreement distinguish between notifications of proposed rectifications that do not change the mutually agreed coverage provided for in the Agreement and other types of proposed modifications of its Annexes to Appendix I;

Recognizing that technological changes have allowed many Parties to make use of electronic means to provide information on their government procurement regimes and to notify Parties of changes to that regime;

Hereby decides as follows:

Annual Notifications of Changes in Laws and Regulations

1. Where a Party maintains officially designated electronic media that provide links to its current laws and regulations relevant to this Agreement and its laws and regulations are available in one of the WTO official languages, and such media are listed in Appendix II, the Party may fulfil the requirement in Article XXII:5 by notifying the Committee annually, at the end of the year, of any changes unless such changes are substantive, that is, they may affect the Party's obligations under the Agreement; and in such cases, a notification shall be made immediately.
2. The Parties shall have an opportunity to discuss the annual notification of a Party during the first informal meeting of the Committee in the following year.

Proposed Rectifications of a Party's Annexes to Appendix 1

3. The following changes to a Party's Annexes to Appendix I shall be considered a rectification under Article XIX of the Agreement:
 - a. a change in the name of an entity;
 - b. merger of two or more entities listed within an Annex; and
 - c. the separation of an entity listed in an Annex into two or more entities that are all added to the entities listed in the same Annex.
4. In the case of proposed rectifications to a Party's Annexes under Appendix I covered under paragraph 3, the Party shall notify the Committee every two years, commencing with the entry into force of the Protocol of Amendment to the Existing (1994) Agreement.
5. A Party may notify the Committee of an objection to a proposed rectification within 45 days from the date of the circulation to the Parties of the notification. In accordance with Article XIX:2, where a Party submits an objection, it shall set out the reasons for the objection, including the reasons why it believes the proposed rectification would affect the mutually agreed coverage under the Agreement and therefore the proposed rectification is not subject to paragraph 3. If there is no written objection, the proposed rectifications become effective 45 days after the circulation of the notification, as provided for in Article XIX:5(a).
6. Within four years of the adoption of this Decision, the Parties shall review its operation and effectiveness, and make any necessary adjustments.

Annex B
Decision of the Committee on Government Procurement
on Adoption of Work Programmes

[Decision of 30 March 2012]

The Committee on Government Procurement,

Noting that pursuant to Article XXII:8(b), the Committee may adopt a decision listing additional work programmes, which the Committee shall undertake to facilitate the implementation of the Agreement and the negotiations provided for in Article XXII:7 of the Agreement;

Decides as follows:

1. The following work programmes are added to the list of work programmes on which the Committee shall conduct future work:
 - a. a review of the use, transparency and the legal frameworks of public-private partnerships, and their relationship to covered procurement;
 - b. the advantages and disadvantages of developing common nomenclature for goods and services; and
 - c. the advantages and disadvantages of developing standardized notices.
2. The Committee shall develop the scope and timetable for each such work programme at a later date.
3. The Committee shall periodically review this list of programmes and make appropriate adjustments.

Annex C
Decision of the Committee on Government Procurement
on a Work Programme on SMEs

[Decision of 30 March 2012]

The Committee on Government Procurement,

Noting that Article XXII:8(a) of the Agreement on Government Procurement (Agreement) provides that the Parties shall adopt and periodically review a work programme, including a work programme on small and medium-sized enterprises (SMEs);

Recognizing the importance of facilitating the participation of SMEs in government procurement; and

Recognizing that Parties have agreed in Article XXII:6 to seek to avoid introducing or continuing discriminatory measures that distort open procurement;

Hereby adopts the following work programme with respect to SMEs:

1. *Initiation of Work Programme on SMEs:* At the first meeting of the Committee after the entry into force of the Protocol of Amendment to the Existing (1994) Agreement, the Committee shall initiate a Work Programme on SMEs. The Committee shall review measures and policies for SMEs that the Parties use to assist, promote, encourage, or facilitate participation by SMEs in government procurement and prepare a report of the results of the review.
2. *Avoidance of Discriminatory SME Measures:* The Parties shall avoid introducing discriminatory measures that favour only domestic SMEs and shall discourage the introduction of such measures and policies by acceding Parties.
3. *Transparency Programme and SME Survey*
 - 3.1 *Transparency Programme*
 Upon entry into force of the Protocol of Amendment to the Existing (1994) Agreement, the Parties that maintain in their Appendix I specific provisions on SMEs, including set-asides, shall notify the Committee of such measures and policies. The notification should include a full description of the measures and policies, their relevant legal framework together with their operation and the value of the procurement subject to such measures. In addition, those Parties shall notify the Committee of any substantial change in such measures and policies, in accordance with Article XXII:5 of the Agreement.
 - 3.2 *SME Survey*
 - a. The Committee shall survey the Parties, through the use of a questionnaire seeking information regarding the measures and policies used to assist, promote, encourage, or facilitate participation by SMEs in government procurement. The questionnaire should seek information from each Party regarding:
 - i. a description of the measures and policies used by the Party, including the economic, social, and other goals of the measures and policies and how they are administered;
 - ii. how the Party defines SMEs;
 - iii. the extent to which the Party has specialized agencies or institutions to assist SMEs with respect to government procurement;

- iv. the level of participation in government procurement in terms of both value and number of contracts awarded to SMEs;
 - v. a description of SME subcontracting measures and policies, including subcontracting goals, guarantees, and incentives;
 - vi. facilitation of SMEs participation in joint bidding (with other large or small suppliers);
 - vii. measures and policies focused on providing opportunities for SMEs to participate in government procurement (such as enhanced transparency and availability of government procurement information to SMEs; simplifying qualifications for participation in tendering; reducing contract sizes; and ensuring timely payments for deliveries of goods and services); and
 - viii. the use of government procurement measures and policies to stimulate SME innovation.
 - b. **Compilation of SME Survey by WTO Secretariat:** The WTO Secretariat shall fix a deadline for the transmission of the responses to the questionnaire by all Parties to the WTO Secretariat. Upon receipt of the responses, the Secretariat shall prepare a compilation of the responses and circulate the responses and the compilation to the Parties. The Secretariat shall include a list of Parties with outstanding responses.
 - c. **Exchanges among Parties on Responses to SME Questionnaires:** On the basis of the document prepared by the WTO Secretariat, the Committee shall establish a period for the exchange of questions, requests for additional information, and comments on the responses of the other Parties.
4. *Assessment of the Results of SME Survey and Implementation of Its Outcome*
- 4.1 *Assessment of the Results of SME Survey*
- The Committee shall identify the measures and policies that it considers to be best practices for promoting and facilitating the participation of SMEs of the Parties in government procurement and prepare a report that includes the best practices of the measures and policies and a list of the other measures.
- 4.2 *Implementation of the Outcome of the SME Survey*
- a. The Parties shall promote the adoption of the best practices identified in the assessment of the survey to encourage and facilitate participation of SMEs of the Parties in government procurement.
 - b. With respect to other measures, the Committee shall encourage the Parties that maintain such measures to review them with a view to eliminating them or applying them to the SMEs of the other Parties. These Parties shall inform the Committee about the outcome of the review.
 - c. The Parties that maintain other measures shall include the value of the procurement subject to such measures in the statistics that they submit to the Committee pursuant to Article XVI:4 of the Agreement.
 - d. Parties may request the inclusion of such other measures in future negotiations under Article XXII:7 of the Agreement, and such requests shall be favorably considered by the Party maintaining such measures.
5. *Review*
- Two years after the entry into force of the Protocol of Amendment to the Existing (1994) Agreement, the Committee shall review the effect of the best practices on expanding the participation of SMEs of the Parties in government procurement, and consider whether other practices would further enhance participation by SMEs. It may also consider the effect of other measures on the participation by SMEs of the other Parties in the government procurement of the Parties maintaining such measures.

Annex D
Decision of the Committee on Government Procurement
on a Work Programme on the Collection and Reporting of Statistical Data

[Decision of 30 March 2012]

The Committee on Government Procurement,

Noting that Article XXII:8(a) of the Agreement on Government Procurement (Agreement) provides that the Parties shall adopt and periodically review a work programme, including a work programme on the collection and reporting of statistical data;

Considering the importance of the collection and reporting of statistical data, as required by Article XVI:4 of the Agreement on Government Procurement (Agreement), in providing transparency of procurement covered under the Agreement;

Considering that statistical data that illustrate the extent to which the Parties procure goods and services covered by the Agreement from other Parties to the Agreement could be an important tool in encouraging other WTO Members to accede to the Agreement;

Recognizing the overall challenges of Parties to the Agreement in collecting data in the area of government procurement and in particular in determining the country of origin of the goods and services that they procure under the Agreement; and

Recognizing that Parties use different methodologies in their collection of statistics to meet the reporting requirements in Article XVI:4 of the Agreement, and may use different methodologies in the collection of data for central government entities and sub-central government entities;

Hereby adopts the following work programme with respect to the collection and reporting of statistical data:

1. *Initiation of Work Programme on the Collection and Reporting of Statistical Data:* At the first meeting of the Committee after the entry into force of the Protocol of Amendment to the Existing (1994) Agreement, the Committee shall initiate a Work Programme on the Collection and Reporting of Statistical Data. The Committee shall review the collection and reporting of statistical data by the Parties, consider the potential of harmonizing them, and prepare a report of the results.
2. *Submission of Data by the Parties:* The Committee shall agree on a date by which each Party shall submit to the Committee the following information with respect to statistical data on procurement covered by the Agreement:
 - a. a description of the methodology that it uses to collect, evaluate, and report statistical data, above and below Agreement thresholds and for procurement described in paragraph 4.2(c) of the SME Work Programme, including whether it bases the data on procurement covered by the Agreement on the full value of awarded contracts or the total expenditure for procurement in a given time-frame;
 - b. whether the statistical data that it collects includes the country of origin of the goods or services that are procured, and if so, how it determines or estimates the country of origin, and the technical impediments in collecting country of origin data;
 - c. an explanation of the classifications used in statistical reports; and
 - d. a description of the sources of data.
3. *Compilation of Submissions:* The Secretariat shall prepare a compilation of the submissions and circulate the submissions and the compilation to the Parties. The Secretariat shall include a list of Parties with outstanding submissions.
4. *Recommendations:* The Committee shall review the submissions of the Parties and make recommendations on:
 - a. whether the Parties should adopt a common method for collection of statistics;
 - b. whether the Parties are able to standardize the classifications in the statistical data reported to the Committee;
 - c. means for facilitating the collection of country of origin of goods and services covered by the Agreement; and
 - d. other technical issues in government procurement data reporting raised by any Party.
5. The Committee shall develop, as appropriate, recommendations relating to:
 - a. potential harmonization of statistical reporting with the aim of including government procurement statistics in the annual reporting of the WTO;
 - b. the Secretariat's provision of technical assistance relating to statistical reporting to WTO Members that are in the process of acceding to the Agreement; and
 - c. means of ensuring that WTO Members that are acceding to the Agreement have the appropriate means for complying with statistical data collection and reporting requirements.

6. *Analysis of data:* The Committee shall consider how the statistical data submitted to the Secretariat annually by Parties may be used for further analyses to facilitate greater understanding of the economic importance of the Agreement, including the impact of thresholds on the performance of the Agreement.

Annex E

Decision of the Committee on Government Procurement on a Work Programme on Sustainable Procurement

[Decision of 30 March 2012]

The Committee on Government Procurement,

Noting that Article XXII:8(a) of the Agreement on Government Procurement (Agreement) provides that the Parties shall adopt and periodically review a work programme, including a work programme on sustainable procurement;

Recognizing that several Parties have developed national and sub-national sustainable procurement policies;

Affirming the importance of ensuring that all procurement is undertaken in accordance with the principles of non-discrimination and transparency as reflected in the Agreement;

Hereby adopts a work programme with respect to sustainable procurement:

1. *Initiation of Work Programme on Sustainable Procurement:* At the first meeting of the Committee after the entry into force of the Protocol of Amendment to the Existing (1994) Agreement, the Committee shall initiate a Work Programme on Sustainable Procurement.
2. The work programme shall examine topics that include:
 - a. the objectives of sustainable procurement;
 - b. the ways in which the concept of sustainable procurement is integrated into national and sub-national procurement policies;
 - c. the ways in which sustainable procurement can be practiced in a manner consistent with the principle of «best value for money»; and
 - d. the ways in which sustainable procurement can be practiced in a manner consistent with Parties' international trade obligations.
3. The Committee shall identify measures and policies that it considers to be sustainable procurement practiced in a manner consistent with the principle of «best value for money» and with Parties' international trade obligations and prepare a report that lists the best practices of the measures and policies.

Annex F

Decision of the Committee on Government Procurement on a Work Programme on Exclusions and Restrictions in Parties' Annexes

[Decision of 30 March 2012]

The Committee on Government Procurement,

Noting that Article XXII:8(a) of the Agreement on Government Procurement (Agreement) provides that the Parties shall adopt and periodically review a work programme, including a work programme on exclusions and restrictions in Parties' Annexes;

Recognizing that Parties have included exclusions and restrictions in their respective Annexes to Appendix I of the Agreement (exclusions and restrictions);

Recognizing the importance of transparent measures regarding government procurement; and

Considering the importance of progressively reducing and eliminating exclusions and restrictions in future negotiations provided for in Article XXII:7 of the Agreement;

Hereby adopts the following work programme with respect to exclusions and restrictions in Parties' Annexes:

1. *Initiation of Work Programme on Exclusions and Restrictions:* At the first meeting of the Committee after the entry into force of the Protocol of Amendment to the Existing (1994) Agreement, the Committee shall initiate a Work Programme on Exclusions and Restrictions in Parties' Annexes with the objectives of:
 - a. enhancing transparency with respect to the scope and effect of exclusions and restrictions specified in Parties' Annexes to Appendix I to the Agreement; and
 - b. providing information relating to exclusions and restrictions to facilitate negotiations provided for in Article XXII:7 of the Agreement.

2. *Transparency Programme:* Each Party shall submit to the Committee, no later than six months following the initiation of the Work Programme, a list of:
 - a. country specific exclusions it maintains in its Annexes to Appendix I to the Agreement; and
 - b. any other exclusion or restriction specified in its Annexes to Appendix I to the Agreement that falls within the scope of Article II:2(e) of the Agreement, except for exclusions or restrictions under review in the Work Programme on SMEs or where a Party has a commitment to phase out an exclusion or restriction in an Annex to Appendix I to the Agreement.
3. *Compilation of Submissions:* The Secretariat shall prepare a compilation of the submissions and circulate the submissions and the compilation to the Parties. The Secretariat shall include a list of Parties with outstanding submissions.
4. *Requests for Additional Information:* Any Party may periodically request additional information concerning any exclusion or restriction within the scope of paragraph 2(a) and (b), including measures that fall within the scope of any exclusion or restriction, their legal framework, implementation policies and practices and the value of the procurement subject to such measures. A Party receiving such a request shall promptly provide the requested information.
5. *Compilation of Additional Information:* The Secretariat shall prepare a compilation of the additional information in respect of any Party and shall circulate it to the Parties.
6. *Review by the Committee:* At the annual meeting provided for in Article XXI:3(a) of the Agreement, the Committee shall review the information submitted by Parties with the view to determining whether it provides:
 - a. the fullest possible degree of transparency with respect to the exclusions and restrictions specified in Parties' Annexes to Appendix I to the Agreement; and
 - b. satisfactory information to facilitate the negotiations provided for in Article XXII:7 of the Agreement.
7. *New Party Acceding to the Agreement:* A new Party that accedes to the Agreement shall submit to the Committee the list in paragraph 2 within six months of its accession.

Annex G

Decision of the Committee on Government Procurement on a Work Programme on Safety Standards in International Procurement

[Decision of 30 March 2012]

The Committee on Government Procurement,

Noting that Article XXII:8(a) of the Agreement on Government Procurement (Agreement) provides that the Parties shall adopt and periodically review a work programme, including a work programme on safety standards in international procurement;

Noting that Article X:1 of the Agreement provides that procuring entities «shall not prepare, adopt or apply any technical specification with the purpose or the effect of creating unnecessary obstacles to international trade»;

Noting that Article III:2(a) of the Agreement does not prevent Parties from imposing or enforcing measures necessary to protect of public safety, provided that such measures are not applied in a manner that would constitute a means of arbitrary or unjustified discrimination or a disguised restriction on international trade;

Recognizing the need for a balanced approach between public safety and unnecessary obstacles to international trade;

Recognizing that diverging practices among the Parties as regards public safety may have an adverse effect on the performance of the Agreement;

Hereby adopts the following work programme with respect to safety standards:

1. *Initiation of Work Programme on Safety Standards in International Procurement:* At the first meeting of the Committee after the entry into force of the Protocol of Amendment to the Existing (1994) Agreement, the Committee shall initiate a Work Programme on Safety Standards in International Procurement.
2. The Work Programme shall examine topics with the view to sharing best practices on items that include:
 - a. The manner in which public safety concerns are addressed in legislation, regulations and practices of the Parties and guidelines relating to the implementation of the Agreement by procuring entities;
 - b. The relationship between the technical specifications provisions in Article X and protection of public safety in Article III of the Agreement and in the Parties' Annexes to Appendix 1;
 - c. The best practices that may be adopted to protect public safety in light of the provisions on technical specifications and tender documentation in Article X.
3. The Committee shall develop the scope and timetable for the examination of each topic identified in paragraph 2. The Committee shall prepare a report that summarizes the outcome of its examination of these issues and lists the best practices identified in paragraph 2(c).

Protokoll til endring av Avtale om offentlig innkjøp

Partene i *avtalen om offentlige innkjøp*, utferdiget i Marrakech 15. april 1994 (heretter kalt «avtalen av 1994»),

som har gjennomført nye forhandlinger i henhold til artikkel XXIV nr. 7 bokstav b) og c) i avtalen av 1994, er herved blitt enige om følgende:

1. Fortalen, artikkel I til og med XXIV og tilleggene til avtalen av 1994 oppheves og erstattes med bestemmelsene fastsatt i vedlegget til denne protokoll.
2. Denne protokoll skal være åpen for godkjenning av partene i avtalen av 1994.
3. Denne protokoll skal tre i kraft for de av partene i avtalen av 1994 som har deponert sine respektive godkjenningsdokumenter, den 30. dagen etter at to tredeler av partene i avtalen av 1994 har deponert dokumentene. Deretter skal protokollen tre i kraft for hver av partene i avtalen av 1994 som har deponert sitt godkjenningsdokument, den 30. dagen etter at parten har deponert dokumentet.
4. Denne protokoll skal deponeres hos WTOs generaldirektør, som umiddelbart skal gi hver part i avtalen av 1994 en bekreftet kopi av denne protokoll samt en underretning om hver godkjenning av avtalen.
5. Denne protokoll skal registreres i samsvar med bestemmelsene i artikkel 102 i De forente nasjoners pakt.

Utferdiget i Genève 30. mars to tusen og tolv i ett enkelt eksemplar, på engelsk, fransk og spansk, med samme gyldighet for hver av tekstene med mindre noe annet er bestemt om denne avtales tillegg.

Vedlegg til protokollen om endring av avtalen om offentlige innkjøp

Fortale

Partene i denne avtale (heretter kalt «partene»),

som erkjenner behovet for en effektiv multilateral ramme for offentlige anskaffelser, med sikte på å skape en mer liberal og mer omfattende verdenshandel og på å bedre rammen for verdens handelssamkvem,

som erkjenner at tiltak som gjelder offentlige anskaffelser, ikke bør utarbeides, vedtas eller anvendes for å beskytte innenlandske leverandører, varer eller tjenester, eller for å forskjellsbehandle utenlandske leverandører, varer eller tjenester,

som erkjenner at ordningene for offentlige anskaffelser må kjennetegnes av integritet og forutsigbarhet for å sikre at offentlige midler forvaltes effektivt og hensiktsmessig, at partenes økonomi gir de ønskede resultater, og at det multilaterale handelssystem virker etter sin hensikt,

som erkjenner at forpliktelsene om prosedyrer etter denne avtale må være tilstrekkelig fleksible til å ta høyde for de konkrete forhold hos den enkelte part,

som erkjenner at det er nødvendig å ta hensyn til finansielle, utviklingsmessige og handelsmessige behov i utviklingsland, særlig i de minst utviklede landene,

som erkjenner betydningen av at tiltak i forbindelse med offentlige anskaffelser er gjennomsliktige, at anskaffelser gjennomføres på en gjennomsliktig og upartisk måte, og at interessekonflikter og korrupsjon hindres, i samsvar med gjeldende internasjonale instrumenter som De forente nasjoners konvensjon om korrupsjon,

som erkjenner betydningen av å bruke og oppmuntre til bruk av elektroniske midler ved anskaffelser som omfattes av denne avtale,

som ønsker å oppfordre WTO-medlemmer som ikke er part i denne avtale, til å godkjenne og tiltre den, *er herved blitt enige om følgende:*

Artikkel I *Definisjoner*

I denne avtale menes med

- a. *kommersielle varer eller tjenester*: en type varer eller tjenester som vanligvis selges eller tilbys for salg i det kommersielle markedet til, og som regelmessig kjøpes inn av, ikke-offentlige kjøpere for ikke-offentlige formål,
- b. *komité*: komiteen for offentlige anskaffelser opprettet i henhold til artikkel XXI nr. 1,
- c. *bygge- og anleggsarbeid*: et arbeid som har som formål å oppføre byggverk uansett hvilke midler som benyttes, basert på hovedgruppe 51 i De forente nasjoners sentrale produktgruppering (CPC),
- d. *land*: også ethvert atskilt tollområde som er part i denne avtale. Når det gjelder et atskilt tollområde som er part i denne avtale, skal ordet «nasjonal», når det brukes til å betegne et uttrykk i denne avtale, anses å gjelde dette tollområdet, med mindre noe annet er oppgitt,
- e. *dager*: kalenderdager,
- f. *elektronisk auksjon*: en gjentakende prosess som omfatter bruk av elektroniske midler, slik at leverandører kan legge fram enten nye priser eller nye verdier for kvantifiserbare, ikke-prissatte tilbudselementer knyttet til tildelingskriteriene, eller begge, og som resulterer i en rangering eller omrangering av tilbud,

- g. *skriftlig eller i skriftlig form*: ethvert uttrykk i form av ord eller tall som kan leses, gjengis og senere formidles. Det kan omfatte elektronisk overført og lagret informasjon,
- h. *konkurranse uten forutgående kunngjøring*: en anskaffelsesprosedyre der oppdragsgiveren kontakter en eller flere leverandører etter eget valg,
- i. *tiltak*: enhver lov, forskrift, prosedyre, forvaltningsmessig veiledning eller praksis, eller enhver handling en oppdragsgiver foretar med hensyn til en dekket anskaffelse,
- j. *fast liste*: en liste over leverandører som en oppdragsgiver har besluttet tilfredsstillende vilkårene for å stå på denne listen, og som oppdragsgiveren har til hensikt å bruke mer enn én gang,
- k. *kunngjøring av konkurranse*: en kunngjøring offentliggjort av en oppdragsgiver med oppfordring til interesserte leverandører om å søke om å få delta, inngi tilbud eller begge deler,
- l. *gjenkjøpsavtale*: et vilkår eller en forpliktelse som stimulerer lokal utvikling eller bedrer en parts betalingsbalansekonti, som bruk av innenlandsk innhold, lisensiering av teknologi, investering, mothandel og tilsvarende tiltak eller krav,
- m. *åpen anbudskonkurranse*: en anskaffelsesprosedyre der alle interesserte leverandører kan inngi tilbud,
- n. *person*: en fysisk eller juridisk person,
- o. *oppdragsgiver*: en enhet som dekkes av en parts vedlegg 1, 2 eller 3 til tillegg I,
- p. *kvalifisert leverandør*: en leverandør som en oppdragsgiver anerkjenner har tilfredsstillende vilkårene for deltakelse,
- q. *begrenset anbudskonkurranse*: en anskaffelsesprosedyre der bare kvalifiserte leverandører blir innbudt av oppdragsgiveren til å inngi tilbud,
- r. *tjenester*: også bygge- og anleggsarbeider, med mindre noe annet er oppgitt,
- s. *standard*: et dokument som er godkjent av et anerkjent organ, og som for felles og gjentatt bruk fastsetter ikke-ufraknelige regler, retningslinjer eller egenskaper for varer eller tjenester eller tilhørende prosesser og fremstillingsmetoder. Det kan også omfatte eller utelukkende gjelde krav til terminologi, symboler, emballasje, merking eller etikettering for en vare, tjeneste, prosess eller fremstillingsmetode,
- t. *leverandør*: en person eller gruppe av personer som leverer eller kan levere varer eller tjenester, og
- u. *teknisk spesifisering*: et tilbudskrav som
 - i. fastsetter egenskapene ved varer eller tjenester som skal anskaffes, herunder kvalitet, ytelse, sikkerhet og mål, eller prosesser og metoder brukt ved fremstillingen eller fremskaffelsen, eller
 - ii. gjelder krav til terminologi, symboler, emballasje, merking eller etikettering for en vare eller tjeneste.

Artikkel II

Virkeområde og dekningsomfang

Anvendelse av avtalen

1. Denne avtale får anvendelse på alle tiltak som gjelder en dekket anskaffelse, uansett om den foretas utelukkende eller delvis ved hjelp av elektroniske midler eller ikke.
2. I denne avtale menes med «dekket anskaffelse» en anskaffelse for offentlige formål
 - a. av varer, tjenester eller en kombinasjon av varer og tjenester
 - i. som nærmere angitt i hver parts vedlegg til tillegg I, og
 - ii. som ikke anskaffes med sikte på kommersielt salg eller videresalg eller for bruk i produksjon av varer eller yting av tjenester med sikte på kommersielt salg eller videresalg,
 - b. ved ethvert kontraktsmiddel, herunder kjøp, leasing og leie eller kjøp på avbetaling, med eller uten kjøpsopsjon,
 - c. som har en verdi, beregnet i samsvar med nr. 6 til 8, som tilsvarer eller overstiger den relevante terskelverdi fastsatt i en parts vedlegg til tillegg I, på tidspunktet for offentliggjøringen av en kunngjøring i samsvar med artikkel VII,
 - d. som foretas av en oppdragsgiver, og
 - e. som ikke på annet vis er unntatt fra dekningsomfanget i nr. 3 eller en parts vedlegg til tillegg I.
3. Med mindre noe annet er fastsatt i en parts vedlegg til tillegg I, gjelder denne avtale ikke
 - a. erverv eller leie av jord, eksisterende bygninger eller annen fast eiendom eller rettigheter til slik eiendom,
 - b. avtaler utenfor kontraktsforhold eller enhver form for bistand som en part gir, herunder samarbeidsavtaler, tilskudd, lån, tilførsler av egenkapital, garantier og skattemessige insentiver,
 - c. anskaffelse eller erverv av fiskalagentur eller depositartjenester, avviklings- og forvaltningstjenester for regulerte finansinstitusjoner, eller tjenester knyttet til salg, innløsning og distribusjon av offentlig gjeld, herunder lån og statsobligasjoner, sedler og andre verdipapirer,
 - d. offentlige ansettelseskontrakter,

- e. anskaffelser som gjennomføres
 - i. for det bestemte formål å gi internasjonal bistand, herunder utviklingshjelp,
 - ii. i henhold til særlige prosedyrer eller vilkår nedfelt i en internasjonal avtale om troppestasjonering eller knyttet til signatarstatenes felles gjennomføring av et prosjekt, eller
 - iii. i henhold til særlige prosedyrer eller vilkår som gjelder for en internasjonal organisasjon, eller som finansieres ved internasjonale tilskudd, lån eller annen bistand når prosedyren eller vilkårene som anvendes, vil være i strid med bestemmelser i denne avtale.
- 4. Hver part skal angi følgende i vedleggene til tillegg I:
 - a. i vedlegg 1, statlige oppdragsgivere som foretar anskaffelser dekket av denne avtale,
 - b. i vedlegg 2, offentlige regionale og lokale oppdragsgivere som foretar anskaffelser dekket av denne avtale,
 - c. i vedlegg 3, øvrige oppdragsgivere som foretar anskaffelser dekket av denne avtale,
 - d. i vedlegg 4, varene dekket av denne avtale,
 - e. i vedlegg 5, tjenestene, med unntak av bygge- og anleggsarbeider, dekket av denne avtale,
 - f. i vedlegg 6, bygge- og anleggsarbeidene dekket av denne avtale, og
 - g. i vedlegg 7, generelle noter.
- 5. Når en oppdragsgiver, i forbindelse med en dekket anskaffelse, krever at personer som ikke dekkes av en parts vedlegg til tillegg I, foretar anskaffelser i henhold til særlige krav, skal artikkel IV få tilsvarende anvendelse på disse kravene.

Fastsettelse av verdi

- 6. Ved beregning av verdien av en anskaffelse med sikte på å fastslå om det er en dekket anskaffelse, skal en oppdragsgiver
 - a. ikke dele anskaffelsen opp i separate anskaffelser og heller ikke velge eller bruke en særlig metode for verdifastsettelse for å beregne verdien av anskaffelsen i den hensikt å unngå, helt eller delvis, at denne avtale kommer til anvendelse, og
 - b. ta med den samlede beregnede maksimale verdien av anskaffelsen i løpet av hele dens varighet, enten den tildeles én eller flere leverandører, idet det tas hensyn til alle former for vederlag, herunder
 - i. premier, gebyrer, provisjoner og renteinntekter, og
 - ii. når anskaffelsen gir mulighet for opsjoner, den samlede verdien av opsjonene.
- 7. Når et enkelt behov for en anskaffelse fører til at mer enn én kontrakt tildeles, eller til at kontrakter tildeles i atskilte deler (heretter kalt «periodiske kontrakter»), skal den samlede beregnede maksimale verdien fastsettes på grunnlag av
 - a. verdien av periodiske kontrakter for samme type varer eller tjenester som er tildelt i løpet av de foregående tolv månedene eller oppdragsgiverens foregående regnskapsår, om mulig justert for å ta hensyn til forventede endringer i mengden eller verdien av varen eller tjenesten som skal anskaffes i løpet av den påfølgende tolv månedersperioden, eller
 - b. den beregnede verdien av periodiske kontrakter for samme type varer eller tjenester som skal tildeles i løpet av de neste tolv månedene etter at den første kontrakten er tildelt, eller i løpet av oppdragsgivers regnskapsår.
- 8. Ved anskaffelser som gjelder leasing, leie eller kjøp på avbetaling av varer eller tjenester, eller anskaffelser der det ikke er fastsatt en samlet pris, skal grunnlaget for verdifastsettelsen
 - a. ved tidsbegrensede kontrakter
 - i. av inntil tolv måneders varighet være den samlede beregnede maksimale verdien for kontraktens løpetid, eller
 - ii. av mer enn tolv måneders varighet være den samlede beregnede maksimale verdien, herunder den beregnede restverdien,
 - b. ved tidsubegrensede kontrakter være den beregnede månedlige raten multiplisert med 48, og
 - c. der det er usikkert om kontrakten skal være tidsbegrenset, skal bestemmelsen i bokstav b) benyttes.

Artikkel III

Sikkerhet og generelle unntak

- 1. Ingen bestemmelse i denne avtale skal tolkes slik at den hindrer en part i å treffe tiltak eller unnlate å røpe opplysninger den betrakter som nødvendige for å verne sine sentrale sikkerhetsinteresser knyttet til anskaffelser av våpen, ammunisjon eller krigsmateriell eller anskaffelser som er uunnværlige av hensyn til den nasjonale sikkerhet eller nasjonale forsvarsformål.

2. Med forbehold for kravet om at slike tiltak ikke anvendes på en måte som ville utgjøre et middel til vilkårlig eller urettmessig forskjellsbehandling mellom parter der samme vilkår gjelder, eller en skjult begrensning av internasjonal handel, skal ingen bestemmelse i denne avtale tolkes slik at den hindrer en part i å treffe eller håndheve tiltak som
 - a. er nødvendige for å verne offentlig moral, orden eller sikkerhet,
 - b. er nødvendige for å verne menneskers, dyrs eller planter liv og helse,
 - c. er nødvendige for å verne immaterielle rettigheter, eller
 - d. er tilknyttet varer eller tjenester fra personer med nedsatt funksjonsevne, humanitære institusjoner eller fengselsarbeid.

Artikkel IV *Alminnelige prinsipper*

Ikke-diskriminering

1. Ved alle tiltak som gjelder en dekket anskaffelse, skal hver part, herunder dens oppdragsgivere, umiddelbart og uten vilkår gi en annen parts varer og tjenester, og en annen parts leverandører som tilbyr slike varer eller tjenester fra en part, en behandling som ikke er mindre gunstig enn den behandling parten, herunder dens oppdragsgivere, gir
 - a. innenlandske varer, tjenester og leverandører, og
 - b. varer, tjenester og leverandører fra en annen part.
2. Ved alle tiltak som gjelder en dekket anskaffelse, skal en part, herunder dens oppdragsgivere, unnlate
 - a. å behandle en lokalt etablert leverandør mindre gunstig enn en annen lokalt etablert leverandør på grunnlag av graden av utenlandsk tilknytning eller eierskap, eller
 - b. å forskjellsbehandle en lokalt etablert leverandør på grunnlag av at varene eller tjenestene denne leverandøren tilbyr til en bestemt anskaffelse, er varer eller tjenester fra en annen part.

Bruk av elektroniske midler

3. Når en dekket anskaffelse foretas elektronisk, skal oppdragsgiveren
 - a. sørge for at anskaffelsen foretas ved bruk av IT-systemer og tilhørende programvare, herunder systemer og programvare forbundet med verifisering og kryptering av informasjon, som er allment tilgjengelige og virker sammen med andre allment tilgjengelige IT-systemer og tilhørende programvare, og
 - b. opprettholde ordninger som sørger for at søknader om deltakelse og tilbud er sikret integritet, blant annet ved å fastsette mottakstidspunkt og hindre uvedkommende tilgang.

Gjennomføring av anskaffelser

4. En oppdragsgiver skal foreta en dekket anskaffelse på en gjennomiktig og upartisk måte som
 - a. er i samsvar med bestemmelsene i denne avtale, og bruke anskaffelsesprosedyrer som åpen anbudskonkurranse, begrenset anbudskonkurranse og konkurranse uten forutgående kunngjøring,
 - b. hindrer interessekonflikter og
 - c. forebygger korrupsjon.

Opprinnelsesregler

5. Ved dekkede anskaffelser skal en part ikke anvende opprinnelsesregler på varer eller tjenester som importeres eller leveres fra en annen part, som skiller seg fra opprinnelsesreglene parten samtidig anvender ved normalt handelssamkvem på import eller leveranser av de samme varer eller tjenester fra samme part.

Gjenkjøpsavtaler

6. Når det gjelder dekkede anskaffelser, skal en part, herunder dens oppdragsgivere, ikke be om, ta hensyn til, pålegge eller fremtvinge gjenkjøpsavtaler.

Tiltak som ikke gjelder særskilt for anskaffelser

7. Bestemmelsene i nr. 1 og 2 får ikke anvendelse på toll og avgifter av noen art som ilegges ved eller i forbindelse med import, metoden for illeggelse av toll og avgifter som nevnt, andre reguleringer eller formaliteter ved import, eller tiltak som har betydning for handel med tjenester, bortsett fra tiltak som regulerer en dekket anskaffelse.

Artikkel V

Utviklingsland

1. Ved forhandlinger om tiltredelse til denne avtale og ved gjennomføringen og forvaltningen av den skal partene ta særlig hensyn til finansielle, utviklingsmessige og handelsmessige behov og forhold i utviklingsland og de minst utviklede landene (heretter samlet kalt «utviklingsland» med mindre noe annet er særskilt angitt), samtidig som det erkjennes at det kan være store forskjeller fra land til land. Som fastsatt i denne artikkel skal partene på anmodning gi spesiell og differensiert behandling til
 - a. de minst utviklede landene, og
 - b. andre utviklingsland, når og i den utstrekning denne spesielle og differensierte behandlingen dekker landets utviklingsbehov.
2. Når et utviklingsland tiltrer denne avtale, skal hver part umiddelbart sørge for at varer, tjenester og leverandører fra dette landet nyter godt av det gunstigste dekningsområdet parten gir enhver annen part i denne avtale i henhold til vedleggene til tillegg I, med forbehold om eventuelle vilkår fremforhandlet mellom parten og utviklingslandet for å opprettholde en passende balanse mellom de muligheter som gis etter denne avtale.
3. Med utgangspunkt i landets utviklingsbehov, og med partenes samtykke, kan et utviklingsland i en overgangsperiode og i henhold til en tidsplan som fastsettes i de relevante vedleggene til tillegg I, og som anvendes på en måte som ikke forskjellsbehandler de andre partene, vedta eller opprettholde ett eller flere følgende overgangstiltak:
 - a. et program for prispreferanser, forutsatt at programmet
 - i. gir en preferanse bare for den delen av tilbudet som omfatter varer eller tjenester med opprinnelse i utviklingslandet som anvender preferansen, eller varer eller tjenester med opprinnelse i andre utviklingsland som utviklingslandet som anvender preferansen, er forpliktet til å gi nasjonal behandling i henhold til en preferanseavtale, forutsatt at slik behandling vil være underlagt de vilkår komiteen fastsetter dersom det andre utviklingslandet er part i denne avtale, og
 - ii. er gjennomiktig, og at preferansen og anvendelsen av den ved anskaffelsen klart fremgår i kunngjøringen av konkurransen,
 - b. en gjenkjøpsavtale, forutsatt at ethvert krav om eller vurdering av pålegg om gjenkjøpsavtale er tydelig angitt i kunngjøringen av konkurransen,
 - c. gradvis tilføyelse av bestemte enheter eller sektorer, og
 - d. en terskelverdi som er høyere enn den permanente terskelverdien.
4. Ved forhandlinger om tiltredelse til denne avtale kan partene samtykke i at anvendelsen av en bestemt forpliktelse i avtalen, med unntak av artikkel IV nr. 1 bokstav b), kan utsettes av det tiltredende utviklingslandet mens landet gjennomfører forpliktelsen. Gjennomføringsperioden skal
 - a. for de minst utviklede landene være i fem år etter at det har tiltrådt denne avtale, og
 - b. for andre utviklingsland bare være så lenge det er nødvendig for å få gjennomført den bestemte forpliktelsen, og den skal ikke overstige tre år.
5. Utviklingsland som har fremforhandlet en gjennomføringsperiode for en forpliktelse i henhold til nr. 4, skal i vedlegg 7 til tillegg I føre opp den avtalte gjennomføringsperioden, den bestemte forpliktelsen gjennomføringsperioden gjelder for, og alle midlertidige forpliktelser som landet har samtykket i å oppfylle i gjennomføringsperioden.
6. Når denne avtale er trådt i kraft for et utviklingsland, kan komiteen på anmodning fra utviklingslandet,
 - a. forlenge overgangsperioden for et tiltak som er innført eller opprettholdt i henhold til nr. 3, eller en gjennomføringsperiode som er fremforhandlet etter nr. 4, eller
 - b. godkjenne at det under særlige omstendigheter som ikke ble forutsett i tiltredelsesprosessen, innføres et nytt overgangstiltak etter nr. 3.
7. Et utviklingsland som har forhandlet fram et overgangstiltak etter nr. 3 eller 6, en gjennomføringsperiode etter nr. 4 eller en forlengelse etter nr. 6, skal i overgangsperioden eller gjennomføringsperioden treffe de nødvendige tiltak for å sikre at det opptrer i samsvar med denne avtale ved utløpet av en slik periode. Utviklingslandet skal omgående underrette komiteen om det enkelte tiltak.
8. Partene skal behørig vurdere alle anmodninger fra et utviklingsland om faglig samarbeid og kapasitetsbygging i forbindelse med landets tiltredelse til eller gjennomføring av denne avtale.
9. Komiteen kan utarbeide prosedyrer for gjennomføring av denne artikkel. Slike prosedyrer kan omfatte bestemmelser om hvordan det skal stemmes over beslutninger som gjelder anmodninger etter nr. 6.
10. Komiteen skal gjennomgå denne artikkels virkemåte og effektivitet hvert femte år.

Artikkel VI

Informasjon om anskaffelsesordningen

1. Hver part skal
 - a. omgående offentliggjøre enhver lov, forskrift, rettsavgjørelse, forvaltningsvedtak som er gitt generell anvendelse, standard kontraktsvilkår som pålagt ved lov eller forskrift og innarbeidet ved henvisning i kunngjøringer eller konkurransegrunnlaget, og enhver prosedyre som gjelder dekkede anskaffelser, samt alle endringer av disse, i offisielt utpekte elektroniske eller papirbaserte medier som har stor utbredelse og er lett tilgjengelige for allmennheten, og
 - b. på anmodning gjøre rede for dem for en part.
2. Hver part skal føre opp
 - a. i tillegg II de elektroniske eller papirbaserte mediene der parten offentliggjør opplysningene angitt i nr. 1,
 - b. i tillegg III de elektroniske eller papirbaserte mediene der parten offentliggjør kunngjøringene fastsatt i artikkel VII, artikkel IX nr. 7 og artikkel XVI nr. 2, og
 - c. i tillegg IV adressen eller adressene til nettstedene der parten offentliggjør
 - i. anskaffelsesstatistikken i henhold til artikkel XVI nr. 5, eller
 - ii. kunngjøringene om tildelte kontrakter i henhold til artikkel XVI nr. 6.
3. Hver part skal omgående underrette komiteen om alle endringer i partens opplysninger oppført i tillegg II, III eller IV.

Artikkel VII

Kunngjøringer

Kunngjøring av konkurranse

1. For hver dekket anskaffelse skal en oppdragsgiver offentliggjøre en kunngjøring av konkurransen i det relevante papirbaserte eller elektroniske mediet oppført i tillegg III, unntatt under forhold som beskrevet i artikkel XIII. Dette mediet skal ha stor utbredelse, og slike kunngjøringer skal være lett tilgjengelige for allmennheten minst til fristen angitt i kunngjøringen er utløpt. Kunngjøringene skal
 - a. for oppdragsgivere omfattet av vedlegg 1 være tilgjengelige elektronisk og kostnadsfritt via en enkelt kanal minst i tidsrommet angitt i tillegg III, og
 - b. for oppdragsgivere omfattet av vedlegg 2 eller 3 og dersom kunngjøringene er tilgjengelige elektronisk, i det minste oppgis via koblinger på en elektronisk portal som er tilgjengelig kostnadsfritt.Partene, herunder deres oppdragsgivere omfattet av vedlegg 2 eller 3, oppfordres til å offentliggjøre sine kunngjøringer elektronisk og kostnadsfritt via en enkelt kanal.
2. Med mindre noe annet er fastsatt i denne avtale, skal hver kunngjøring av en konkurranse inneholde følgende opplysninger:
 - a. oppdragsgivers navn og adresse samt andre opplysninger som er nødvendige for å kontakte oppdragsgiveren og innhente alle relevante dokumenter knyttet til anskaffelsen og eventuelle kostnader og betalingsbetingelser,
 - b. en beskrivelse av anskaffelsen, herunder arten og mengden av varene eller tjenestene som skal anskaffes, eller, dersom mengden ikke er kjent, forventet mengde,
 - c. for periodiske kontrakter om mulig antatt tidspunkt for offentliggjøring av de neste kunngjøringene av konkurranser,
 - d. en beskrivelse av eventuelle opsjoner,
 - e. tidsrammen for levering av varer eller tjenester eller kontraktens varighet,
 - f. anskaffelsesprosedyren som skal benyttes, og om den omfatter forhandlinger eller elektronisk auksjon,
 - g. der det er aktuelt, adresse og siste frist for å søke om deltakelse i anskaffelsen,
 - h. adresse og siste frist for å inngi tilbud,
 - i. språket eller språkene som tilbud eller søknader om deltakelse kan skrives på, dersom de kan skrives på et annet språk enn et av de offisielle språkene hos oppdragsgiverens part,
 - j. en liste over og kort beskrivelse av vilkårene for å delta, herunder krav til bestemte dokumenter eller attester som skal fremlegges av leverandørene i denne forbindelse, med mindre kravene inngår i konkurransegrunnlaget som gjøres tilgjengelig for alle interesserte leverandører samtidig med kunngjøringen av konkurransen,
 - k. når en oppdragsgiver har til hensikt å invitere et begrenset antall kvalifiserte leverandører til å inngi tilbud i henhold til artikkel IX, kriteriene som skal benyttes ved utvelgelsen, og eventuelle begrensninger i antall leverandører som skal ha adgang til å inngi tilbud, og
 - l. opplysning om at anskaffelsen omfattes av bestemmelsene i denne avtale.

Sammendrag av kunngjøringen

3. For hver enkelt konkurranse skal oppdragsgiveren, samtidig med kunngjøringen av konkurransen, offentliggjøre et sammendrag av kunngjøringen som er lett tilgjengelig, på et av WTOs språk. Sammendraget skal minst inneholde følgende opplysninger:
 - a. kontraktsgjenstanden,
 - b. siste frist for å inngi tilbud eller, der det er aktuelt, siste frist for å søke om deltakelse i anskaffelsen eller om å bli oppført på en fast liste, og
 - c. adressen som dokumentene forbundet med anskaffelsen kan innhentes fra.

Veiledende kunngjøring

4. Oppdragsgivere oppfordres til å offentliggjøre, i det aktuelle papirbaserte eller elektroniske mediet oppført i tillegg III og så tidlig som mulig i hvert regnskapsår, en kunngjøring av sine fremtidige anskaffelsesplaner (heretter kalt «veiledende kunngjøring»). Denne kunngjøringen bør inneholde opplysninger om kontraktsgjenstanden og om den planlagte datoen for kunngjøring av konkurransen.
5. En oppdragsgiver omfattet av vedlegg 2 eller 3 kan benytte en veiledende kunngjøring som kunngjøring av konkurransen, forutsatt at den veiledende kunngjøringen inneholder alle opplysninger nevnt i nr. 2 som er tilgjengelige for oppdragsgiveren, og en erklæring om at interesserte leverandører bør uttrykke sin interesse for anskaffelsen overfor oppdragsgiver.

Artikkel VIII
Vilkår for deltakelse

1. Oppdragsgiver skal begrense vilkårene for deltakelse i en anskaffelse til det som er strengt nødvendig for å sikre at leverandøren har rettslig, finansiell, kommersiell og teknisk kapasitet til å påta seg den aktuelle anskaffelsen.
2. Når oppdragsgiver fastsetter vilkårene for deltakelse, kan han
 - a. ikke sette som vilkår for at en leverandør skal få delta i en anskaffelse, at leverandøren tidligere er blitt tildelt en eller flere kontrakter av en oppdragsgiver hos en bestemt part, og
 - b. kreve relevant erfaring når dette er strengt nødvendig for å oppfylle kravene forbundet med anskaffelsen.
3. Når oppdragsgiver vurderer om en leverandør tilfredsstiller vilkårene for å delta, skal han
 - a. evaluere leverandørens finansielle, kommersielle og tekniske kapasitet på grunnlag av hans forretningsvirksomhet både innenfor og utenfor territoriet til oppdragsgiverens part, og
 - b. foreta sin vurdering på grunnlag av de vilkår oppdragsgiveren på forhånd har angitt i kunngjøringer eller konkurransegrunnlaget.
4. Når det foreligger bevis til støtte for det, kan en part, herunder dens oppdragsgivere, utestenge en leverandør på grunn av forhold som
 - a. konkurs,
 - b. falske erklæringer,
 - c. betydelige eller vedvarende mangler ved oppfyllelsen av vesentlige krav eller forpliktelser i forbindelse med en eller flere tidligere kontrakter,
 - d. endelig dom for alvorlig forbrytelse eller annet alvorlig lovbrudd,
 - e. tjenestefeil, handlinger eller forsømmelser som har negativ virkning for leverandørens forretningsmessige integritet, eller
 - f. manglende innbetaling av skatt.

Artikkel IX
Kvalifisering av leverandører

Registreringsordninger og kvalifikasjonsprosedyrer

1. En part, herunder dens oppdragsgivere, kan håndheve en ordning for registrering av leverandører der det kreves at interesserte leverandører registrerer seg og fremlegger bestemte opplysninger.
2. Hver part skal sørge for
 - a. at oppdragsgiverne bestreber seg på å gjøre kvalifikasjonsprosedyrene mest mulig like, og
 - b. at oppdragsgivere med registreringsordninger bestreber seg på å gjøre registreringsordningene mest mulig like.
3. En part, herunder dens oppdragsgivere, skal ikke opprette eller anvende en registreringsordning eller en kvalifikasjonsprosedyrer som har som formål eller virkning unødig å hindre leverandører fra en annen part i å delta i partens anskaffelser.

Begrenset anbudskonkurranse

4. Når en oppdragsgiver planlegger å bruke begrenset anbudskonkurranse, skal han
 - a. i kunngjøringen av konkurransen ta med minst de opplysninger som er fastsatt i artikkel VII nr. 2 bokstav a), b), f), g), j), k) og l), og invitere leverandører til å søke om å få delta, og
 - b. innen fristen for å inngi tilbud begynner å løpe, gi de kvalifiserte leverandører som han underretter som angitt i artikkel XI nr. 3 bokstav b), minst de opplysninger som er fastsatt i artikkel VII nr. 2 bokstav c), d), e), h) og i).
5. En oppdragsgiver skal la alle kvalifiserte leverandører delta i en bestemt anskaffelse, med mindre oppdragsgiver i kunngjøringen av konkurransen fastsetter at kun et begrenset antall leverandører skal ha adgang til å inngi tilbud, samt kriteriene for utvelging av disse leverandørene.
6. Når konkurransegrunnlaget ikke er gjort offentlig tilgjengelig fra datoen for offentliggjøringen av kunngjøringen nevnt i nr. 4, skal oppdragsgiver sørge for at dokumentene gjøres tilgjengelige samtidig for alle kvalifiserte leverandører utvalgt i samsvar med bestemmelsene i nr. 5.

Faste lister

7. En oppdragsgiver kan føre en fast liste over leverandører forutsatt at en kunngjøring som inviterer interesserte leverandører til å søke om å bli oppført på listen,
 - a. offentliggjøres årlig, og,
 - b. dersom den offentliggjøres elektronisk, gjøres permanent tilgjengeligi det aktuelle mediet oppført i tillegg III.
8. Kunngjøringen omhandlet i nr. 7 skal inneholde følgende opplysninger:
 - a. en beskrivelse av varer eller tjenester, eller kategorier av varer eller tjenester, som listen kan bli brukt for,
 - b. vilkårene som leverandørene må oppfylle for å bli oppført på listen, og metodene som oppdragsgiveren vil benytte for å avgjøre om en leverandør oppfyller vilkårene,
 - c. oppdragsgiverens navn og adresse og andre opplysninger som er nødvendige for å kontakte oppdragsgiveren og innhente alle relevante dokumenter i tilknytning til listen,
 - d. listens gyldighetsperiode og hvordan den fornyes eller bringes til opphør, eller, dersom gyldighetsperioden ikke er fastsatt, angivelse av hvilken metode som vil bli benyttet for å kunngjøre at listen ikke lenger skal brukes, og
 - e. opplysning om at listen kan bli brukt ved en anskaffelse som dekkes av denne avtale.
9. Når en fast liste skal gjelde i inntil tre år, kan en oppdragsgiver uten hensyn til bestemmelsene i nr. 7 offentliggjøre kunngjøringen omtalt i nr. 7 bare én gang, ved begynnelsen av listens gyldighetsperiode, forutsatt at kunngjøringen
 - a. angir gyldighetsperioden og at det ikke vil bli offentliggjort flere kunngjøringer, og
 - b. offentliggjøres elektronisk og gjøres permanent tilgjengelig i hele gyldighetsperioden.
10. En oppdragsgiver skal gi leverandører mulighet til når som helst å søke om å bli oppført på en fast liste og skal oppføre alle kvalifiserte leverandører på listen innen rimelig kort tid.
11. Når en leverandør som ikke står oppført på en fast liste, søker om å få delta i en konkurranse basert på en fast liste og sender inn alle nødvendige dokumenter innen fristen fastsatt i artikkel XI nr. 2, skal oppdragsgiver behandle søknaden. Oppdragsgiver skal ikke utestenge leverandøren fra saksbehandlingen i forbindelse med konkurransen med den begrunnelse at oppdragsgiveren ikke har tilstrekkelig tid til å vurdere søknaden, med mindre oppdragsgiver i unntakstilfeller, på grunn av anskaffelsens kompleksitet, ikke er i stand til å fullføre behandlingen av søknaden innenfor fristen som er satt for å inngi tilbud.

Oppdragsgivere i vedlegg 2 og 3

12. En oppdragsgiver omfattet av vedlegg 2 eller 3 kan benytte en kunngjøring som inviterer leverandører til å søke om å bli oppført på en fast liste, som kunngjøring av konkurranse, forutsatt at
 - a. kunngjøringen offentliggjøres i samsvar med nr. 7 og inneholder opplysningene fastsatt i nr. 8, alle opplysningene i artikkel VII nr. 2 som er tilgjengelige, og en erklæring om at kunngjøringen utgjør en kunngjøring av konkurranse, eller at bare leverandørene på den faste listen vil motta ytterligere kunngjøringer om anskaffelser som dekkes av den faste listen, og
 - b. oppdragsgiver omgående gir leverandører som har uttrykt interesse for en gitt anskaffelse overfor oppdragsgiver, tilstrekkelig informasjon til at de kan vurdere sin interesse i anskaffelsen, herunder alle utestående opplysninger som fastsatt i artikkel VII nr. 2, i den grad slike opplysninger er tilgjengelige.
13. En oppdragsgiver omfattet av vedlegg 2 eller 3 kan la en leverandør som har søkt om å bli oppført på en fast liste i henhold til nr. 10, inngi tilbud i en gitt anbudskonkurranse, dersom oppdragsgiver har tilstrekkelig tid til å undersøke om leverandøren oppfyller vilkårene for å delta.

Informasjon om oppdragsgivers avgjørelser

14. En oppdragsgiver skal omgående underrette alle leverandører som har søkt om å få delta i en anskaffelse eller om å bli oppført på en fast liste, om utfallet av søknaden.
15. Dersom en oppdragsgiver avslår en søknad fra en leverandør om å delta i en anskaffelse eller om å bli oppført på en fast liste, ikke lenger anser at en leverandør er kvalifisert, eller fjerner en leverandør fra en fast liste, skal oppdragsgiveren umiddelbart underrette leverandøren om dette og, dersom leverandøren ber om det, omgående gi vedkommende en skriftlig begrunnelse for avgjørelsen.

*Artikkel X**Tekniske spesifikasjoner og konkurransegrunnlag**Tekniske spesifikasjoner*

1. En oppdragsgiver skal ikke utarbeide, fastsette eller anvende en teknisk spesifikasjon eller fastsette en prosedyre for samsvarsvurdering som har som formål eller virkning unødig å hindre internasjonal handel.
2. Ved fastsettelse av tekniske spesifikasjoner for varer eller tjenester som skal anskaffes, skal oppdragsgiveren, der det er aktuelt,
 - a. angi den tekniske spesifikasjonen i form av ytelses- og funksjonskrav i stedet for utforming eller beskrivende egenskaper, og
 - b. basere den tekniske spesifikasjonen på internasjonale standarder der slike finnes, og ellers på nasjonale tekniske forskrifter, anerkjente nasjonale standarder eller byggeforskrifter.
3. Når utforming eller beskrivende egenskaper brukes i tekniske spesifikasjoner, bør en oppdragsgiver eventuelt opplyse at den vil godta tilbud på tilsvarende varer eller tjenester som åpenbart oppfyller kravene i konkurransen, ved å ta med uttrykk som «eller tilsvarende» i konkurransegrunnlaget.
4. En oppdragsgiver skal ikke fastsette tekniske spesifikasjoner som krever eller viser til et bestemt varemerke eller handelsnavn, patent, enerett, utforming, type, særskilt opprinnelse, produsent eller leverandør, med mindre det ikke finnes noen annen tilstrekkelig presis eller forståelig måte å beskrive kravene til varen på, og forutsatt at oppdragsgiver i slike tilfeller har tatt med uttrykk som «eller tilsvarende» i konkurransegrunnlaget.
5. Oppdragsgiveren skal ikke på en slik måte at det ville hindre konkurransen, søke eller motta råd som kan bli brukt ved utarbeiding eller fastsettelse av en teknisk spesifikasjon for en bestemt anskaffelse, fra en person som kan ha kommersiell interesse i anskaffelsen.
6. Det presiseres at en part, herunder dens oppdragsgivere, i samsvar med bestemmelsene i denne artikkel kan utarbeide, fastsette eller anvende tekniske spesifikasjoner for å fremme bevaring av naturressurser eller verne miljøet.

Konkurransegrunnlag

7. En oppdragsgiver skal sørge for at leverandører får tilgang til konkurransegrunnlaget som inneholder alle opplysninger som er nødvendige for at leverandører skal kunne utarbeide og inngi tilbud. Med mindre dette allerede er inntatt i kunngjøringen av konkurransen, skal dokumentasjonen inneholde en fullstendig beskrivelse av følgende:
 - a. anskaffelsen, herunder arten og mengden av varene eller tjenestene som skal anskaffes, eller, dersom mengden ikke er kjent, forventet mengde og alle krav som skal oppfylles, herunder tekniske spesifikasjoner, samsvarssertifisering, planer, tegninger eller instruksjonsmateriale,
 - b. alle vilkår for at leverandører skal kunne delta, herunder en liste over opplysninger og dokumenter som leverandører skal fremlegge i forbindelse med vilkårene for deltakelse,
 - c. alle tildelingskriterier oppdragsgiveren vil anvende ved tildeling av kontrakten, og, med unntak av tilfeller der pris er eneste kriterium, vektingen av disse kriteriene,
 - d. når oppdragsgiveren skal foreta anskaffelsen elektronisk, alle krav til verifisering og kryptering eller andre krav knyttet til elektronisk innsending av opplysninger,
 - e. når oppdragsgiveren skal avholde elektronisk auksjon, reglene som gjelder for auksjonen, herunder angivelse av elementene i tilbudet knyttet til tildelingskriteriene,
 - f. når det skal avholdes offentlig tilbudsåpning, dato, tid og sted for åpningen og eventuelt hvem som har adgang til å være til stede,
 - g. alle øvrige vilkår eller betingelser, herunder betalingsbetingelser og eventuelle begrensninger med hensyn til hvordan tilbud kan inngis, for eksempel på papir eller elektronisk, og
 - h. alle datoer for levering av varer eller yting av tjenester.
8. Når oppdragsgiver fastsetter dato for levering av varene eller yting av tjenestene som skal anskaffes, skal han ta i betraktning blant annet hvor kompleks anskaffelsen er, det forventede antall underleverandører og hvor lang tid det reelt sett kreves for å fremstille varene, ta dem ut av lageret og transportere dem fra utkjøringsstedet eller for å yte tjenestene.
9. Tildelingskriteriene i kunngjøringen av konkurransen eller konkurransegrunnlaget kan blant annet omfatte pris og andre kostnadsfaktorer, kvalitet, teknisk verdi, miljøegenskaper og leveringsbetingelser.

10. En oppdragsgiver skal omgående
 - a. gjøre konkurransegrunnlaget tilgjengelig for å sikre at interesserte leverandører har tilstrekkelig tid til å inngi tilbud,
 - b. på anmodning gi enhver interessert leverandør tilgang til konkurransegrunnlaget, og
 - c. svare på enhver rimelig anmodning om relevante opplysninger fra en interessert eller deltakende leverandør, forutsatt at opplysningene ikke gir vedkommende leverandør en fordel fremfor andre leverandører.

Endringer

11. Når en oppdragsgiver før tildelingen av en kontrakt endrer kriterier eller spesifikasjoner fastsatt i kunngjøringen av konkurransen eller i konkurransegrunnlaget som deltakende leverandører har mottatt, eller endrer eller offentliggjør på nytt en kunngjøring eller konkurransegrunnlaget, skal han i skriftlig form sende alle slike endringer eller kunngjøringen eller konkurransegrunnlaget som er offentliggjort på nytt
 - a. til alle leverandører som deltar på det tidspunkt opplysningene endres eller offentliggjøres på nytt, dersom leverandørene er kjent for oppdragsgiveren, og i alle øvrige tilfeller gjøre opplysningene tilgjengelige på samme måte som for de opprinnelige opplysningene, og
 - b. i tilstrekkelig god tid til at leverandørene kan foreta tilpasninger og inngi endrede tilbud etter behov.

Artikkel XI *Frister*

Generelt

1. En oppdragsgiver skal, i samsvar med sine egne rimelige behov, gi leverandørene tilstrekkelig tid til å utarbeide og sende inn søknad om deltakelse og inngi tilbud, idet det tas hensyn blant annet til
 - a. hva slags anskaffelse det er snakk om, og hvor kompleks den er,
 - b. forventet antall underleverandører, og
 - c. hvor mye tid som trengs for å sende tilbud ikke-elektronisk fra utenlandske og innenlandske avsendersteder der elektroniske midler ikke benyttes.Disse fristene, herunder eventuelle forlengelser av dem, skal være like for alle interesserte eller deltakende leverandører.

Frister

2. En oppdragsgiver som bruker begrenset anbudskonkurranse, skal fastsette at siste frist for å søke om deltakelse i prinsippet ikke skal være mindre enn 25 dager fra offentliggjøringsdatoen for kunngjøringen av konkurransen. Dersom en hastesituasjon som er behørig dokumentert av oppdragsgiveren, ikke gjør det mulig å anvende denne fristen, kan fristen forkortes til minimum ti dager.
3. Med unntak av hva som er fastsatt i nr. 4, 5, 7 og 8, skal en oppdragsgiver fastsette at siste frist for å inngi tilbud ikke skal være mindre enn 40 dager regnet fra
 - a. ved åpen anbudskonkurranse, den dag kunngjøringen av konkurransen offentliggjøres, eller
 - b. ved begrenset anbudskonkurranse, den dag oppdragsgiver underretter leverandørene om at de vil bli innbudt til å inngi tilbud, uavhengig av om det benyttes en fast liste.
4. En oppdragsgiver kan forkorte fristen for å inngi tilbud fastsatt i samsvar med nr. 3 til minimum ti dager dersom
 - a. oppdragsgiveren har offentliggjort en veiledende kunngjøring som beskrevet i artikkel VII nr. 4 minst 40 dager og høyst 12 måneder før kunngjøringen av konkurransen, og dersom den veiledende kunngjøringen inneholder
 - i. en beskrivelse av anskaffelsen,
 - ii. antatt siste frist for å inngi tilbud eller søke om å få delta,
 - iii. en erklæring om at interesserte leverandører bør uttrykke sin interesse for anskaffelsen overfor oppdragsgiveren,
 - iv. adressen som dokumentene forbundet med anskaffelsen kan innhentes fra, og
 - v. alle opplysninger som kreves i kunngjøringen av konkurransen i henhold til artikkel VII nr. 2, og som er tilgjengelige,
 - b. oppdragsgiveren, ved periodiske kontrakter, i den første kunngjøringen av konkurransen opplyser om at senere kunngjøringer vil inneholde frister for å inngi tilbud med hjemmel i dette nummer, eller
 - c. en hastesituasjon som er behørig dokumentert av oppdragsgiveren, gjør det umulig å anvende fristen for å inngi tilbud som fastsatt i nr. 3.

5. En oppdragsgiver kan forkorte fristen for å inngi tilbud fastsatt i samsvar med nr. 3 med fem dager for hvert av følgende forhold:
 - a. kunngjøringen av konkurransen offentliggjøres elektronisk,
 - b. hele konkurransegrunnlaget gjøres tilgjengelig elektronisk fra kunngjøringsdatoen for konkurransen, og
 - c. oppdragsgiveren godtar at tilbud inngis elektronisk.
6. Dersom nr. 5 anvendes sammen med nr. 4, skal dette ikke i noe tilfelle føre til at fristen for å inngi tilbud som fastsatt i nr. 3, forkortes til under ti dager regnet fra kunngjøringsdatoen for konkurransen.
7. Uten hensyn til de øvrige bestemmelsene i denne artikkel kan en oppdragsgiver, når han anskaffer kommersielle varer eller tjenester, eller en kombinasjon av slike varer og tjenester, forkorte fristen for å inngi tilbud fastsatt i samsvar med nr. 3 til minimum 13 dager, forutsatt at både kunngjøringen av konkurransen og konkurransegrunnlaget offentliggjøres elektronisk på samme tidspunkt. I tillegg kan oppdragsgiveren, dersom han godtar at tilbud på kommersielle varer eller tjenester inngis elektronisk, forkorte fristen fastsatt i samsvar med nr. 3 til minimum ti dager.
8. Dersom en oppdragsgiver omfattet av vedlegg 2 eller 3 har valgt ut alle eller et begrenset antall kvalifiserte leverandører, kan fristen for å inngi tilbud fastsettes ved gjensidig avtale mellom oppdragsgiveren og de utvalgte leverandørene. I mangel av en avtale skal fristen ikke være på under ti dager.

Artikkel XII

Forhandlinger

1. En part kan fastsette at dens oppdragsgivere skal ha adgang til å føre forhandlinger
 - a. dersom oppdragsgiveren har angitt at han har til hensikt å føre forhandlinger, i kunngjøringen av konkurransen som kreves i henhold til artikkel VII nr. 2, eller
 - b. når det av evalueringen fremgår at ingen tilbud åpenbart er det mest fordelaktige målt mot de konkrete tildelingskriteriene fastsatt i kunngjøringen av konkurransen eller konkurransegrunnlaget.
2. En oppdragsgiver skal
 - a. sikre at enhver reduksjon av antall leverandører som deltar i forhandlingene, skjer i samsvar med tildelingskriteriene fastsatt i kunngjøringen av konkurransen eller konkurransegrunnlaget, og
 - b. når forhandlingene er sluttført, angi en felles frist for gjenværende deltakende leverandører til å inngi nytt eller revidert tilbud.

Artikkel XIII

Konkurranse uten forutgående kunngjøring

1. Forutsatt at en oppdragsgiver ikke bruker denne bestemmelse til å unngå konkurranse mellom leverandører eller på en måte som forskjellsbehandler leverandører fra en annen part eller beskytter innenlandske leverandører, kan han anvende konkurranse uten forutgående kunngjøring og velge ikke å anvende artikkel VII til IX, X (nr. 7 til 11), XI, XII, XIV og XV bare under følgende forhold:
 - a. dersom
 - i. ingen tilbud er innkommet eller ingen leverandør har søkt om å få delta,
 - ii. ingen innkomne tilbud oppfyller de vesentlige kravene i konkurransegrunnlaget,
 - iii. ingen leverandører oppfyller kravene for å delta, eller
 - iv. tilbudene som er innkommet, er avtalt ved ulovlig anbudssamarbeid,forutsatt at kravene i konkurransegrunnlaget ikke endres vesentlig,
 - b. dersom varene eller tjenestene kan leveres bare av én bestemt leverandør og det ikke finnes noe rimelig alternativ eller noen rimelige erstatningsvarer eller -tjenester av en av følgende grunner:
 - i. behovet gjelder et kunstverk,
 - ii. vern av patenter, opphavsretter eller andre eneretter, eller
 - iii. mangel på konkurranse av tekniske grunner,
 - c. for tilleggsleveranser fra den opprinnelige leverandøren av varer eller tjenester som ikke var omfattet av den opprinnelige anskaffelsen, dersom et skifte av leverandør av disse tilleggsvarer eller -tjenestene
 - i. ikke lar seg gjennomføre av økonomiske eller tekniske årsaker, som krav til utskiftbarhet eller samvirkingsevne med eksisterende utstyr, programvare, tjenester eller installasjoner innkjøpt innenfor rammen av den opprinnelige anskaffelsen, og
 - ii. ville forårsake betydelig ulempe eller påføre oppdragsgiveren betydelige merkostnader,
 - d. i den grad det er absolutt nødvendig, dersom varene eller tjenestene ikke kan skaffes i tide ved bruk av åpen eller begrenset anbudskonkurranse på grunn av stor tidsnød forårsaket av begivenheter oppdragsgiveren ikke har kunnet forutse,

- e. for varer kjøpt på en varebørs,
 - f. dersom oppdragsgiveren anskaffer en prototype eller en første vare eller tjeneste som er utviklet på hans anmodning i løpet av og for en bestemt kontrakt om forskning, forsøksvirksomhet, undersøkelser eller nyutvikling. Nyutvikling av en første vare eller tjeneste kan omfatte begrenset produksjon eller levering for å innarbeide resultatene fra testing på stedet og for å vise at varen eller tjenesten egner seg til produksjon eller leveranse i større mengder med en akseptabel kvalitetsstandard, men omfatter ikke produksjon eller leveranse i større mengder for å sikre lønnsomhet eller inntjening av kostnadene til forskning og utvikling,
 - g. for kjøp av varer gjort på særlig gunstige vilkår som bare opptrer på svært kort sikt ved uvanlige avhendelser, som avhendelser i forbindelse med opphør, i regi av bostyrer eller konkurs, men ikke for rutinekjøp fra ordinære leverandører, eller
 - h. når en kontrakt tildeles en vinner av en prosjektkonkurranse, forutsatt at
 - i. konkurransen har vært arrangert på en måte som er i samsvar med prinsippene i denne avtale, særlig om å offentliggjøre en kunngjøring av konkurransen, og
 - ii. deltakerne vurderes av en uavhengig jury med sikte på å tildele vinneren en prosjektkontrakt.
2. Oppdragsgiveren skal utarbeide en skriftlig rapport om hver kontrakt som tildeles i henhold til nr. 1. Rapporten skal inneholde oppdragsgivers navn, verdi og type av varer eller tjenester som anskaffes, samt en erklæring om forhold og vilkår nevnt i nr. 1 som har rettferdiggjort bruk av konkurranse uten forutgående kunngjøring.

Artikkel XIV *Elektroniske auksjoner*

Dersom en oppdragsgiver har til hensikt å foreta en dekket anskaffelse ved å avholde elektronisk auksjon, skal han, før den elektroniske auksjonen igangsettes, gi hver deltaker

- a. opplysninger om metoden for automatisk evaluering, herunder den matematiske formelen, som skal være basert på tildelingskriteriene fastsatt i konkurransegrunnlaget, og som skal anvendes til å bestemme automatisk rangering eller omrangering i løpet av auksjonen,
- b. opplysninger om utfallet av den innledende evalueringen av elementene i deltakerens tilbud dersom kontrakten skal tildeles på grunnlag av det mest fordelaktige tilbudet, og
- c. eventuelle andre relevante opplysninger i forbindelse med avholdelsen av auksjonen.

Artikkel XV *Behandling av tilbud og tildeling av kontrakter*

Behandling av tilbud

- 1. En oppdragsgiver skal motta, åpne og behandle alle tilbud i henhold til prosedyrer som sikrer at anskaffelsesprosessen er rettferdig og upartisk, og at tilbudene behandles fortrolig.
- 2. En leverandør skal ikke bli skadelidende dersom et tilbud mottas etter den angitte fristen for å inngi tilbud dersom forsinkelsen utelukkende skyldes feil fra oppdragsgivers side.
- 3. Dersom oppdragsgiveren mellom anbudsåpningen og kontraktstildelingen gir en leverandør mulighet til å rette utilsiktede formfeil, skal han gi alle deltakende leverandører samme mulighet.

Tildeling av kontrakter

- 4. For at et tilbud skal komme i betraktning ved tildelingen, skal det foreligge skriftlig og ved åpningen oppfylle de vesentlige krav som er fastsatt i kunngjøringene og konkurransegrunnlaget, og komme fra en leverandør som oppfyller alle vilkår for å delta.
- 5. Med mindre oppdragsgiveren beslutter at det ikke er i offentlighetens interesse å tildele en kontrakt, skal han tildele kontrakten til den leverandøren som han har funnet er i stand til å oppfylle vilkårene i kontrakten, og som, basert utelukkende på tildelingskriteriene fastsatt i kunngjøringene og konkurransegrunnlaget, har inngitt
 - a. det mest fordelaktige tilbudet, eller
 - b. dersom pris er det eneste kriteriet, laveste pris.
- 6. Dersom oppdragsgiveren mottar et tilbud med en pris som er påfallende lavere enn prisene i de øvrige tilbudene som er innkommet, kan han undersøke med leverandøren om han oppfyller vilkårene for å delta og er i stand til å oppfylle vilkårene i kontrakten.
- 7. En oppdragsgiver skal ikke bruke opsjoner, avlyse en anskaffelse eller endre tildelte kontrakter på en måte som omgår forpliktelsene etter denne avtale.

Artikkel XVI

Åpenhet om opplysninger om anskaffelser

Opplysninger til leverandører

1. En oppdragsgiver skal omgående underrette deltakende leverandører om avgjørelser om kontraktstildeling og skal på anmodning fra en leverandør gjøre dette i skriftlig form. Med forbehold for artikkel XVII nr. 2 og 3 skal oppdragsgiveren på anmodning gi en ikke foretrukket leverandør en redegjørelse om grunnene til at vedkommende leverandørs tilbud ikke er valgt, og om de relative fordelene ved det foretrukne tilbudet.

Kunngjøring av opplysninger om tildeling av kontrakt

2. En oppdragsgiver skal senest 72 dager etter at hver kontrakt som dekkes av denne avtale, er tildelt, offentliggjøre en kunngjøring i det relevante papirbaserte eller elektroniske mediet oppført i tillegg III. Dersom oppdragsgiveren offentliggjør kunngjøringen bare i et elektronisk medium, skal informasjonen være lett tilgjengelig i et rimelig tidsrom. Kunngjøringen skal inneholde minst følgende opplysninger:
 - a. beskrivelse av vare- eller tjenesteanskaffelsen,
 - b. oppdragsgivers navn og adresse,
 - c. navn og adresse til leverandøren som har fått kontrakten,
 - d. verdien av det foretrukne tilbudet eller det høyeste og laveste tilbudet som ble tatt i betraktning ved tildeling av kontrakten,
 - e. dato for tildeling av kontrakten, og
 - f. anskaffelsesprosedyren som er brukt, og, i tilfeller der det er brukt konkurranse uten forutgående kunngjøring i samsvar med artikkel XIII, en beskrivelse av de omstendigheter som berettiger bruken av denne prosedyren.

Oppbevaring av dokumentasjon, rapporter og elektronisk sporbarhet

3. Hver oppdragsgiver skal oppbevare i minst tre år etter at en kontrakt er tildelt,
 - a. dokumentasjon og rapporter om anskaffelsesprosedyrer og kontraktstildelinger for en dekket anskaffelse, herunder rapportene omhandlet i artikkel XIII, og
 - b. data som sikrer at gjennomføringen av en dekket anskaffelse som er foretatt elektronisk, er tilstrekkelig sporbar.

Innhenting og rapportering av statistikk

4. Hver part skal innhente statistikk over kontraktene som dekkes av denne avtale, og rapportere opplysningene til komiteen. Hver rapport skal dekke ett år og skal være innsendt senest to år etter rapporteringsperiodens utløp; rapportene skal inneholde følgende opplysninger:
 - a. for oppdragsgivere omfattet av vedlegg 1,
 - i. antallet og den samlede verdien, for alle disse oppdragsgiverne, av samtlige kontrakter som dekkes av denne avtale,
 - ii. antallet og den samlede verdien av alle kontrakter dekket av denne avtale som hver oppdragsgiver har tildelt, fordelt på kategorier av varer og tjenester i henhold til internasjonalt anerkjente felles klassifiseringssystemer, og
 - iii. antallet og den samlede verdien av alle kontrakter dekket av denne avtale som er tildelt av hver oppdragsgiver i konkurranser uten forutgående kunngjøring,
 - b. for oppdragsgivere omfattet av vedlegg 2 og 3, antallet og den samlede verdien av kontrakter dekket av denne avtale som alle disse oppdragsgiverne har tildelt, fordelt på hvert vedlegg, og
 - c. anslag for opplysningene fastsatt i bokstav a) og b), med en redegjørelse om metoden som er benyttet ved utarbeiding av anslagene, dersom det ikke er mulig å skaffe statistikken.
5. Dersom en part offentliggjør statistikken på et offisielt nettsted og på en måte som er i samsvar med kravene i nr. 4, kan parten sende komiteen en melding om adressen til nettstedet sammen med de nødvendige instruksjoner for å få tilgang til og bruke opplysningene, i stedet for å sende inn opplysningene som nevnt i nr. 4.
6. Dersom en part krever at kunngjøringer om tildelte kontrakter etter nr. 2 skal offentliggjøres elektronisk, og kunngjøringene er tilgjengelige for offentligheten gjennom en enkelt database i en form som gjør at de dekkede kontraktene kan analyseres, kan parten sende komiteen en melding om adressen til nettstedet sammen med de nødvendige instruksjoner for å få tilgang til og bruke opplysningene, i stedet for å sende inn opplysningene som nevnt i nr. 4.

Artikkel XVII

Utlevering av opplysninger

Formidling av opplysninger til parter

1. En part skal på anmodning fra en annen part omgående gi de opplysninger som er nødvendige for å avgjøre om en anskaffelse er foretatt på en rettferdig og upartisk måte og i samsvar med bestemmelsene i denne avtale, herunder informasjon om egenskaper og relative fordeler ved det foretrukne tilbudet. I tilfeller der formidling av opplysningene vil være til skade for konkurransen ved fremtidige konkurranser, skal parten som mottar opplysningene, ikke videreformidle dem til noen leverandør før den har rådført seg med og fått samtykke fra parten som formidlet opplysningene.

Tilbakeholdelse av opplysninger

2. Uten hensyn til de øvrige bestemmelsene i denne avtale skal en part, herunder dens oppdragsgivere, ikke gi noen enkelt leverandør opplysninger som kan være til skade for en rettferdig konkurranse mellom leverandørene.
3. Ingen bestemmelse i denne avtale skal tolkes slik at en part, herunder dens oppdragsgivere, myndigheter og klageinstanser, pålegges å gi videre fortrolige opplysninger dersom utlevering vil
 - a. hindre rettshåndhevingen,
 - b. kunne være til skade for en rettferdig konkurranse mellom leverandørene,
 - c. være til skade for bestemte personers legitime forretningsinteresser, herunder vern av immaterielle rettigheter, eller
 - d. på annen måte stride mot offentlighetens interesser.

Artikkel XVIII

Nasjonale prosedyrer for prøving av klager

1. Hver part skal innføre en rask og effektiv administrativ eller rettslig prosedyre som sikrer ikke-diskriminering og gjennomsiktighet og gjør det mulig for en leverandør å klage på
 - a. brudd på avtalen, eller
 - b. dersom leverandøren i henhold til en parts nasjonale lovgivning ikke har rett til å klage direkte på brudd på avtalen, manglende overholdelse av en parts tiltak for å gjennomføre denne avtale,i forbindelse med en dekket anskaffelse som leverandøren har eller har hatt interesse i. Saksbehandlingsreglene for alle klager skal foreligge i skriftlig form og være allment tilgjengelige.
2. Dersom en leverandør klager på brudd eller manglende overholdelse som omtalt i nr. 1, i forbindelse med en dekket anskaffelse som leverandøren har eller har hatt interesse i, skal parten til oppdragsgiveren som har gjennomført anskaffelsen, oppfordre oppdragsgiveren og leverandøren til å finne en løsning på klagen gjennom konsultasjon. Oppdragsgiveren skal raskt og objektivt vurdere alle slike klager, slik at det ikke hindrer leverandøren i å delta i aktuelle eller fremtidige anskaffelser eller i å kreve avhjelpende tiltak i henhold til den administrative eller rettslige prosedyren.
3. Hver leverandør skal gis tilstrekkelig tid til å forberede og inngi klage, idet denne fristen ikke under noen omstendighet skal være kortere enn ti dager regnet fra det tidspunkt grunnlaget for klagen ble kjent, eller rimeligvis burde vært kjent, for leverandøren.
4. Hver part skal etablere eller utpeke minst én upartisk forvaltnings- eller rettsmyndighet som fungerer uavhengig av dens oppdragsgivere, og som skal motta og prøve klager fra leverandører i forbindelse med en dekket anskaffelse.
5. Dersom en annen instans enn en myndighet nevnt i nr. 4 behandler en klage i første instans, skal vedkommende part sikre at avgjørelsen i første instans kan overprøves av en upartisk forvaltnings- eller rettsmyndighet som fungerer uavhengig av den oppdragsgiver hvis anskaffelse er gjenstand for klagen.
6. Hver part skal sørge for at avgjørelsene i en klageinstans som ikke er en domstol, skal være underkastet en rettslig overprøving, eller at klageinstansen har prosedyrer som fastsetter
 - a. at oppdragsgiveren skal besvare klagen skriftlig og gi klageinstansen innsyn i alle relevante dokumenter,
 - b. at deltakerne i forhandlingene (heretter kalt «deltakerne») skal ha rett til å fremme sine synspunkter før klageinstansen treffer avgjørelse om klagen,
 - c. at deltakerne skal ha rett til å være representert og ledsaget,
 - d. at deltakerne skal ha adgang til alle forhandlinger,
 - e. at deltakerne skal ha rett til å kreve at forhandlingene er offentlige, og at de kan føre vitner, og
 - f. at klageinstansen skal treffe sine avgjørelser eller gi sine anbefalinger skriftlig så snart som mulig, og skal redegjøre for grunnlaget for hver avgjørelse eller anbefaling.

7. Hver part skal vedta eller ha prosedyrer
 - a. som sørger for raske midlertidige tiltak for å ivareta leverandørens mulighet til å delta i anskaffelsen. Midlertidige tiltak som nevnt kan føre til at anskaffelsesprosessen utsettes. Prosedyrene kan fastsette at det kan tas hensyn til overordnede negative konsekvenser for de berørte interesser, herunder offentlighetens interesser, når det besluttes om slike tiltak bør få anvendelse. Det skal skriftlig gis en viktig grunn for ikke å gripe inn, og
 - b. som, dersom en klageinstans har fastslått at det har forekommet brudd eller manglende overholdelse som omtalt i nr. 1, sørger for avhjelpende tiltak eller kompensasjon for tap eller skade, som kan begrenses til kostnadene ved å utarbeide tilbudet eller ved å klage, eller begge deler.

Artikkel XIX

Endringer av dekningsomfang

Notifisering av foreslått endring

1. En part skal varsle komiteen om alle foreslåtte endringer, overføringer av oppdragsgivere fra et vedlegg til et annet, sletting av oppdragsgivere eller andre endringer i vedleggene til tillegg I (alle heretter kalt «endring»). Parten som foreslår endringen (heretter kalt «den endrende part»), skal i notifiseringen
 - a. for alle forslag om å slette en oppdragsgiver fra vedleggene til tillegg I, som følge av at offentlig kontroll eller innflytelse over oppdragsgiverens dekkede anskaffelser fullstendig har opphørt, som ledd i utøvelsen av sine rettigheter, legge fram bevis på slikt opphør, eller
 - b. for alle andre foreslåtte endringer opplyse om de sannsynlige følgene av endringen for det gjensidig avtalte dekningsomfanget fastsatt i denne avtale.

Innsigelse mot notifisering

2. Alle parter hvis rettigheter etter denne avtale kan bli berørt av en foreslått endring som er varslet i henhold til nr. 1, kan underrette komiteen om eventuelle innsigelser mot den foreslåtte endringen. Slike innsigelser skal fremmes senest 45 dager etter at notifiseringen er distribuert til partene, og skal redegjøre for årsakene til innsigelsen.

Konsultasjoner

3. Den endrende part og enhver part som fremmer innsigelse (heretter kalt «parten som fremmer innsigelse»), skal gjøre sitt ytterste for å finne en løsning av innsigelsen gjennom konsultasjoner. Ved konsultasjonene skal den endrende part og parten som fremmer innsigelse, vurdere den foreslåtte endringen,
 - a. med hensyn til en notifisering etter nr. 1 bokstav a), i samsvar med de veiledende kriteriene vedtatt i henhold til nr. 8 bokstav b) som angir hvorvidt offentlig kontroll eller innflytelse over en oppdragsgivers dekkede anskaffelser fullstendig har opphørt, og,
 - b. med hensyn til en notifisering etter nr. 1 bokstav b), i samsvar med kriteriene vedtatt i henhold til nr. 8 bokstav c) som fastsetter størrelsen på kompensasjonen som skal tilbys ved endringer, med sikte på å opprettholde likevekten mellom rettigheter og plikter og et sammenlignbart nivå på det gjensidig avtalte dekningsomfanget fastsatt i denne avtale.

Revidert endring

4. Dersom den endrende part og parten som fremmer innsigelse, finner en løsning av innsigelsen gjennom konsultasjoner og den endrende part reviderer sitt endringsforslag som følge av disse konsultasjonene, skal den endrende part varsle komiteen om dette i samsvar med nr. 1, og de reviderte endringene skal først tre i kraft når kravene i denne artikkel er oppfylt.

Gjennomføring av endringer

5. En foreslått endring skal bare tre i kraft dersom
 - a. ingen part har fremmet skriftlig innsigelse mot den foreslåtte endringen for komiteen senest 45 dager etter at notifiseringen om den foreslåtte endringen ble distribuert i henhold til nr. 1,
 - b. alle parter som fremmer innsigelse, har underrettet komiteen om at de trekker sine innsigelser mot den foreslåtte endringen, eller
 - c. det er gått 150 dager siden notifiseringen om den foreslåtte endringen etter nr. 1 ble distribuert, og den endrende part har underrettet komiteen skriftlig om at den har til hensikt å gjennomføre endringen.

Oppheving av tilnærmet lik dekning

6. Dersom en endring trer i kraft i henhold til nr. 5 bokstav c), kan enhver part som fremmer innsigelse, oppheve tilnærmet lik dekning. Uten hensyn til artikkel IV nr. 1 bokstav b) kan en oppheving i henhold til dette nummer iverksettes ene og alene overfor den endrende part. Enhver part som fremmer innsigelse, skal underrette komiteen skriftlig om opphevingen minst 30 dager før den trer i kraft. En oppheving i henhold til dette nummer skal oppfylle alle kriterier som gjelder nivået på kompensasjonen som er vedtatt av komiteen i henhold til nr. 8 bokstav c).

Voldgiftsprosedyre for å fremme løsning av innsigelser

7. Dersom komiteen har vedtatt en voldgiftsprosedyre for å fremme løsning av innsigelser i henhold til nr. 8, kan en endrende part eller en part som fremmer innsigelse, påberope seg denne prosedyren senest 120 dager etter at notifiseringen om den foreslåtte endringen er distribuert:
 - a. Dersom ingen part har påberopt seg voldgiftsprosedyren innen fristen,
 - i. skal den foreslåtte endringen, uten hensyn til nr. 5 bokstav c), tre i kraft når det er gått 130 dager siden notifiseringen av den foreslåtte endringen etter nr. 1 ble distribuert, og den endrende part har underrettet komiteen skriftlig om at den har til hensikt å gjennomføre endringen, og
 - ii. kan ingen part som fremmer innsigelse, oppheve dekning i henhold til nr. 6.
 - b. Dersom en endrende part eller en part som fremmer innsigelse, har påberopt seg voldgiftsprosedyren,
 - i. skal den foreslåtte endringen, uten hensyn til nr. 5 bokstav c), ikke tre i kraft før voldgiftsbehandlingen er avsluttet,
 - ii. skal enhver part som fremmer innsigelse, og som har til hensikt å kreve kompensasjon eller oppheve tilnærmet lik dekning i henhold til nr. 6, delta i voldgiftsbehandlingen,
 - iii. bør en endrende part etterkomme avgjørelsen fra voldgiftsbehandlingen når den iverksetter endringer i henhold til nr. 5 bokstav c), og
 - iv. kan en part som fremmer innsigelse, dersom en endrende part ikke etterkommer avgjørelsen fra voldgiftsbehandlingen når den iverksetter endringer i henhold til nr. 5 bokstav c), oppheve tilnærmet lik dekning i henhold til nr. 6, forutsatt at opphevingen er i samsvar med avgjørelsene fra voldgiftsbehandlingen.

Komiteens ansvarsområder

8. Komiteen skal vedta
 - a. en voldgiftsprosedyre for å fremme løsning av innsigelser etter nr. 2,
 - b. veiledende kriterier som angir om offentlig kontroll eller innflytelse over en oppdragsgivers dekkede anskaffelser fullstendig har opphørt, og
 - c. kriterier for fastsetting av størrelsen på kompensasjonen som skal tilbys ved endringer foretatt i henhold til nr. 1 bokstav b), og på tilnærmet lik dekning etter nr. 6.

*Artikkel XX**Konsultasjoner og tvisteløsning*

1. Hver part skal på en velvillig måte overveie og gi tilstrekkelig anledning til konsultasjoner vedrørende enhver fremstilling fra en annen part om et hvilket som helst spørsmål som gjelder denne avtales virkemåte.
2. Dersom en part mener at en fordel den i henhold til denne avtale direkte eller indirekte har krav på, er i ferd med å bli opphevet eller redusert, eller at det er lagt hindringer i veien for å nå en målsetting fastsatt i denne avtale fordi
 - a. en eller flere andre parter ikke utfører sine plikter i henhold til denne avtale, eller
 - b. en annen part eller andre parter anvender et tiltak, uavhengig av om dette er i strid med bestemmelsene i denne avtale eller ikke,kan parten, med sikte på å oppnå en gjensidig tilfredsstillende løsning av saken, anvende bestemmelsene i avtalen om regler og prosedyrer for løsning av tvister (heretter kalt «tvisteløsningsavtalen»).
3. Tvisteløsningsavtalen skal gjelde for konsultasjoner og løsning av tvister innenfor rammen av denne avtale, med unntak av og uten hensyn til artikkel 22 nr. 3 i tvisteløsningsavtalen, at ingen tvist som oppstår i tilknytning til en annen avtale enn denne som er oppført i tillegg 1 til tvisteløsningsavtalen, skal føre til opphevelse av innrømmelser eller andre forpliktelser knyttet til denne avtale, og at ingen tvist som oppstår i tilknytning til denne avtale, skal føre til opphevelse av innrømmelser eller andre forpliktelser knyttet til en annen avtale oppført i tillegg 1 til tvisteløsningsavtalen.

Artikkel XXI Institusjoner

Komiteen for offentlige anskaffelser

1. Det skal opprettes en komité for offentlige anskaffelser som skal bestå av representanter for hver av partene. Komiteen velger sin leder og skal komme sammen ved behov, men minst én gang i året for å gi partene anledning til å rådføre seg med hverandre i saker som gjelder anvendelsen av denne avtale eller fremming av avtalens målsettinger, og for å utføre andre oppgaver som partene pålegger den.
2. Komiteen kan opprette arbeidsgrupper eller underordnede organer som skal utføre de oppgaver komiteen gir dem.
3. Komiteen skal hvert år
 - a. undersøke hvordan denne avtale gjennomføres og virker, og
 - b. informere WTOs hovedråd om virksomheten, i henhold til artikkel IV nr. 8 i Marrakech-avtalen om opprettelse av Verdens handelsorganisasjon (heretter kalt «WTO-avtalen»), og om utviklingen med hensyn til denne avtales gjennomføring og virkemåte.

Observatører

4. Ethvert WTO-medlem som ikke er part i denne avtale, skal få adgang til å delta i komiteen som observatør ved å sende komiteen en skriftlig notifikasjon om dette. Alle WTO-observatører kan sende komiteen en skriftlig anmodning om å delta i komiteen som observatør og kan få tildelt observatørstatus av komiteen.

Artikkel XXII Sluttbestemmelser

Godkjenning og ikrafttredelse

1. Denne avtale trer i kraft 1. januar 1996 for de regjeringer¹ der det avtalte dekningsomfanget er oppført i vedleggene til tillegg I til denne avtale, og som har undertegnet avtalen 15. april 1994, eller som innen den dato har undertegnet avtalen med forbehold om ratifisering og deretter har ratifisert avtalen før 1. januar 1996.

1 I denne avtale anses begrepet «regjering» å omfatte vedkommende myndigheter i Den europeiske union.

Tiltredelse

2. Ethvert WTO-medlem kan tiltre denne avtale på vilkår som avtales mellom medlemmet og partene, der vilkårene er nedfelt i en komitébeslutning. Tiltredelse skal skje ved at det deponeres et tiltredelsesdokument hos WTOs generaldirektør der de avtalte vilkårene er oppført. Denne avtale skal tre i kraft for et medlem som tilttrer avtalen, den 30. dagen etter at tiltredelsesdokumentet er deponert.

Forbehold

3. Ingen part kan ta forbehold mot en bestemmelse i denne avtale.

Nasjonal lovgivning

4. Hver part skal, senest den dag denne avtale trer i kraft for parten, sørge for at lover, forskrifter og administrative prosedyrer samt regler, prosedyrer og praksis som anvendes av dens oppdragsgivere, er i samsvar med bestemmelsene i denne avtale.
5. Hver part skal underrette komiteen om eventuelle endringer i lover og forskrifter av betydning for denne avtale, og om endringer i forvaltningen av lovene og forskriftene.

Fremtidige forhandlinger og fremtidige arbeidsprogrammer

6. Hver part skal bestrebe seg på å unngå å innføre eller videreføre tiltak som innebærer forskjellsbehandling, og som vrir åpne anbudskonkurranser.
7. Senest innen utgangen av det tredje året etter at protokollen om endring av avtalen om offentlige innkjøp, vedtatt 30. mars 2012, trådte i kraft, og deretter jevnlig, skal partene gjennomføre ytterligere forhandlinger med sikte på å forbedre denne avtale, gradvis redusere og fjerne tiltak som innebærer forskjellsbehandling, og oppnå størst mulig utvidelse av avtalens dekningsomfang blant alle parter basert på gjensidighet, idet det tas hensyn til utviklingslandenes behov.

8.
 - a. Komiteen skal gjennomføre ytterligere tiltak for å lette gjennomføringen av denne avtale og forhandlingene fastsatt i nr. 7 ved å vedta arbeidsprogrammer innenfor følgende områder:
 - i. behandling av små og mellomstore bedrifter,
 - ii. innhenting og distribuering av statistikk,
 - iii. behandling av bærekraftige anskaffelser,
 - iv. unntak og begrensninger i partenes vedlegg, og
 - v. sikkerhetsstandarter for internasjonale anskaffelser.
 - b. Komiteen
 - i. kan treffe en beslutning som inneholder en liste over arbeidsprogrammer innenfor andre områder, som kan gjennomgå og ajourføres jevnlig, og
 - ii. skal treffe en beslutning som fastsetter arbeidet som skal gjøres innenfor hvert enkelt arbeidsprogram omtalt i bokstav a) og alle arbeidsprogrammer som vedtas etter bokstav b) i).
9. Når partene har avsluttet arbeidsprogrammet for harmonisering av opprinnelsesregler for varer, som skal gjennomføres i henhold til avtalen om opprinnelsesregler i vedlegg 1A til WTO-avtalen og forhandlingene om handel med tjenester, skal partene ta hensyn til resultatene av dette arbeidsprogrammet og disse forhandlingene ved eventuelle endringer av artikkel IV nr. 5.
10. Senest ved utgangen av det femte året etter at protokollen om endring av avtalen om offentlige innkjøp er trådt i kraft, skal komiteen undersøke om artikkel XX nr. 2 bokstav b) får anvendelse.

Endringer

11. Partene kan endre denne avtale. Beslutning om å vedta en endring og legge den fram for partene til godkjenning skal treffes ved samstemmighet. En endring skal tre i kraft
 - a. med unntak av hva som er fastsatt i bokstav b), for de parter som godkjenner den, når den er godkjent av to tredeler av partene, og deretter for hver part så snart den er godkjent av denne parten,
 - b. for alle parter når den er godkjent av to tredeler av partene dersom det er en endring som komiteen ved samstemmighet har besluttet er av en slik art at den ikke vil endre partenes rettigheter og forpliktelser.

Oppsigelse

12. Enhver part kan si opp denne avtale. Oppsigelsen trer i kraft 60 dager etter at WTOs generaldirektør har mottatt skriftlig underretning om oppsigelsen. Enhver part kan ved en slik underretning umiddelbart be om at komiteen kommer sammen.
13. Dersom en part i denne avtale opphører å være medlem av WTO, skal denne part opphøre å være part i denne avtale med virkning fra den dato den opphører å være medlem av WTO.

Ikke-anvendelse av denne avtale mellom bestemte parter

14. Denne avtale skal ikke få anvendelse mellom to parter dersom en av partene på det tidspunkt en av dem godkjenner eller tiltrer denne avtale, ikke samtykker i en slik anvendelse.

Tillegg

15. Tilleggene til denne avtale utgjør en integrert del av avtalen.

Sekretariat

16. WTO-sekretariatet skal fungere som sekretariat for denne avtale.

Deponering

17. Denne avtale skal deponeres hos WTOs generaldirektør, som omgående skal gi hver part en bekreftet kopi av denne avtale, av alle endringer av den i henhold til artikkel XIX og av hver endring i henhold til nr. 11, samt en underretning om hver tiltredelse til avtalen i henhold til nr. 2 og om hver oppsigelse i henhold til nr. 12 eller 13.

Registrering

18. Denne avtale skal registreres i samsvar med bestemmelsene i artikkel 102 i De forente nasjoners pakt.

Endelig tillegg I Norges tilbud

(Bare gyldig i engelsk versjon)

Vedlegg 1 *Statlige oppdragsgivere*

<i>Varer</i>	
Terskelverdi:	130.000 SDR
<i>Tjenester</i>	
Terskelverdi:	130.000 SDR
<i>Bygge- og anleggstjenester</i>	
Terskelverdi:	5.000.000 SDR

Alle statlige oppdragsgivere.

En veiledende liste over statlige oppdragsgivere er vedlagt.

Noter til vedlegg 1

1. «Statlige oppdragsgivere» dekker også alle underliggende enheter under en statlig oppdragsgiver, forutsatt at slike enheter ikke er egne rettssubjekter.
2. Følgende skal ikke anses som en dekket anskaffelse:
 - skaffelser foretatt av oppdragsgivere omfattet av dette vedlegg som gjelder anskaffelser av FSC 58 (utstyr for kommunikasjon, deteksjon og koherent stråling) fra Canada,
 - anskaffelser foretatt av oppdragsgivere omfattet av dette vedlegg av utstyr for flygekontroll når det gjelder leverandører og tjenesteytere fra USA,før Norge har godtatt at de berørte parter gir norske varer, leverandører, tjenester og tjenesteytere tilfredsstillende gjensidig adgang til deres eget marked for offentlige anskaffelser.
3. Bestemmelsene i artikkel XVIII skal ikke gjelde for leverandører og tjenesteytere fra Japan, Korea og USA med hensyn til adgangen til å klage på tildeling av kontrakter til leverandører eller tjenesteytere fra andre parter enn de nevnte, som er små eller mellomstore bedrifter i henhold til den aktuelle lovgivningen i Norge, før Norge godtar at de ikke lenger gjennomfører tiltak som innebærer forskjellsbehandling til fordel for visse innenlandske små bedrifter og minoritetsbedrifter.

Veiledende liste over statlige oppdragsgivere:

Statsministerens kontor

Regjeringsadvokaten

Arbeidsdepartementet

Arbeids- og velferdsetaten (NAV)

Arbeidsretten

Arbeidstilsynet

Pensjonstrygden for sjømenn

Petroleumstilsynet

Riksmekleren

Statens arbeidsmiljøinstitutt

Trygderetten

Statens Pensjonskasse

Barne-, likestillings og inkluderingsdepartementet

Barneombudet

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Forbrukerombudet

Forbrukerrådet

Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Kontaktutvalget mellom innvandrerbefolkningen og myndighetene (KIM)

Likestillings- og diskrimineringsnemnda

Likestilling- og diskrimineringsombudet

Statens Institutt for Forbruksforskning

Finansdepartementet

Finanstilsynet
Folketrygdfondet
Norges Bank
Senter for statlig økonomistyring
Skattedirektoratet
Statens innkrevingssentral
Statistisk sentralbyrå
Toll- og avgiftsdirektoratet

Fiskeri- og kystdepartementet

Fiskeridirektoratet
Havforskningsinstituttet
Kystverket
Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet

Bispedømmerådene
Datatilsynet
Departementenes servicesenter
Det praktisk-teologiske seminar
Direktoratet for forvaltning og IKT
Fylkesmannsembetene
Gáldu – Kompetansesenter for urfolks rettigheter
Internasjonalt reindriftssenter
Kirkerådet
Konkurransetilsynet
Nidarosdomens restaureringsarbeider
Opplysningsvesenets Fond
Personvernemnda
Sametinget
Statsbygg

Forsvarsdepartementet

Forsvaret
Forsvarets Forskningsinstitutt
Forsvarsbygg
Nasjonal Sikkerhetsmyndighet

Helse- og omsorgsdepartementet

Bioteknologinemnda
Helsedirektoratet
Klagenemnda for bidrag til behandling i utlandet
Nasjonalt folkehelseinstitutt
Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten
Norsk pasientskadeerstatning
Pasientskadenemnda
Preimplantasjonsdiagnostikknemnda
Statens autorisasjonskontor for helsepersonell
Statens helsepersonellnemnd
Statens helsetilsyn
Statens Institutt for rusmiddelforskning
Statens Legemiddelverk
Statens Strålevern
Vitenskapskomiteen for mattrygghet

Justis- og beredskapsdepartementet

Den høyere påtalemyndighet
Den militære påtalemyndighet
Direktoratet for nødkommunikasjon
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Domstoladministrasjonen
Hovedredningssentralen
Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker
Kontoret for voldsoffererstatning
Kriminalomsorgens sentrale forvaltning
Politidirektoratet
Politiets sikkerhetstjeneste
Sekretariatet for konfliktrådene
Siviltjenesten
Spesialenheten for politisaker
Statens sivilrettsforvaltning
Utlendingsdirektoratet
Utlendingsnemnda (UNE)

Kommunal- og regionaldepartementet

Distriktssenteret
Husbanken
Husleietvistutvalget i Oslo, Akershus, Bergen og Trondheim
Direktoratet for byggkvalitet

Kulturdepartementet

Arkivverket
Kunst i offentlige rom, KORO
Lotteri- og stiftelsestilsynet
Medietilsynet
Nasjonalbiblioteket
Norsk filminstitutt
Kulturrådet
Norsk lokalhistorisk institutt
Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek
Rikskonsertene
Riksteatret
Språkrådet

Kunnskapsdepartementet

Artsdatabanken
BIBSYS
Foreldreutvalget for grunnopplæringen
Meteorologisk institutt
Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen
Norges forskningsråd
Norgesuniversitetet
Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA)
Norsk Utenrikspolitisk Institutt
Samordna opptak
Senter for IKT i utdanningen
Senter for internasjonalisering av høyere utdanning
Statens lånekasse for utdanning
Statlige universiteter og høyskoler
Utdanningsdirektoratet
Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk

Landbruks- og matdepartementet

Bioforsk
Mattilsynet
Norsk institutt for skog og landskap
Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning
Reindriftsforvaltningen
Statens landbruksforvaltning
Veterinærinstituttet

Miljøverndepartementet

Direktoratet for naturforvaltning
Klima- og forurensningsdirektoratet
Norsk kulturminnefond
Norsk Polarinstitutt
Riksantikvaren
Kartverket

Nærings- og handelsdepartementet

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard
Garanti-instituttet for eksportkreditt (GIEK)
Justervesenet
Norges geologiske undersøkelse
Norsk akkreditering
Norsk Romsenter
Sjøfartsdirektoratet
Skipsregistrene
Patentstyret
Brønnøysundregistrene

Olje- og energidepartementet

Norges vassdrags- og energidirektorat
Oljedirektoratet

Samferdselsdepartementet

Jernbaneverket
Luftfartstilsynet
Post- og teletilsynet
Statens havarikommisjon
Statens jernbanetilsyn
Statens vegvesen

Utenriksdepartementet

Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)
Fredskorpset

Stortinget

Stortingets ombudsmann for forvaltningen – Sivilombudsmannen
Riksrevisjonen

Domstolene

Vedlegg 2
Offentlige regionale og lokale oppdragsgivere

Varer

Terskelverdi: 200.000 SDR

Tjenester

Terskelverdi: 200.000 SDR

Bygge- og anleggstjenester

Terskelverdi: 5.000.000 SDR

1. Alle offentlige regionale (fylkeskommunale) og lokale (kommunale) oppdragsgivere.
2. Alle offentligrettslige organer.
Et organ anses å være offentligrettslig når det
 1. er opprettet for det bestemte formål å dekke allmennhetens behov, men ikke behov av kommersiell eller industriell art, og
 2. er et rettssubjekt, og
 3. i hovedsak er finansiert av staten, regionale eller lokale myndigheter eller andre offentligrettslige organer, eller er underlagt et av disse organenes kontroll, eller som har et administrasjons-, ledelses- eller kontrollorgan der over halvparten av medlemmene er utpekt av staten, regionale eller lokale myndigheter eller andre offentligrettslige organer.
3. Alle sammenslutninger dannet av en eller flere av enhetene omhandlet i nr. 1 og 2 ovenfor.
4. En veiledende liste over oppdragsgivere som er offentligrettslige organer, er vedlagt.

Noter til vedlegg 2

1. Følgende skal ikke anses som en dekket anskaffelse:
 - anskaffelser foretatt av oppdragsgivere omfattet av dette vedlegg med hensyn til leverandører, tjenester og tjenesteytere fra USA,
 - anskaffelser foretatt av oppdragsgivere omfattet av dette vedlegg som gjelder anskaffelser av FSC 58 (utstyr for kommunikasjon, deteksjon og koherent stråling) fra Canada,
 - anskaffelser foretatt av oppdragsgivere omfattet av dette vedlegg av utstyr for flygekontroll når det gjelder leverandører og tjenesteytere fra USA,før Norge har godtatt at de berørte parter gir norske varer, leverandører, tjenester og tjenesteytere tilfredsstillende gjensidig adgang til deres marked for offentlige anskaffelser.
2. Bestemmelsene i artikkel XVIII skal ikke gjelde for leverandører og tjenesteytere fra:
 - Japan, Korea og USA med hensyn til adgangen til å klage på tildeling av kontrakter til leverandører eller tjenesteytere fra andre parter enn de nevnte, som er små eller mellomstore bedrifter i henhold til den aktuelle lovgivningen i Norge, før Norge godtar at de ikke lenger gjennomfører tiltak som innebærer forskjellsbehandling til fordel for visse innenlandske små bedrifter og minoritetsbedrifter,
 - Japan med hensyn til adgangen til å klage på tildeling av kontrakter fra norske oppdragsgivere når verdien av kontraktene er lavere enn terskelverdien som anvendes på samme kategori kontrakter som tildeles av denne part.
3. Når det gjelder varer, tjenester, leverandører og tjenesteytere fra Canada, skal dette vedlegg bare gjelde anskaffelser foretatt av offentlige regionale (fylkeskommunale) oppdragsgivere.

Veiledende liste over oppdragsgivere som er offentligrettslige organer:

Enova SF
 Garanti-instituttet for eksportkreditt (GIEK)
 Helse Sør-Øst RHF
 Helse Vest RHF
 Helse Midt-Norge RHF
 Helse Nord RHF
 Innovasjon Norge
 Norsk Rikskringkasting (NRK)
 Universitetssenteret på Svalbard AS
 Uninett AS
 Simula Research Laboratory AS
 Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS (NSD)

Kategorier:

- Statsbanker
- Offentlig eide og drevne museer

*Vedlegg 3**Øvrige oppdragsgivere (forsyningstjenester)**Varer*

Terskelverdi: 400.000 SDR

Tjenester

Terskelverdi: 400.000 SDR

Bygge- og anleggstjenester

Terskelverdi: 5.000.000 SDR

1. Alle oppdragsgivere som foretar anskaffelser dekket av EØS-direktivet om offentlige forsyningstjenester, som er offentlige oppdragsgivere (dvs. omfattet av vedlegg 1 eller vedlegg 2) eller offentlige foretak,² og som utøver en eller flere av de typer virksomheter som er nevnt nedenfor:
 - a. levere eller drifte faste nett beregnet på yting av offentlige tjenester i forbindelse med produksjon, transport eller distribusjon av drikkevann, eller levere drikkevann til slike nett,
 - b. levere eller drifte faste nett beregnet på yting av offentlige tjenester i forbindelse med produksjon, transport eller distribusjon av elektrisitet, eller levere elektrisitet til slike nett,
 - c. stille lufthavn- eller andre terminalanlegg til rådighet for luftfartsselskaper,
 - d. stille sjø- eller innlandshavneanlegg eller andre terminalanlegg til rådighet for rederier som driver sjøtransport eller transport på innlands vannveier,
 - e. levere eller drifte nett³ for yting av offentlige transporttjenester med bybane, automatiserte systemer, sporvei, trolleybuss, buss eller taubane.
2. En veiledende liste over øvrige oppdragsgivere (forsyningstjenester) er vedlagt.
- 2 I henhold til EØS-direktivet om forsyningstjenester er et offentlig foretak ethvert foretak som de offentlige oppdragsgivere direkte eller indirekte kan utøve avgjørende innflytelse over i kraft av eierforhold, kapitalinteresser eller reglene for virksomheten. Avgjørende innflytelse skal antas å foreligge når offentlige oppdragsgivere i forhold til et foretak enten direkte eller indirekte
 - eier størstedelen av foretakets tegnede kapital, eller
 - kontrollerer flertallet av stemmene knyttet til andeler utstedt av foretaket, eller
 - kan utpeke mer enn halvparten av medlemmene i foretakets administrasjons-, ledelses- eller kontrollorgan.
- 3 Når det gjelder transporttjenester, skal et nett antas å foreligge dersom driftsvilkårene for tjenesten er fastsatt av vedkommende myndighet, som vilkår for rutene som betjenes, tilgjengelig kapasitet eller tjenestens hyppighet.

Noter til vedlegg 3

1. Anskaffelser foretatt med sikte på å utøve en virksomhet oppført ovenfor skal ikke være underlagt denne avtale dersom virksomheten er direkte konkurranseutsatt på markeder med fri adgang.
2. Denne avtale dekker ikke anskaffelser foretatt av oppdragsgivere omfattet av dette vedlegg:
 - a. for kjøp av vann og leveranse av energi eller brensel til energiproduksjon,
 - b. for andre formål enn utøvelse av virksomhet nevnt i dette vedlegg eller for utøvelse av slik virksomhet i land utenfor EØS,
 - c. videresalg eller utleie til tredjemann, forutsatt at oppdragsgiveren ikke har noen særrett eller enerett til å selge eller leie ut kontraktsgjenstanden, og at andre foretak har adgang til å selge eller leie den ut på samme vilkår som oppdragsgiveren.
3. Denne avtale dekker ikke anskaffelser som
 - a. en oppdragsgiver tildeler et tilknyttet foretak,⁴ eller
 - b. et fellesforetak («joint venture») dannet utelukkende av flere oppdragsgivere tildeler et foretak som er tilknyttet en av disse oppdragsgiverne, for å utøve relevant virksomhet i henhold til bokstav a) til e) i dette vedlegg,

forutsatt at minst 80 % av den gjennomsnittlige omsetningen av varer, tjenester og bygge- og anleggstjenester som det tilknyttede foretaket har oppnådd de foregående tre år, skriver seg fra yting av slike tjenester eller leveranse av slike varer til foretak det er tilknyttet.

Dersom tallene for omsetningen ikke er tilgjengelig for de foregående tre år, på grunn av datoen da det tilknyttede foretaket ble opprettet eller begynte sin virksomhet, er det tilstrekkelig at foretaket viser at omsetningen nevnt i dette nummer er troverdig, særlig i form av framskrivninger av virksomheten.

⁴ Med «tilknyttet foretak» menes ethvert foretak der årsregnskapet konsolideres med oppdragsgiverens årsregnskap i henhold til rådsdirektiv 83/349/EØF om konsoliderte regnskaper, eller for enheter som ikke er underlagt nevnte direktiv, ethvert foretak som oppdragsgiveren direkte eller indirekte kan utøve avgjørende innflytelse over i kraft av eierforhold, kapitalinteresser eller reglene for virksomheten, eller som kan utøve avgjørende innflytelse over oppdragsgiver, eller som i likhet med oppdragsgiveren er underlagt et annet foretaks avgjørende innflytelse.

4. Denne avtale dekker ikke anskaffelser som
 - a. et fellesforetak dannet utelukkende av flere oppdragsgivere tildeler et foretak tilknyttet en av disse oppdragsgiverne for å utøve virksomhet i henhold til bokstav a) til e) i dette vedlegg, eller
 - b. en oppdragsgiver tildeler et slikt fellesforetak som den er en del av, forutsatt at fellesforetaket er opprettet med sikte på å utøve den aktuelle virksomheten over et tidsrom på minst tre år, og at det i dokumentet som oppretter fellesforetaket, er fastsatt at oppdragsgiverne som utgjør foretaket, skal være del av det i minst samme tidsrom.
5. Når en oppdragsgiver som ikke er en offentlig oppdragsgiver, leverer drikkevann eller elektrisitet til nett som yter en offentlig tjeneste, skal dette ikke regnes som en relevant virksomhet i henhold til bokstav a) eller b) i dette vedlegg dersom
 - a. den aktuelle oppdragsgiverens produksjon av drikkevann eller elektrisitet finner sted fordi forbruk av slikt drikkevann eller slik elektrisitet er nødvendig for å drive en annen virksomhet enn den som er nevnt i bokstav a) til e) i dette vedlegg, og
 - b. leveranse til det offentlige nettet avhenger bare av oppdragsgiverens eget forbruk og ikke overstiger 30 % av oppdragsgiverens samlede produksjon av drikkevann eller energi, beregnet på grunnlag av gjennomsnittet for de tre siste år, herunder inneværende år.
6. Følgende skal ikke anses som en dekket anskaffelse:
 - anskaffelser foretatt av oppdragsgivere som driver virksomhet på følgende områder:
 - i. produksjon, transport eller distribusjon av drikkevann omfattet av dette vedlegg,
 - ii. lufthavnanlegg omfattet av dette vedlegg,
 - iii. sjø- eller innlandshavneanlegg eller andre terminalanlegg omfattet av dette vedlegg, og
 - iv. bybane, sporvei, trolleybuss eller busstjenester omfattet av dette vedleggnår det gjelder varer, tjenester, leverandører og tjenesteytere fra Canada,
 - anskaffelser foretatt av oppdragsgivere på området produksjon, transport eller distribusjon av drikkevann omfattet av dette vedlegg når det gjelder leverandører og tjenesteytere fra USA,
 - anskaffelser foretatt av oppdragsgivere omfattet av dette vedlegg av utstyr for flygekontroll når det gjelder leverandører og tjenesteytere fra USA,
 - anskaffelser foretatt av oppdragsgivere på området lufthavnanlegg omfattet av dette vedlegg når det gjelder leverandører og tjenesteytere fra USA og Korea,
 - anskaffelser foretatt av oppdragsgivere på området bybane, sporvei, trolleybuss eller busstjenester omfattet av dette vedlegg når det gjelder leverandører og tjenesteytere fra USA,

- anskaffelser foretatt av oppdragsgivere på området bybane omfattet av dette vedlegg når det gjelder leverandører og tjenesteytere fra Japan,
 - anskaffelser foretatt av oppdragsgivere på området busstjenester omfattet av dette vedlegg når det gjelder leverandører og tjenesteytere fra Israel
- før Norge har godtatt at de berørte parter gir norske varer, leverandører, tjenester og tjenesteytere tilfredsstillende gjensidig adgang til deres marked for offentlige anskaffelser.
7. Bestemmelsene i artikkel XVIII skal ikke gjelde for leverandører og tjenesteytere fra
- Japan, Korea og USA med hensyn til adgangen til å klage på tildeling av kontrakter til leverandører eller tjenesteytere fra andre parter enn de nevnte, som er små eller mellomstore bedrifter i henhold til den aktuelle lovgivningen i Norge, før Norge godtar at de ikke lenger gjennomfører tiltak som innebærer forskjellsbehandling til fordel for visse innenlandske små bedrifter og minoritetsbedrifter,
 - Japan med hensyn til adgangen til å klage på tildeling av kontrakter fra norske oppdragsgivere når verdien av kontraktene er lavere enn terskelverdien som anvendes på samme kategori kontrakter som tildeles av denne part.

Veiledende liste over øvrige oppdragsgivere (forsyningstjenester):

1. *Drikkevann*
Offentlige virksomheter som produserer eller distribuerer vann i henhold til Forskrift om vannforsyning og drikkevann (FOR 2001–12–09 1372).
For eksempel:
Asker og Bærum vannverk
Bergen vannverk
2. *Elektrisitetssektoren*
Offentlige virksomheter som produserer, transporterer eller distribuerer elektrisitet i henhold til Lov om erverv av vannfall mv. kap. I, jf. kap V (LOV 1917–12–14 16), Lov om vassdragsreguleringer (LOV–1917–12–14 17), Lov om vassdrag og grunnvann (LOV–2000–11–24 82) eller Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (LOV 1990–06–29 50).
For eksempel:
Alta Kraftverk
Bingsfoss Kraftverk
3. *Lufthavner:*
Offentlige virksomheter som driver lufthavnanlegg i henhold til Lov om luftfart (LOV–1993–06–11 101).
For eksempel:
Avinor AS
4. *Havner:*
Offentlige virksomheter som driver virksomhet i henhold til Lov om havner og farvann (LOV 2009–04–17 19)
For eksempel:
Oslo havn
Stavangerregionens havn
5. *Bytransport*
Offentlige virksomheter som i sin virksomhet blant annet drifter nett for yting av offentlige transporttjenester med automatiserte systemer, bybane, sporvei, trolleybuss, buss eller taubane i henhold til Lov om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunellbane og forstadsbane m.m. (LOV 1993–06–11 100), Lov om yrkestransport med motorvogn og fartøy (LOV 2002–06–21 45) eller Lov om anlegg av taugbaner og løipestrenger (LOV 1912–06–14 1).

Vedlegg 4 Varer

1. Denne avtale dekker anskaffelser av alle varer, med mindre noe annet er angitt i denne avtale.
2. Denne avtale dekker bare følgende varer som er beskrevet i kapitlene i nomenklaturen til CCC (Tollsamarbeidsrådet) angitt nedenfor, og som anskaffes av Forsvarsdepartementet, dets underliggende enheter og virksomheter på sikkerhetsområdet:

Kapittel 25:	Salt, svovel, jord og stein, gips, kalk og sement
Kapittel 26:	Malm, slagg og aske
Kapittel 27:	Mineralsk brensel, mineralske oljer og destillasjonsprodukter av disse, bituminøse stoffer, mineralsk voks unntatt: ex 27.10: spesialdrivstoffer for motorer
Kapittel 28:	Uorganiske kjemikalier, organiske og uorganiske forbindelser av edle metaller, av sjeldne jordmetaller, av radioaktive grunnstoffer og av isotoper unntatt: ex 28.09: sprengstoffer ex 28.13: sprengstoffer ex 28.14: tåregass ex 28.28: sprengstoffer ex 28.32: sprengstoffer ex 28.39: sprengstoffer ex 28.50: giftige stoffer ex 28.51: giftige stoffer ex 28.54: sprengstoffer
Kapittel 29:	Organiske kjemikalier unntatt: ex 29.03: sprengstoffer ex 29.04: sprengstoffer ex 29.07: sprengstoffer ex 29.08: sprengstoffer ex 29.11: sprengstoffer ex 29.12: sprengstoffer ex 29.13: giftige stoffer ex 29.14: giftige stoffer ex 29.15: giftige stoffer ex 29.21: giftige stoffer ex 29.22: giftige stoffer ex 29.23: giftige stoffer ex 29.26: sprengstoffer ex 29.27: giftige stoffer ex 29.29: sprengstoffer
Kapittel 30:	Farmasøytiske produkter
Kapittel 31:	Gjødsel
Kapittel 32:	Garvestoff- og fargestoffekstrakter, tanniner og deres derivater, farger, malinger og lakker, kitt, sparkelmasse og fyllstoff, trykkfarger, blekk og tusj
Kapittel 33:	Flyktige, vegetabilske oljer og resinoider, parfyme-, kosmetikk- eller toalettpreparater
Kapittel 34:	Såpe, organiske, overflateaktive stoffer, vaskemidler, smøremidler, kunstig voks, tilberedt voks, poler- og skuremidler, lys og lignende varer, modeller-masse «dentalvoks»
Kapittel 35:	Proteiner, klebemidler, enzymer
Kapittel 37:	Varer til fotografisk og kinematografisk bruk
Kapittel 38:	Diverse kjemiske produkter, unntatt: ex 38.19: giftige stoffer
Kapittel 39:	Kunstharpiks og plastmaterialer, celluloseestere og celluloseetere og varer derav unntatt: ex 39.03: sprengstoffer
Kapittel 40:	Naturgummi, syntetisk gummi, faktis og varer derav, unntatt: ex 40.11: skuddsikre dekk
Kapittel 41:	Råhuder og skinn (unntatt pelsskinn) samt lær

Kapittel 42:	Varer av lær, salmakerarbeider, reiseeffekter, håndvesker og lignende beholdere; varer av tarmer (unntatt av wormgut)
Kapittel 43:	Pelsskinn (også kunstig) og varer derav
Kapittel 44:	Tre og trevarer, trekull
Kapittel 45:	Kork og korkvarer
Kapittel 46:	Varer av strå, halm, esparto og andre flettematerialer, kurvmakerarbeid
Kapittel 47:	Materiale til papirframstilling
Kapittel 48:	Papir og papp, varer av papirmasse, papir eller papp
Kapittel 49:	Bøker, aviser, bilder og andre trykksaker, håndskrevne eller maskinskrevne arbeider samt arbeidstegninger
Kapittel 65:	Hodeplagg og deler dertil
Kapittel 66:	Paraplyer, parasoller, spaserstokker, sveper, ridepisker og deler dertil
Kapittel 67:	Bearbeidede fjær og dun samt varer derav; kunstige blomster; varer av menneskehår
Kapittel 68:	Varer av stein, gips, sement, asbest, glimmer og lignende materialer
Kapittel 69:	Keramiske produkter
Kapittel 70:	Glass og glassvarer
Kapittel 71:	Perler, edle og halvedle stener, edle metaller, dublé av edelmetaller og varer derav; bijouteriartikler
Kapittel 73:	Jern og stål og varer derav
Kapittel 74:	Kobber og varer derav
Kapittel 75:	Nikkel og varer derav
Kapittel 76:	Aluminium og varer derav
Kapittel 77:	Magnesium og beryllium og varer derav
Kapittel 78:	Bly og varer derav
Kapittel 79:	Sink og varer derav
Kapittel 80:	Tinn og varer derav
Kapittel 81:	Andre uedle metaller brukt i metallarbeid og varer derav
Kapittel 82:	Verktøy, redskaper, kniver, skjører og gafler av uedelt metall, deler dertil, unntatt: ex 82.05: verktøy ex 82.07: verktøy, deler
Kapittel 83:	Forskjellige varer av uedelt metall
Kapittel 84:	Kjeler, maskiner, apparater og mekaniske redskaper samt deler dertil, unntatt: ex 84.06: motorer ex 84.08: andre motorer ex 84.45: maskiner ex 84.53: automatiske databehandlingsmaskiner ex 84.55: deler av maskiner under post nr. 84.53 ex 84.59: kjernereaktorer
Kapittel 85:	Elektriske maskiner, apparater og materiell, samt deler dertil unntatt: ex 85.13: telekommunikasjonsutstyr ex 85.15: senderutstyr
Kapittel 86:	Lokomotiver, vogner og annet rullende materiell for jernbaner og sporveier samt deler dertil, stasjonært materiell for jernbaner eller sporveier, trafikkreguleringsutstyr av alle slag (ikke elektrisk drevet) unntatt: ex 86.02: elektriske pansrede lokomotiver ex 86.03: andre pansrede lokomotiver ex 86.05: pansrede jernbanevogner ex 86.06: verkstedvogner ex 86.07: jernbanevogner
Kapittel 87:	Kjøretøyer samt deler dertil, unntatt rullende materiell for jernbaner og sporveier, unntatt: ex 87.01: traktorer ex 87.02: militære kjøretøyer ex 87.03: kranbiler ex 87.08: stridsvogner og andre pansrede kjøretøyer ex 87.09: motorsykler ex 87.14: tilhengere

Kapittel 89:	Skip, båter og annet flytende materiell, unntatt: ex 89.01A: krigsskip
Kapittel 90:	Instrumenter og apparater til optisk, fotografisk, kinematografisk, medisinsk og kirurgisk bruk samt måle-, kontroll- og presisjonsinstrumenter og -apparater, deler dertil, unntatt: ex 90.05: kikkerter ex 90.13: diverse instrumenter, lasere ex 90.14: telemetre ex 90.28: elektriske og elektroniske måleinstrumenter ex 90.11: mikroskoper ex 90.17: medisinske instrumenter ex 90.18: apparater til mekanoterapi ex 90.19: ortopediske apparater ex 90.20: røntgenapparater
Kapittel 91:	Klokker og ur
Kapittel 92:	Musikkinstrumenter, lydopptakere og lydgjengivere, bilde- og lydopptakere og bilde- og lydgjengivere til fjernsyn; deler og tilbehør til dette
Kapittel 94:	Møbler; sengebunner og sengeutstyr som f.eks. madrasser, puter og lignende stoppede varer, unntatt: ex 94.01A: flyseter
Kapittel 95:	Varer framstilt av utskjærings- og støpemateriale
Kapittel 96:	Koster, børster, pensler, pudderkvaster og sikter
Kapittel 98:	Diverse

Vedlegg 5 *Tjenester*

Denne avtale dekker følgende tjenester som er spesifisert i henhold til De forente nasjoners sentrale produktgruppering (CPC) som oppført i dokument MTN.GNS/W/120 med de unntak som er fastsatt i notene til dette vedlegg:

Emne	CPC-referansenummer
Vedlikehold og reparasjonstjenester	6112, 6122, 633, 886
Landtransporttjenester, herunder tjenester som omfatter pansret bil og kurer, unntatt transport av post	712 (unntatt 71235), 7512, 87304
Lufttransporttjenester for passasjerer og frakt, unntatt transport av post	73 (unntatt 7321)
Transport av post over land, unntatt jernbane, og i luften	71235, 7321
Telekommunikasjonstjenester	752
Finansielle tjenester	Ex 81, 812, 814
a) Forsikringstjenester	
b) Bank- og investeringstjenester	
Data- og tilknyttede tjenester	84
Regnskapsførsel, revisjons- og bokføringstjenester	862
Markedsundersøkelser og meningsmålingstjenester	864
Ledelses- og administrativrådgivning og tilknyttede tjenester	865, 866

Emne	CPC-referansenummer
Arkitekttjenester; ingeniørtjenester og integrerte ingeniørtjenester; byplanlegging og landskapsarkitekt tjenester; ingeniørtilknyttet teknisk-vitenskapelig konsulenttjenester; teknisk testing og analysetjenester	867
Reklametjenester	871
Rengjøring av bygninger og eiendomsforvaltning	874, 822
Forlags- og trykkeritjenester på honorar- eller kontraktsbasis	88442
Avløps- og avfallshåndteringstjenester; renhold og lignende tjenester	94

Noter til vedlegg 5

1. Bank- og investeringstjenester under Finansielle tjenester på listen ovenfor omfatter ikke finansielle tjenester i forbindelse med utstedelse, salg, kjøp og overføring av verdipapirer eller andre finansielle dokumenter, samt sentralbanktjenester.
2. Ledelses- og administrativrådgivning på listen ovenfor omfatter ikke voldgifts- og meglings tjenester.
3. Anskaffelser som er foretatt av oppdragsgivere omfattet av vedlegg 1, 2 og 3, og som gjelder tjenester omfattet av dette vedlegg, er en dekket anskaffelse med hensyn til en bestemt parts tjenesteyter bare i den grad parten har dekket denne tjenesten i sitt vedlegg 5.
4. Dekkede tjenester omfatter ikke tjenester som enheten er pålagt å kjøpe fra andre enheter i henhold til en enerett fastsatt i offentliggjorte lover og forskrifter.

Vedlegg 6

Bygge- og anleggstjenester

Liste i hovedgruppe 51, CPC:

Alle tjenester oppført i hovedgruppe 51.

Note til vedlegg 6

Anskaffelser som er foretatt av oppdragsgivere omfattet av vedlegg 1, 2 og 3, og som gjelder tjenester omfattet av dette vedlegg, er en dekket tjeneste med hensyn til en bestemt parts tjenesteyter bare i den grad parten har dekket denne tjenesten i sitt vedlegg 6.

Vedlegg 7

Generelle noter

1. Denne avtale dekker ikke
 - a. kringkastingsforetaks anskaffelse, utvikling, produksjon eller samproduksjon av programmer beregnet på kringkasting, samt kontrakter om sendetider,
 - b. anskaffelse av landbruksvarer med sikte på å fremme programmer for landbruksstøtte eller matvareprogrammer.
2. Anskaffelser som er foretatt av oppdragsgivere omfattet av vedlegg 1 og 2 i forbindelse med virksomhet på områdene drikkevann, energi, transport og postsektoren, er ikke dekket av denne avtale med mindre de er dekket i vedlegg 3.
3. Denne avtale får ikke anvendelse på Svalbard.

Norges tillegg II, III og IV

Tillegg II

Elektroniske eller papirbaserte medier brukt av partene til offentliggjøring av lover, forskrifter, rettsavgjørelser, forvaltningsvedtak som er gitt generell anvendelse, standard kontraktsklausuler og prosedyrer for offentlige anskaffelser omfattet av denne avtale i henhold til artikkel VI

Norge

Norsk Lovtidend, www.lovdato.no

Tillegg III

Elektroniske eller papirbaserte medier brukt av partene til offentliggjøring av meldinger som fastsatt i artikkel VII, artikkel IX nr. 7 og artikkel XVI nr. 2, i henhold til artikkel VI

Norge

Supplement til De Europeiske Fellesskaps Tidende, Tenders Electronic Daily (TED), <http://ted.europa.eu>
Doffin – Database for offentlige innkjøp, www.doffin.no

Tillegg IV

Nettsted eller nettsteder der partene offentliggjør statistikk over anskaffelser i henhold til artikkel XVI nr. 5 og meldinger om tildelte kontrakter i henhold til artikkel XVI nr. 6

Norge

Norge offentliggjør for tiden ikke statistikk i henhold til artikkel XVI nr. 5 eller meldinger om tildelte kontrakter i henhold til artikkel XVI nr. 6.

Tillegg 2

Vedlegg A

Komiteen for offentlige anskaffers beslutning om krav til notifikasjon i henhold til avtalens artikkel XIX og XXII

[Beslutning av 30. mars 2012]

Komiteen for offentlige anskaffelser,
som tar i betraktning at det er viktig å skape klarhet i lover og forskrifter som berører denne avtale, herunder endringer av disse som fastsatt i avtalens artikkel XXII nr. 5,
som også tar i betraktning at det er viktig å ha oppdaterte lister over virksomheter som er dekket i en parts vedlegg til avtalens tillegg I, i henhold til avtalens artikkel XIX,
som erkjenner at partene står overfor utfordringer med å få sendt inn notifikasjoner til komiteen i tide om endringer i deres lover og forskrifter som berører avtalen, som fastsatt i avtalens artikkel XXII nr. 5, og om foreslåtte endringer av vedleggene til tillegg I, som fastsatt i avtalens artikkel XIX nr. 1,
som tar i betraktning at bestemmelsene i avtalens artikkel XIX skiller mellom notifikasjoner om foreslåtte endringer som ikke endrer det gjensidig avtalte dekningsområdet fastsatt i denne avtale, og andre typer endringer i vedleggene til tillegg I,
som erkjenner at mange parter, takket være teknologiske endringer, kan bruke elektroniske midler til å sende inn informasjon om sine ordninger for offentlige anskaffelser og notifisere partene om endringer i disse ordningene,
treffer herved følgende beslutning:

Årlige notifikasjoner om endringer i lover og forskrifter

1. Dersom en part har offisielt utpekte elektroniske medier som inneholder koblinger til gjeldende lover og forskrifter som berører denne avtale, lovene og forskriftene er tilgjengelige på et av WTOs offisielle språk og mediene står oppført i tillegg II, kan partene oppfylle kravene i artikkel XXII nr. 5 med en årlig notifikasjon til komiteen ved årets slutt om alle endringer med mindre endringene er vesentlige, det vil si at de kan påvirke partens forpliktelser etter avtalen; i slike tilfeller skal notifikasjonen sendes umiddelbart.
2. Partene skal ha anledning til å drøfte en parts årlige notifikasjon på komiteens første uformelle møte i det påfølgende året.

Foreslåtte endringer i en parts vedlegg til tillegg 1

3. Følgende endringer i en parts vedlegg til tillegg I skal anses som en endring i henhold til avtalens artikkel XIX:
 - a. endring av en enhets navn,
 - b. sammenslåing av to eller flere enheter oppført i et vedlegg, og
 - c. oppdeling av en enhet oppført i et vedlegg i to eller flere enheter som alle legges til enhetene som er oppført i samme vedlegg.
4. Ved foreslåtte endringer i en parts vedlegg til tillegg I omfattet av nr. 3 skal parten notifisere komiteen annethvert år fra og med tidspunktet da protokollen som reviderer den eksisterende avtalen (1994), er trådt i kraft.
5. En part kan fremme en innsigelse mot en foreslått endring for komiteen senest 45 dager etter at notifiseringen ble distribuert til partene. I henhold til artikkel XIX nr. 2 skal en part, dersom den fremmer innsigelse, redegjøre for årsakene til innsigelsen, herunder årsakene til at den anser at den foreslåtte endringen ville påvirke det gjensidig avtalte dekningsomfanget i henhold til avtalen, og at den foreslåtte endringen derfor ikke kommer inn under nr. 3. Dersom det ikke fremmes noen skriftlig innsigelse, trer de foreslåtte endringene i kraft 45 dager etter at notifiseringen er distribuert, som fastsatt i artikkel XIX nr. 5 bokstav a).
6. Partene skal gå gjennom beslutningens virkemåte og effektivitet senest fire år etter at den er vedtatt, og foreta de nødvendige justeringer.

*Vedlegg B**Komiteen for offentlige anskaffers beslutning
om vedtakelse av arbeidsprogrammer*

[Beslutning av 30. mars 2012]

Komiteen for offentlige anskaffelser,
som merker seg at komiteen, i henhold til artikkel XXII nr. 8 bokstav b), kan treffe en beslutning som inneholder en liste over arbeidsprogrammer som komiteen skal sette i verk for å legge til rette for gjennomføringen av avtalen og forhandlingene omtalt i avtalens artikkel XXII nr. 7,
treffer følgende beslutning:

1. Følgende arbeidsprogrammer legges til på listen over arbeidsprogrammer som arbeidskomiteen skal arbeide med i fremtiden:
 - a. en gjennomgang av bruk, åpenhet og juridiske rammeverk for offentlig-private partnerskap og deres forhold til dekkede anskaffelser,
 - b. fordeler og ulemper ved å utarbeide felles nomenklaturer for varer og tjenester, og
 - c. fordeler og ulemper ved å utarbeide standardiserte notifiseringer.
2. Komiteen skal fastsette virkeområdet og tidsplanen for det enkelte arbeidsprogrammet på et senere tidspunkt.
3. Komiteen skal jevnlig gjennomgå listen over programmer og foreta de nødvendige justeringer.

*Vedlegg C**Komiteen for offentlige anskaffers beslutning
om et arbeidsprogram om små og mellomstore bedrifter*

[Beslutning av 30. mars 2012]

Komiteen for offentlige anskaffelser,
som merker seg at partene, i henhold til artikkel XXII nr. 8 bokstav a) i avtalen om offentlige anskaffelser (avtalen), skal vedta og jevnlig gjennomgå et arbeidsprogram, herunder et arbeidsprogram om små og mellomstore bedrifter,

som erkjenner betydningen av at det legges til rette for at små og mellomstore bedrifter kan delta i offentlige anskaffelser, og

som erkjenner at partene i artikkel XXII nr. 6 er blitt enige om å bestrebe seg på å unngå å innføre eller videreføre tiltak som innebærer forskjellsbehandling, og som vrir åpne anbudskonkurranser,
vedtar herved følgende arbeidsprogram om små og mellomstore bedrifter:

1. *Lansering av arbeidsprogrammet om små og mellomstore bedrifter:* På komiteens første møte etter at protokollen som reviderer den eksisterende avtalen (1994), er trådt i kraft, skal komiteen lansere et arbeidsprogram om små og mellomstore bedrifter. Komiteen skal gå gjennom tiltak og retningslinjer for små og mellomstore bedrifter som partene bruker for å støtte, fremme, oppmuntre til eller legge til rette for at små og mellomstore bedrifter deltar i offentlige anskaffelser, og utarbeide en rapport om resultatene av gjennomgangen.

2. *Unngå tiltak som innebærer forskjellsbehandling for små og mellomstore bedrifter:* Partene skal unngå å innføre tiltak som innebærer forskjellsbehandling, og som bare er til fordel for landets egne små og mellomstore bedrifter, og skal motvirke at slike tiltak og retningslinjer innføres av tiltredende parter.
3. *Åpenhetsprogram og undersøkelse om små og mellomstore bedrifter*
 - 3.1 *Åpenhetsprogram*

Når protokollen som reviderer den eksisterende avtalen (1994), er trådt i kraft, skal partene som i vedlegg I har tatt inn særskilte bestemmelser for små og mellomstore bedrifter, herunder deler av kontrakter forbeholdt disse («set-asides»), notisere komiteen om slike tiltak og retningslinjer. Notifiseringen skal inneholde en utførlig beskrivelse av tiltakene og retningslinjene, det tilhørende juridiske rammeverket samt virkemåten og verdien på anskaffelsene som kommer inn under slike tiltak. I tillegg skal partene varsle komiteen om eventuelle vesentlige endringer i slike tiltak og retningslinjer, i henhold til avtalens artikkel XXII nr. 5.
 - 3.2 *Undersøkelse om små og mellomstore bedrifter*
 - a. Komiteen skal gjennomføre en undersøkelse hos partene ved hjelp av et spørreskjema der det skal opplyses om tiltakene og retningslinjene som brukes for å støtte, fremme, oppmuntre til eller legge til rette for at små og mellomstore bedrifter deltar i offentlige anskaffelser. I spørreskjemaet skal hver part oppgi følgende informasjon:
 - i. en beskrivelse av tiltakene og retningslinjene som brukes av parten, herunder økonomiske, sosiale og andre formål med tiltakene og retningslinjene og hvordan de forvaltes,
 - ii. hvordan parten definerer små og mellomstore bedrifter,
 - iii. i hvilken grad parten har særlige etater eller institusjoner som bistår små og mellomstore bedrifter i forbindelse med offentlige anskaffelser,
 - iv. i hvilken grad små og mellomstore bedrifter deltar i offentlige anskaffelser, både når det gjelder verdien av og tallet på kontrakter som tildeles små og mellomstore bedrifter,
 - v. en beskrivelse av tiltak og retningslinjer for bruk av små og mellomstore bedrifter som underleverandører, herunder mål, garantier og insentiver for bruk av underleverandører,
 - vi. tilrettelegging for at små og mellomstore bedrifter kan delta i felles tilbud (med andre store eller små leverandører),
 - vii. tiltak og retningslinjer som fokuserer på å gi små og mellomstore bedrifter mulighet til å delta i offentlige anskaffelser (f.eks. økt åpenhet om og bedre tilgjengelighet til informasjon om offentlige anskaffelser for små og mellomstore bedrifter, forenklede kvalifikasjonskrav for deltakelse i anbudsrunder, reduserte kontraktstørrelser og garantier for overholdelse av betalingsfrister for leveranser av varer og tjenester), og
 - viii. bruk av tiltak og retningslinjer for offentlige anskaffelser for å stimulere til innovasjon i små og mellomstore bedrifter.
 - b. Sammenstilling av resultatene fra undersøkelsen av små og mellomstore bedrifter ved WTO-sekretariatet: WTO-sekretariatet skal fastsette en frist for innsendelse av svar på spørreskjemaet fra alle parter til WTO-sekretariatet. Når svarene er mottatt, skal sekretariatet sammenstille resultatene av undersøkelsen og distribuere svarene og sammenstillingen til partene. Sekretariatet skal legge ved en liste over parter som ikke har svart.
 - c. Drøftinger mellom partene om svarene på undersøkelsen: På grunnlag av dokumentet som WTO-sekretariatet har utarbeidet, skal komiteen fastsette en periode der partene kan utveksle spørsmål, be om ytterligere informasjon og kommentere de andre partenes svar.
4. *Evaluering av resultatene fra undersøkelsen av små og mellomstore bedrifter og gjennomføring av konklusjonene*
 - 4.1 *Evaluering av resultatene fra undersøkelsen av små og mellomstore bedrifter*

Komiteen skal kartlegge de tiltakene og retningslinjene som den mener er beste praksis for å fremme og legge til rette for at partenes små og mellomstore bedrifter deltar i offentlige anskaffelser, og utarbeide en rapport som inneholder eksempler på beste praksis innenfor tiltak og politikk og en liste over andre tiltak.

4.2 Gjennomføring av konklusjonene fra undersøkelsen av små og mellomstore bedrifter

- a. Partene skal arbeide for at beste praksis som ble kartlagt i evalueringen av undersøkelsen, blir gjennomført for å oppmuntre til og legge til rette for at partenes små og mellomstore bedrifter deltar i offentlige anskaffelser.
- b. Når det gjelder andre tiltak, skal komiteen oppmuntre de partene som opprettholder slike tiltak, til å gjennomgå dem med sikte på å fjerne dem eller gi dem anvendelse på de andre partenes små og mellomstore bedrifter. Disse partene skal informere komiteen om resultatet av gjennomgangen.
- c. Partene som opprettholder andre tiltak, skal føre opp verdien av anskaffelsene som er underlagt slike tiltak, i statistikken de hvert år sender inn til komiteen i henhold til avtalens artikkel XVI nr. 4.
- d. Partene kan be om at slike andre tiltak tas opp i fremtidige forhandlinger i henhold til avtalens artikkel XXII nr. 7, og slike anmodninger skal behandles med velvillighet av parten som opprettholder slike tiltak.

5. Gjennomgang

To år etter at protokollen som reviderer den eksisterende avtalen (1994), er trådt i kraft, skal komiteen gjennomgå bruken av beste praksis for å vurdere om dette har bidratt til at små og mellomstore bedrifter i større grad deltar i offentlige anbud, og om annen praksis ville fremme små og mellomstore bedrifters deltakelse ytterligere. Den kan også vurdere om andre tiltak har bidratt til at andre parter små og mellomstore bedrifter i større grad har deltatt i offentlige anskaffelser hos de parter som opprettholder slike tiltak.

Vedlegg D

Komiteen for offentlige anskaffers beslutning om et arbeidsprogram om innhenting og rapportering av statistikk

[Beslutning av 30. mars 2012]

Komiteen for offentlige anskaffelser,

som merker seg at partene, i henhold til artikkel XXII nr. 8 bokstav a) i avtalen om offentlige anskaffelser (avtalen), skal vedta og jevnlig gjennomgå et arbeidsprogram, herunder et arbeidsprogram om innhenting og rapportering av statistikk,

som tar i betraktning betydningen av å innhente og rapportere statistikk som fastsatt i artikkel XVI nr. 4 i avtalen om offentlige anskaffelser (avtalen) for å sikre åpenhet om anskaffelser dekket av avtalen,

som tar i betraktning at statistikk som viser i hvilken grad partene anskaffer varer og tjenester dekket av avtalen fra andre parter i avtalen, kan være et viktig verktøy for å oppmuntre andre WTO-medlemmer til å tiltre avtalen,

som erkjenner at partene generelt står overfor utfordringer med å innhente informasjon om offentlige anskaffelser, og særlig når det gjelder å fastslå opprinnelseslandet til varene og tjenestene de anskaffer etter avtalen, og

som erkjenner at partene bruker ulike metoder ved innhenting av statistikk for å oppfylle rapporteringskravene i avtalens artikkel XVI nr. 4 og kan bruke ulike metoder ved innhenting av informasjon om statlige oppdragsgivere og regionale/lokale oppdragsgivere,

vedtar herved følgende arbeidsprogram om innhenting og rapportering av statistikk:

1. *Lansering av arbeidsprogrammet om innhenting og rapportering av statistikk:* På komiteens første møte etter at protokollen som reviderer den eksisterende avtalen (1994), er trådt i kraft, skal komiteen lansere et arbeidsprogram om innhenting og rapportering av statistikk. Komiteen skal gjennomgå partenes innhenting og rapportering av statistikk, vurdere om praksisen kan harmoniseres, og utarbeide en rapport om resultatene.
2. *Innsending av data fra partene:* Komiteen skal bli enig om en frist for innsending av følgende opplysninger fra partene med hensyn til statistikk om anskaffelser dekket av avtalen:
 - a. en beskrivelse av metodene parten bruker for å innhente, vurdere og rapportere statistikk, over og under terskelverdiene i avtalen samt for anskaffelser beskrevet i nr. 4.2 bokstav c) i arbeidsprogrammet om små og mellomstore bedrifter, herunder om parten baserer statistikken for anskaffelser dekket av denne avtale på den samlede verdien av tildelte kontrakter eller på de samlede utgiftene til anskaffelser i et gitt tidsrom,
 - b. om statistikken som innhentes, omfatter opprinnelseslandet til varene og tjenestene som anskaffes, og, hvis dette er tilfellet, hvordan parten fastslår eller anslår opprinnelseslandet, samt de tekniske utfordringene ved å innhente opplysninger om opprinnelseslandet,
 - c. en forklaring av grupperingene som brukes i statistiske rapporter, og
 - d. en beskrivelse av datakildene.

3. *Sammenstilling av det innsendte materialet:* Sekretariatet skal sammenstille det innsendte materialet og distribuere materialet og sammenstillingen til partene. Sekretariatet skal legge ved en liste over parter som ikke har svart.
4. *Anbefalinger:* Komiteen skal gjennomgå materialet partene har sendt inn, og gi anbefalinger om
 - a. partene bør vedta en felles metode for innhenting av statistikk,
 - b. partene er i stand til å standardisere grupperingene i statistikkene de sender inn til komiteen,
 - c. midler for å legge til rette for innhenting av opplysninger om opprinnelsesland for varer og tjenester dekket av avtalen, og
 - d. andre tekniske spørsmål vedrørende rapportering av opplysninger om offentlige anskaffelser som er tatt opp av en part.
5. Komiteen skal, ved behov, utarbeide anbefalinger som gjelder
 - a. potensiell harmonisering av statistikkrapporteringen med sikte på å inkludere statistikk over offentlige anskaffelser i WTOs årlige rapporter,
 - b. den tekniske bistanden fra sekretariatet, i forbindelse med statistikkrapportering, til WTO-medlemmer som er i ferd med å tiltre avtalen, og
 - c. måter å sørge for at WTO-medlemmer som tiltrer avtalen, har de nødvendige midler for å overholde kravene til innhenting og rapportering av statistikk.
6. *Analyse av dataene:* Komiteen skal vurdere hvordan de statistiske opplysningene som partene årlig rapporterer inn til sekretariatet, kan brukes til videre analyser for å skape større forståelse for avtalens økonomiske betydning, herunder betydningen av terskelverdier for resultatene av avtalen.

Vedlegg E

Komiteen for offentlige anskaffelsers beslutning om et arbeidsprogram om bærekraftige anskaffelser

[Beslutning av 30. mars 2012]

Komiteen for offentlige anskaffelser,
som merker seg at partene, i henhold til artikkel XXII nr. 8 bokstav a) i avtalen om offentlige anskaffelser (avtalen), skal vedta og jevnlig gjennomgå et arbeidsprogram, herunder et arbeidsprogram om bærekraftige anskaffelser,

som erkjenner at flere parter har utarbeidet nasjonale og undernasjonale retningslinjer for bærekraftige anskaffelser,

som bekrefter betydningen av å sørge for at alle anskaffelser gjennomføres i samsvar med prinsippene om ikke-diskriminering og åpenhet som nedfelt i avtalen,

vedtar herved et arbeidsprogram som gjelder bærekraftige anskaffelser:

1. *Lansering av arbeidsprogrammet om bærekraftig utvikling:* På komiteens første møte etter at protokollen som reviderer den eksisterende avtalen (1994), er trådt i kraft, skal komiteen lansere et arbeidsprogram for bærekraftige anskaffelser.
2. Arbeidsprogrammet skal blant annet omfatte følgende temaer:
 - a. formålet med bærekraftige anskaffelser,
 - b. hvordan begrepet bærekraftige anskaffelser kan integreres i nasjonale og undernasjonale retningslinjer for anskaffelser,
 - c. hvordan bærekraftige anskaffelser kan gjennomføres på en måte som er i tråd med prinsippet om best mulig forhold mellom pris og kvalitet, og
 - d. hvordan bærekraftige anskaffelser kan gjennomføres på en måte som er i tråd med partenes internasjonale handelsforpliktelser.
3. Komiteen skal kartlegge tiltak og retningslinjer som den anser som bærekraftige anskaffelser gjennomført på en måte som er i tråd med prinsippet om best mulig forhold mellom pris og kvalitet og med partenes internasjonale handelsforbindelser, og utarbeide en rapport som inneholder en oversikt over beste praksis for disse tiltakene og retningslinjene.

Vedlegg F
Komiteen for offentlige anskaffers beslutning
om et arbeidsprogram om unntak og begrensninger i partenes vedlegg

[Beslutning av 30. mars 2012]

Komiteen for offentlige anskaffelser,

som merker seg at partene, i henhold til artikkel XXII nr. 8 bokstav a) i avtalen om offentlige anskaffelser (avtalen), skal vedta og jevnlig gjennomgå et arbeidsprogram, herunder et arbeidsprogram om unntak og begrensninger i partenes vedlegg,

som erkjenner at partene har ført opp unntak og begrensninger i sine respektive vedlegg til avtalens tillegg I (unntak og begrensninger),

som erkjenner betydningen av gjennomsluttende tiltak når det gjelder offentlige anskaffelser, og

som tar i betraktning betydningen av gradvis å redusere og fjerne unntak og begrensninger i fremtidige forhandlinger som omtalt i avtalens artikkel XXII nr. 7,

vedtar herved følgende arbeidsprogram som gjelder unntak og begrensninger i partenes vedlegg:

1. *Lansering av arbeidsprogrammet om unntak og begrensninger:* På komiteens første møte etter at protokollen som reviderer den eksisterende avtalen (1994), er trådt i kraft, skal komiteen lansere et arbeidsprogram om unntak og begrensninger i partenes vedlegg med følgende målsetting:
 - a. øke åpenheten med tanke på virkeområdet for og virkningen av unntak og begrensninger oppført i partenes vedlegg til avtalens tillegg I, og
 - b. fremskaffe informasjon om unntak og begrensninger for å legge til rette for forhandlingene nevnt i avtalens artikkel XXII nr. 7.
2. *Program for åpenhet:* Hver part skal, senest seks måneder etter at arbeidsprogrammet er lansert, sende komiteen en liste over
 - a. landspesifikke unntak parten opprettholder i sine vedlegg til avtalens tillegg I, og
 - b. alle andre unntak eller begrensninger angitt i partens vedlegg til avtalens tillegg I som kommer inn under avtalens artikkel II nr. 2 bokstav e), unntatt unntak eller begrensninger som er under gjennomgang i arbeidsprogrammet om små og mellomstore bedrifter, eller tilfeller der en part har forpliktet seg til å fase ut et unntak eller en begrensning i et vedlegg til avtalens tillegg I.
3. *Sammenstilling av det innsendte materialet:* Sekretariatet skal sammenstille det innsendte materialet og distribuere materialet og sammenstillingen til partene. Sekretariatet skal legge ved en liste over parter som ikke har svart.
4. *Anmodninger om tilleggsopplysninger:* Alle parter kan jevnlig be om tilleggsopplysninger om alle unntak og begrensninger som kommer inn under nr. 2 bokstav a) og b), herunder tiltak som kommer inn under ethvert unntak eller enhver begrensning, det juridiske rammeverket, retningslinjer for og praksis ved gjennomføring samt verdien av anskaffelsene som er underlagt slike tiltak. En part som mottar en slik anmodning, skal straks oppgi de ønskede opplysningene.
5. *Sammenstilling av tilleggsinformasjon:* Sekretariatet skal sammenstille tilleggsopplysningene om en part og distribuere dem til partene.
6. *Gjennomgang i komiteen:* På det årlige møtet omtalt i avtalens artikkel XXI nr. 3 bokstav a) skal komiteen gjennomgå opplysningene som er sendt inn av partene, med sikte på å fastslå om dette gir
 - a. størst mulig åpenhet når det gjelder unntakene og begrensningene som er oppført i partenes vedlegg til avtalens tillegg I, og
 - b. tilstrekkelig informasjon for å legge til rette for forhandlingene omtalt i avtalens artikkel XXII nr. 7.
7. *Ny part som tiltrer avtalen:* En ny part som tiltrer avtalen, skal sende listen omtalt i nr. 2 til komiteen senest seks måneder etter tiltredelsen.

Vedlegg G
Komiteen for offentlige anskaffers beslutning
om et arbeidsprogram om sikkerhetsstandarter for internasjonale anskaffelser

[Beslutning av 30. mars 2012]

Komiteen for offentlige anskaffelser,

som merker seg at partene, i henhold til artikkel XXII nr. 8 bokstav a) i avtalen om offentlige anskaffelser (avtalen), skal vedta og jevnlig gjennomgå et arbeidsprogram, herunder et arbeidsprogram om sikkerhetsstandarter for internasjonale anskaffelser,

som merker seg at oppdragsgivere, i henhold til avtalens artikkel X nr. 1, ikke skal «utarbeide, fastsette eller anvende en teknisk spesifisering eller fastsette en prosedyre for samsvarsvurdering som har som formål eller virkning unødigg å hindre internasjonal handel»,

som merker seg at avtalens artikkel III nr. 2 bokstav a) ikke hindrer partene i å treffe eller håndheve tiltak som er nødvendigg for å beskytte offentlig sikkerhet, forutsatt at slike tiltak ikke anvendes på en måte som ville utgjøre et middel til vilkårlig eller urettmessig forskjellsbehandling eller en skjult begrensing av internasjonal handel,

som erkjenner at det er behov for å finne balansen mellom offentlig sikkerhet og unødvendigg hindringer for internasjonal handel,

som erkjenner at ulike praksis hos partene med hensyn til offentlig sikkerhet kan virke negativt inn på avtalens virkemåte,

vedtar herved følgende arbeidsprogram som gjelder sikkerhetsstandarter:

1. *Lansering av arbeidsprogrammet om sikkerhetsstandarter for internasjonale anskaffelser*: På komiteens første møte etter at protokollen som reviderer den eksisterende avtalen (1994), er trådt i kraft, skal komiteen lansere et arbeidsprogram om sikkerhetsstandarter for internasjonale anskaffelser.
2. Arbeidsprogrammet skal ta for seg blant annet følgende temaer med sikte på å dele beste praksis på området:
 - a. hvordan det tas hensyn til offentlig sikkerhet i partenes lovgivning, forskrifter og praksis, og hvilke retningslinjer som gjelder for oppdragsgivernes gjennomføring av avtalen,
 - b. forholdet mellom bestemmelsene om tekniske spesifiseringer i avtalens artikkel X og bestemmelsene om offentlig sikkerhet i avtalens artikkel III og i partenes vedlegg til tillegg I,
 - c. beste praksis som kan vedtas for å beskytte den offentlige sikkerhet i lys av bestemmelsene om tekniske spesifiseringer og konkurransegrunnlag i artikkel X.
3. Komiteen skal fastsette omfanget av og tidsrammen for arbeidet med hvert tema nevnt i nr. 2. Komiteen skal utarbeide en rapport som sammenfatter resultatene av arbeidet med disse temaene og gir en oversikt over beste praksis som nevnt i nr. 2 bokstav c).

21. feb. 2013 nr. 23**Sikkerhetsavtale mellom Norge og Luxembourg om utveksling og gjensidig beskyttelse av gradert informasjon**

I henhold til vedtak fattet i Utenriksdepartementet 1. februar 2013 ble avtalen undertegnet 21. februar 2013. Avtalen trådte i kraft 1. november 2014 etter brevveksling.

Security Agreement between the Government of the Kingdom of Norway and the Government of the Grand-Duchy of Luxembourg on the exchange and the reciprocal protection of Classified Information

The Government of the Kingdom of Norway and the Government of the Grand-Duchy of Luxembourg, hereafter referred to as the Parties, have – in order to safeguard Classified Information exchanged directly or through other administrative entities or Contractors that in accordance with national law and regulations are authorized to deal with Classified Information under the jurisdiction of either Party – agreed upon the following:

Article 1
Applicability

1. The objective of this Agreement is to ensure protection of Classified Information that is exchanged or created in the process of co-operation between the Parties.
2. This Agreement shall govern any activity, and be applicable to any contract or agreement, between the parties involving Classified Information.
3. This Agreement may not be invoked by either Party to obtain Classified Information that the other Party has received from a third party.

Article 2
Definitions

For the purpose of this Agreement:

1. **Classified Information** means
Any information, irrespective of the form, nature or method of transmission either manufactured or in the process of manufacture, which has been classified in accordance with national law and regulations of the Parties.
2. **Contract** means
An agreement between two or more parties creating and defining enforceable rights and obligations between the parties.
3. **Classified contract** means
A contract which contains or involves Classified Information.
4. **Contractor** means
An individual or legal entity possessing the legal capability to undertake contracts.
5. **Sub-contractor** means
A contractor to whom a prime contractor lets a sub-contract
6. **Breach of security** means
An act or an omission contrary to national law and regulations, the result of which may endanger or compromise Classified Information.
7. **Personnel security clearance** means
A positive determination following an investigative procedure stating that an individual is eligible to have access to Classified Information up to a certain classification level.
8. **Facility security clearance** means
A positive determination following an investigative procedure stating that a Contractor is authorized to receive, handle, process and store Classified Information up to a certain classification level.
9. **Security assurance** means
A statement issued by the Competent Norwegian Security Authority declaring that Classified Information at BEGRENSET level will be protected in accordance with its national law and regulations.
10. **«Need to know»** means
That access to Classified Information may only be granted to persons who have a verified requirement for knowledge or possession of such information in order to perform their official and professional duties.

Article 3

Protection of Classified Information

1. In accordance with their national law and regulations both Parties shall take appropriate measures to protect Classified Information, which is exchanged or created as a result of any agreement or relation between them. The Parties shall afford to all of the exchanged or created Classified Information the same degree of security protection as is provided to their own Classified Information of equivalent level of classification.
2. Access to Classified Information of the other Party shall be limited to those persons who, according to national law and regulations, have been appropriately granted a Personnel security clearance and who, due to their functions or employment, have a «Need to know».
3. On request, the Competent Security Authorities of each Party, according to their national law and regulations, shall assist each other during the vetting procedures of their nationals living within the territory of the other Party, preceding the issue of a Personnel security clearance.
4. Each Party shall recognize a Personnel security clearance issued in accordance with national law and regulations of the other Party.
5. Each Party shall communicate to the other Party any relevant information related to changes of the Personnel security clearances, particularly concerning cases of withdrawal or downgrading of their classification level.

Article 4

Disclosure of Classified Information

1. The Parties shall not disclose Classified Information under this Agreement to third parties or nationals of other countries without the prior written consent of the originating Party.
2. Received Classified Information shall be used for the specified purpose only.

Article 5

Security classification levels

1. Classified Information is granted a security classification level in accordance with its content, pursuant to the national law and regulations of each Party.
2. The receiving Party shall mark received Classified Information with its own equivalent security classification.
3. The Parties agree that the following security classification levels are equivalent:

KINGDOM OF NORWAY	Terms in English	GRAND-DUCHY OF LUXEMBOURG
STRENGT HEMMELIG	TOP SECRET	TRES SECRET LUX
HEMMELIG	SECRET	SECRET LUX
KONFIDENSIELT	CONFIDENTIAL	CONFIDENTIEL LUX
BEGRENSET	RESTRICTED	RESTREINT LUX

4. Translations and reproductions shall be marked with the same security classification as the original.
5. The receiving Party shall not declassify received information without the prior written consent of the originating Party.
6. The originating Party shall inform the receiving Party of any changes in the security classification of the exchanged information.

Article 6

Competent Security Authorities

1. For the purpose of this Agreement the Competent Security Authorities shall be:

For the Kingdom of Norway:

Nasjonal sikkerhetsmyndighet
Postboks 14
1306 Bærum postterminal
NORWAY

For the Grand-Duchy of Luxembourg:

Service de Renseignement de l'Etat
Autorité nationale de Sécurité
Boîte Postale 2379
L-1023 LUXEMBOURG

2. The Competent Security Authorities shall supervise all aspects of security in connection with the implementation of any activity, contract or agreement between the parties involving Classified Information.
3. The Competent Security Authorities shall, upon request, inform each other about their organization and the legal framework governing the protection of Classified Information, to make it possible to compare and maintain the same security standards, and facilitate joint visits in both countries of the Parties. Both Parties must agree upon such visits.

Article 7 *Classified Contracts*

1. In the event that a Party or an other administrative entity or Contractor under its jurisdiction award a Classified contract for performance within the territory of the other Party, a prior written assurance from the Competent Security Authority of the other Party shall be obtained. The assurance shall confirm that the prospective Contractor holds a Facility security clearance of appropriate level and has the facilities to handle and store Classified Information of the same level. For BEGRENNSET level a Security assurance shall be provided by the Competent Norwegian Security Authority. For RESTREINT LUX a Facility security clearance will be provided by the Competent Luxembourgish Security Authority.
2. Every Classified contract shall contain an appropriate security section and a security classification list, based on the terms of this Agreement.
3. Information about possible Sub-contractors shall be submitted in advance by the prime contractor to the Competent Security Authority for approval. If approved, the Sub-contractors must fulfill the same security obligations as have been set for the Contractor.
4. A copy of the security section of any Classified contract shall be forwarded to the Competent Security Authority in whose country the work is to be performed.
5. Prior to release to either Party's Contractors or prospective Contractors of any Classified Information received from the other Party, the receiving Party shall in accordance with its national law and regulations:
 - a) Ensure that Contractors or prospective Contractors can afford adequate security protection to Classified Information;
 - b) Perform an appropriate Facility security clearance procedure of the Contractors and Sub-contractors;
 - c) Perform an appropriate Personnel security clearance procedure for all personnel whose duties require access to Classified Information;
 - d) Ensure that all persons having access to Classified Information are informed of their responsibilities;
 - e) Carry out periodic security inspections of relevant security-cleared facilities.

Article 8 *Communication and transmission*

1. Classified Information shall normally be transmitted between the Parties through diplomatic channels.
2. Other approved means of transmission or exchange may be used if agreed upon by the Competent Security Authorities of both Parties.
3. The receiving Party shall acknowledge the receipt of the Classified Information.

Article 9 *Visits*

1. Visits involving access to Classified Information or to premises where such information is created, handled or stored, or where classified activities are carried out, shall only be granted by one Party to visitors from the other Party if a prior written permission from the Competent Security Authority of the receiving Party has been obtained. Such permission shall only be granted to persons who have an appropriate Personnel security clearance and have a «Need to know».
2. Visits shall normally be notified three (3) weeks in advance.
3. A request for visit shall include:
 - a) The visitor's surname, name, place and date of birth, nationality, employer, passport or other identity documents of the visitor;
 - b) Certification of the visitor's Personnel security clearance in accordance with the purpose of the visit;
 - c) Detailed specification of the purpose of the visit or visits;
 - d) Expected date and duration of the requested visit or visits;

- e) Information about point of contact at the premises to be visited, previous contacts and any other information useful to determine the justification of the visit or visits;
 - f) The date, signature and the stamping of the official seal of the Competent Security Authority.
4. The validity of visit authorizations shall not exceed twelve (12) months, unless otherwise agreed upon by the Competent Security Authorities.
 5. Classified Information exchanged during a visit shall have the same classification level and degree of protection as that of the originating Party.
 6. Each Party shall ensure the protection of personal data of visitors in accordance with their respective national law and regulations.

Article 10

Breach of security

1. Any Breach of security concerning protection of Classified Information exchanged or created within the framework of this Agreement shall be investigated and prosecuted pursuant to the national law and regulations of the Party within whose territory the Breach has occurred. The other Party shall, if required, co-operate in the investigation.
2. The Competent Security Authority in whose country the breach occurs shall immediately inform the Competent Security Authority of the other Party.
3. The other Party shall be informed of the results of the investigation and shall receive a final statement of the Breach of security.

Article 11

Expenses and Costs

Each Party shall cover its own expenses and costs resulting from the implementation of this Agreement.

Article 12

Settlement of disputes

Any dispute regarding the interpretation or application of this Agreement shall be resolved by consultation between the Parties, and will not be referred to any national or international tribunal or third party for settlement.

Article 13

Final provisions

1. The present Agreement shall be subject to approval in accordance with national law and regulations of the Parties.
2. The Agreement shall enter into force on the first day of the second (2) month following the receipt of the last written notification of the Parties informing each other that the necessary internal procedures are completed.
3. The present Agreement shall remain in force for an unlimited period of time. Each Party may, in the way of a written notification, terminate it at any time. In such a case the Agreement expires six (6) months from the date the notification of termination has been received by the other Party.
4. Review, changes and amendments of the present Agreement may be done at any time with consent of both Parties in written form. Changes and amendments to this Agreement shall enter into force in accordance with the provision of paragraph 2 of this Article.
5. In the event of termination, Classified Information transmitted under the terms of this Agreement shall be returned to the other Party. Classified Information that cannot be returned to the other Party shall continue to be protected in accordance with the provisions laid down in this Agreement.

Done at Brussels 21 February 2013 in duplicate each in the French, Norwegian and English languages, each text being equally authentic. In the case of different interpretations of the provisions of this Agreement, the English text shall prevail.

Sikkerhetsavtale mellom Kongeriket Norges regjering og Storhertugdømmet Luxembourgs regjering om utveksling og gjensidig beskyttelse av gradert informasjon

Kongeriket Norges regjering og Storhertugdømmet Luxembourgs regjering, heretter kalt «partene», har, for å trygge gradert informasjon som utveksles direkte eller via andre forvaltningsenheter eller kontrahenter som i samsvar med landenes lover og forskrifter er gitt fullmakt til å håndtere gradert informasjon under partenes jurisdiksjon, avtalt følgende:

Artikkel 1 Virkeområde

1. Formålet med denne avtale er å sikre beskyttelse av gradert informasjon som utveksles eller blir til under samarbeidet mellom partene.
2. Denne avtale skal regulere enhver aktivitet og gjelde for enhver kontrakt eller avtale mellom partene som angår gradert informasjon.
3. Ingen av partene kan påberope seg denne avtale for å få hånd om gradert informasjon som den annen part har mottatt fra en tredjepart.

Artikkel 2 Definisjoner

I forbindelse med denne avtalen gjelder at

1. **gradert informasjon** betyr enhver informasjon, uansett form, art og overføringsmetode, som enten er frembrakt eller er i ferd med å bli frembrakt, og som er gradert i samsvar med partenes nasjonale lovgivning og regelverk,
2. **kontrakt** betyr en avtale mellom to eller flere parter som skaper og definerer bindende rettigheter og forpliktelser mellom partene,
3. **gradert kontrakt** betyr en kontrakt som inneholder eller innebærer befatning med gradert informasjon,
4. **kontrahent** betyr en fysisk eller juridisk person som har rettsevne og kan inngå avtaler,
5. **underleverandør** betyr en kontrahent som en hovedkontrahent setter bort en underkontrakt til,
6. **sikkerhetsbrudd** betyr en handling eller unnlatelse i strid med nasjonale lover og forskrifter som kan ha til følge at gradert informasjon settes i fare eller kompromitteres,
7. **personellklarering** betyr en positiv avgjørelse på grunnlag av en gjennomført undersøkelse som sier at en person er skikket til å ha adgang til gradert informasjon opp til et visst graderingsnivå,
8. **anleggsklarering** betyr en positiv avgjørelse på grunnlag av en gjennomført undersøkelse som sier at en kontrahent har tillatelse til å motta, håndtere, behandle og lagre gradert informasjon opp til et bestemt graderingsnivå,
9. **sikkerhetsforsikring** betyr en erklæring utstedt av den kompetente norske sikkerhetsmyndighet som sier at gradert informasjon på BEGRENSET nivå vil bli beskyttet i samsvar med landets lover og forskrifter,
10. **behov for innsyn** betyr at adgang til gradert informasjon bare innvilges for personer som har et dokumentert behov for kunnskap om eller besittelse av slik informasjon for å utføre sine offisielle og yrkespålagte oppgaver.

Artikkel 3 Beskyttelse av gradert informasjon

1. I samsvar med sine nasjonale lover og forskrifter skal begge parter treffe passende tiltak for å beskytte gradert informasjon som utveksles eller blir til som resultat av enhver avtale eller forbindelse dem imellom. Partene skal gi all gradert informasjon som utveksles eller blir til, samme grad av sikkerhetsbeskyttelse som den gir sin egen graderte informasjon av tilsvarende gradering.
2. Adgangen til den annen parts graderte informasjon skal være begrenset til de personer som i samsvar med nasjonale lover og forskrifter er innvilget nødvendig personellklarering, og som på grunn av sine oppgaver eller sin stilling har behov for innsyn.
3. På anmodning skal partenes kompetente sikkerhetsmyndigheter, i samsvar med sine nasjonale lover og forskrifter, bistå hverandre i arbeidet med å klarere egne statsborgere som bor på den annen parts territorium, før personellklarering utstedes.

4. Hver part skal anerkjenne en personellklarering utstedt i samsvar med den annen parts nasjonale lover og forskrifter.
5. Hver part skal meddele den annen part enhver relevant opplysning vedrørende endringer i personellklareringer, særlig om tilfeller av inndragning eller nedsettelse av graderingsnivå.

Artikkel 4

Utlevering av gradert informasjon

1. Partene skal ikke utlevere gradert informasjon i henhold til denne avtale til tredjeparter eller borgere av andre land uten skriftlig forhåndssamtykke fra utstedende part.
2. Mottatt gradert informasjon skal bare brukes til det angitte formål.

Artikkel 5

Graderingsnivåer

1. Gradert informasjon gis en gradering som tilsvarer innholdet, i samsvar med hver parts nasjonale lover og forskrifter.
2. Mottakende part skal merke mottatt gradert informasjon med sin egen tilsvarende gradering.
3. Partene er enige om at følgende graderinger er likeverdige:

KONGERIKET NORGE	Engelsk term	STORHERTUGDØMMET LUXEMBOURG
STRENGT HEMMELIG	TOP SECRET	TRES SECRET LUX
HEMMELIG	SECRET	SECRET LUX
KONFIDENSIELT	CONFIDENTIAL	CONFIDENTIEL LUX
BEGRENSET	RESTRICTED	RESTREINT LUX

4. Oversettelser og reproduksjoner skal merkes med samme gradering som originalen.
5. Mottakende part skal ikke gradere mottatt informasjon uten utstedende parts skriftlige forhåndssamtykke.
6. Utstedende part skal informere mottakende part om eventuelle endringer i graderingen av den utvekslede informasjon.

Artikkel 6

Kompetente sikkerhetsmyndigheter

1. I forbindelse med denne avtale er de kompetente sikkerhetsmyndigheter:

For Kongeriket Norge:

Nasjonal sikkerhetsmyndighet
Postboks 14
1306 Bærum postterminal
NORWAY

For Storhertugdømmet Luxembourg:

Service de Renseignement de l'Etat
Autorité nationale de Sécurité
Boîte Postale 2379
L-1023 LUXEMBOURG

2. De kompetente sikkerhetsmyndigheter skal kontrollere alle sikkerhetsaspekter ved gjennomføringen av enhver virksomhet, kontrakt eller avtale mellom partene som innbefatter gradert informasjon.
3. På anmodning skal de kompetente sikkerhetsmyndigheter informere hverandre om sin organisering og de juridiske rammene som gjelder for beskyttelsen av deres graderte informasjon, dette for å gjøre det mulig å sammenligne og opprettholde samme sikkerhetsstandard og legge til rette for felles besøk i begge land. Begge parter må være enige om slike besøk.

Artikkel 7

Graderte kontrakter

1. Dersom en part eller annen forvaltningsenhet eller en kontrahent under dens jurisdiksjon tildeler en gradert kontrakt for utførelse på den annen parts territorium, skal det på forhånd innhentes skriftlig forsikring fra den annen parts kompetente sikkerhetsmyndighet. Forsikringen skal bekrefte at den tiltenkte kontrahent innehar anleggsklarering på nødvendig nivå og har de innretninger som skal til for å håndtere og lagre gradert informasjon på samme nivå. For BEGRENSET nivå skal den kompetente norske sikkerhetsmyndighet utstede sikkerhetsforsikring. For RESTREINT LUX vil anleggsklarering bli utstedt av den kompetente luxembourgiske sikkerhetsmyndighet.
2. Alle graderte kontrakter skal inneholde et passende sikkerhetsavsnitt og en graderingsliste basert på bestemmelsene i denne avtale.
3. Opplysninger om eventuelle underleverandører skal av hovedkontrahenten forelegges den kompetente sikkerhetsmyndighet for forhåndsgodkjennelse. Dersom de godkjennes, må underleverandørene oppfylle de samme sikkerhetsforpliktelser som hovedkontrahenten.
4. En kopi av sikkerhetsavsnittet i enhver gradert kontrakt skal sendes til den kompetente sikkerhetsmyndighet i landet der arbeidet skal utføres.
5. Før noen gradert informasjon som mottas fra den ene part, frigis for den annen parts kontrahenter eller tiltenkte kontrahenter, skal den mottakende part i samsvar med sine nasjonale lover og forskrifter:
 - a) forvisse seg om at kontrahenter eller tiltenkte kontrahenter kan gi gradert informasjon tilstrekkelig sikkerhetsbeskyttelse;
 - b) gjennomføre en egnet anleggsklarering hos kontrahentene og underleverandørene;
 - c) gjennomføre en egnet sikkerhetsklarering av alt personell hvis oppgaver krever adgang til gradert informasjon;
 - d) påse at alle personer som har adgang til gradert informasjon, er orientert om sitt ansvar;
 - e) utføre jevnlige sikkerhetsinspeksjoner ved aktuelle sikkerhetsklarerte anlegg.

Artikkel 8

Kommunikasjon og overføring

1. Gradert informasjon skal normalt overføres mellom partene via diplomatiske kanaler.
2. Andre godkjente overføringsmetoder kan benyttes dersom begge parter kompetente sikkerhetsmyndigheter er enige om det.
3. Den mottakende part skal kvittere for mottak av gradert informasjon.

Artikkel 9

Besøk

1. Besøk som innbefatter tilgang til gradert informasjon, eller til lokaliteter der slik informasjon blir til, håndteres eller lagres, eller der graderte aktiviteter foregår, skal bare innvilges av den ene part for besøkende fra den annen part dersom skriftlig tillatelse på forhånd er innhentet fra den mottakende parts kompetente sikkerhetsmyndighet. Slik tillatelse skal bare innvilges for personer som har personellklarering og har behov for innsyn.
2. Besøk skal normalt varsles tre (3) uker på forhånd.
3. En anmodning om besøk skal inneholde:
 - a) den besøkendes etternavn, fornavn, fødested og fødselsdato, statsborgerskap, arbeidsgiver, pass eller andre identitetspapirer,
 - b) bekreftelse på at den besøkende har personellklarering i samsvar med besøkets formål,
 - c) detaljert spesifisering av formålet med besøket eller besøkene,
 - d) antatt dato og varighet for besøket eller besøkene som det anmodes om,
 - e) informasjon om kontaktperson ved lokalitetene som skal besøkes, tidligere kontakter og eventuell annen informasjon som kan tjene til å avgjøre om besøket eller besøkene er berettiget,
 - f) dato, underskrift og offisielt stempel fra den kompetente myndighet.
4. Besøkgodkjennelser skal ikke gjelde i mer enn tolv (12) måneder med mindre de kompetente sikkerhetsmyndigheter avtaler noe annet.
5. Gradert informasjon som utveksles under et besøk, skal ha samme gradering og beskyttelsesgrad som den utstedende parts informasjon.
6. Hver part skal sørge for vern av besøkendes personopplysninger i samsvar med sine nasjonale lover og forskrifter.

Artikkel 10

Sikkerhetsbrudd

1. Ethvert sikkerhetsbrudd vedrørende beskyttelse av gradert informasjon som utveksles eller blir til innenfor rammen av denne avtale, skal etterforskes og straffeforfølges i henhold til de nasjonale lover og forskrifter hos parten på hvis territorium bruddet har skjedd. Den annen part skal om nødvendig samarbeide i etterforskningen.
2. Den kompetente sikkerhetsmyndighet i landet der bruddet har skjedd, skal straks orientere den annen parts kompetente sikkerhetsmyndighet.
3. Den annen part skal orienteres om utfallet av etterforskningen og motta en endelig redegjørelse om sikkerhetsbruddet.

Artikkel 11

Utgifter og omkostninger

Hver part skal dekke sine egne utgifter og omkostninger i forbindelse med gjennomføringen av denne avtale.

Artikkel 12

Tvisteløsning

Enhver tvist om tolkningen eller anvendelsen av denne avtale skal løses ved konsultasjon mellom partene og skal ikke henvises til noen nasjonal eller internasjonal domstol eller tredjepart for bileggelse.

Artikkel 13

Sluttbestemmelser

1. Denne avtale krever godkjenning i samsvar med partenes nasjonale lover og forskrifter.
2. Avtalen trer i kraft første dag i annen (2.) måned etter mottak av den siste skriftlige underretningen der partene orienterer hverandre om at de nødvendige nasjonale prosedyrer er fullført.
3. Avtalen gjelder på ubestemt tid. Hver part kan når som helst si den opp ved skriftlig underretning. I dette tilfelle opphører avtalen seks (6) måneder etter datoen da underretningen om oppsigelse er mottatt av den annen part.
4. Gjennomgang og endringer av denne avtale kan foretas når som helst med skriftlig samtykke fra begge parter. Endringer i denne avtale trer i kraft i samsvar med bestemmelsen i nr. 2 i denne artikkel.
5. Ved oppsigelse skal gradert informasjon som er overført i henhold til vilkårene i denne avtale, returneres til den annen part. Gradert informasjon som ikke kan returneres til den annen part, skal fortsatt beskyttes i samsvar med bestemmelsene i denne avtale.

Utferdiget i Brussel den 21. februar 2013 i to eksemplarer, hvert på fransk, norsk og engelsk, hvorav hver tekst har samme gyldighet. Ved avvikende tolkning av bestemmelsene i denne avtale har engelsk tekst forrang.

2. apr. 2013 nr. 8**Avtale om handel med konvensjonelle våpen**

I henhold til kgl.res. av 24. mai 2013 ble avtalen undertegnet 3. juni 2013. I henhold til kgl.res. av 24. januar 2014 ble avtalen ratifisert. Avtalen trådte midlertidig i kraft 12. februar 2014 og endelig i kraft 24. desember 2014.

Det vises til Prop.186 S (2012–2013), Innst.104 S (2013–2014) og til vedtak i Stortinget 16. januar 2014.

The arms trade treaty*Preamble*

The States Parties to this Treaty,

Guided by the purposes and principles of the Charter of the United Nations,

Recalling Article 26 of the Charter of the United Nations which seeks to promote the establishment and maintenance of international peace and security with the least diversion for armaments of the world's human and economic resources,

Underlining the need to prevent and eradicate the illicit trade in conventional arms and to prevent their diversion to the illicit market, or for unauthorized end use and end users, including in the commission of terrorist acts,

Recognizing the legitimate political, security, economic and commercial interests of States in the international trade in conventional arms,

Reaffirming the sovereign right of any State to regulate and control conventional arms exclusively within its territory, pursuant to its own legal or constitutional system,

Acknowledging that peace and security, development and human rights are pillars of the United Nations system and foundations for collective security and recognizing that development, peace and security and human rights are interlinked and mutually reinforcing,

Recalling the United Nations Disarmament Commission Guidelines for international arms transfers in the context of General Assembly resolution 46/36H of 6 December 1991,

Noting the contribution made by the United Nations Programme of Action to Prevent, Combat and Eradicate the Illicit Trade in Small Arms and Light Weapons in All Its Aspects, as well as the Protocol against the Illicit Manufacturing of and Trafficking in Firearms, Their Parts and Components and Ammunition, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, and the International Instrument to Enable States to Identify and Trace, in a Timely and Reliable Manner, Illicit Small Arms and Light Weapons,

Recognizing the security, social, economic and humanitarian consequences of the illicit and unregulated trade in conventional arms,

Bearing in mind that civilians, particularly women and children, account for the vast majority of those adversely affected by armed conflict and armed violence,

Recognizing also the challenges faced by victims of armed conflict and their need for adequate care, rehabilitation and social and economic inclusion,

Emphasizing that nothing in this Treaty prevents States from maintaining and adopting additional effective measures to further the object and purpose of this Treaty,

Mindful of the legitimate trade and lawful ownership, and use of certain conventional arms for recreational, cultural, historical, and sporting activities, where such trade, ownership and use are permitted or protected by law,

Mindful also of the role regional organizations can play in assisting States Parties, upon request, in implementing this Treaty,

Recognizing the voluntary and active role that civil society, including non-governmental organizations, and industry can play in raising awareness of the object and purpose of this Treaty, and in supporting its implementation,

Acknowledging that regulation of the international trade in conventional arms and preventing their diversion should not hamper international cooperation and legitimate trade in materiel, equipment and technology for peaceful purposes,

Emphasizing the desirability of achieving universal adherence to this Treaty,

Determined to act in accordance with the following principles;

Principles

- The inherent right of all States to individual or collective self-defence as recognized in Article 51 of the Charter of the United Nations;
 - The settlement of international disputes by peaceful means in such a manner that international peace and security, and justice, are not endangered in accordance with Article 2 (3) of the Charter of the United Nations;
 - Refraining in their international relations from the threat or use of force against the territorial integrity or political independence of any State, or in any other manner inconsistent with the purposes of the United Nations in accordance with Article 2 (4) of the Charter of the United Nations;
 - Non-intervention in matters which are essentially within the domestic jurisdiction of any State in accordance with Article 2 (7) of the Charter of the United Nations;
 - Respecting and ensuring respect for international humanitarian law in accordance with, inter alia, the Geneva Conventions of 1949, and respecting and ensuring respect for human rights in accordance with, inter alia, the Charter of the United Nations and the Universal Declaration of Human Rights;
 - The responsibility of all States, in accordance with their respective international obligations, to effectively regulate the international trade in conventional arms, and to prevent their diversion, as well as the primary responsibility of all States in establishing and implementing their respective national control systems;
 - The respect for the legitimate interests of States to acquire conventional arms to exercise their right to self-defence and for peacekeeping operations; and to produce, export, import and transfer conventional arms;
 - Implementing this Treaty in a consistent, objective and non-discriminatory manner,
- Have agreed as follows:*

Article 1

Object and Purpose

The object of this Treaty is to:

- Establish the highest possible common international standards for regulating or improving the regulation of the international trade in conventional arms;
- Prevent and eradicate the illicit trade in conventional arms and prevent their diversion;

for the purpose of:

- Contributing to international and regional peace, security and stability;
- Reducing human suffering;
- Promoting cooperation, transparency and responsible action by States Parties in the international trade in conventional arms, thereby building confidence among States Parties.

Article 2

Scope

1. This Treaty shall apply to all conventional arms within the following categories:
 - (a) Battle tanks;
 - (b) Armoured combat vehicles;
 - (c) Large-calibre artillery systems;
 - (d) Combat aircraft;
 - (e) Attack helicopters;
 - (f) Warships;
 - (g) Missiles and missile launchers; and
 - (h) Small arms and light weapons.
2. For the purposes of this Treaty, the activities of the international trade comprise export, import, transit, trans-shipment and brokering, hereafter referred to as «transfer».
3. This Treaty shall not apply to the international movement of conventional arms by, or on behalf of, a State Party for its use provided that the conventional arms remain under that State Party's ownership.

Article 3

Ammunition/Munitions

Each State Party shall establish and maintain a national control system to regulate the export of ammunition/munitions fired, launched or delivered by the conventional arms covered under Article 2 (1), and shall apply the provisions of Article 6 and Article 7 prior to authorizing the export of such ammunition/munitions.

Article 4

Parts and Components

Each State Party shall establish and maintain a national control system to regulate the export of parts and components where the export is in a form that provides the capability to assemble the conventional arms covered under Article 2 (1) and shall apply the provisions of Article 6 and Article 7 prior to authorizing the export of such parts and components.

Article 5

General Implementation

1. Each State Party shall implement this Treaty in a consistent, objective and non-discriminatory manner, bearing in mind the principles referred to in this Treaty.
2. Each State Party shall establish and maintain a national control system, including a national control list, in order to implement the provisions of this Treaty.
3. Each State Party is encouraged to apply the provisions of this Treaty to the broadest range of conventional arms. National definitions of any of the categories covered under Article 2 (1) (a)–(g) shall not cover less than the descriptions used in the United Nations Register of Conventional Arms at the time of entry into force of this Treaty. For the category covered under Article 2 (1) (h), national definitions shall not cover less than the descriptions used in relevant United Nations instruments at the time of entry into force of this Treaty.
4. Each State Party, pursuant to its national laws, shall provide its national control list to the Secretariat, which shall make it available to other States Parties. States Parties are encouraged to make their control lists publicly available.
5. Each State Party shall take measures necessary to implement the provisions of this Treaty and shall designate competent national authorities in order to have an effective and transparent national control system regulating the transfer of conventional arms covered under Article 2 (1) and of items covered under Article 3 and Article 4.
6. Each State Party shall designate one or more national points of contact to exchange information on matters related to the implementation of this Treaty. Each State Party shall notify the Secretariat, established under Article 18, of its national point(s) of contact and keep the information updated.

Article 6

Prohibitions

1. A State Party shall not authorize any transfer of conventional arms covered under Article 2 (1) or of items covered under Article 3 or Article 4, if the transfer would violate its obligations under measures adopted by the United Nations Security Council acting under Chapter VII of the Charter of the United Nations, in particular arms embargoes.
2. A State Party shall not authorize any transfer of conventional arms covered under Article 2 (1) or of items covered under Article 3 or Article 4, if the transfer would violate its relevant international obligations under international agreements to which it is a Party, in particular those relating to the transfer of, or illicit trafficking in, conventional arms.
3. A State Party shall not authorize any transfer of conventional arms covered under Article 2 (1) or of items covered under Article 3 or Article 4, if it has knowledge at the time of authorization that the arms or items would be used in the commission of genocide, crimes against humanity, grave breaches of the Geneva Conventions of 1949, attacks directed against civilian objects or civilians protected as such, or other war crimes as defined by international agreements to which it is a Party.

Article 7

Export and Export Assessment

1. If the export is not prohibited under Article 6, each exporting State Party, prior to authorization of the export of conventional arms covered under Article 2 (1) or of items covered under Article 3 or Article 4, under its jurisdiction and pursuant to its national control system, shall, in an objective and non-discriminatory manner, taking into account relevant factors, including information provided by the importing State in accordance with Article 8 (1), assess the potential that the conventional arms or items:
 - (a) would contribute to or undermine peace and security;
 - (b) could be used to:
 - (i) commit or facilitate a serious violation of international humanitarian law;
 - (ii) commit or facilitate a serious violation of international human rights law;

- (iii) commit or facilitate an act constituting an offence under international conventions or protocols relating to terrorism to which the exporting State is a Party; or
 - (iv) commit or facilitate an act constituting an offence under international conventions or protocols relating to transnational organized crime to which the exporting State is a Party.
- 2. The exporting State Party shall also consider whether there are measures that could be undertaken to mitigate risks identified in (a) or (b) in paragraph 1, such as confidence-building measures or jointly developed and agreed programmes by the exporting and importing States.
- 3. If, after conducting this assessment and considering available mitigating measures, the exporting State Party determines that there is an overriding risk of any of the negative consequences in paragraph 1, the exporting State Party shall not authorize the export.
- 4. The exporting State Party, in making this assessment, shall take into account the risk of the conventional arms covered under Article 2 (1) or of the items covered under Article 3 or Article 4 being used to commit or facilitate serious acts of gender-based violence or serious acts of violence against women and children.
- 5. Each exporting State Party shall take measures to ensure that all authorizations for the export of conventional arms covered under Article 2 (1) or of items covered under Article 3 or Article 4 are detailed and issued prior to the export.
- 6. Each exporting State Party shall make available appropriate information about the authorization in question, upon request, to the importing State Party and to the transit or trans-shipment States Parties, subject to its national laws, practices or policies.
- 7. If, after an authorization has been granted, an exporting State Party becomes aware of new relevant information, it is encouraged to reassess the authorization after consultations, if appropriate, with the importing State.

Article 8

Import

- 1. Each importing State Party shall take measures to ensure that appropriate and relevant information is provided, upon request, pursuant to its national laws, to the exporting State Party, to assist the exporting State Party in conducting its national export assessment under Article 7. Such measures may include end use or end user documentation.
- 2. Each importing State Party shall take measures that will allow it to regulate, where necessary, imports under its jurisdiction of conventional arms covered under Article 2 (1). Such measures may include import systems.
- 3. Each importing State Party may request information from the exporting State Party concerning any pending or actual export authorizations where the importing State Party is the country of final destination.

Article 9

Transit or trans-shipment

Each State Party shall take appropriate measures to regulate, where necessary and feasible, the transit or trans-shipment under its jurisdiction of conventional arms covered under Article 2 (1) through its territory in accordance with relevant international law.

Article 10

Brokering

Each State Party shall take measures, pursuant to its national laws, to regulate brokering taking place under its jurisdiction for conventional arms covered under Article 2 (1). Such measures may include requiring brokers to register or obtain written authorization before engaging in brokering.

Article 11

Diversion

- 1. Each State Party involved in the transfer of conventional arms covered under Article 2 (1) shall take measures to prevent their diversion.
- 2. The exporting State Party shall seek to prevent the diversion of the transfer of conventional arms covered under Article 2 (1) through its national control system, established in accordance with Article 5 (2), by assessing the risk of diversion of the export and considering the establishment of mitigation measures such as confidence-building measures or jointly developed and agreed programmes by the exporting and importing States. Other prevention measures may include, where appropriate: examining parties involved in the export, requiring additional documentation, certificates, assurances, not authorizing the export or other appropriate measures.

3. Importing, transit, trans-shipment and exporting States Parties shall cooperate and exchange information, pursuant to their national laws, where appropriate and feasible, in order to mitigate the risk of diversion of the transfer of conventional arms covered under Article 2 (1).
4. If a State Party detects a diversion of transferred conventional arms covered under Article 2 (1), the State Party shall take appropriate measures, pursuant to its national laws and in accordance with international law, to address such diversion. Such measures may include alerting potentially affected States Parties, examining diverted shipments of such conventional arms covered under Article 2 (1), and taking follow-up measures through investigation and law enforcement.
5. In order to better comprehend and prevent the diversion of transferred conventional arms covered under Article 2 (1), States Parties are encouraged to share relevant information with one another on effective measures to address diversion. Such information may include information on illicit activities including corruption, international trafficking routes, illicit brokers, sources of illicit supply, methods of concealment, common points of dispatch, or destinations used by organized groups engaged in diversion.
6. States Parties are encouraged to report to other States Parties, through the Secretariat, on measures taken in addressing the diversion of transferred conventional arms covered under Article 2 (1).

Article 12 *Record keeping*

1. Each State Party shall maintain national records, pursuant to its national laws and regulations, of its issuance of export authorizations or its actual exports of the conventional arms covered under Article 2 (1).
2. Each State Party is encouraged to maintain records of conventional arms covered under Article 2 (1) that are transferred to its territory as the final destination or that are authorized to transit or trans-ship territory under its jurisdiction.
3. Each State Party is encouraged to include in those records: the quantity, value, model/type, authorized international transfers of conventional arms covered under Article 2 (1), conventional arms actually transferred, details of exporting State(s), importing State(s), transit and trans-shipment State(s), and end users, as appropriate.
4. Records shall be kept for a minimum of ten years.

Article 13 *Reporting*

1. Each State Party shall, within the first year after entry into force of this Treaty for that State Party, in accordance with Article 22, provide an initial report to the Secretariat of measures undertaken in order to implement this Treaty, including national laws, national control lists and other regulations and administrative measures. Each State Party shall report to the Secretariat on any new measures undertaken in order to implement this Treaty, when appropriate. Reports shall be made available, and distributed to States Parties by the Secretariat.
2. States Parties are encouraged to report to other States Parties, through the Secretariat, information on measures taken that have been proven effective in addressing the diversion of transferred conventional arms covered under Article 2 (1).
3. Each State Party shall submit annually to the Secretariat by 31 May a report for the preceding calendar year concerning authorized or actual exports and imports of conventional arms covered under Article 2 (1). Reports shall be made available, and distributed to States Parties by the Secretariat. The report submitted to the Secretariat may contain the same information submitted by the State Party to relevant United Nations frameworks, including the United Nations Register of Conventional Arms. Reports may exclude commercially sensitive or national security information.

Article 14 *Enforcement*

Each State Party shall take appropriate measures to enforce national laws and regulations that implement the provisions of this Treaty.

Article 15 *International Cooperation*

1. States Parties shall cooperate with each other, consistent with their respective security interests and national laws, to effectively implement this Treaty.
2. States Parties are encouraged to facilitate international cooperation, including exchanging information on matters of mutual interest regarding the implementation and application of this Treaty pursuant to their respective security interests and national laws.

3. States Parties are encouraged to consult on matters of mutual interest and to share information, as appropriate, to support the implementation of this Treaty.
4. States Parties are encouraged to cooperate, pursuant to their national laws, in order to assist national implementation of the provisions of this Treaty, including through sharing information regarding illicit activities and actors and in order to prevent and eradicate diversion of conventional arms covered under Article 2 (1).
5. States Parties shall, where jointly agreed and consistent with their national laws, afford one another the widest measure of assistance in investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to violations of national measures established pursuant to this Treaty.
6. States Parties are encouraged to take national measures and to cooperate with each other to prevent the transfer of conventional arms covered under Article 2 (1) becoming subject to corrupt practices.
7. States Parties are encouraged to exchange experience and information on lessons learned in relation to any aspect of this Treaty.

Article 16

International Assistance

1. In implementing this Treaty, each State Party may seek assistance including legal or legislative assistance, institutional capacity-building, and technical, material or financial assistance. Such assistance may include stockpile management, disarmament, demobilization and reintegration programmes, model legislation, and effective practices for implementation. Each State Party in a position to do so shall provide such assistance, upon request.
2. Each State Party may request, offer or receive assistance through, inter alia, the United Nations, international, regional, subregional or national organizations, non-governmental organizations, or on a bilateral basis.
3. A voluntary trust fund shall be established by States Parties to assist requesting States Parties requiring international assistance to implement this Treaty. Each State Party is encouraged to contribute resources to the fund.

Article 17

Conference of States Parties

1. A Conference of States Parties shall be convened by the provisional Secretariat, established under Article 18, no later than one year following the entry into force of this Treaty and thereafter at such other times as may be decided by the Conference of States Parties.
2. The Conference of States Parties shall adopt by consensus its rules of procedure at its first session.
3. The Conference of States Parties shall adopt financial rules for itself as well as governing the funding of any subsidiary bodies it may establish as well as financial provisions governing the functioning of the Secretariat. At each ordinary session, it shall adopt a budget for the financial period until the next ordinary session.
4. The Conference of States Parties shall:
 - (a) Review the implementation of this Treaty, including developments in the field of conventional arms;
 - (b) Consider and adopt recommendations regarding the implementation and operation of this Treaty, in particular the promotion of its universality;
 - (c) Consider amendments to this Treaty in accordance with Article 20;
 - (d) Consider issues arising from the interpretation of this Treaty;
 - (e) Consider and decide the tasks and budget of the Secretariat;
 - (f) Consider the establishment of any subsidiary bodies as may be necessary to improve the functioning of this Treaty; and
 - (g) Perform any other function consistent with this Treaty.
5. Extraordinary meetings of the Conference of States Parties shall be held at such other times as may be deemed necessary by the Conference of States Parties, or at the written request of any State Party provided that this request is supported by at least two-thirds of the States Parties.

Article 18

Secretariat

1. This Treaty hereby establishes a Secretariat to assist States Parties in the effective implementation of this Treaty. Pending the first meeting of the Conference of States Parties, a provisional Secretariat will be responsible for the administrative functions covered under this Treaty.
2. The Secretariat shall be adequately staffed. Staff shall have the necessary expertise to ensure that the Secretariat can effectively undertake the responsibilities described in paragraph 3.

3. The Secretariat shall be responsible to States Parties. Within a minimized structure, the Secretariat shall undertake the following responsibilities:
 - (a) Receive, make available and distribute the reports as mandated by this Treaty;
 - (b) Maintain and make available to States Parties the list of national points of contact;
 - (c) Facilitate the matching of offers of and requests for assistance for Treaty implementation and promote international cooperation as requested;
 - (d) Facilitate the work of the Conference of States Parties, including making arrangements and providing the necessary services for meetings under this Treaty; and
 - (e) Perform other duties as decided by the Conferences of States Parties.

Article 19

Dispute Settlement

1. States Parties shall consult and, by mutual consent, cooperate to pursue settlement of any dispute that may arise between them with regard to the interpretation or application of this Treaty including through negotiations, mediation, conciliation, judicial settlement or other peaceful means.
2. States Parties may pursue, by mutual consent, arbitration to settle any dispute between them, regarding issues concerning the interpretation or application of this Treaty.

Article 20

Amendments

1. Six years after the entry into force of this Treaty, any State Party may propose an amendment to this Treaty. Thereafter, proposed amendments may only be considered by the Conference of States Parties every three years.
2. Any proposal to amend this Treaty shall be submitted in writing to the Secretariat, which shall circulate the proposal to all States Parties, not less than 180 days before the next meeting of the Conference of States Parties at which amendments may be considered pursuant to paragraph 1. The amendment shall be considered at the next Conference of States Parties at which amendments may be considered pursuant to paragraph 1 if, no later than 120 days after its circulation by the Secretariat, a majority of States Parties notify the Secretariat that they support consideration of the proposal.
3. The States Parties shall make every effort to achieve consensus on each amendment. If all efforts at consensus have been exhausted, and no agreement reached, the amendment shall, as a last resort, be adopted by a three-quarters majority vote of the States Parties present and voting at the meeting of the Conference of States Parties. For the purposes of this Article, States Parties present and voting means States Parties present and casting an affirmative or negative vote. The Depositary shall communicate any adopted amendment to all States Parties.
4. An amendment adopted in accordance with paragraph 3 shall enter into force for each State Party that has deposited its instrument of acceptance for that amendment, ninety days following the date of deposit with the Depositary of the instruments of acceptance by a majority of the number of States Parties at the time of the adoption of the amendment. Thereafter, it shall enter into force for any remaining State Party ninety days following the date of deposit of its instrument of acceptance for that amendment.

Article 21

Signature, Ratification, Acceptance, Approval or Accession

1. This Treaty shall be open for signature at the United Nations Headquarters in New York by all States from 3 June 2013 until its entry into force.
2. This Treaty is subject to ratification, acceptance or approval by each signatory State.
3. Following its entry into force, this Treaty shall be open for accession by any State that has not signed the Treaty.
4. The instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Depositary.

Article 22

Entry into Force

1. This Treaty shall enter into force ninety days following the date of the deposit of the fiftieth instrument of ratification, acceptance or approval with the Depositary.
2. For any State that deposits its instrument of ratification, acceptance, approval or accession subsequent to the entry into force of this Treaty, this Treaty shall enter into force for that State ninety days following the date of deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 23
Provisional Application

Any State may at the time of signature or the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, declare that it will apply provisionally Article 6 and Article 7 pending the entry into force of this Treaty for that State.

Article 24
Duration and Withdrawal

1. This Treaty shall be of unlimited duration.
2. Each State Party shall, in exercising its national sovereignty, have the right to withdraw from this Treaty. It shall give notification of such withdrawal to the Depositary, which shall notify all other States Parties. The notification of withdrawal may include an explanation of the reasons for its withdrawal. The notice of withdrawal shall take effect ninety days after the receipt of the notification of withdrawal by the Depositary, unless the notification of withdrawal specifies a later date.
3. A State shall not be discharged, by reason of its withdrawal, from the obligations arising from this Treaty while it was a Party to this Treaty, including any financial obligations that it may have accrued.

Article 25
Reservations

1. At the time of signature, ratification, acceptance, approval or accession, each State may formulate reservations, unless the reservations are incompatible with the object and purpose of this Treaty.
2. A State Party may withdraw its reservation at any time by notification to this effect addressed to the Depositary.

Article 26
Relationship with other international agreements

1. The implementation of this Treaty shall not prejudice obligations undertaken by States Parties with regard to existing or future international agreements, to which they are parties, where those obligations are consistent with this Treaty.
2. This Treaty shall not be cited as grounds for voiding defence cooperation agreements concluded between States Parties to this Treaty.

Article 27
Depositary

The Secretary-General of the United Nations shall be the Depositary of this Treaty.

Article 28
Authentic Texts

The original text of this Treaty, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Done at New York, this second day of April, two thousand and thirteen.

Avtale om handel med konvensjonelle våpen

Fortale

De stater som er part i denne avtale,
som er veiledet av formålene og prinsippene i FN-pakten,
som minner om artikkel 26 i FN-pakten, som har som mål å fremme opprettelsen og opprettholdelsen av internasjonal fred og sikkerhet med minst mulig anvendelse av verdens menneskelige og økonomiske ressurser til våpen,
som understreker at det er nødvendig å forhindre og avskaffe illegal handel med konvensjonelle våpen og å forhindre at slike våpen finner veien til det illegale marked eller til uautorisert sluttbruk og sluttbrukere, herunder til bruk i terrorhandlinger,
som erkjenner at statene har legitime politiske, sikkerhetsmessige, økonomiske og kommersielle interesser i den internasjonale handelen med konvensjonelle våpen,
som stadfester enhver stats suverene rett til ene og alene å regulere og føre kontroll med konvensjonelle våpen på sitt territorium, i samsvar med statens egen rettsorden eller forfatning,
som erkjenner at fred og sikkerhet, utvikling og menneskerettigheter utgjør grunnpilarene i FN-systemet og danner grunnlaget for kollektiv sikkerhet, og som også erkjenner at fred og sikkerhet, utvikling og menneskerettigheter er innbyrdes forbundet og forsterker hverandre gjensidig,
som minner om retningslinjene vedtatt av FNs nedrustningskommisjon for internasjonal overføring av våpen innenfor rammen av Generalforsamlingens resolusjon 46/36H av 6. desember 1991,
som merker seg bidraget fra FNs handlingsprogram for å forebygge, bekjempe og avskaffe enhver form for illegal handel med håndvåpen og lette våpen samt protokollen mot ulovlig produksjon av og handel med skytevåpen og deres deler, komponenter og ammunisjon, som supplerer FNs konvensjon mot grenseoverskridende organisert kriminalitet, og det internasjonale instrumentet som skal sette stater i stand til å identifisere og spore ulovlige håndvåpen og lette våpen på en rettidig og pålitelig måte,
som erkjenner de sikkerhetsmessige, sosiale, økonomiske og humanitære følgene av illegal og uregulert handel med konvensjonelle våpen,
som er oppmerksom på at sivilbefolkningen, særlig kvinner og barn, utgjør et stort flertall av dem som blir skadelidende som følge av væpnet konflikt og væpnet vold,
som også erkjenner de utfordringer som ofre for væpnet konflikt står overfor, og deres behov for forsvarlig omsorg, rehabilitering og sosial og økonomisk inkludering,
som understreker at ingen bestemmelse i denne avtale er til hinder for at statene kan opprettholde eller vedta nye effektive tiltak for å fremme denne avtales formål,
som tar i betraktning den legitime handelen med, det lovlige eierskapet til og bruken av visse konvensjonelle våpen til fritids-, kultur-, historie- og idrettsaktiviteter i tilfeller der handel, eierskap og bruk som nevnt er tillatt eller beskyttet ved lov,
som også tar i betraktning regionale organisasjoners betydning som støttespillere for statsparter som ber om hjelp til å gjennomføre denne avtale,
som erkjenner at sivilsamfunnet, deriblant ikke-statlige organisasjoner, og næringslivet på frivillig grunnlag kan spille en aktiv rolle ved å skape økt bevissthet om denne avtales formål og ved å bidra til gjennomføringen av den,
som erkjenner at arbeidet med å regulere den internasjonale handelen med konvensjonelle våpen og forhindre utilsiktet spredning av slike våpen ikke må være til hinder for internasjonalt samarbeid og legitim handel med materiell, utstyr og teknologi beregnet på fredelige formål,
som understreker at det er ønskelig at alle stater slutter seg til denne avtale,
som er fast bestemt på å handle i samsvar med følgende prinsipper:

Prinsipper

- Alle staters iboende rett til individuelt eller kollektivt selvforsvar, i henhold til artikkel 51 i FN-pakten,
- å bilegge internasjonale tvister ved fredelige midler og på en slik måte at internasjonal fred, sikkerhet og rettferdighet ikke settes i fare, i samsvar med artikkel 2 nr. 3 i FN-pakten,
- i sine internasjonale forhold å avholde seg fra trusler om eller bruk av væpnet makt mot noen stats territoriale integritet eller politiske uavhengighet eller på noen annen måte som er i strid med FNs formål, i samsvar med artikkel 2 nr. 4 i FN-pakten,
- å ikke blande seg inn i forhold som etter sin natur ligger innenfor en stats interne jurisdiksjon, i samsvar med artikkel 2 nr. 7 i FN-pakten,
- å respektere og sikre respekt for internasjonal humanitærrett i samsvar med blant annet Genèvekonvensjonene av 1949, og å respektere og sikre respekt for menneskerettighetene i samsvar med blant annet FN-pakten og Verdenserklæringen om menneskerettighetene,
- alle staters ansvar for, i samsvar med deres respektive internasjonale forpliktelser, å regulere den internasjonale handelen med konvensjonelle våpen på en effektiv måte og å forhindre utilsiktet spredning av slike våpen, samt alle staters hovedansvar for å opprette og iverksette sine respektive nasjonale kontrollsystemer,
- respekt for statenes legitime interesse i å anskaffe konvensjonelle våpen for å kunne hevde sin rett til selvforsvar, og for fredsbevarende operasjoner; og i å fremstille, eksportere, importere og overføre konvensjonelle våpen,
- å gjennomføre denne avtale på en konsekvent, objektiv og ikkediskriminerende måte,
er blitt enige om følgende:

Artikkel 1 Formålsbestemmelse

Denne avtale skal

- fastsette høyest mulig internasjonale fellesstandarder for å regulere eller styrke reguleringen av internasjonal handel med konvensjonelle våpen, og
- forhindre og avskaffe illegal handel med konvensjonelle våpen og forhindre utilsiktet spredning av slike våpen,
med det formål å
- bidra til internasjonal og regional fred, sikkerhet og stabilitet,
- redusere menneskelig lidelse, og
- fremme samarbeid, åpenhet og ansvarlig handling fra statspartenes side i deres internasjonale handel med konvensjonelle våpen og derved skape tillit mellom statspartene.

Artikkel 2 Virkeområde

1. Denne avtale skal gjelde for alle typer konvensjonelle våpen innenfor følgende kategorier:
 - (a) stridsvogner,
 - (b) pansrede kampvogner,
 - (c) grovkalibrede artillerisystemer,
 - (d) kampluftfartøyer,
 - (e) angrepshelikoptre,
 - (f) krigsskip,
 - (g) missiler og utskytningsenheter for missiler, og
 - (h) håndvåpen og lette våpen.
2. Med internasjonal handel menes i denne avtale eksport, import, transitt, omlastning og våpenformidling, heretter kalt «overføring».
3. Denne avtale får ikke anvendelse på internasjonal forflytning av konvensjonelle våpen av, eller på vegne av, en statspart dersom våpnene er til eget bruk og forblir i denne statsparts eie.

Artikkel 3 Ammunisjon

Hver statspart skal etablere og opprettholde et nasjonalt kontrollsystem for å regulere eksporten av ammunisjon som avfyres, skytes ut eller avleveres fra konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1, og skal anvende bestemmelsene i artikkel 6 og 7 før det gis tillatelse til å eksportere slik ammunisjon.

Artikkel 4

Deler og komponenter

Hver statspart skal etablere og opprettholde et nasjonalt kontrollsystem for å regulere eksporten av deler og komponenter når eksporten er av en art som gjør det mulig å sette sammen konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1, og skal anvende bestemmelsene i artikkel 6 og 7 før det gis tillatelse til å eksportere slike deler og komponenter.

Artikkel 5

Gjennomføring

1. Hver statspart skal gjennomføre denne avtale på en konsekvent, objektiv og ikke-diskriminerende måte, idet de tar hensyn til prinsippene omtalt i denne avtale.
2. Hver statspart skal etablere og opprettholde et nasjonalt kontrollsystem, herunder en nasjonal kontrolliste, for å gjennomføre denne avtales bestemmelser.
3. Hver statspart oppfordres til å anvende denne avtales bestemmelser på flest mulig kategorier av konvensjonelle våpen. Nasjonale definisjoner av de kategorier som omfattes av artikkel 2 nr. 1 bokstav (a)–(g), skal ikke være mindre omfattende enn de beskrivelser som benyttes i FNs register over konvensjonelle våpen på det tidspunkt denne avtale trer i kraft. For kategorien som omfattes av artikkel 2 nr. 1 bokstav (h), skal de nasjonale definisjonene ikke være mindre omfattende enn de beskrivelser som benyttes i relevante FN-instrumenter på det tidspunkt denne avtale trer i kraft.
4. Hver statspart skal, i samsvar med sin nasjonale lovgivning, oversende sin nasjonale kontrolliste til sekretariatet, som skal gjøre den tilgjengelig for andre statsparter. Statspartene oppfordres til å gjøre sine kontrollister offentlig tilgjengelige.
5. Hver statspart skal treffe nødvendige tiltak for å gjennomføre denne avtales bestemmelser, og skal utpeke ansvarlige nasjonale myndigheter for å ha et effektivt og gjennomslagskraftig nasjonalt kontrollsystem som regulerer overføringen av konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1 og av varer omfattet av artikkel 3 og 4.
6. Hver statspart skal utpeke ett eller flere nasjonale kontaktpunkter for å utveksle opplysninger om forhold som angår gjennomføringen av denne avtale. Hver part skal underrette sekretariatet opprettet i henhold til artikkel 18 om sitt nasjonale kontaktpunkt eller kontaktpunkter og skal sørge for at opplysningene blir ajourført.

Artikkel 6

Forbud

1. En statspart skal ikke tillate overføring av konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1 eller av varer omfattet av artikkel 3 eller 4 dersom overføringen vil innebære at parten bryter sine forpliktelser i henhold til vedtak gjort av FNs sikkerhetsråd etter kapittel VII i FN-pakten, særlig om våpenembargoer.
2. En statspart skal ikke tillate overføring av konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1 eller av varer omfattet av artikkel 3 eller 4 dersom overføringen vil innebære at parten bryter sine relevante internasjonale forpliktelser i henhold til internasjonale avtaler den er part i, særlig avtaler som angår overføring av, eller illegal handel med, konvensjonelle våpen.
3. En statspart skal ikke tillate overføring av konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1 eller av varer omfattet av artikkel 3 eller 4 dersom parten på det tidspunkt tillatelsen gis, har kunnskap om at våpnene eller varene vil kunne bli benyttet til å begå folkemord, forbrytelser mot menneskeheten, grove brudd på Genèvekonvensjonene av 1949, angrep rettet mot sivile gjenstander eller sivilpersoner beskyttet som sådan eller andre krigsforbrytelser i henhold til internasjonale avtaler den er part i.

Artikkel 7

Eksport og eksportvurdering

1. Dersom eksport ikke er forbudt etter artikkel 6, skal enhver eksporterende statspart før den gir tillatelse til eksport av konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1 eller av varer omfattet av artikkel 3 eller 4, underlagt dens jurisdiksjon, og i samsvar med sitt nasjonale kontrollsystem, på en objektiv og ikke-diskriminerende måte som tar hensyn til relevante faktorer, blant annet opplysninger gitt av importstaten i samsvar med artikkel 8 nr. 1, vurdere muligheten for at våpnene eller varene
 - (a) vil bidra til eller undergrave fred og sikkerhet,
 - (b) kan anvendes til å
 - (i) begå eller bidra til et alvorlig brudd på internasjonal humanitærrett,
 - (ii) begå eller bidra til et alvorlig brudd på internasjonale menneskerettigheter,
 - (iii) begå eller bidra til en handling som innebærer en overtredelse i henhold til internasjonale konvensjoner eller protokoller om terrorisme som eksportstaten er part i, eller

- (iv) begå eller bidra til en handling som innebærer en overtredelse i henhold til internasjonale konvensjoner eller protokoller om grenseoverskridende organisert kriminalitet som eksportstaten er part i.
2. Den eksporterende statspart skal også undersøke om det kan iverksettes tiltak for å redusere farene angitt i nr. 1 bokstav (a) eller (b), for eksempel tillitsskapende tiltak eller omforente programmer utarbeidet av eksport- og importstaten i fellesskap.
 3. Dersom den eksporterende statspart etter å ha foretatt denne vurderingen og undersøkt hvilke avbøtende tiltak som finnes, fastslår at det er overveiende sannsynlig at noen av de negative konsekvensene omtalt i nr. 1 kan inntreffe, skal statsparten ikke tillate eksport.
 4. Når den eksporterende statspart foretar denne vurderingen, skal den ta hensyn til sannsynligheten for at konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1 eller varer omfattet av artikkel 3 eller 4 kan bli brukt til å begå eller bidra til alvorlige former for kjønnsbasert vold eller alvorlig vold mot kvinner og barn.
 5. Hver eksporterende statspart skal treffe tiltak for å sikre at alle tillatelser til eksport av konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1 eller av varer omfattet av artikkel 3 eller 4 er spesifiserte og utstedt før eksport finner sted.
 6. Hver eksporterende statspart skal på anmodning og i samsvar med sin nasjonale lovgivning eller praksis stille egnet informasjon om den aktuelle tillatelsen til rådighet for den importerende statspart og for statsparten som er transitt- eller omlastningsstat.
 7. Dersom en eksporterende statspart får kjennskap til nye og relevante opplysninger etter at den har gitt eksporttillatelse, bør den revurdere tillatelsen, eventuelt etter å ha rådført seg med importstaten.

Artikkel 8

Import

1. Hver importerende statspart skal treffe tiltak for å sikre at egnet og relevant informasjon på anmodning og i samsvar med importpartens nasjonale lovgivning oversendes den eksporterende statspart, for å bistå sistnevnte part ved gjennomføringen av den nasjonale eksportvurderingen etter artikkel 7. Slike tiltak kan omfatte dokumentasjon om sluttbruk eller sluttbrukere.
2. Hver importerende statspart skal treffe tiltak som innebærer at den, når det er nødvendig, kan regulere import, underlagt dens jurisdiksjon, av konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1. Slike tiltak kan omfatte importsystemer.
3. Hver importerende statspart kan be den eksporterende statspart om opplysninger om eventuelle eksporttillatelser som er under behandling eller allerede gitt, dersom importparten er det endelige bestemmelseslandet.

Artikkel 9

Transitt eller omlastning

Hver statspart skal treffe egnede tiltak for å regulere, dersom det er nødvendig og praktisk mulig, transitt eller omlastning, underlagt dens jurisdiksjon, av konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1 gjennom eller på dens territorium i samsvar med relevant folkerett.

Artikkel 10

Våpenformidling

Hver statspart skal treffe tiltak, i samsvar med nasjonal lovgivning, for å regulere våpenformidling som finner sted under dens jurisdiksjon, av konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1. Slike tiltak kan innebære at våpenformidlere må registrere seg eller ha skriftlig tillatelse før de kan delta i våpenformidling.

Artikkel 11

Utilsiktet spredning

1. Enhver statspart som er involvert i overføring av konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1, skal treffe tiltak for å forhindre utilsiktet spredning av slike våpen.
2. Den eksporterende statspart skal gjennom sitt nasjonale kontrollsystem, opprettet i samsvar med artikkel 5 nr. 2, arbeide for å forhindre utilsiktet spredning ved overføring av konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1 ved å vurdere faren for utilsiktet spredning av våpeneksporten og undersøke om det kan iverksettes avbøtende tiltak, for eksempel tillitsskapende tiltak eller omforente programmer utarbeidet av eksport- og importstaten i fellesskap. Andre forebyggende tiltak kan, der det er aktuelt, omfatte følgende: undersøke hvilke parter som er involvert i eksporten, kreve ytterligere dokumentasjon, sertifikater eller garantier, avslå eksportsøknaden eller treffe andre egnede tiltak.
3. Statspartene som er import-, transitt-, omlastnings- og eksportstat, skal, der det er relevant og praktisk mulig, og i samsvar med nasjonal lovgivning, samarbeide og utveksle opplysninger for å redusere faren for utilsiktet spredning ved overføring av konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1.

4. Dersom en statspart oppdager at det er skjedd en utilsiktet spredning av overførte konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1, skal denne parten treffe egnede tiltak, i samsvar med nasjonal lovgivning og med folkeretten, for å håndtere problemet. Tiltakene kan bestå i å varsle statsparter som kan være berørt, innsisere forsendelser av våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1 som er utilsiktet spredd, og treffe oppfølgende tiltak i form av etterforskning og håndheving av loven.
5. For at statspartene skal bli bedre i stand til å få kunnskap om og forhindre utilsiktet spredning av overførte konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1, oppfordres de til å utveksle relevant informasjon om tiltak som har vist seg å være effektive for å håndtere problemet. Slik informasjon kan omfatte opplysninger om illegale aktiviteter, herunder korrupsjon, internasjonale våpenhandelsruter, uautoriserte våpenformidlere, illegale forsyningskilder, metoder for å skjule illegal våpenhandel, vanlige forsendelsessteder eller bestemmelsessteder som benyttes av organiserte grupper involvert i utilsiktet spredning.
6. Statspartene oppfordres til via sekretariatet å melde fra til andre statsparter om tiltak de har truffet for å håndtere problemet med utilsiktet spredning av overførte konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1.

Artikkel 12

Registerføring

1. Hver statspart skal føre nasjonale registre, i samsvar med sine lover og regelverk, over utstedelse av eksporttillatelse eller faktisk eksport av konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1.
2. Hver statspart oppfordres til å registrere konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1 som overføres til partens territorium i egenskap av endelig bestemmelsessted, eller som tillates ført i transitt gjennom eller omlastet på et territorium som er underlagt partens jurisdiksjon.
3. Hver statspart oppfordres til å innta følgende opplysninger i de nevnte registrene: mengde, verdi, modell/type, tillatte internasjonale overføringer av konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1, konvensjonelle våpen som faktisk er overført, nærmere opplysninger om eksportstaten(e), importstaten(e), transitt- og omlastningsstaten(e) samt sluttbrukerne, i den grad det er relevant.
4. Registrene skal oppbevares i minst ti år.

Artikkel 13

Rapportering

1. Hver statspart skal i løpet av det første året etter at denne avtale er trådt i kraft for vedkommende statspart i henhold til artikkel 22, legge fram for sekretariatet en innledende rapport om tiltak som er iverksatt for å gjennomføre denne avtale, herunder nasjonal lovgivning, nasjonale kontrollister, annet regelverk og administrative tiltak. Hver statspart skal, der det er aktuelt, melde fra til sekretariatet om eventuelle nye tiltak som er iverksatt for å gjennomføre denne avtale. Sekretariatet skal sørge for at rapportene gjøres tilgjengelig for og oversendes statspartene.
2. Statspartene oppfordres til via sekretariatet å melde fra til andre statsparter om iverksatte tiltak som har vist seg å være effektive for å håndtere problemet med utilsiktet spredning av overførte konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1.
3. Hver statspart skal innen 31. mai hvert år legge fram for sekretariatet en rapport for foregående kalenderår om tillatt eller faktisk eksport og import av konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1. Sekretariatet skal sørge for at rapportene gjøres tilgjengelig for og oversendes statspartene. Rapporten som forelegges sekretariatet, kan omfatte samme opplysninger som statsparten har lagt fram for relevante FN-instrumenter, deriblant FNs register over konvensjonelle våpen. Rapporten kan utelate opplysninger om konkurransesensitive forhold eller nasjonal sikkerhet.

Artikkel 14

Håndheving

Hver statspart skal treffe egnede tiltak for å håndheve nasjonale lover og regelverk til gjennomføring av denne avtales bestemmelser.

Artikkel 15

Internasjonalt samarbeid

1. Statspartene skal samarbeide, i tråd med sine respektive sikkerhetspolitiske interesser og nasjonal lovgivning, for å kunne gjennomføre denne avtale på en effektiv måte.
2. Statspartene oppfordres til, i samsvar med sine respektive sikkerhetspolitiske interesser og nasjonal lovgivning, å legge til rette for internasjonalt samarbeid, herunder å utveksle opplysninger i saker av felles interesse om gjennomføringen og anvendelsen av denne avtale.

3. Statspartene oppfordres til å rådføre seg med hverandre i saker av felles interesse og, i den grad det er aktuelt, å utveksle opplysninger som kan bidra til gjennomføringen av denne avtale.
4. Statspartene oppfordres til å samarbeide, i samsvar med deres nasjonale lovgivning, med sikte på å bidra til den nasjonale gjennomføringen av bestemmelsene i denne avtale, blant annet ved å utveksle opplysninger om illegale aktiviteter og aktører, og å forhindre og sette en stopper for utilsiktet spredning av konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1.
5. Statspartene skal, dersom det er enighet om det, og i tråd med deres nasjonale lovgivning, gi hverandre størst mulig bistand ved etterforskning, påtale og rettsprosesser i forbindelse med brudd på nasjonale tiltak opprettet i samsvar med denne avtale.
6. Statspartene oppfordres til å treffe nasjonale tiltak og å samarbeide for å forhindre at overføring av konvensjonelle våpen omfattet av artikkel 2 nr. 1 blir gjenstand for korrupsjon.
7. Statspartene oppfordres til å utveksle erfaring med og opplysninger om lærdom de har trukket av ethvert forhold som angår denne avtale.

Artikkel 16

Internasjonal bistand

1. Ved gjennomføringen av denne avtale kan den enkelte statspart be om bistand, herunder av juridisk eller lovgivningsmessig art, hjelp til institusjonell kapasitetsbygging samt teknisk, materiell eller økonomisk bistand. Slik bistand kan omfatte lagerforvaltning, avvæpning, demobilisering og reintegreringsprogrammer, modellovgivning samt effektive gjennomføringstiltak. Enhver statspart som er i stand til det, skal på anmodning yte slik bistand.
2. Hver statspart kan be om, tilby eller motta bistand gjennom blant annet FN, internasjonale, regionale, subregionale eller nasjonale organisasjoner, ikke-statlige organisasjoner eller på bilateralt grunnlag.
3. Statspartene skal opprette et frivillig fond for på anmodning å bistå statsparter som har behov for internasjonal bistand for å kunne gjennomføre denne avtale. Hver statspart oppfordres til å bidra med midler til fondet.

Artikkel 17

Statspartskonferanse

1. En statspartskonferanse skal sammenkalles av det midlertidige sekretariatet som er opprettet ved artikkel 18, senest ett år etter at denne avtale er trådt i kraft, og deretter til de tider statspartskonferansen fastsetter.
2. Statspartene skal på sin første konferanse vedta statspartskonferansenes prosedyreregler ved konsensus.
3. Statspartskonferansen skal vedta regler for finansiering av seg selv og av eventuelle underliggende organer den oppretter, i tillegg til bestemmelser om finansiering av sekretariatets virksomhet. Partene skal på hver ordinære konferanse vedta budsjettet for budsjettperioden fram til neste ordinære statspartskonferanse.
4. Statspartskonferansen skal
 - (a) føre tilsyn med gjennomføringen av denne avtale, blant annet utviklingen innenfor konvensjonelle våpen,
 - (b) vurdere og vedta anbefalinger om denne avtales gjennomføring og virkemåte, særlig om arbeidet med å fremme universell tilslutning til avtalen,
 - (c) vurdere endringer i denne avtale i samsvar med artikkel 20,
 - (d) vurdere spørsmål om fortolkningen av denne avtale,
 - (e) vurdere og fastsette sekretariatets oppgaver og budsjett,
 - (f) vurdere behovet for å opprette underliggende organer for å styrke denne avtales virkemåte, og
 - (g) utøve enhver annen funksjon som er forenlig med denne avtale.
5. Ekstraordinære statspartskonferanser skal avholdes i de tilfeller og til de tider som statspartskonferansen finner det nødvendig, eller på skriftlig anmodning fra en statspart, forutsatt at minst to tredeler av statspartene gir sin tilslutning.

Artikkel 18

Sekretariat

1. Denne avtale fastsetter herved at det skal opprettes et sekretariat for å bistå statspartene med å sikre en effektiv gjennomføring av denne avtale. Inntil den første statspartskonferansen er avholdt, skal et midlertidig sekretariat ha ansvar for de administrative oppgavene som omfattes av denne avtale.
2. Sekretariatet skal være tilstrekkelig bemannet. Personalet skal ha den nødvendige ekspertise for å sikre at sekretariatet kan utføre de oppgaver som er beskrevet i nr. 3, på en effektiv måte.

3. Sekretariatet er ansvarlig overfor statspartene. Innenfor en begrenset ramme skal sekretariatet ha følgende oppgaver:
 - (a) motta, gjøre tilgjengelig og distribuere rapportene som pålagt ved denne avtale,
 - (b) føre liste over nasjonale kontaktpunkter og gjøre den tilgjengelig for statspartene,
 - (c) bidra til gjensidig formidling av tilbud og anmodninger om bistand til gjennomføring av avtalen samt fremme internasjonalt samarbeid i henhold til anmodning,
 - (d) tilrettelegge for statspartskonferansens arbeid, herunder forberede og yte nødvendige tjenester til konferansene fastsatt i denne avtale, og
 - (e) utføre andre oppgaver som fastsettes på statspartskonferansene.

Artikkel 19

Twisteløsning

1. Statspartene skal rådføre seg med hverandre og, etter felles samtykke, samarbeide for å løse eventuelle tvister som måtte oppstå dem imellom om fortolkningen eller anvendelsen av denne avtale, blant annet ved forhandling, megling, forlik, rettsavgjørelse eller andre fredelige midler.
2. Statspartene kan, etter felles samtykke, benytte voldgift for å løse eventuelle tvister seg imellom om fortolkningen eller anvendelsen av denne avtale.

Artikkel 20

Endringer

1. Seks år etter at denne avtale er trådt i kraft, kan enhver statspart foreslå endringer i avtalen. Deretter kan endringsforslag behandles av statspartskonferansen bare hvert tredje år.
2. Alle forslag om å endre denne avtale skal fremlegges skriftlig for sekretariatet, som skal oversende forslaget til samtlige statsparter minst 180 dager før den neste statspartskonferansen som kan behandle endringer i henhold til nr. 1. Endringsforslaget skal behandles på den neste statspartskonferansen som kan behandle endringer i henhold til nr. 1, dersom et flertall av statspartene senest 120 dager etter at sekretariatet har oversendt forslaget, underretter sekretariatet om at de gir sin tilslutning til at forslaget kan behandles.
3. Statspartene skal gjøre sitt beste for å oppnå konsensus om enhver endring. Dersom alle bestrebelser på å oppnå konsensus er uttømt uten at partene er kommet til enighet, skal endringsforslaget som en siste utvei vedtas med tre firedels stemmeflertall blant de parter som er til stede og avgir stemme på statspartskonferansen. Med de parter som er til stede og avgir stemme, menes i denne artikkel de parter som er til stede og avgir stemme for eller imot forslaget. Depositaren skal underrette samtlige statsparter om enhver endring som vedtas.
4. Endringer som vedtas i samsvar med nr. 3, skal tre i kraft for enhver statspart som har deponert sitt godtakelsesdokument for den aktuelle endringen, 90 dager etter at et flertall av antall statsparter på det tidspunkt endringsforslaget vedtas, har deponert sitt godtakelsesdokument hos depositaren. Deretter skal den tre i kraft for enhver annen part 90 dager etter at vedkommende part har deponert sitt godtakelsesdokument for den aktuelle endringen.

Artikkel 21

Undertegning, ratifikasjon, godtakelse, godkjenning eller tiltredelse

1. Denne avtale skal være åpen for undertegning av alle stater ved FNs hovedkvarter i New York fra 3. juni 2013 og til den trer i kraft.
2. Denne avtale skal ratifiseres, godtas eller godkjennes av enhver stat som har undertegnet avtalen.
3. Etter at denne avtale er trådt i kraft, skal den være åpen for tiltredelse av enhver stat som ikke har undertegnet avtalen.
4. Ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- og tiltredelsesdokumentene skal deponeres hos depositaren.

Artikkel 22

Ikrafttredelse

1. Denne avtale trer i kraft 90 dager etter at det 50. ratifikasjons-, godtakelses- eller godkjenningsdokumentet er deponert hos depositaren.
2. For enhver stat som deponerer sitt ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokument etter at denne avtale er trådt i kraft, skal avtalen tre i kraft 90 dager etter at vedkommende stat har deponert sitt ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokument.

Artikkel 23

Midlertidig anvendelse

Enhver stat kan på undertegningstidspunktet eller på det tidspunkt den deponerer sitt ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokument, erklære at den vil anvende artikkel 6 og 7 midlertidig i påvente av at denne avtale skal tre i kraft for vedkommende stat.

Artikkel 24

Gyldighet og oppsigelse

1. Denne avtale gjelder på ubestemt tid.
2. Hver statspart skal, under utøvelsen av sin nasjonale suverenitet, ha rett til å si opp denne avtale. Den skal gi melding om oppsigelsen til depositaren, som skal underrette alle øvrige statsparter. I meldingen kan statsparten eventuelt gjøre rede for grunnene til oppsigelsen. Oppsigelsen får virkning 90 dager etter at depositaren har mottatt meldingen om oppsigelse, med mindre det angis en senere dato i meldingen.
3. En stat skal ikke som følge av sin oppsigelse løses fra forpliktelser pådratt etter denne avtale mens den var part i avtalen, herunder eventuelle økonomiske forpliktelser.

Artikkel 25

Reservasjoner

1. Enhver stat kan på undertegnings-, ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsestidspunktet utforme reservasjoner, med mindre slike reservasjoner er uforenlige med denne avtales gjenstand og formål.
2. En statspart kan når som helst trekke tilbake sin reservasjon ved å sende melding om det til depositaren.

Artikkel 26

Forholdet til andre internasjonale avtaler

1. Gjennomføringen av denne avtale skal ikke berøre statspartenes forpliktelser i henhold til gjeldende eller fremtidige internasjonale avtaler de er eller blir part i, såfremt disse forpliktelsene er forenlige med denne avtale.
2. Denne avtale kan ikke påberopes som grunn for å sette til side avtaler om forsvarssamarbeid som er inngått mellom stater som er part i denne avtale.

Artikkel 27

Depositar

FNs generalsekretær skal være depositar for denne avtale.

Artikkel 28

Gyldige tekster

Originalteksten til denne avtale, hvorav den arabiske, engelske, franske, kinesiske, russiske og spanske teksten har samme gyldighet, skal deponeres hos FNs generalsekretær.

Utferdiget i New York, 2. april 2013.

Utgitt av:
Utenriksdepartementet
7. juni-plassen
Postboks 8114 Dep
NO-0032 Oslo

ISSN: 1501-5734

Sats levert av Lovdata

Trykk: DSS - 07/2015 - opplag 170

Overenskomster med fremmede stater Hefte nr. 3/2014